

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 8 / Sayı 113 / 15 Kasım 1990 / 2.50

DİRENİŞ YİNE ZAFER KAZANDI

▶ **8 Ekim günü başlayan ve kitlesel bir karaktere bürünen açlık grevi direnişi, 14 Kasım günü savaş esirleri ve dayanışmacı yurtseverlerin zaferiyle sonuçlandı**

▶ Anlaşma 14 Kasım gecesi saat 24.00'te imzalandı. Anlaşmayı, ölüm orucundaki tutsaklardan Cevdet İnak, Abdulhakim Güven, Abdurrahman Demir, tutuklu avukatlarından Fethi Gümüş, Fevzi Veznedaroğlu, Sabahattin Acar, 4 tutuklu yakını ile cezaevinin 3 müdürü, savcısı ve 2 doktoru imzaladılar

▶ **Diyarbakır cezaevindeki savaş esirleri, sloganlar atarak açlık grevi eylemlerini sonuçlandırdılar.**

▶ Açlık grevindeki tutuklu yakınları 15 Kasım günü basın toplantısı yaparak anlaşma maddelerini kamuoyuna açıkladılar, sloganlar ve zılgıtlar eşliğinde açlık grevini bitirdiler. Anlaşmadan sonra Nusaybin, Cizre, Van, Adıyaman, Urfa, Malatya, Antalya, Ankara ve Kırşehir'deki kitle açlık grevleri de sonuçlandırılırken, İstanbul,İzmir ve Adana'daki kitle açlık grevleri 15 Kasım gününün bitiminde halen devam ediyordu

▶ **Ceyhan E-Tipi Cezaevi'ndeki açlık grevcilerine asker ve polisler saldırdı**

▶ Dayanışma eylemleri ve tepkiler

Haberleri 4, 5 ve 7. sayfalarda

Yığınların açlık grevleri ulusal kurtuluş mücadelesinde yeni ufuklar açıyor

Kürdistan'da Mart 1990 halk ayaklanmalarından sonra son on yılın en büyük yığınsal eylem dalgası gelişti. Diyarbakır 1 nolu cezaevinde savaş esirlerinin 8 Ekim'de başlattığı açlık grevi birinci ayını geride bırakırken, kitlesel ve siyasal boyutunu artırarak devam etti. Tutuklu ve şehit yakınlarından başlayarak tüm yurtsever kesimlerin katıldığı açlık grevleri de zengin bir mücadele yöntemliliği ve büyük bir kitlesellikle sürdü.

Açlık grevleri, kitlesellikleri, talepleri, bu eylemlere katılan kitlelerin çeşitliliği ve yapıldıkları alanların genişliği, Türkiye politik ortamına ve devrimci-demokratik güçlerine etkisi vb. özellikleriyle faşist sömürgeci rejimin sürgün, idam tehditi, köy göçertme politikasına karşı güçlü ve gittikçe gelişen kitlesel bir direniş kalesi durumuna geldi.

Devamı 6. sayfada

GERİLLA EYLEMLERİ

- **Nusaybin'deki iki ayrı** çarpışmada 2 özel tim elemanı, 2 asker ve 2 korucu vuruldu. Bu çarpışmalarda 1 ARGK gerillası ve 1 yurtsever de şehit düştü
- **Eruh'ta 7 Düşman askeri öldürüldü**
- Şırnak'ta gerillalar Banê Batuyan karakoluna saldırdı, Cudi'de 2 düşman aracını pusuya düşürdü
- **Bismil ve Cizre ilçe merkezlerinde polis otoları tarandı**
- Bitlis'te düşman aracı gerilla mayınına çarptı, aralıklarla üç gün süren çarpışmalarda sömürgeciler büyük kayıp verdi.
- **Gevaş'ta 2 asker ve 2 korucu öldürüldü, Uludere'de korucu evine saldırıda 2 çete yaralandı**

Haberleri 3. sayfada

Avrupa'da Kürdistan ve Türkiye açlık grevleriyle dayanışma eylemleri

- Bonn-Almanya, Paris-Fransa, Brüksel-Belçika ve Cenevre-İsviçre'de açlık grevleri
- Basın toplantısı, işgal ve protesto eylemleri

Devamı 8. sayfada

TC'NİN SUÇ GÜNLÜĞÜNDEN

★ **Açlık grevcilerine gül götürmenin diyeti** ★ Önce köy yak, sonra gerillalar yaktı diye köylülere imzalat ★ **Askere karşı gelmenin cezası** ★ Ajanlığa uygun görülen bedel; ayda 6 milyon ★ **Pişmanlık yasasının diğer yüzü; hastaneye sevk kağıdıyla operasyona**

Haberleri 9 ve 10. sayfalarda

Stuttgart Kürdistan Kültür Haftası

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN ve bilim adamı İsmail BEŞİKÇİ'nin mesajları

Yazısı 11. sayfada

Körfez bunalımında TC'nin gündemi Kürdistan

Körfez sorunu halen dünyanın bir nolu politik sorunu olma konumunu sürdürüyor, ABD'de de baş aktör olma rolünü. Kararsız tutumu ve belli bir sonuca gidememesi nedeniyle Bush ve yönetimi ülkesinde sürekli puan yitiriyor. Yine de bu, Bush yönetiminin savaş hazırlıklarını yoğunlaştırmasını önlemiyor.

ABD, Güvenlik Konseyi'nden savaşa onay kararını çıkarmak istiyor. SSCB yöneticileri askeri müdahale yerine uzlaşmadan yana olduklarını resmen açıkladılar. Çin'in de tutumu aynı, hatta daha savaş karşısı radikallikte. Çin yönetimi, Dışişleri Bakanını Bağdat'a gönderdi. Fransız emperyalist yönetiminin tutumu tam bir politik oportünizme denk düşüyor. Diğer Avrupa yönetimleri -İngiltere hariç- ve Japonya'da kenardan destekleyecekleri bir ABD müdahalesine evet tavrı ağırlık kazanıyor. Kendilerini Saddamlı Irak'a göre de hazırlayan bu emperyalist yönetimler, "rehine" sorununu bahane ederek Alman Willy Brand ve Japon Nakasone örneğinde olduğu gibi eski başbakan ve tanınmış politikacılarını Saddam'ın kapısında sıraya koyuyorlar. Ne güzel "demokrasi" anlayışı.

Devamı 20. sayfada

- **İHD Kürdistan Şubeleri Genel Kurul'a ortak rapor sundular**
- Kongreden izlenimler
- İHD Diyarbakır şubesi Başkanı Hatip Dicle'nin konuşması

Yazısı 16, 17 ve 18. sayfalarda

Her halkın tarihinde çarpıcı gerçekler vardır. Kahır, acı, sitem ve mutluluklar iç içedir. Bir de, eğer, bir halk uzun yıllar boyu işgalci, sömürgeci güçlerin denetiminde kalmışsa, sürgünleri, uzun zindan yıllarını, işkenceleri ve katliamları da görmüş demektir.

Günümüz dünyasında bağımsız ve özgür uluslar toplumsal bir ilerlemeyi, gelişmeyi yaşıyorlar. Bunu yaratamayan halklar ise, ya ermeyi ve yok olmayı ya da halen en geri, en ızdıraplı ve tarihlerinin en karanlık süreçlerini yaşıyorlar.

Peki ya biz, ikinci kategoride bulunan Kürdistan halkı, yüzyılların sömürgeci kölelik zincirlerini parçalayıp, dünya halklarının şerefli bir üyesi haline nasıl gelebiliriz? Onlarla çağdaş, eşit ve kardeşçe bir ilişkiyi nasıl kurabiliriz?

İşte bu sorular, Kürdistan halkının biricik önderi **PKK (Partiya Karkerên Kurdistan)** tarafından daha yıllar öncesinden cevaplanmıştır. PKK, halkımızın geçmişini ve bugününü en iyi tahlil eden, olumlu ve olumsuz yanlarından doğru dersler çıkaran ve özgür geleceğimizin kazanılması için teori ve pratiğiyle bizlere yol gösteren ulusal bağımsızlık ve özgürlük mücadelemizin önderidir.

Bu gerçeği görüp kavrayan toplumun diğer kesimlerinin yanısıra Kürdistan gençliğinin en gözüpek, dürüst, fedakar ve kararlı kişilikler başta olmak üzere, büyük çoğunluğu acımasız savaş ortamına korkusuzca yürümektedir. Kürdistan tarihinde böylesi bir durum ilk kez yaşanmaktadır. Gençlik, tüm kişisel yaşam endişeleri ve çıkarlarını bir tarafa iterek, gerektiğinde kutsal vatan toprakları ve halk uğruna ölümün üzerine yürümektedir. Bunlar, Kürdistan halkının en yiğit evlatları, Partinin militan ve savaşçılarıdır.

Hepimiz çok iyi biliyoruz ki, bizi başaşağı gidişten kurtaran, düşmememiz için destek sunan, iyileştirip ayağa kaldıran, doğru ve gerçek insanlık kavgasında nasıl yürüyeceğimizi öğreten kahraman direniş şehitlerimiz ve halen çok zor koşullarda mücadeleyi yükselten öncülerimizin yoğunlaşmış emeği ve döktükleri kanlardır.

İşte kahraman şehitler ordumuzun neferlerinden birisi de 29 Kasım 1989'da, düşmanın parçaladığı vatan topraklarını kanıyla birleştiren **Musa YILDIZ** yoldaştır. **Musa** yoldaş, tarihi isyan bölgelerimizden, günümüzde ise düşmanla daha güçlü bir hesaplaşmaya, çok sert çarpışmalara sahne olacak olan Dersim'de yaşadı çocukluğunu. Kemalist-sömürgeci Türk devletinin harabeye çevirdiği, insanlarımızın yediden yetmişe kurşuna dizilerek katledildiği kanlı Dersim toprağında büyüdü.

Binlerce kilometre uzaktan kaynağa dönüşün yiğit neferi:

Musa YILDIZ

Musa YILDIZ (Halil, Serhat)
Dersim - Çemişgezek - 1971 - Anıl köyü / Tut mezrası

29 Kasım 1990'da ülkeye girdikleri ilk gün **Saniye ÜRÜN (Zozan), Behiye YAŞİT (Hacer), Abdullah İZER (Rojhat), Hayrettin AK (Çesur), Ahmet HACI (Ceger), Cemil SAKILCAN (Zerdeşt), Zinar Ahmet HACI (Reşit), Ahmet HAMZA (Ali Hasan); Muhittin Sait RAUF (Cahit), Ramazan GÜLMEZ (Fırat)** ve **Zeki DAĞLIKAN (Firaz)** yoldaşlarla birlikte düşmanla giriştikleri büyük bir çarpışmada şehit düştü.

İşçi olan ailesi Hollanda'da bulunduğu için, daha çok genç yaşta vatan topraklarından koparak Hollanda'ya geldi. Ancak yaşının küçüklüğü ve çevresini kuşatan olumsuz Avrupa koşulları, O'nun ulusal kurtuluş mücadelemizle tanışmasını engelleyemedi. Tam tersine, baştan itibaren Avrupa'daki yoz ve düşürücü ortama tepki duydu, kendi ulusal özünü korumayı başardı. Bunda, ailesinin dürüst, yurtsever ve emekçi özelliklerinin de rolü vardı. Böyle bir aile ortamı ve ulusal kurtuluş mücadelesiyle bağ içinde sade, dürüst kişiliğini koruyarak, kendisiyle güçlü bir hesaplaşmaya girdi. Vatana, kaynağa dönüş hazırlığının ilk basamağıydı bu. Kararlıydı. Büyük bir sorumluluk duygusuyla ulusal kurtuluş saflarında yerini almakta gecikmedi.

Ülkeye gitmemişti henüz. Avrupa'da profesyonel çalışmalara katıldı önce. Biliyordu ki, bir devrimci, ailesini de devrime katmasını, hizmet etmesini sağlamasını bilir. Bunun için ailesini ikna etmeyi temel alır ve ailesini mücadeleye davet eden mektuplar yazar. Ailesine yazdığı bir mektubunda şöyle diyordu:

"Biliyorsunuz, buradayken kesin karar vermiştim mücadeleye katılmaya. Çünkü, halkımız, insanlarımız özgür olmazsa bizlere de yaşam yoktur. Her gün insanlar katlediliyor. Buna karşı suskun kalmak insanlıkdışı bir durumdur. Buna karşı seyirci kalamazdım. Çünkü ezilen, ülkesinden koparılmış, kültürel, ahlaki vd. alanlarda herşeyi elinden alınmış bir halkız. Burada bizlere yaşam diye hiç bir şey kalmamış. Bundan sonra kaybedecek hiçbir değerimiz yok, ancak kazanacak çok şey var. Bir halkın, bir ulusun bütünüyle kazanılması çaba, emek ve fedakarlık ister. Eğer özgür olmak istiyorsak, değerlerimize, ülkemize sahip çıkan öncü gücümüzle birleşmeliyiz. Yurtsever bir Kürdistanlı olarak mücadeleye gücümüz oranında destek sunalım, onunla dayanışmaya girelim. Ve hep beraber faşist TC'ye karşı mücadele verelim, direnelim. Yılların hesabını soralım.

Daha dün Dersim'de büyük bir katliam olmuştu. Bunu unutamayız. Halen mağaralar insan cesetleriyle dolu. Bugün yine aynı şey yapılmak isteniyor. Buna karşı suskun kalmayalım.

Benim verdiğim karar da bu temelde oldu ve sonuna kadar yürüteceğim. Bu kararım ve mücadeleye katılımımdan ailem de gurur duymalı. Çünkü, her yurtsever üzerine düşen görevleri yerine getirmelidir. Sizler de Partiyle bütünleşin. Orada yerinizi alın. Maddi manevi her türlü desteği sunun. Burada bütün çabanızla mücadeleyi destekleyin."

Musa yoldaş, ikinci mektubunda ise, ailesine hitaben şöyle diyordu:

"Bu onurlu davanın neferi olarak üzerime düşen görevlerimi yerine getirmek için sonuna kadar çalışacağım. Şu anda Avrupa'da aktif faaliyet yürütmekteyim. Ancak buna sizlerin de katılmasını istiyorum. Bir Kürdistanlı olarak sizlerin de katılmanız, üzerinize düşen görevleri yerine getirmeniz mücadelemizi daha güçlü kılacaktır. Bu da beni, çalışmalarımda daha da güçlendirecek ve başarılı kılacaktır. Bir yurtsever olarak görevlere sarılmanız, yürüyüşlere, yayın dağıtım ve alımı, bağış, aidat gibi maddi-manevi her türlü desteği vermeniz gerekir.

Eğer beni evlat ve kardeş olarak kabul ediyorsanız, benim yürüdüğüm yol budur ve bunda sonuna kadar yürümeye kararlıyım. İnsanca, soylu bir yaşam, özgür bir vatan için herşeyimi feda etmeye hazırım. Sizlerin de yapmanız gereken budur. Düşünün, bundan daha soylu bir yaşam olabilir mi? Bugün Avrupa'ya gelenlerin çoğunun durumuna bakın, insan sıfatından çıkmış, hayvanlaşıp soysuzlaştıklarını görürsünüz. Herhalde bizleri de o durumda görmek istemezdiniz. Benim yürüdüğüm yol, bir halkın soylu davasıdır. Onun uğruna canımı feda etsem çok mu? Asla! Bunu hiçbir zaman esirgemem. Sizlerden de aynı tavrı bekliyorum."

Musa yoldaş, işte böylesine özlü, kararlı bir yurtseverlikle binlerce kilometrelik uzak alanlardan anlamlı bir kaynağa dönüşü gerçekleştirdi. Gittiği **Mahsum KORKMAZ Akademisi**'nde gördüğü askeri ve siyasi eğitimi başarıyla tamamlayarak daha da güçlendi. Parti okulundaki devrimci yaşamı, yoldaşlarıyla saygı ve sevgi dolu ilişkileri ve gelişmeler karşısındaki tavrıyla güçlü bir militandı artık.

Savaş içinde olan bir halkın öncüsünün yeri ve zamanına göre gerektiğinde en doğru ve isabetli müdahaleleri yapması ve mücadeleye atılım yaptırması can alıcı bir önemdedir. Böylesine önemli bir süreçte kalabalık bir yoldaşlar topluluğu, gözlerini bağımsızlık ve özgürlüğe dikerek zafer yürüyüşüne başlamışlardı. Çoklarının vatan ve toplumun çıkarlarını gözardı ederek, "Bana dokunmayan yılan bin yaşasın" misali bireysel çıkarları ön plana geçirdikleri, halkın yaşadığı zor durumdan kaçışı bir kurtuluş olarak gördükleri bir dönemde böylesi yürüyüşler elbette oldukça önemlidir.

İşte **Musa** yoldaş da, bu gerilla birliğinde yer alıyordu. Kuzey-Batı Kürdistan'la Güney Kürdistan arasında sömürgeci devletlerin diktikleri dikenli teller, mayın tarlaları, kahpe, kalleş pusular vardı. Ama engel tanımayan özgürlük savaşçıları için bunlar, her zamanki durumlardı ve yürüyüşün önünde aşılmaz engeller değillerdi. Ancak **Musa** yoldaşın da içinde bulunduğu gerilla birliği ile düşman güçleri arasında sınırda büyük bir çarpışma çıktı. Çarpışmada kahramanca çarpışan gerilla birliği, düşmana çok sayıda ölü ve yaralı verdirdi. İçlerinde **Musa** yoldaşın da olduğu bir grup gerilla ise, kanlarıyla, vatanı ikiye bölen suni sınırları tanımadıklarını ve bir gün mutlaka ortadan kaldırılarak ülkemizin birleşmesi gerektiği emrini vererek şehitler kervanına katıldılar.

Kendisini bilinç ve inançla donatan, tarihi görevleri üstlenen bir gerilla birliğinin daha faaliyet alanına ulaşamadan, düşmana büyük darbeler vurmadan, birikimlerini halka ve mücadeleye aktarmadan ve Parti talimatlarını hayata geçiremeden şehit olmaları, elbette Partimiz ve halkımız açısından büyük bir kayıptır.

Çok sayıda şehidimiz gibi **Musa** yoldaş da henüz çok gençti. Onun bu yaşta, böylesine onurlu ve büyük bir davaya sahip çıkması, Kürdistan gençliğinin özlemleri, istemleri, yiğitlik ve cesaretinin de temsilidir. Genç yaşına rağmen, davaya içten bağlılığı, olgun ve gelişmeye açık kişiliğiyle gelecek için umut vaad ediyordu. Böylesi bir dönemde şehit düşmesi acı olmakla birlikte, şahadetiyle bağımsız, birleşik, demokratik Kürdistan'ın kuruluş temellerinin köşe taşlarından birisi oldu.

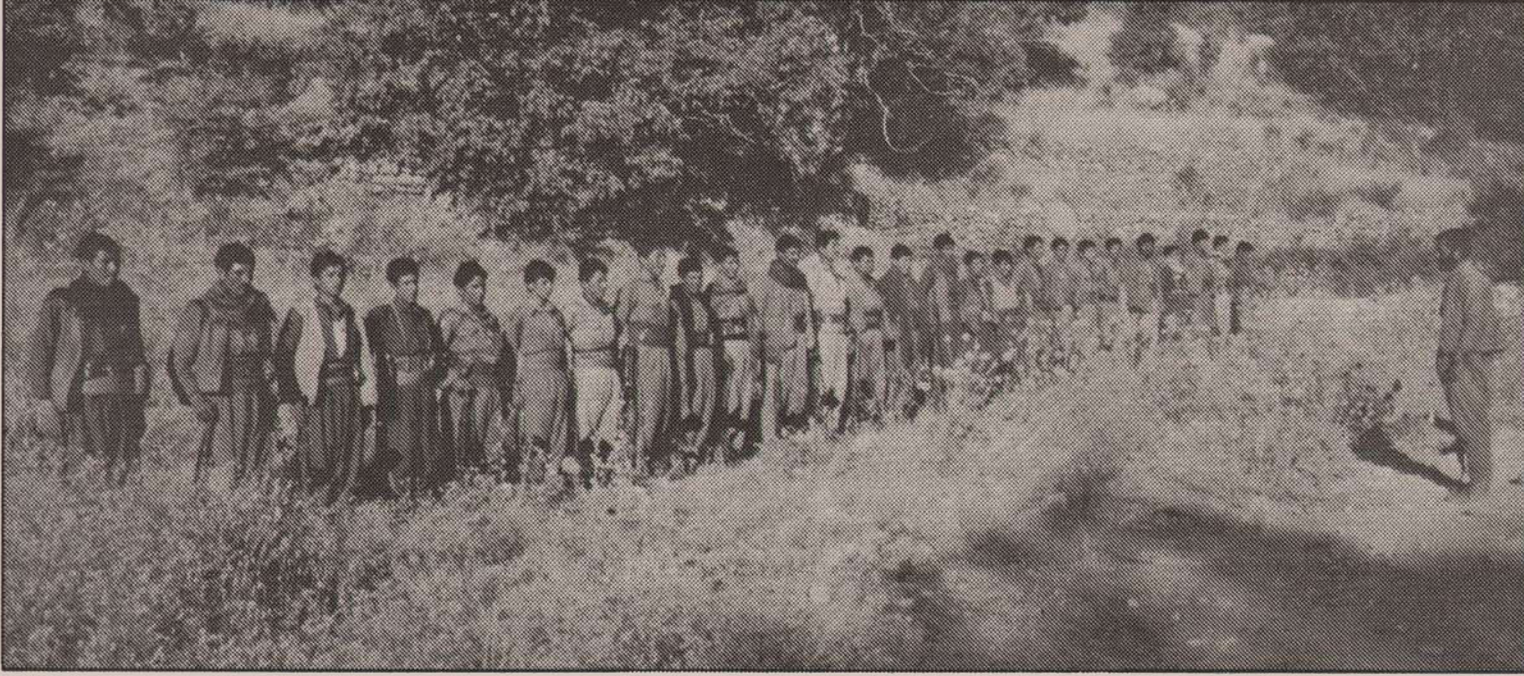
Kürdistan şehitleri, gelişmelerin gerçek sahipleri ve zafere doğru yürüyüşün emredici komutanlarıdır. Onların manevi komutanlığında ulusal kurtuluş savaşımız atılım ve güçlü kazanımlarla ivme kazanarak ilerliyor. Onların takipçileri çoluk-çocuk, kadın-erkek, genç-yaşlı tüm Kürdistan halkıdır. Şimdi Kürdistan halkı, şehitlerine olan bağlılığıyla bütün savaş araçlarını kuşanarak sel gibi akıyor ulusal kurtuluşa doğru. Ülkemizde yükselen serhildanlar, şehitlerimizin uğruna toprağa düştükleri umutları gerçeklik haline getiriyor, amaçları yakınlaştırıyor.

Musa yoldaş, sen ve seninle şehit düşen tüm yoldaşlar: Sizler Kürdistan'ın kalbi olan Botanımızda, uygarlığın geliştiği **"Mezra Botan"**ın şirin topraklarında rahat uyuyun. Size söz veren takipçileriniz olarak ARGK gerillaları, Botan'ı ve tüm Kürdistan'ı sömürgeci-faşist Türk devletinin barbar sürülerinden kurtaracak ve Kürdistan'ı onlara mezar edecektir. Sizler özgür Kürdistan'ın özgürlük meşalelerisiniz.

ARGK subay ve savaşçıları ölümsüzdür!

Bir mücadele arkadaşı

Gerilla eylemleri

Uludere - 1990

Uludere

Korucuların evine saldırı

30 Ekim'de Nerveh (Taşdelen) köyünde koruculukta direten iki kardeşin evine, gerillalar, yaptıkları saldırıda her iki çeteyi ve evde bulunan bir üçüncü kişiyi yaraladılar. Gerilla saldırısına uğrayan kişiler, köyden düşmandan silah alanlardı.

Pervari

Gerillalar düşman birliğinin erzaklarına el koydu

Eruh'un Medrese köyünden Pervari'nin Besta köyüne konumlanmış olan düşman birliğine erzak götüren 3 kamyonu durduran gerillalar, araçların içindeki erzaktan taşıyabildikleri kadarını alırlar, geriye kalanını ise imha ederler.

Gevaş

2 asker ve 2 korucu öldürüldü

25-27 Ekim tarihleri arasında bölgede meydana gelen çarpışmalarda 2 asker ve iki korucu öldürüldü. Bu çarpışmaların detaylarını öğrenemedik.

Nusaybin

2 ayrı çarpışmada 2 özel tim elemanı, 2 asker ve 2 korucu vuruldu, bu çarpışmalarda 1 ARGK gerillası ile 1 yurtsever şehit düştü

Gerillalar, Nusaybin ile İdil arasında yer alan ve azgın korucularıyla tanınan Mamulan (Aksoy) köyü çetelerinden ikisini 2 Kasım günü köy dışında yakalar, bunlardan muhtarın oğlu olan ve halka karşı cinayetleri tespitlisini öldürür, diğer çeteyi de ağır yaralarlar. Ağır yaralı çete halen hastanede ölüm tehlikesini aşmış değildir. Aynı köyün korucuları 8 Ekim günü de gerillaların saldırısına uğramış ve bu saldırıda da 2 korucu öldürülmüştü.

Sömürgeciler yaptıkları açıklamada bu köy yakınlarında 1 gerillanın öldürüldüğünü ve ikisinin de teslim olduğunu ileri sürdüler. Fakat böyle bir olay kesinlikle vuku bulmuş değildir. Ancak Güney Kürdistan hududuna yakın bir yerde bir yurtsever sömürgeci askerlerin pususuna düşerek şehit oluyor.

İkinci çarpışma ise 8-9 Kasım gecesi Nusaybin'in Pirhabokan (Yeniköy) köyünde meydana geldi. Bu köye bir görev üzerine giden iki gerilla, köy karakoluna yakın bir evde yapılan ihbar üzerine kuşatılırlar. Dışarda olan gerilla çarpışarak kuşatmayı yarmayı başarır. Diğer gerilla ise içerde mahsur kalır. Özel timlerle takviyeli düşman askeri birliği damlardan ve sokaklardan evi iyice kuşatır.

Henüz çok genç olan ve gerilla saflarına katılması ancak bir kaç ay olan **Sabri** kod adlı ARGK gerillası, kendisini düşmana pahalıya ödettirir, kapıdan ilk giren ikisi özel tim elemanı olan, asker grubunu tarar, bunlardan tim elemanı olan iki polis ölür, 1 er ise ağır yaralanır. Tek başına kalan kahraman savaşçının direnişi gece saat 10.00'dan 03.00'e kadar devam eder. Bu sırada bir asker de damdan düşerek ağır yaralanır. Düşman, ancak mermisi bitince, şehit savaşçıya yaklaşabilir.

Oldukça genç yaşta bir savaşçının tek başına düşmana verdirdiği bu büyük kayıp, halk için gurur kaynağı olur.

Öte yandan Nusaybin'in Bakisyan (Beylik) köyü 15 Kasım günü düşman birlikleri tarafından kuşatmaya alındı.

Bismil

İlçe merkezinde polis otosu tarandı

10 Kasım gecesi ilçe merkezinde polis otosu gerillalar tarafından tarandı, iki polis yaralandı ve araç önemli oranda tahrip oldu. Eylemden sonra polis, önüne gelen yurtseveri gözaltına almaya başladı. Bu şekilde 25 kişi gözaltına alındı.

Bitlis

Düşman aracı gerilla mayınına çarptı, 1 teğmen ve 1 asker öldü

8 Kasım günü Bitlis'in Geliyê Şêx Cuma mevkiinde bir düşman aracı gerilla mayınına çarptı. Aracın tümüyle tahrip olduğu mayın patlamasında 1 teğmen ve 1 erin öldüğü tespit edildi.

Bu olaydan sonra operasyona çıkan düşman birlikleri, harekatlarını sürdürdükleri 3 gün boyunca bir kaç defa gerillalarla ya da gerillaların yeni pusularıyla karşılaştılar. Bu çarpışmalarda ARGK'nin kayıpları olmazken, çok sayıda düşman askeri ve özel tim elemanı Tatvan'daki hastanelere kaldırıldı.

Şırnak

Gerillalar karakola saldırdı, Cudi'de 2 düşman aracını pusuya düşürdü

ARGK gerillaları 1 Kasım günü Batuyan aşireti köylerinden olan Banê Batuyan (Güneyce)'de bulunan düşman karakoluna saldırdılar. Bu saldırıda düşmanın kayıpları öğrenilemedi.

30-31 Ekim gecesi ise Kasrik'e yakın Cudi eteklerinde 2 araçlık düşman konvoyu gerillaların saldırısına uğradı. Bu saldırıda da düşmanın kaç ölü verdiği tespit edilemedi.

Bölgeden aldığımız gerilla kaynaklı haberlere göre, Şırnak Kömür İşletmeleri sahası çevresinde de düşman birlikleriyle bir çarpışma meydana geldi ve gerillalar Şerefiye (Kayaboyun) çetelerine karşı bir saldırı düzenlediler. Ancak bu iki olayın da detayları öğrenilemedi.

Uludere - 1990

Eruh

7 Düşman askeri öldürüldü

1 Kasım günü Eruh ilçe merkezine yakın Girê Dihê denen mevkiide ARGK gerillaları ile sömürgeci birlikler arasında meydana gelen çarpışmada 7 asker öldürüldü.

Sömürgeciler bu çarpışmadaki kayıplarını gizlerken, iki gerillayı öldürdüklerini açıkladılar. Bu açıklamanın doğruluğunu araştırdık. Bazı yurtseverler bizzat bölge karakoluna başvurarak cesetleri istiyorlar. Ancak askerler karakola yakın gömdük diyorlar. Bu durumda sömürgecilerin iddiası öncekilerde olduğu gibi propagandayı aşmıyor.

Cizre

İlçe merkezinde polis otosu tarandı

10 Kasım gecesi ilçe merkezinde bir polis otosu gerillalar tarafından tarandı. Bu ateş sonucu polislerin kayıpları olup olmadığı öğrenilemedi.

Bunlar dışında Kürdistan'ın Maraş, Adıyaman, Kars ve Erzurum bölgelerinde detaylı öğrenilemeyen çarpışmalar kaydedildi. Bu çarpışmalar; Antep/Araban-Ardıl köyü, Maraş-Çağlayan Cerit ilçesi, Kars/Kağızman-Akyayla köyü ve Erzurum-Hınıs'ta tespit edildi. Bu çarpışmaların detaylarını gizleyen TC makamları yaptıkları tek taraflı açıklamalarla, "teröristleri" vurdukları ve yakaladıklarını söyleyerek gerçekleri ve çarpışmaların boyutlarını gizlemeyi amaçlamaktadırlar. Örneğin Kars-Kağızman'da "6 teröristin bir silahla yakalandığı" Türk burjuva gazetelerinin sayfalarını süsledi. Ancak artık herkes biliyor ki, sömürgeciler her fırsatta masum Kürt yurtseverlerini tutuklamakta ve hepsini "terörist" olarak lanse etmekteler.

İdil

Askeri panzere APO'nun resmi

4 Kasım gecesi İdil'de nöbetçisi olmasına rağmen bazı yurtseverler karakolun önündeki düşman panzerine APO'nun resmini vurarak bildiri bırakırlar. Sabah durumu gören karakol askerleri panik içinde komutana haber verirler. Komutan da, "Sen yapıştırdın" diyerek gece nöbetçisini tutuklar.

Direniş yine zafer kazandı

Anlaşma nasıl sağlandı

Açlık grevlerinin kitlesel boyut kazanmasından ve tüm toplum kesimlerini etkilemeye başlamasından korkuya kapılan sömürgeciler, savaş esirleri ve aileleriyle görüşmelere oturmaya razı oldular, daha doğrusu cezaevi yöneticileri ve TC Adalet Bakanı üst üste verdikleri tavizlerle tutukluların isteklerini yerine getirdiler.

Müzakereyi ölüm orucundaki savaş esirlerinden **Cevdet İnak, Abdulhakim Güven, Abdurrahman Demir,** tutuklu avukatlarından **Fethi Gümüş, Fevzi Veznedaroğlu, Sabahattin Acar**, tutuklu yakınlarından 4'ü, sömürgeci cepheden cezaevinin 3 müdürü, savcısı ve 2 doktoru imzaladılar.

Cezaevi müdürü, "Tamam, işte 7 Ekim öncesi haklar tanınıyor" deyince, tutsaklardan Cevdet İnak, maddelerin tek tek okunmasını ister. Bu istek yerine getirilir. Bunun üzerine tutsak temsilcileri: "Biz kendimizi ailelerimize karşı sorumlu hissediyoruz. Onlar için uygunsa, tamamdır" derler. Aileler de, "Cezaevindeki çocuklarımız için bu koşullar uygunsa bizim için de uygundur" deyince anlaşma sağlanır.

Aynı gece savaş esirleri açlık grevini sonuçlandırırlar. Eylemdeki savaş esirlerine serum verilmesi kabul edilir.

Sonuç açlık grevindeki tutuklu yakınlarına ulaştırıldığında, tutuklu yakınları haberi zılgıt ve sloganlarla karşılayarak, birbirlerine sevinçle sarılırlar. Aynı andan itibaren sonuç tüm açlık grevcilerine iletilir.

Anlaşma maddeleri:

1- Koğuşlarda tutukluların seçeceği temsilcilerin kabulü,

2- Koğuşlar arasında ziyaret serbest olacak (Cezaevi yöneticileri en çok bu maddeye itiraz ettiler, spor vb. vesilelerle koğuşlar arası görüş serbest olacak),

3- Sürgünler durdurulacak, mahkemeleri devam edipte sürgün edilmiş olanlar Diyarbakır cezaevine geri getirilecek,

4- Her türlü yasal yayının içeriye girişi serbest olacak,

5- Polisler, gerek görüş sırasında, gerek sair zamanlarda tutuklu aile ve yakınlarını rahatsız etmeyecek,

6- 29 Ekim günü olan, ancak iptal edilen açık görüş, ileride saptanan bir günde yapılacak,

7- Soruşturmadan çıkan tutsaklara iki nüsha rapor verilecek, bunlardan bir adeti tutukluda kalacak,

8- Yemekler doktor kontrolünde kalacak, yemeklerin kalitesi arttırılacak,

9- Hastalar gününde muayene edilecek, ilaç giderleri hem tutuklu hem de hükümlü olanlar için cezaevi yönetimi tarafından karşılanacak,

10- Kalorifer tertibatı tamir edilecek, cezaevine gelen 250 milyon TL gibi büyük meblağın bir kesimi cezaevi koşullarının düzeltilmesi için harcanacak,

11- Savaş esirlerinin Eskişehir'e aktarılması planından vazgeçilecek,

Tutuklu yakınları 15 Kasım günü Diyarbakır'da yaptıkları basın toplantısında, "Yüreğimizi ferahlatan bu mutluluk diğer acılarımızı hafifletmiyor" diyerek, hem anlaşma maddelerini sıraladılar, hem de şu talepleri yeniden gündeme getirdiklerini açıkladılar:

1 Doğu ve Güneydoğu halkımıza (Kürt halkına -b.n) yapılan zulme son verilmelidir,

2- Halkı birbirine düşüren koruculuk sistemine son verilmelidir,

3- İşkence son bulmalı, genel af çıkarılmalıdır,

4- Botan'da köy boşaltmalara ve orman yıkımlarına son verilmelidir,

5- Cenazelerini almak isteyenlere zorluk çıkarılmamalı, cenazeler geri verilmeli, sahiplerine baskı yapılmamalıdır,

6- SS Kararnamesi olarak bilinen 424 ve 245 sayılı Kanun Kuvvetindeki Kararnameler iptal edilmelidir,

7- Olağanüstü Bölge Valiliği kaldırılmalıdır,

8- Kazanımlara dokunulmamalı, cezaevlerinde yeni huzursuzluk ortamı yaratılmalıdır.

Cezaevlerinde direniş dalgası

Amed (Diyarbakır):

Diyarbakır E-Tipi Cezaevi'nde 7 Ekim gecesi 94 tutsağın zor kullanılarak sürgün edilmesi ardından savaş esirlerinin başlattığı açlık grevi, 37. gününe girerken tutsakların isteklerinin yerine getirilmesiyle sonuçlandırıldı.

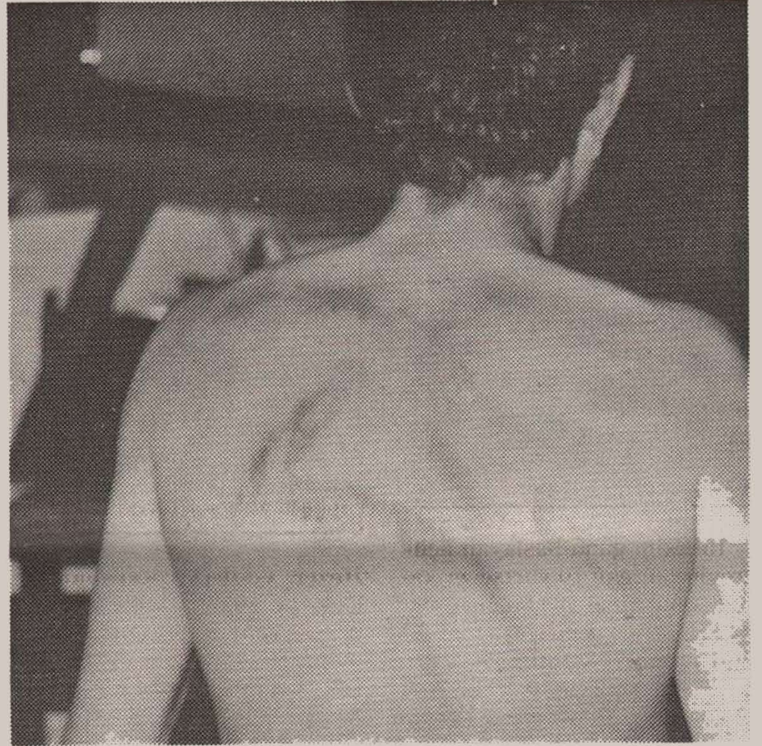
Açlık grevi eylemi süresince, cezaevi yöneticileri, baskıyla tutsakların eylemini kırmaya çalıştılar. Ziyaretçi ve açık görüş yasağı kondu. Ziyaretçilerden sadece Alman Yeşiller Partisi milletvekili tutsaklarla görüştürüldü. 5 Kasım günü HEP'ten milletvekillerinin görüşme talebi reddedildi. Savaş esirleri eyleme katılanların sayısını artırarak bu saldırıları boşa çıkardılar. 1 Kasım tarihinden itibarem 20 savaş esiri açlık grevlerini ölüm orucuna dönüştürdüler. Bu sayı daha sonra 25'e çıkarıldı. Açlık grevindekilerin sayısı ise 120'ye çıktı. Savaş esirlerinden ölüm orucu ve açlık grevi içinde olanlardan **Cevdet İnak, Abdurrahman Demir, Aydın Köçer, Edip Em, Şemsettin Pişkin, İbrahim Kılıç, Mehmet Aslan, Murat Doğan, Fuat Kardeş** ve **Nurettin Karar**, mide vd. iç organlarından ciddi rahatsızlıklar geçirdikleri halde tıbbi müdahaleyi reddettiler. Sivil cezaevinde de 20 yurtsever dönüşümlü açlık grevini sürdürdü.

Bu kararlı direniş cezaevi yöneticilerinin korkusunu iyice artırdı. **Adalet Bakanı Oltan Sungurlu**, 9 Kasım'da Eskişehir cezaevine nakillerde zor kullanılmayacağını, gönüllü olanların aktarılacağını söylemek zorunda kaldı. Öte yandan da savaş esirlerini görüşmelere çekmek istediler. Savaş esirleri, acz içindeki cezaevi yöneticilerinin manevralarını boşa çıkardılar. Savaş esirleri, anlaşmanın ancak belgesel olması koşuluyla görüşmeleri kabul ettiler.

Sömürgeciler, 36. gün biterken direnişe teslim oldular. Diyarbakır E-Tipi Cezaevi'nde TC'nin oynamak istediği oyunlar bir kez daha bozuldu. Sömürgeciler, tutukluların isteğini yerine getirmekle kuşkusuz, direniş dalgasını kırmayı ve zaman kazanmayı hedeflediler, gerçekte açlık grevleri hem Kürdistan hem de Türkiye'de ilk defa bu denli genişlikte toplumsal kesitleri etkiliyor ve harekete geçiriyor.

Bismil:

Özel tip cezaevinde 17 Ekim tarihinden beri 30 siyasi tutuklunun başlattığı açlık grevi, Diyarbakır'da varılan anlaşmadan sonra sonuçlandırıldı. Öte yandan, aldığımız sınırlı ancak emin bilgilere göre, Bismil cezaevinden Çankırı-Kurşunlu, Tokat-Niksar, Sıvas-Yıldızeli, Yozgat-Akdağmadeni cezaevlerine sürgün edilen savaş esirleri ağır bir baskı altında tutuluyor. Bu cezaevlerinde siyasi tutuklular ve Kürdistanlılar olmadığından cezaevi yöneticileri kendilerine verilen talimat doğrultusunda az sayıdaki savaş esirlerine saldırıyor, eşyalarına el koyuyor ve diğer tutuklulardan tecrit ediyor.

Şakir Eren: Diyarbakır'dan sürgün edilirken gördüğü işkence izleri

Aydın, Nazilli, Dilük (Antep), Bartın, Meledî, Ceyhan, İstanbul-Sağmalcılar, Erzincan ve Ankara-Merkez cezaevinde siyasi tutukluların başlattığı açlık grevi belli aralarla, bazılarında sürüyor. Gazetemiz baskıya girerken Aydın, Nazilli ve Dilûk cezaevlerinde açlık grevleri halen devam ediyordu. Bu cezaevleri Diyarbakır'daki savaş esirleriyle dayanışma amacıyla eyleme giriyorlar. Ancak tünel olayından sonra Dilûk cezaevinde tutsaklar üzerinde baskılar yoğunlaşmıştı. Aydın'daki savaş esirleri ise her an Eskişehir'e aktarılma gerginliği içinde tutuluyorlar.

Amasya:

Çok az haber alabildiğimiz Amasya cezaevindeki açlık grevi ise uzun süre devam ettirildi. 1 ya da 2 Kasım günü asker ve polisler arama bahanesiyle savaş esirlerine saldırdılar. Bu saldırıda bir kaç savaş esiri yaralandı.

Ara verip, belli talepleri de ekleyerek 14 Kasım sabahı tekrar açlık grevine başlayan ve aynı gün polislerin saldırısından sonra eylemlerini ölüm orucuna dönüştüren Ceyhan cezaevindeki savaş esirleri, Diyarbakır'daki sonucu duyunca 15 Kasım günü eylemlerini sonuçlandırdılar. Ayrıca cezaevi yönetimi de tutsakların isteklerini kabul etti.

Meledî (Malatya):

Malatya Özel Tip Cezaevi'ndeki savaş esirleri ise bir bildiriyle amaçlarını açıklayarak 2 Kasım günü açlık grevine başladılar. 65 siyasi tutuklunun katıldığı bu süreli açlık grevi 10 Kasım günü sonuçlandı.

Wan (Van):

Van cezaevinde bulunan 40 kadar yurtsever tutsak da, diğer cezaevlerindeki açlık grevleriyle dayanışma amaçlı 6 günlük açlık grevi yaptılar.

Kısa Açıklama

Gazetemize, ERNK'nin açlık grevlerini desteklemek ve direnişin kitlesel boyutlarını arttırmak için Diyarbakır'da halkı kepenk kapatmaya çağıran bildiri dağıttığı iletildi. Ancak, bildiri dağıtımının gerçekleştirildiği gün, savaş esirlerinin istekleri kabul edildi ve açlık grevleri sonuçlandırıldı. Bu nedenle, durumun yeniden değerlendirildiği ve eylem kararından vazgeçildiği bildirildi. Herhangi bir spekülasyona yol açmamak için bu kısa açıklamayı yayınlamayı uygun bulduk.

Ceyhan - 15 Ağustos 1990

Kitlesel açlık grevlerinin 15 günü

Tutuklu yakınları Diyarbakır açlık grevinde - 1990

Dayanışmacıların açlık grevi eylemi - Adana - 1990

Amed (Diyarbakır)

12 Ekim günü başlayan açlık grevi, 15 Kasım günü sonuçlandığı saate kadar aynı coşkuyla devam etti. Amed kitlesel açlık grevi devam ettiği 34 gün boyunca çevredeki tüm yurtseverler ve demokratik güçler için örgütleyici, toparlayıcı, yeni güçleri harekete geçirici odak olma konumunu güçlendirerek sürdürdü. Her geçen gün yeni gruplar açlık grevine katıldılar. Açlık grevini ziyaret etmek, eylemcilere güç katmak her yurtsever için kutsal bir görev olarak görülerek yerine getirildi.

2 Kasım günü Sîlwan'dan 40 yurtsever eylemcileri ziyaret ederek açlık grevine oturdular. 1 Kasım'da avukatların eylemi direnişe yeni bir güç kattı. 5 Kasım'da HEP milletvekilleri açlık grevcilerinin yanındaydılar. 6 Kasım'da eylemcilerin sayısı 180'e vardı. 8 Kasım'da Helsinki Gözlem Grubu (ABD)'nun iki üyesi yanlarındaydı. 10 Kasım'da eylemcilere açlık grevlerinin sembolü haline gelen **Saliha Şener** de katıldı.

15 Kasım'da açlık grevi slogan ve zılgıt sesleri arasında sonuçlandırıldığında eylemcilerde kazanmanın gururu, direnmenin coşkusu, fakat birbirinden ayrılmanın hüznü vardı.

Nisêbîn (Nusaybin)

15 Ekim günü başlayan açlık grevine sürekli 70 yurtsever katıldı. Bunlardan 25'i kadındı. Buna açlık grevi demek eylemin çapını daraltır. Nisêbîn açlık grevi, açlık grevleri içinde en örgütlü olanı oldu. Açlık grevi ilçenin ortak eylemi olarak yükseldi ve eylem boyunca halk, açlık grevi ile yapıldığı binayı korudu.

Polis saldırdı halk karşı koydu, yumruk yumruğa olan kavgada 5 yurtsever ile 6 polis yaralandı, kaçan da polisler oldu

29 Ekim günü bir grup genç ellerinde çelenklerle açlık grevcilerini ziyaret ettiler. Polis, bunun kitlesel gösteri olduğunu iddia ederek gençleri tam açlık grevi binasının önünde durdurmak ve dağıtmak istedi. Hem gençler hem de binadan çıkan yurtseverler karşı koydular. Bunun üzerine polis, jop ve dipçiklerle saldırdı. Bu saldırıda 5 yurtsever yaralandı.

Olayı gören kahvelerde oturan halk ellerine geçirdiği sandalyelerle saldırgan polislere saldırdı. 6 polis yaralandı. Halkın direnci karşısında polisler kaçmak zorunda kaldılar.

Bu olay nedeniyle savcılığa sevkedilen 8 yurtseverden **Mehmet Yaz** (Ülke dergisi Nusaybin muhabiri), **Ziver Uysal, Turan Demirtaş, M. Sait Gümüş, Ali Bilmez** ve **Metin Karakaş** tutuklanarak Diyarbakır cezaevine konuldular.

Cizîra Botan (Cizre)

19 Ekim günü başlatılan açlık grevi, 200'ün üstünde yurtseverin katılımıyla devam etti. Cizîra Botan açlık grevi hep bir miting eylemi görüntüsünde oldu. 3 Kasım'da eylem binasının önü 1000 kadar dayanışmacı yurtseverle doluydu. 4 Kasım günü **Leyla Adıbelli, Şirin Karagün, Medine Narıncı, Şakir Naci, Behiye Erkendi, Fatma Baklan, Feyruz Acar, Aliye Aslan, Hanım Hezer, Gülistan Karahan, M. Celal Kırmızıgül** ile **Mahmut Kırmızıgül** adlı yurtseverler ölüm orucuna başladılar. Ancak, cezaevindeki savaş esirlerinin istemiyle bu 12 yurtsever eylemlerini süresiz açlık grevine çevirdiler.

4 Kasım günü İngiliz, Alman, İsveç ve Finlandiyalı gazeteciler açlık grevcileriyle görüştüler. Eylemciler, söylenenleri ve yaşananları yazmadıkları için Türk gazetecilerini içeri almadılar. Açlık grevi Cizîra Botan'ı ve ayaklanmacı potansiyelini daha da güçlendirdi.

Wan (Van)

1 Kasım günü SP il binasında başlayan açlık grevi 7 Kasım gününe kadar devam etti. Wan'da 1980 sonrası süreçte bu tür eylemler ilk defa yapıldığından yurtseverler, açlık grevine süre saptayarak itidalli bir şekilde başladılar. Ancak ilgi ve desteğin büyük olmasından dolayı, 6 Kasım gününden itibaren HEP binasında, bu defa 11 Kasım gününün bitimine kadar devam edecek şekilde başlatıldı.

50 kadar yurtseverin katıldığı açlık grevine halk büyük ilgi ve destek gösterdi. Polis ve özel timler, açlık grevcilerini halktan tecrit etmek için grevin yapıldığı binayı sürekli kuşatma altında tuttular, binaya giren yurtseverlerin kimliklerinin fotokopisini çektiler. Gözlerine kestirdiklerinin ise evlerine operasyonlar yaptılar.

Yine de halk, özellikle de köylüler akın akın açlık grevcilerini ziyaret ettiler. Bina dayanışmacılarla sürekli dolup taştı. Ziyaretçilerin çoğu göçertilen köylüler oldu. Açlık grevinin yapıldığı binanın yoksul halkın toplandığı köylü pazarında olması ilgiyi daha da artırdı.

Bu ilk açlık grevi eyleminden başarıyla çıkan Wanlı yurtseverler, gazetemize eylemin kendilerine güven verdiğini, yurtsever potansiyelin Wan'da ne denli güçlenmiş olduğunun bir daha ortaya çıktığını, bundan böyle daha emin kitle eylemlerine yürüyeceklerini söylediler.

Meledî (Malatya)

4 Kasım'da 50 kadar yurtseverle başlayan açlık grevi dönüşümlü olarak 15 Kasım gününe kadar devam etti. Eylem boyunca İHD, sendikalar ve diğer demokratik kuruluşlar ile halk açlık grevcilerine destek verdi. Açlık grevinin, yurtseverlerin katılım ve inisiyatifiyle gerçekleştirilmesi başarısının bir diğer yönüdür.

Semsûr (Adıyaman) ve Bismil

14 Ekim günü Bismil ve Semsûr'da da yurtseverler açlık grevlerine başladılar. Bismil açlık grevine 150 kadar yurtsever katıldı. Ancak aynı gün açlık grevlerinin sonuçlandırılması nedeniyle bu iki eylem de bir gün sürdü. Semsûr'da yurtseverler daha önce 22-27 Ekim günleri arasında açlık grevi yapmışlardı.

Antalya

HEP il binasında 1 Kasım günü 60 yurtseverin katılımıyla başlatılan açlık grevi dönüşümlü olarak sürdürüldü. Bu sayı ilk hafta içinde 200'e çıktı. Ve bu süre içinde 5000 kadar dayanışmacı eylemcileri ziyaret etti. Antalya açlık grevcilerinin %90'nı Kürdistanlılar oluşturdu.

Adana

4 Kasım'da başlatılan açlık grevi 100'ün üstünde yurtseverin katılımıyla devam ediyor. Kürdistanlılar'ın neredeyse nüfusunun yarısını oluşturduğu Adana'da yapılan açlık grevi, büyük ilgi ve destek görüyor. Adana açlık grevindeki eylemciler Dilûk (Antep), Aydın ve Nazilli cezaevlerindeki açlık grevleri sürdüğü müddetçe eylemlerine son vermeyeceklerini söylüyorlar. Gazetemiz baskıya girerken halen Adana'daki açlık grevi eylemi sürüyordu.

Ankara

7 Kasım günü SP il binasında başlayan açlık grevine 55 kadar yurtsever, devrimci ve demokrat katıldı. Açlık grevcileri gazetemize ulaştırdıkları metinde eylem amaçlarını, Diyarbakır cezaevindeki koşulların eski haline getirilmesi, sürgün edilen savaş esirlerinin geri getirilmesi, Eskişehir tek kişilik hücre tipi cezaevinin kullanılmayacağının hükümet tarafından resmen açıklanması vd. olarak sıraladılar.

İzmir

Açlık grevi 7 Kasım'da 150 yurtseverlerin katılımıyla başladı. Açlık grevi dönüşümlü ve süresiz olarak devam ediyor. Günlük ziyaretçi sayısı 2-3 bin arasında değişiyor. Kürdistanlılar, sendikalar, demokratik örgütler ve üniversite öğrencileri başlıca dayanışmacılar. 9'uncu gününü dolduran açlık grevi 200 kişiyle sürüyor. Görüştüğümüz açlık grevcileri Aydın, Nazilli ve Antep cezaevlerindeki açlık grevleri sonuçlanıncaya kadar eylemlerini sürdüreceklerini söylediler.

İstanbul

3 Kasım'da HEP Bakırköy ilçe binasında başlayan açlık grevine katılım 7 Kasım'da 150'ye çıktı. Yer dar olduğundan açlık grevcileri eylemlerini HEP'in Bakırköy ilçe merkezinin yanısıra HEP il merkezi ile SP binasında da sürdürdüler. Süresiz ve dönüşümlü sürdürülen açlık grevi Ümraniye, Kartal, Esenyurt ve Kadıköy gibi merkezlerde de sürdürülmeye başlandı. 15 Kasım günü açlık grevcilerinin sayısı 450-500 kadardı ve onlar da Adana ile İzmir gibi Nazilli, Aydın ve Antep cezaevlerindeki açlık grevleri bitinceye kadar eylemlerini sürdüreceklerini söylediler.

Kırşehir

7 Kasım günü başlayan açlık grevi süreli olarak gerçekleştirildi. Açlık grevine 20 kadar yurtsever, devrimci ve demokrat katıldı.

Sıralananlar dışında Zonguldak vb. daha bir çok merkezde açlık grevlerinin olduğu, cezaevlerindeki koşulların değişmemesi ve cezaevlerindeki direnişlerin sürmesi durumunda açlık grevlerinin yayılma eğilimi içinde olduğu da 15 günlük direniş pratiği içinde net olarak ortaya çıktı. Açlık grevlerinin önemli bir talebinin de Kürdistan'daki özel savaş uygulamalarının durdurulması olduğundan Türkiye'deki açlık grevleri özel bir önem kazanıyor, her ne kadar bu açlık grevlerinin eylemcilerinin ağırlığı Kürdistanlılar olsa da, Türkiyeli demokrat güçlerin gösterdiği ilgi ve dayanışma, iki halkı ve kurtuluş mücadelelerini birbirine yaklaştıran önemli bir gelişme olarak görülmelidir.

Ayaklanma ve gösteri Cizre'nin bayramı

11 Kasım günü ilçenin Dörtyol mevkiinden mezarlığa doğru 200'ü aşkın yurtsever yürüdü. Yürüyüş kolu mezarlığa yaklaştıkça kitlenin sayısı artmaya ve 500'ü aşmaya başladı.

Bugünün Cizreliler için bir anlamı vardı. Bölgenin çok iyi tanıdığı ve sevdiği ARGK savaşçısı Baran (Yasin)'ın şehit oluşunun yıldönümüydü.

Anma ve gösteri eyleminin genişleyeceğini bilen sömürgeciler, askerleri, polisleri ve özel timleriyle mezarlık ile kitle kolu arasına barikat kurdular. Kitle korkmadan barikata yaklaşınca, sömürgeciler kitleye doğru havaya ve yere ateş ederek halkı dağıtmak ve bir panik havası yaratarak katliam yapmak istediler. Halk sömürgecilerin provakasyonuna fırsat vermedi. Slogan atarak şehir içine doğru çekildi.

Gece boyunca evlere operasyon yapan sömürgeciler, **Hasan Ertener, Abdullah Kozan, Hüseyin Erten, Mehmet Üregün, Latif Hazar, Sakine Fidan** ile **Vasfiye ...** isimli ikisi bayan 7 yurtseveri gözaltına aldılar. Bunlardan ikisi serbest bırakıldı, geriye kalan 5'i ise tutuklandı ve Diyarbakır cezaevine gönderildi.

Yığınların açlık grevleri ulusal kurtuluş mücadelesinde yeni ufuklar açıyor

Baştarafı 1. sayfada

Açlık grevleri neden gelişti?

Mart '90 halk ayaklanmaları ardından özel savaş kararnamelerini devreye sokan faşist-sömürgeci TC, devlet terörüne sarılarak ayaklanmaların kazanımlarını ortadan kaldırmayı hedefledi. Bu yönelimin ürünü olarak Mart ayından itibaren son hızla Botan, Van ve Hakkari'de köyler yerlebir edilmekte, köy halkı vatanından sürülmektedir. Türk devleti, terörün boyutlarını şehirleri de kapsayacak şekilde genişletmekte, keyfi gözaltına alma, tutuklama, işkence yapma ve "terörist" diyerek insanlarımızı kurşuna dizmeye devam etmektedir.

Türk devleti, Körfez krizinin de varlığını fırsat bilerek, dünyada örneği az görülen bir vahşetle Kürt halkına yöneldi, bu soykırımcı savaşına da uluslararası alanda meşruluk vermek istedi. TC yetkilileri, Kürt halkının fiziki varlığı üzerindeki bu ölçüsüz terörlerine gerekçeyi de hiç bir zaman gizlemediler. Amaçlarının, PKK önderliğindeki silahlı ulusal kurtuluş mücadelesini dağıtmak olduğunu, bunun için de Kürt halkını bu mücadeleden uzaklaştıracak, sindirecek baskı politikaları uyguladıklarını açıkça söylemekten geri durmadılar. Ancak tüm göstergeler TC'nin tam bir başarısızlığına işaret etmektedir. TC yetkililerinin son dönemlerde sık sık tekrarladıkları "PKK güç kaybediyor" açıklamaları çaresizliği ve çıkmazı yansıtan bir demagojidir. Çünkü, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi, ulusal ve uluslararası alanda kitlesel ve siyasal olarak en etkin dönemini yaşamaktadır. Bu gelişmedir ki, TC'yi daha da baskıcı ve daha tehlikeli yöntemlere itmiş, cezaevlerindeki sürgün, idam tehditi ve şehirlerde ölçüsünü vermenin olanaksızlaştığı devlet terörü sömürgeci devletin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi karşısındaki başarısızlığının göstergeleri olmuştur.

Sürgün ve baskıya karşı 8 Ekim günü Diyarbakır 1 Nolu Cezaevi'nde gelişen açlık grevi direnişinin kısa sürede diğer cezaevlerine ve geniş halk kesimlerine yansıyarak kitlesel bir karakter kazanması ve faşist-sömürgeci devletin özel savaşı karşısında durması, kaçınılmaz ve meşruluğu tartışılmaz, bir yerde geç bile kalmış bir görevdi.

Sömürgeci-faşist terör halkın direniş duvarına çarptı

Açlık grevleri belli yönleriyle pasif eylemler görülmesine rağmen, bugün Kürdistan'da yığınları kapsayan karakteriyle, kitleleri eyleme kaldıran, direnişe çeken, ortak bir duyguda birleştiren devrimci eylemler durumundadır. Cezaevlerindeki uygulamalar açlık grevlerinin başlaması için dürtü olmuşsa da, kitlelerin eylemlerinin kapsamı çok daha geniştir. Kitleler sürgünlerin durdurulması, cezaevlerindeki 1 Ağustos genelgesinin kaldırılması, tutuklulara insancıl koşullar yaratılması, idam hazırlıklarının durdurulması vb. talepleri yanında, köy boşaltmaların, işkencenin, gözaltına alınmanın, tutuklamaların ve Kürt halkına karşı sürdürülen fiili savaşın durdurulması gibi ulusal, demokratik ve insancıl taleplerle eyleme kalkmışlardır.

Adıyaman - Ekim / 1990

Halk, açlık grevlerine etkili, direnişi sürekli ve çeşitli kılıcı bir eylem olarak sarılmış, bu eylemi ulusal kurtuluş mücadelesinin aktif bir öğesi olarak görmüş ve bir ayı dolduran direniş pratiği içinde bu amacına ulaşmıştır.

Açlık grevleri, ulusal kurtuluşçu kitle örgütlenmesi ile eylemliliğinin etkili bir platformudur

Açlık grevi eylemcileri, sadece tutuklu ve şehit yakınları çevresi değildir. Tüm yurtsever halk kesimlerinden gruplar eyleme katılmaktadırlar. Eylemler şimdiden ulusal birliğin, ulusal cephenin ve demokratizmin en güzel örneğini sunmaktadırlar. Eylemciler arasında gençler, kadınlar, köylüler, öğrenciler ve işçiler vardır. Tutuklu direnişi ve şehitlere bağlılık kitlelerin eyleme koşmasına dürtü olmaktadır.

Halk, açlık grevlerini bir dönemin eylemi olarak değil, sürekli ve yaygınlaşacak bir eylem türü olarak görüyor. Nasıl, Mart '90 kitle eylemliliği içinde kitleler bir çok eylem türünü yaratıcılıklarıyla bulup geliştirdilerse, şimdi de geçmiş deneylerinden de yararlanarak yeni, etkili ve daha çok kitleyi eyleme çekici mücadele yöntemleri bulup geliştirmektedirler.

Her açlık grevi eylemi bulunduğu şehir ve civarında direniş yayan, halkı örgütlenmeye çeken bir ajitasyon-propaganda ve örgütlenme odağına dönüşmüştür. Bu okulun öğrencileri bizzat kitledir. Açlık grevleri süreklileştirilmekte, tüm halktan grupların dönüşümlü olarak katıldığı, tümünün sırayla sorumluluk yüklendiği bir eylem türüne dönüştürülmektedir. Mahalle mahalle halk gruplar halinde sırası geldiğinde açlık grevine oturmakta ya da ziyaret ederek dayanışmalarını göstermekte. Aynı şekilde öğrenciler, aydınlar, işçiler, kadınlar, esnaf, hatta çocuklar sloganları, çiçekleri, pankartlarıyla açlık grevcilerini ziyaret etmekte, dayanışma amacıyla aralarından bazılarını açlık eylemine belli sürelerle katmaktadırlar.

Kitleler ilk günden tek başına açlık grevlerinin yeterli olmadığının bilinciyle hareket etmiş, hem açlık grevlerini yaygınlaştırma hem de farklı eylem türleriyle destekleme seferberliği içinde olmuşlardır. Açlık grevlerine gösterilen ilgi, destek ve katılım sadece oldukları şehirlerle sınırlı kalmamış, eylemleri engellenen yerler en yakın açlık grevini desteklemeye ve temsilcileriyle açlık grevine katılmaya başlamışlardır. Kızıltepe'deki kepenk kapatma eylemi, Nusaybin'de sömürge valisinin kitlesel bir şekilde protesto edilmesi, Diyarbakır'da cezaevi önünde yapılan gösteri, nüfus sayımı ve sömürgecilerin 29 Ekim bayramının protesto edilmesi, Nusaybin'de polislerin dayanışmacılara saldırmasının kitlesel tepkiyle karşılanması, Cizre'de her gün tekrarlanan gösteriler, dağıtılan bildiriler, cesurca yapılan basın açıklamaları, çiçek buketleri, çelenkler, halaylar ve sloganlarla gerçekleştirilen kitlesel dayanışma ziyaretleri, her gün açlık grevinin yapıldığı yerlerde düzenlenen coşkulu değerlendirme toplantısı ve tartışmalar, ziyaretçi heyetlerle yapılan politik içeriği yüksek röportaj, konuşma ve tartışmalar, Kürdistan'da kitlesel uyanış, ulusal kurtuluş ve direniş bilincinin ne kadar yükselmiş olduğunun en açık izahıdır.

Eylemci kitleler, eylemleri içinde şehitleri unutmamakta, mezarlıkları ziyaret etmekte, sömürgecilerin engellemelerine rağmen çelenk ve çiçek koymakta, mezarları başında onlara ve devrime bağlılık yemini etmektedir.

Açlık grevcilerinin sloganları ulusal kurtuluş sloganlarıdır. Şiirleri ve hiç eksilmeyen türküleri direniş, gerilla ve şehitler üzerinedir. Eylemciler ve dayanışmacılar her vesileyle bu bağlılıklarını dile getirmektedirler. Hiç bir zaman ulusal kurtuluş sloganları bu kadar serbest, yığınsal ve korkusuzca atılmadı.

Açlık grevleri, Mart '90 kitle eylemleri bir deneydi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekiyordu. Bu parolaya en erken halk uydu ve açlık grevi eylemlerinde sergilenen mücadele azmi ile eylem çeşitliliği halkın ayaklanma deneyini fazlasıyla bilince çıkardığını göstermektedir. Marx, ayaklanmayı "halkların bayramı" olarak değerlendirir. Lenin de "Halk ölüme severek gittikten sonra onu artık durduracak güç olamaz" belirlemesini yapar. Kürdistan halkı bu iki devrim önderinin de vurgusunu pratiğinde bir daha doğrulamaktadır. Kitleler, sabırlı bir çalışmayla bir yandan eylemlerini alan ve halk güçleri olarak geniş kesimlere yaymayı hedeflerken, diğer yandan da eylemlerini saboteye yönelen polis ve özel timin her provokasyonuna en sert tepkiyi ve direnci göstermektedirler. Kitleler gerekirse toplu olarak ölüm orucu ve daha radikal eylemlere gitmekten geri durmamakta ve her fırsatta bu kararlılıklarını sergilemektedirler.

Halkın bu coşkusu, eylemleri ve sloganlarındaki ulusal kurtuluşçu netlik, Mart '90 halk ayaklanmalarını kendiliğindencilik olarak göstermeye çalışan Kürt küçük-burjuva ukalalarına en ağır darbe niteliğindedir. Bunların varlığından bahsetmek bile eylemcilerin büyük tepkisine yol açmaktadır. Eylemin bir amacı da ihaneti ve işbirlikçiliği lanetlemektir. Otonomicilik ve kültürel örgütlenmecilik halkın arasından tamamen kovulmuştur. Tam aksine şimdiye kadar radikal-devrimci eylem ve sloganlara uzak kalan yurtsever-demokratik çevre, kurum, parti, sendika ve dernekler, sömürgeci-burjuva ortamdan, burjuva partiler ve Kürt küçük-burjuva örgütlerinden umut keserek, açlık grevcileri ve eylem amaçları etrafında birleşmiş, destek vermeye başlamışlardır. Diyarbakır Barosu avukatlarının gösterisi, İHD'nin Kürdistan şubeleri, HEP ve SP ile çeşitli sendika ve meslek odalarının açlık grevleriyle dayanışmada bulunmaları, ulusal kurtuluş sloganlarının en geniş halk kesimlerini harekete geçirmeye başladığının ve halkın geniş kesimleriyle kurtuluş için kaynaklarına yöneldiğinin, bunun için de şimdiye kadar göze almadıkları fedakarlıklara katlanmaya hazır duruma geldiklerinin somut göstergesidir.

Açlık grevleri ve Türkiye devrimci-demokratik hareketi

Ekim ayında başlayan açlık grevleriyle Kürdistan'da başlayan kitlesel direniş atılımı, bir daha ortaya koydu ki, Kürdistan'da direniş Türkiye'dekine göre çok daha örgütlü, çok daha güçlü ve daha doğru bir gelişme hattını izliyor. Bu fiili öncülük, Türkiye'de de devrim ve demokrasi mücadelesinin yolunu açıyor, direniş için Türkiye devrimcilerine, emekçilerine dürtü veriyor.

Bu gerçeği zaman olarak biraz daha geriden alırsak; Türkiye sol güçlerinin ağırlığında 1980 sonrası süreçte bile PKK ve öncülüğündeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı ön yargılı ve çarpıtıcı bir yaklaşım vardı. Bu yaklaşımın özünde Kemalizm vardı. Kürdistan'da direniş geliştikçe, bu inkarcı ve çarpıtıcı yaklaşım ile değerlendirmeler anlamını yitirmeye başladı, inkarcılıkta direten güçler ise silikleştiler. Kürdistan'daki ulusal direniş, Türkiye emekçileri üzerindeki sol maskeli şovenizme, reformculuğa, SHP gibi burjuva aldatmacalarına darbe vurdu. Kürdistan'daki direnişte her atılım, Türkiye emekçilerini Kürdistan gerçeğine daha da yaklaştırdı, ondan direniş yönünde ilham almaları sonucunu doğurdu. Bu gelişmenin en somut örneği Mart '90 halk ayaklanmalarıdır. Ayaklanmalar, hem Kürdistan'daki direnişe yönelik tüm yanılgılara ağır darbe olurken, hem de Türkiye emekçilerine ve halkına olumlu yönde büyük etki yaptı.

Bu gelişme aynı zamanda Türkiye'de devrimcilerin, demokratların, insan haklarından yana tüm güçlerin önündeki görevleri de netleştirdi. Kürt halkının özgürlük sorunu savunulmadan, bu amaçla verilen silahlı mücadele meşru görülmeden ve bunun için dayanışmada bulunulmadan Türkiye'de devrimci ve hatta demokrat olunabileceğini savunmak olanaksızdır.

Şimdi bu görev daha da nettir, hem de ertelenmeyecek ölçüde. Kaldı ki hem cezaevlerinde hem de cezaevi dışında gelişen açlık grevleri, önemli oranda Türkiye'de kendine devrimci di-

yen güçlerin de görevini yerine getiriyor, Türkiye'de bile açlık grevlerine oturan kitlenin çoğunluğu Kürdistanlı. Bu açlık grevlerine gösterilen ilgi, yazar, sanatçı, gazeteci, çeşitli parti sözcüleri ve sendikacılardan oluşan heyetlerin açlık grevcilerini ziyaret ederek dayanışmalarını sergilemeleri, Kürdistan'a gözlem gezileri düzenleyerek gördükleri vahşeti belli ölçülerde yansıtmaları Kürdistan gerçeğinin Türkiye politik ortamında doğru algılanmaya başlandığının bir ölçüsü sayılabilir.

Ancak bu ilgi ve destek hiç de yeterli değildir. Bir halk varlık-yokluk kavgası içindeyken ve Kürdistan'daki insanlık dışı baskı tüm Türkiye insanları için de utanç vericiyken, açlık grevlerine gerekli rolü atfetmemek, onlarla dayanışmada bulunmamak, onların ortaya çıkardığı uygun koşullardan yararlanarak Türkiye'de direnişi geliştirme yönünde yararlanmamak bir ihmalin ötesinde bir suçtur. Örneğin, kendine devrimci diyen Türkiyeli bazı politik güçler, Kürdistan'da yüzlerce köyün bir ay içinde harabe haline getirilmesine karşı, üstelik Kürdistan'da kitlesel direnişin geliştiği bir dönemde, eyleme kalkmayı akıllarına getirmezlerken, YÖK'e karşı boykotu öne aldılar. Üstelik bunu Kürdistan'da Kürdistanlı üniversite öğrencilerine de dayattılar. Elbette, bu anlayış sahiplerinin bırakalım devrimci sorumluluk, insan olma sorumluluğunu dahi taşıdıklarından söz edilemez.

Ancak mevcut aşamada, Kürdistan'daki direnişle gösterilen dayanışma hiç de yeterli olmamakla birlikte, eski tabuların yıkıldığını açıkça söyleyebiliyoruz. TBKP şeflerinin bile açlık grevcilerini ziyaret etmesi, açlık grevcilerine karşı özür dileyici konuşmalar yapması, Türk-İş'in bile tabandan gelen tepkileri dikkate alarak, destekleme ve pasif direniş kararları alması, Kürdistan'daki kitle direnişinin meşruluğu konusunda önceki saldırgan pek çok gücün suskun kalması önemli bir gelişmedir. Tabi ki yeterli değildir. Eğer, Türkiye'de devrimci güçler -ki bizce güçleri ve tavırları en azından bazıları için bu deyimin kullanılmasını tartışılır duruma getirmiştir-, Kürdistan'daki direnişe kulak vermez, ulusal baskı, savaş hazırlıkları, faşist terör ve talana karşı topyekün bir direniş içine girmezlerse halka ve tarihe karşı suçlu duruma düşerler.

Açlık grevleri amacına ulaşmıştır

Sürgüne işkenceye, idama, köy göçertmelere, devlet terörüne karşı geliştirilen açlık grevleri amaçlarına ulaştı.

Çünkü, TC yetkilileri geri adım atarak tutukluların isteklerini kabul ettiler, Kürdistan'da terörü meşrulaştırma planı boşa çıkarıldı, güdümlü TC basınının sansürüne rağmen uluslararası alanda politik çevrelerin dikkatleri Kürdistan'a toplanarak, TC'ye tepki göstermeleri sağlandı. ABD Helsinki Gözlem Grubu'nun raporu, AET'nin TC'ye yardımı durdurması, Kürdistan'a üst üste giden yabancı heyetler vb. gelişmelerin açlık grevlerinde dile gelen direnişle doğrudan bağlantısı vardır.

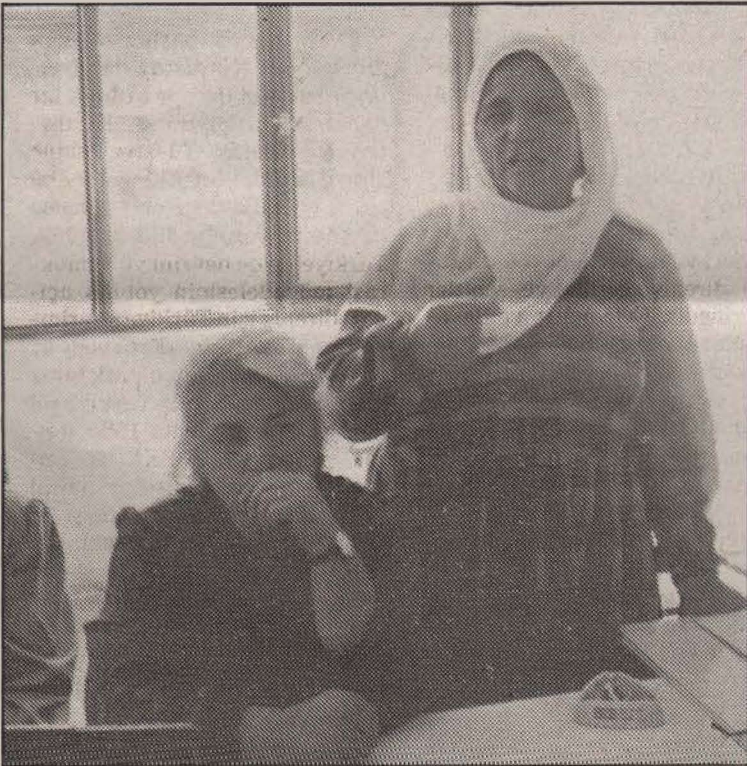
TC'nin terör ve açlık grevlerinin etkilerini sınırlama taktiğine karşın, eylemle Kürt halkını ortak duygularda birleşmeyi ve harekete geçirmeyi sağlattı.

Açlık grevleri, silahlı ulusal kurtuluş mücadelesinin bir parçası olarak gelişti. Açlık grevleri halkın ulusal kurtuluşçu bilinç ve örgütlenmesini güçlendirerek, daha güçlü silahlı mücadele ve ayaklanmalara daha olgun zemin hazırladılar.

Açlık grevleri, Kürdistan'da reformculuğa ölüm darbesi vurdu. Şovenizmi ve Türk burjuva kuyrukçuluğunun Kürdistan'dan kovulma sürecini hızlandırdı.

Açlık grevleri, Türkiye emekçileriyle Kürdistan ulusal kurtuluş direnişi arasındaki bağlantı kanallarını daha da genişleterek, eylemci bir birlik pratiği ortaya çıkardı.

Açlık grevleri pratiği, Kürdistan'da yığın eylemini zenginleştirmiş, yığın eyleminin muazzam devrimci potansiyelini bir daha ortaya çıkarmıştır. Son yığınsal açlık grevlerinden çıkarılması gereken en önemli görev, şehir yığınları arasında cephe örgütlenmesini derinleştirmek, bu yığınları eyleme kaldırmak, bu eylemi ülke dışından desteklemek, uluslararası kamuoyu ile bağlantılarını sağlamak konusunda gerekli adımları eksiksiz atmak gerektiğidir.

Savaş esiri M. Emin Keskin'in annesi Rabia Keskin Mersin'de bir basın toplantısında Kürtçe konuşurken

Dayanışma eylemleri ve tepkiler

Dicle Üniversitesinde boykot

6 Kasım'da gerçekleştirilen boykota 4000 öğrenci katıldı. Boykota karşı hazırlıklı olan polisin sabahın erken saatlerinden itibaren aldığı aşırı güvenlik önlemlerine rağmen eyleme Fen Fakültesi ve Mimarlık dışındaki tüm bölümler katıldı. Boykota katılmayan iki bölümü, polis baskılarla daha önceden diğer bölümlerden izole etmiş ve zorla derslere sokmuştu.

6 Kasım'da YÖK'ü protesto etmek amacıyla tüm Türkiye üniversitelerinde de boykot planlanmış ve büyük oranda da gerçekleştirilmişti. Diyarbakır'da da boykot hazırlıkları ve tartışmaları önceden yapıldı, Türkiye şoven örgütlerine mensup olanlar, boykotu YÖK'ü protesto etmekle sınırlı tutmak istediler. Kürdistanlı öğrenciler, buna tepki gösterdiler, bir halkın varlığına yönelen bir tehlikeyi protesto etmenin ve yapılan açlık grevlerini destek amaçlı boykota gitmenin daha gerekli olduğunu söylediler ve 6 Kasım günü 4000 öğrenciden çoğu bu amaçla boykota gittiler. 9 Kasım günü de öğrenciler büyük bir gösteri yaptılar ve iki gün üst üste gösterilerini yinelediler.

Silvan belediye işçilerinin protesto eylemi

8 Kasım günü 110 belediye işçisi, açlık grevlerini desteklemek ve TC'nin Kürdistan'daki uygulamalarını protesto etmek amacıyla yarım günden fazla süren oturma eylemi yaptılar. Konuşmaların yapıldığı ve sloganların atıldığı eylemi, halk da işçilerin etrafına toplanarak destekledi.

Sendikalardan destek

Aralarında Diyarbakır ve Batman Petrol-İş Şubeleri, Diyarbakır Yol-İş, Tez-İş'in de bulunduğu 16 sendikanın temsilcileri Diyarbakır'da bir araya gelerek, açlık grevlerini desteklemek için ne tür eylemler yapacaklarını tartıştılar. Bu tür toplantılar Bazığ ve Adıyaman ile Urfa'da da oldu. Sonuçta 16 sendika şubesi karar birliğine vardı, buna göre ortak bir açıklama yapılacak, işçiler pasif eylemlere itilecek ve Ankara'da sendika temsilcilerinden bir grup açlık grevine oturacaktı.

Türk-İş yönetimi alınan kararı duyunca harekete geçti ve baskı yapmaya başladı. Bunun üzerine bazı sendikalar geri adım attılar. Açlık grevleri sonuçlandığından beklenen işçi eylemleri olmadı.

Diyarbakır Tabibler Odası Başkanının tepkisi

Diyarbakır Tabibler Odası Başkanı Mahmut Ortakaya, yaptığı açıklamada ölüm orucuna dönüşen açlık grevine endişeyle baktıklarını belirterek, cezaevi koşullarının insani bir yaklaşımla çağdaş bir düzeye getirilmesini istedi.

Aynı zamanda Siirt ve Mardin Tabibler Odası başkanlığını da yapmakta olan Mahmut Ortakaya, cumhuriyet savcılıklarına gönderdiği yazıda, açlık grevindeki tutuklu ve mahkumların sağlık durumunu incelemesi için Oda'ya izin verilmesini istedi. Oda başkanı cezaevi hekimlerine gönderdiği yazıda ise görevlerine karşı titiz ve dikkatli olmalarını istedi.

Açlık grevcilerini ziyaretler

Açlık grevlerini ziyaret edenler arasında yabancı milletvekilleri, insan haklarıyla ilgili kurum yetkilileri ve muhabirler ile Türkiye'deki demokrat partilerin heyetleri vardı.

Bunlar arasında Alman Yeşiller Partisi Milletvekili Claudia Roth -aynı zamanda cezaevini de ziyaret etti- ABD Helsinki Gözlem Grubu üyeleri, Almanya 5. kanal televizyon ekibi, İngiliz ve Finlandiyalı gazeteciler vardı.

HEP milletvekilleri ve Doğu Perinçek açlık grevcilerini ziyaret etti

Açlık grevcilerini ziyaret edip kendileriyle görüşen HEP milletvekillerinin Diyarbakır E-Tipi Cezaevinde açlık grevinde bulunan tutsakları ziyaret etmelerine izin verilmedi.

Ziyaretçilerden biri olan Doğu Perinçek de Diyarbakır ve Nusaybin'in ardından Cizre'ye gitti. Perinçek'in Cizre'ye gidişi sırasında kitle toplanmaya başladı. Gösteri olacağından korkan sömürgeciler, provokasyon yaratmak istedilerse de amaçlarına ulaşamadılar. Telefonla Cizre'de bulunan Perinçek'le yaptığımız konuşmada, durumu nasıl gördüğünü sorduk, Perinçek, gazetemize, "Çok duygulu bir gün, direniş her tarafta devam ediyor, halk cezaevlerinin köleleştirilmesine karşı koyuyor, direnişi halkın özgürlük mücadelesinin bir parçası olarak görüyoruz, halk direnişiyle yeni bir anayasa yapıyor, Cizre tam bir coşku içinde" dedi.

Legal siyasal parti Diyarbakır il teşkilatlarının açıklaması

DYP, SHP, HEP, RP, TBKP, SP ve DSP Diyarbakır il teşkilatları yaptıkları ortak açıklamada, Bölgedeki (Kürdistan'daki -B.N) uygulamaları kınayarak, cezaevlerinde ölüm orucuna dönüşen açlık grevlerinin, tutuklu ve hükümlülerin makul ve insani taleplerinin kabul edilmesiyle bir an önce çözümlenmesi için yetkililere çağrıda bulundular.

Yurtsever Avukatlar DGM binası önünde gösteri yaptı

1 Kasım günü Diyarbakır DGM binası önünde toplanan Diyarbakır Barosu'na bağlı yurtsever avukatlar, yaptıkları basın açıklamasında, Kürdistan'daki devlet uygulamalarını, sürgünleri ve cezaevlerinde artan baskıları protesto ederek, açlık grevcileriyle dayanışma amacıyla eyleme gittiklerine yer verdiler.

Avukatlar, cezaevi yetkilileriyle de görüşerek sürgünlerin durdurulmasını, mahkemesi devam eden tutsakların geri getirilmesini istediler. Avukatlar kararlılıklarını göstermek için 2 gün duruşmalara girmediler, isteklerinin yerine getirilmemesi durumunda daha etkili eylemlere başvuracaklarını da açıkladılar.

Basına açıklama!

"Bölgemizde insan hakları ihlalleri artarak devam etmektedir. Güvenlik gerekçesiyle köy ve mezraların boşaltılması, yasalara uygun bir kamulaştırma kararı olmaksızın köy ve mazraların yaktırılması, bölgemizin tabii zenginliklerinden olan ormanların yaktırılması, henüz 14-15 yaşlarındaki çocukların idam talepleri ile yargılanması, terörist diye sıradan insanların öldürülmesi insan hakları ihlallerinden sadece bazılarıdır. En son olarak da Güneydoğu'da insan haklarının askıya alındığı tüm dünya kamuoyuna açıklanmıştır.

Bu açıklamaya koşut olarakta, savunma görevinin yerine getirilmesine yeni engeller çıkarılmaktadır. Nitekim Diyarbakır E-Tipi Cezaevinde, içlerinde henüz yargılanması devam eden tutuklular sürgüne gönderilmiştir. Müvekkillerimizle görüşmelerimiz yeni ve keyfi düzenlemelere tabi tutulmaktadır. Bu uygulamalar tutukluların açlık grevi yapmasına neden olmaktadır.

Gerek açlık grevine giren insanların ve gerekse mahkemelerinin yapıldığı yerden başka yerlere sürülen tutukluların savunmalarının kısıtlandığı bir gerçektir. Bu durum aynı zamanda biz avukatların savunma haklarının kısıtlanması anlamına gelmektedir. En kutsal haklardan olan savunma hakkının kısıtlanması halinde vekil-müvekkil ilişkisinin artık bir anlam taşımadığı bir gerçektir. İşte bu gerçeklikten hareketle insan hakları ve evrensel hukuk ilkelerinin ihlalleri ile savunma hakkını engelleyen uygulamaları protesto ediyoruz. Baromuz mensubu avukatlar olarak iki gün müddetle, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ndeki siyasi davaların duruşmalarına girmeyeceğiz. Baromuz bu tip evrensel hukuk ilkeleri ihlallerinin ve insan hakları ihlallerinin yakın takipçisi olacak ve bu ihlallere karşı duracaktır.

Bölge Barosu Başkanı
Av. Fethi Gümüş /1.11.1990

Avrupa'da, Kürdistan ve Türkiye'deki açlık grevleriyle dayanışma eylemleri

Berxwedan'ın 31 Ekim 1990 tarihli 112. sayısında Avrupa'daki ERNK taraftarlarının **"Türk devletinin Kürt halkına karşı yürüttüğü soykırım savaşına karşı durun!"** başlıklı bildirilerinden alıntılar yaparak TC'nin, Kürdistan'daki sürgün, baskı ve köy göçertmelerine karşı protesto eylemleri başlattıklarını ve elimize ulaştıkça bunları yayınlayacağımızı belirtmiştik. Bildirideki talepler doğrultusunda geçtiğimiz 15 gün içinde de Avrupa'nın çeşitli alanlarında değişik eylemler yapıldı. Bunları yayınlıyoruz.

Açlık grevleri

Almanya-Bonn: 5 Kasım günü ERNK taraftarı 54 yurtseverin başlattığı açlık grevi devam ediyor. Eylem, Alman Yeşiller Partisi'nin bürosunda yapılıyor. Açlık grevcileri, yurtseverler tarafından sürekli ziyaret ediliyor. Sadece içlerinden biri apandisit rahatsızlığı geçirerek hastaneye kaldırıldı. Zaman zaman Kürdistan'daki Türk sömürgeci vahşetini ve buna karşı geliştirilen kitlesel açlık grevlerini, cezaevlerindeki son durum ve taleplerini içeren bildirileri dağıtıyorlar.

12 Kasım günü basını bilgilendirmek amacıyla gittikleri Parlamento binası içindeki basın merkezinde polis müdahale ederek 5 açlık grevcisini geçici bir süre gözaltına aldı. Kimlik tespiti yapıldıktan sonra, yurtseverler yeniden serbest bırakıldı. Basın merkezinde bulunan gazeteciler, polisin bu tavrını kınadıklarını açıkladılar ve engel olmak istediler. Ancak sonuç değişmedi.

Yine, açlık grevinde bulunan ERNK taraftarları ve bir grup kitle, 14 Kasım günü de Münsterplatz'da üç saat süren bir eylem yaptılar. Yürüyüşün ardından alana gelen açlık grevcileriyle birlikte 100'ün üzerindeki kitle, burada eylemlerinin amacını anlatan bildiriler okudular ve dağıttılar. Eylem, çevrede bulunan Alman kamuoyunun yoğun ilgisini çekti. Basın mensupları da eylemi izledi.

Ayrıca şimdiye kadar Alman Tele-5 televizyonu açlık grevcilerinin yanına gelerek onlarla görüştü, çekim yaparak, 20 dakikalık bir program haline getirilerek Alman Tele-5 televizyonunda yayınlandı. ERNK taraftarlarının açlık grevi eylemi ve talepleri bazı Alman gazetelerinde de yayınlandı.

Fransa-Paris: 9 Kasım günü 42 ERNK taraftarı, kiliseler politik bir tavır alarak yer vermediği için Kürdistanlı İşçiler Derneği'nde açlık grevine başladı. Açlık grevcileri, Kürdistanlı kitleler ve Türk solu'ndan bazı örgütler tarafından yoğun olarak destekleniyor, dayanışmacı ziyaretlerinin ardı arkası kesilmiyor.

Açlık grevi başladıktan sonra da uygun bir yer arayışları devam etti. Bunun için görüşülen kiliseler, önce oyalama taktiğine başvurdular, ardından da yer vermemekte ısrar ettiler. Bu, doğrudan iktidarın tutumuyla paralel bir tarzda devam ediyor. Bunun üzerine ERNK taraftarları, Fransız CSTD sendikasının bürosunu 12 Kasım'da işgal ederek açlık grevine orada devam etmek istediler. Sendika yetkililerinin polisi çağırması ve zor kullanılması nedeniyle de, gece yarısı açlık grevcileri zorla dışarı çıkarıldı. Açlık grevi halen Kürdistanlı İşçiler Derneği'nde devam ediyor. Fransız polisinin zor kullanması sırasında açlık grevinde bulunan yurtseverlerden birkaçı baygınlık geçirdi.

Belçika-Brüksel: Burada da kiliselerin yer vermemesi ve politik bir tavır alması nedeniyle 30 ERNK taraftarı, açlık grevini Kürdistan-Komite'de başlatmak durumunda kaldılar. 6 Kasım günü başlatılan açlık grevi devam ediyor. Bu süre içinde Belçika basın-yayın organları açlık grevine büyük ilgi gösterdi. Çeşitli Belçika gazeteleri, açlık grevcilerinin taleplerini ve Kürdistan'daki son durumu konu alan yazılar yayınladılar. Ayrıca Yeşiller, Barış Örgütü ve Sosyalist Parti temsilcileri de açlık grevcilerini ziyaret etti. Dayanışmacı Kürdistanlı kitlelerin ziyaretleri ise sürekli.

Açlık grevinin yer sorunu yaratılarak engellenememesi, bazı çevreleri rahatsız etti. Bunun üzerine Kürdistan-Komite'nin bulunduğu bina sahibi araya sokularak, açlık grevcilerinin çıkarılması ve binanın boşaltılması kararı çıkartıldı mahkemeden. 13 Kasım günü Kürdistan-Komite yetkililerine iletilen bu mahkeme kararı, 14 Kasım günü polis zoruyla uygulanmaya çalışıldı. Bu, hem Kürdistanlı yurtsever kitlelerde ve hem de Belçika kamuoyunda büyük tepki yarattı. Belçika'nın yanısıra uluslararası basın da bu olaya ilgi duyarak gelişmeleri yerinde izlemek üzere binaya doldu. Ayrıca Kürdistanlı kitleler de açlık grevcisi ERNK taraftarlarını yalnız bırakmayarak kitleler halinde Kürdistan-Komite'ye gitti.

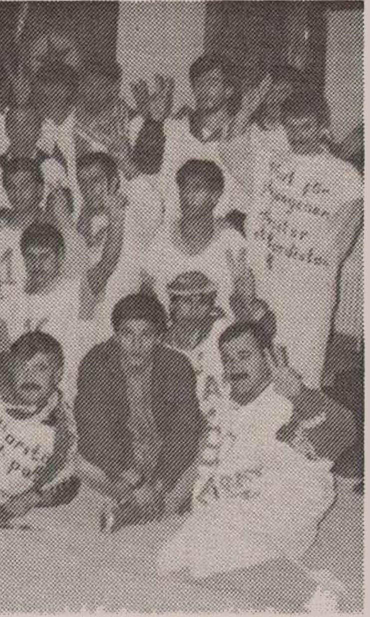
Ortaya çıkan bu müdahalenin çözümlenmesi için, Belçika Sosyalist Partisi devreye girerek açlık grevinin yapılabileceği bir yer buldu. Açlık grevcileri ve diğer ERNK taraftarları kortej halinde ve sloganlar eşliğinde yeni bulunan binaya gittiler. Ayrıca, böyle bir olaya aracı olan ev sahibi hakkında da Kürdistan-Komite tarafından hemen dava açıldı.

Açlık grevinin başlamasının ardından dikkatler belli oranda da olsa Kürdistan'daki Türk sömürgeci vahşetine çekildi. Bunun sonucunda Belçika Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu toplantısında Kürdistan'daki son durum bir gündem maddesi olarak ele alınıp tartışıldı. Bu konuda bazı girişimlerde bulunacakları belirtildi

İsviçre-Cenevre: İsviçre'deki açlık grevlerinin merkezi Cenevre'ydi. Cenevre'de ERNK taraftarı 30 yurtsever 6 Kasım günü başlattıkları açlık grevini desteklemek amacıyla diğer kasaba ve şehirlerde de açlık grevleri başlatıldı. Chur'da 7, Schafhausen'de 5, Apensel'de 15, Uri'de 10 yurtsever açlık grevine katıldı. Ayrıca Zug, Wintertur ve Lozan kentlerinde de açlık grevleri yapıldı. Cenevre'deki merkezi açlık grevini desteklemek amacıyla yapılan açlık grevleri 2 gün - 1 hafta arasında sürdü ve hepsi de basın toplantılarıyla sona erdirildi.

12 Kasım'da açlık grevcileri Cenevre'den Bern'e giderek, eyleme burada devam ettiler. İsviçre basın-yayını açlık grevine büyük ilgi gösterdi. Ayrıca İsviçreli parlamenterler ve örgütler dayanışma mektupları gönderdiler.

Açlık grevi eylemleriyle birlikte adeta bir kampanya halinde kamuoyu çalışması yürütüldü. Bunun sonucunda İsviçreli örgüt, kurum, kuruluş ve kişilerin de içinde yer aldığı bir dayanışma komitesi kuruldu. Bu komite çalışmalarını, Kürdistan'da Türk sömürgeciliği tarafından kendi köylerinden sürülen ve kış ortasında ölüme terk edilen köylülerin maddi ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bir kampanya sürdürdü. Kampanya sonucunda toplanan 10 bin Frank Kürdistan'daki İHD'leri kanalıyla zorla göçerttirilen köylülere ile tilecek ve en azından belli zorunlu ihtiyaçları karşılanacak.

Almanya - Bonn açlık grevi - 1990

SPD binası işgal edildi

Almanya-Hannover: 9 Kasım günü SPD'nin Aşağı Saksonya Eyaleti merkez binası ERNK taraftarı 40 yurtsever tarafından 2.5 saat süreyle işgal edildi. Kürdistan'daki sömürgeci Türk devlet terörü ve cezaevlerinde yeniden başlatılan sürgün, baskı ve işkence uygulamaları konusunda bilgilendirilen SDP yetkililerinin, talepleri kabul ederek Kürdistan'a bir heyet gönderecekleri ve TC Cumhurbaşkanı, Başbakan, Adalet, İçişleri Bakanlıkları ve Meclis Başkanı'na protesto telgrafı çekecekleri konusunda söz vermeleri üzerine işgal eylemine son verildi.

Eylem yerine gelen NDR, RTL ve SAT-1 televizyonları ile SSN ve Nidersachsen radyosu ERNK taraftarlarının taleplerini öğrenerek yayınladılar. Ayrıca çok sayıda gazeteci de eylemi izledi.

Af Örgütü'nün dikkati çekildi

İngiltere-Londra: Kürdistan'daki sömürgeci teröre ve cezaevlerinde yaşanan yeni bir baskı ve sürgün politika ve uygulamalarına karşı sessiz kalan Uluslararası Af Örgütü'nün merkez binası, 8 Kasım günü 80 dolayında ERNK taraftarlarınca işgal edildi. Eylem 8 saat sürdü. Basın yayın organları büyük ilgi gösterdi. Başta BBC olmak üzere çoğu haber olarak yayınladılar.

Af Örgütü yetkililerinin, işlevleri ve görevleriyle bağdaşmayacak bir duyarsızlık içinde olmaları nedeniyle uzayan eylem, taleplerin kabul edilmesiyle sona erdi. TC devlet yetkililerine bir protesto mektubu göndereceklerini ve Kürdistan'daki gelişmelerle daha yakından ilgilenecekleri sözünü verdiler.

Basın toplantısı

Belçika-Brüksel: 6 Kasım günü Avrupa-ERNK Örgütü adına yapılan basın toplantısında, sömürgeci Türk devletinin Kürdistan'da vahşet düzeyine varan günlük uygulamaları, cezaevlerinde başlatılan sürgün, baskı ve işkenceler konusunda bilgi verilerek, bunlara karşı Kürdistan'da olduğu gibi Avrupa'daki ERNK taraftarlarının da birçok ülkede birden açlık grevlerine başladıkları bildirildi. Ayrıca basın mensuplarına TC'nin Kürdistan'daki vahşetini belgeleyen dökümanlardan oluşan birer dosya verildi.

Toplantıya Belçika Haber Ajansı-BELGA, Reuter, Kıbrıs Radyosu, Amerika'nın Sesi Radyosu, Belçika Profesyonel Gazeteciler Okulu, Anadolu Ajansı, Sabah, Hürriyet, İnfo-Türk gazete, radyo ve haber ajanslarının muhabirleri katıldı. Basın toplantısı Belçika gazete ve radyoları ile Kıbrıs Radyosunda haber olarak yayınlandı.

Protesto yürüyüşü

Yunanistan-Atina: 30 Ekim günü öğleden sonra yapılan Türk sömürgeciliğini protesto yürüyüşüne 600 dolayında Kürdistanlı ve Türkiyeli devrimci, demokrat ve yurtsever katıldı. ERNK taraftarlarının düzenlediği yürüyüş, Türk devletinin Atina Büyükelçiliği'ne kadar devam etti. Ve büyükelçilik önünde bir miting yapıldı. Türk büyükelçiliği önünde Türk bayrağının sloganlar eşliğinde yakılmasıyla sona eren yürüyüşe SVP, THKP-C (Acilciler), TKP / B ve Devrimci Savaş gibi Türkiye devrimci-demokratik hareketleri de katıldı.

Türk sömürgeciliğinin Kürdistan'da uyguladığı baskı, sürgün ve vahşetini protesto amacıyla düzenlenen yürüyüşe Yunanistan ve diğer yabancı basın mensupları büyük ilgi göstererek, yayınlarında yer verdiler.

Çeşitli etkinlikler

Dayanışma Gecesi

Avusturya-Linz: 27.10.1990 günü Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesiyle dayanışma gecesi yapıldı. Geceye 600 dolayında Kürdistanlı yurtsever katıldı. Frankfurt ve Viyana folklor ekiplerinin de katıldığı gecede yurtsever halk ozanları da devrimci direnişçi türkülerini sundular. Gece, oldukça canlı ve coşkulu geçti.

Bilgilendirme Toplantısı

Avusturya-Viyana: 31 Ekim 1990 günü yabancılara yönelik olarak yapılan toplantıya 120'nin üzerinde devrimci ve demokrat katıldı. Toplantıya konuşmacı olarak katılan Uluslararası Af Örgütü eski başkanı F. Schneider, Kürdistan Komite'den bir temsilci ve yıllık iznini Kürdistan'da geçiren bir öğrenci, dia gösterileri ve anlatımlarıyla Kürdistan'daki sömürgeci devlet terörünü dile getirerek teşhir ettiler. Toplantı, Avusturyalı devrimci-demokrat, ilerici kamuoyunun enternasyonalist görevlerine dikkat çekilerek sona erdi.

Hella Schlumberger'in izlenimleri

Almanya-Bochum: Hella Schlumberger, 6 Kasım 1990 günü Bochum Üniversitesi salonunda düzenlenen bir toplantıda Kürdistan'daki izlenimlerini anlattı. Toplantı ASTA (Öğrenciler Birliği), Kürdistanlı üniversite öğrencileri ve YXK tarafından ortaklaşa düzenlendi.

Schlumberger, dört bölüm halinde yaptığı konuşmasında Kürdistan gezisini, izlenimlerini, tutuklanmasını, halkın PKK'ye somut desteğini ve son olarak da PKK - Düsseldorf davası hakkındaki görüşlerini anlattı. Toplantıya Alman, Kürt ve Türk izleyicilerden toplam 70 kişi katıldı. Kürdistan sorununun bağımsız bir kaynaktan dile getirilmesi, toplantıya katılanları etkiledi ve Kürt öğrencilerin de katılımıyla daha da netleştirdi.

Alman askeri, Kürdistan'dan defol!

Almanya-Blankenese: Alman Özgür Gençlik örgütü, 1 Kasım öğleden sonra başlayan ve 2 kasım sabahına kadar devam eden protesto eylemiyle Alman ordusunun Kuzey-Kürdistan'a gönderilme girişimlerini protesto etti. Protesto gösterisi Blankenese'de bulunan Federal Ordu Akademisi önünde yapıldı. Bilindiği gibi, Alman Savunma bakanı, Alman ordusunun TC'nin isteği üzerine Kürdistan'a yerleştirilebileceğini söylemiş ve buna hazır olduklarını belirtmişti. Alman Özgür Gençlik Örgütü, 1929'da kurulmuş, fakat 1933'te Alman Nazi rejimince yasaklanmıştı.

Gençlik gecesi

Almanya-Berlin: Kürdistanlı Yurtsever Gençler Birliği'nin 3 Kasım günü düzenlediği geceye 300 dolayında genç katıldı. Bilgi yarışması, folklor, tiyatro, müzik gibi kültürel etkinliklerin de düzenlendiği gecede, Kürdistan gençliğinin ulusal kurtuluş mücadelesi içindeki yer ve önemi üzerinde duruldu ve Avrupa'nın yoz ortamına kapılmadan kaynağa dönüş ve ulusal kimliğe sahip çıkmak gerektiği vurgulandı.

İHD'nin 3. Olağan Kongresi'ndeki tutuklamalara tepki

Uluslararası Af Örgütü, İHD'nin 3. Kongresi'ndeki Kürtçe konuşma nedeniyle tutuklanan Vedat Aydın ve Ahmet Zeki Okçuoğlu'nun "derhal ve koşulsuz serbest bırakılmasını" istedi. Af Örgütü tarafından bu konuda yayınlanan özel raporda, tutuklu bulunanlar ile Kürtçe konuşmayı desteklediğini açıkladığı için gözaltına alınan, ancak daha sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan Mustafa Özer'in karşılaştığı uygulamanın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesine aykırı olduğu vurgulandı. Raporda ayrıca Vedat Aydın, Ahmet Zeki Okçuoğlu ve Mustafa Özer'in kimseyle görüştürülmeden 8 gün gözaltında tutulmaları kınandı. Bu arada Helsinki İzleme (Watch) Komitesi de İHD Kongresi'nde yapılan Kürtçe konuşma sonrasında üç kişinin gözaltına alınmasını protesto etti.

Ayrıca, bir grup avukat da Vedat Aydın ve Ahmet Zeki Okçuoğlu'nun hemen serbest bırakılmasını isteyerek, Kürtçe konuşmanın bölücülük propagandası sayılamayacağını belirttiler.

Vedat Aydın ve Ahmet Zeki Okçuoğlu, başta Diyarbakır olmak üzere birçok cezaevinde yapılan açlık grevlerini desteklemek amacıyla 10 Kasım günü açlık grevine başladılar. Açlık grevi 17 Kasım'a kadar sürecek.

Uluslararası Af Örgütü idamlık çocuklarla ilgili habere ilgi gösterdi

Uluslararası Af Örgütü (AI) Türkiye masası şefi Jonathan Sugden yaptığı açıklamada "18 yaşından küçük çocukların idam cezasıyla yargılanmamaları için yetkililerle görüşeceğiz" dedi. Sugden, yaşı doktor raporuyla büyütülerek idam edilen Erdal Eren olayına da dikkat çekerek, bu tür olayları yakından izleyeceklerini de ekledi.

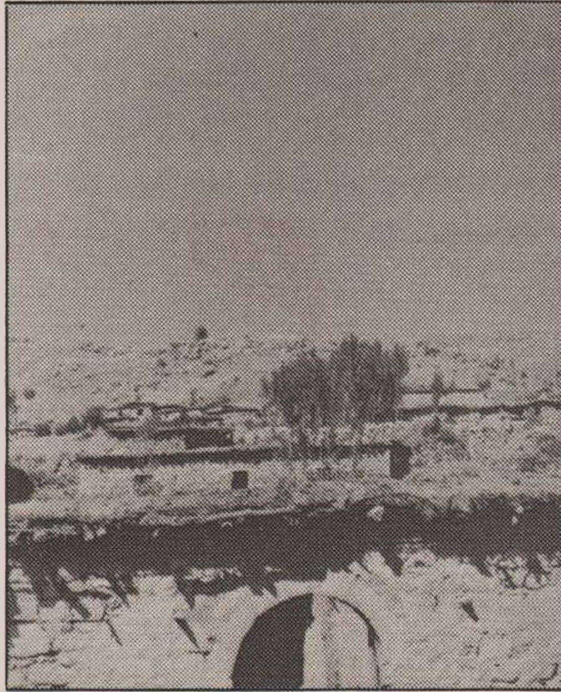
Halen yaşları 13 ile 17 arasında değişen 30'un üstünde Kürdistanlı çocuk, "bölücü örgüt üyeliği" ve "terörist" eylemlere katılma suçlamalarıyla sömürgeci mahkemelerde idam istemiyle yargılanıyorlar.

Uluslararası AF Örgütü (AI), TC Adalet Bakanı'na gönderdiği yazıda Kars'taki tutuklamalar ve tutuklananların durumu hakkında bilgi istedi

30 Ekim 1990 tarihli yazıda, bir müvekkilini ziyaret sırasında tutuklanan avukat Aksözek'in, kalp krizi geçirdiği, ailesinin kendisine götürdüğü ilaçların verilip verilmediğini bilmedikleri, 26 Ekim gününden itibaren çok kötü sağlık koşulları içinde olduğu, 26 Ekim günü tutuklanan Musa Çakmak adlı köylüye ise Kars polis karargahında elektrik şoku verildiği, tavana asılı bırakıldığı, saatlerce yalın ayak beton üzerinde bekletildikleri ve 16 kişiyle birlikte illegal bir örgütün destekçisi oldukları savıyla suçlanarak Erzincan DGM'ne çıkarılmak üzere, Erzincan Özel Tip Cezaevine nakledildikleri anlatılıyor ve devamla, TC'nin Kürdistan halkına yönelik inkar ile işkence politikası özetlenip, PKK'nin 1984'ten beri silahlı mücadelesinin devam ettiği vurgulanıyor.

Aynı yazıda Türkiye'nin 25 Şubat 1988'de İşkenceye Karşı Avrupa Sözleşmesi'ni, 2 Ağustos 1988'de de İşkenceye Karşı BM Sözleşmesi'ni imzaladığı, buna rağmen işkencenin Türkiye'de sistematik olarak sürdürüldüğü vurgulanarak, Ayhan Aksözek ile Musa Çakmak'ın istedikleri bağımsız doktora gitmelerine izin verilmesi, polis merkezinde işkence yapanların tespit edilmesi ve haklarında dava açılmasının talep edilmesinin yanısıra, sonuç hakkında kısa sürede bilgilendirilmeleri de isteniyor.

TC'nin suç günlüğünden

Pervari-Axêr köyünün yakılmadan önceki hali

Açlık grevcilerine gül götürmenin diyeti

Van: Melle Selim adıyla bilinen Selim Özalp, aslen Eruhlu olup yıllardır Van'da kalan, tanınan, sözü dinlenilen ve sevilen yurtsever bir imam. Sömürgecilere göre suçu büyüktür. Çünkü elinde bir gül demetiyle açlık grevcilerini ziyaret eder.

Aynı günün gecesi, 8 Kasım'da, özel tim imamın evine baskın yapar. Kendisi, Mesut (12) ve Lokman (15) isimli iki oğlu ve Ömer isimli kardeşi gözaltına alınırlar. Gözaltında kaldığı süre boyunca Lokman ağır işkence gördü. Lokman, 15 yaşında, ancak şimdi Van cezaevinde. İHD yetkilileri kendisiyle görüştüler, kendisine yapılan vahşi işkenceleri anlattı, vücudu halen işkence izleriyle dolu.

12 yaşındaki Mesut Hakkari'ye götürüldü, babası ve amcası da halen gözaltındalar ve işkence görüyorlar.

Önce köy yak, sonra gerillalar yaktı diye köylülere imzalat

Hakkari: 28 Ekim günü akşam saatlerinde gerillalar, Kotranis (Ördekli) köyü karakoluna saldırdılar. Baskın ardından askerler, evleri ve köylülerin ot yığınlarını yaktılar, hayvanlarını öldürdüler.

Köylüler avukat tutarak davacı oldular, düşman ise zararın karşılanması karşılığında koruculuğu dayattı. Köylüler direndiler, neticede bazı köylüler silah aldılar. Düşman ise şimdi ot yığınlarını ve evleri gerillalar yaktı diye, köylülere savcılığa dilekçe verdirtiyor. Yarın bu başvurunun İHD ve uluslararası kuruluşlara rapor edildiğini duyarsak şaşırmayalım. TC, hem suçlu, hem de arlanmaz.

Askere karşı gelmenin cezası

Hakkari: Hakkarispor'un maçlarından sonra gençlerin marş söyleyerek şehre doğru gruplar halinde yürümeleri artık bir gelenek olmuş. Kasım ayının ilk haftasında yine maç vardır. Gençler yine Kürtçe direniş marşları söylerler. Askerler yollarını keserler, gerginlik yumruklaşmaya dönüşür. Gençler üç askeri iyice hırpalarlar.

Takviye askeri birliklerin gelmesiyle gençler gözaltına alınır. İddia da "Marş söyleyerek devletin şahsiyetine ve askerlere hakaret etmek ve asker dövmek". Gözaltına alınan gençlerin tümü de 15 ve 16 yaşlarında. Bunlar; **Rahim Ege, Mustafa Bulak, Recep Orhan, İlhan Uzun, Abdurrahman Taş** ve **Hasan Bayan.**

Ajanlığa uygun görülen bedel, ayda 6 milyon TL

Van: Abdullah Kahraman, Hakkari köylerinden, Van'da üniversite tahsili görüyor, geçen yıl PKK'yi desteklemekten tutuklanıp serbest bırakılmış. Serbest bırakılmış, ancak kurtulamamış. Abdullah Kahraman, İHD'ne başvurdu, adı belli kişilerin kendisine ajanlık teklif ettiklerini, karşılığında para önerdiklerini ve bunun karşılığında da yurtseverleri izleyip rapor etmeyi istediklerini söyledi.

Bu, her gün binlerce insanımızın karşılaştığı çirkin ve iğrenç teklif.

Pervari-Axêr köyünde sömürgeci askerlerin uygulamalarını anlatan temsili görüntüler

Doktorlar tutuklandı

Şerefli Koçhisar-Van: Sinan Olcay ve **Hüseyin Güler** (diş doktoru) Ş. Koçhisar'da doktorluk yapıyorlar. Ekim ayı sonlarında tutuklanıp sorgu için Van'a götürüldüler. Suçları mı? Basit; iki doktor da yurtsever, üstelik telefonları Van'da tutuklanmış olan bir yurtseverin üzerinde bulunmuş. Sömürgecilere göre bu, suçlu olmaya yeter.

Doktorlardan Sinan Olcay serbest bırakılırken, Hüseyin Güler tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Köy boşaltmalara ve tutuklamalara devam

Siirt, Pervari, Şirvan: Siirt merkeze bağlı Xertê köyünde 6 Kasım günü 5 yurtsever tutuklandı. Bunlardan **Selahattin Yıldız**, 61 yaşında, diğerlerinden ikisinin adları tespitli; **Sıddık ve Faik Yıldız.** Aynı gün Pervari'nin Erkent köyünden de **Abdurrahman Avcı** adlı yurtsever tutuklanarak Diyarbakır cezaevine nakledildi. Şirvan'ın Mercê (Suluyazı) ve Gundê Dizan (Özyurt) köylerinde Ekim ayı sonlarında boşaltıldı. Siirt'te ise sömürgeci askeri birliklere gönderilen genelgede öğretmenlerin denetim altında tutulması istendi.

Kurtalan'da genel arama

Kurtalan: 8 Kasım günü ilçenin tüm giriş ve çıkışlarını kapatıp, ilçeyi dört bir yandan kuşatma altına alan sömürgeciler, ilçede binlerce asker, polis ve özel tim elemanının katıldığı bir güçle genel arama yaptılar. Anlaşılan daha önce iki defa ilçe merkezinde gerilla saldırısına uğrayan sömürgeciler, bir üçüncüye fırsat vermemek için güç gösterisinde bulunuyorlar.

Muş'ta zorla köy boşaltma

Muş: Zengok köyü zorla boşaltılıyor. Muş valiliğine çağırılan köy muhtarı Selam Sakık'a köyü boşaltmaları karşılığında para ve şehirde ev teklif edilmiş, muhtar reddedince bu defa tehdit edilmiş, ayrıca muhtar görevinden de alınmış durumda.

Köylüler köyü boşaltmayı düşünmüyor, ancak sömürgeciler de baskı ve tehditlerini artırıyorlar. Son olarak 11 Kasım günü 10 cemse asker köye gelmiş ve tüm köylüleri dövmüş, **Naim Sunar** adlı köylü ağır yaralanmış. Köye giriş ve çıkışlar yasak, telefonlar da kesik. Sömürgeci devlet, Zengok köyüne karşı fiili savaş yürütüyor.

Beraat eden kitaba yasak

Diyarbakır: Kitabın adı "Diyarbakır Gerçeği", yazarı Edip Polat. Kitap Diyarbakır E-Tipi Cezaevi'nin 1980-1984 dönemini anlatıyor. Kitap, 13 Şubat 1990 tarihinde "Milli duyguları zayıflattığı ve halkı isyana teşvik ettiği" gerekçesiyle toplatılmış ve yazarı hakkında dava açılmıştı.

Kitap, 13 Eylül 1990 tarihinde Ankara DGM'de 1990/96 sayılı kararla beraat eder. Yazarın defalarca başvurmasına rağmen el konulmuş bulunan 1759 kitap sahibine verilmez. Böylece dolaylı olarak kitabın piyasaya çıkması önlenmiş olur.

Pişmanlık yasasının diğer yüzü: Hastane sevk kağıdıyla operasyona

Diyarbakır: Diyarbakır 1 Nolu Cezaevi'nin 0/27 nolu koğuşunda kalan, PKK davasından tutuklu **Bozan Aslan**, Diyarbakır DGM'ye verdiği dilekçede, maddi ve manevi işkencelerle itirafçılığa ve iftiracılığa zorlandığını söyledi.

Dilekçesinde kendisine yapılan işkenceleri ve diğer baskı uygulamalarını da anlatan Aslan, her türlü şantaj ve tehditin yanısıra, çeşitli güvenceler verilerek, hastaneye sevk adı altında operasyonlar düzenlettirildiğini ve işkence yaptırıldığını söyledi.

Kars ve ilçelerinde tutuklamalar

Bazı unsurların itiraflarından yola çıkan Türk sömürgecileri, 15-17 Ekim 1990 tarihlerinde Kars şehir merkezi, ilçe ve köylerinde "PKK operasyonu" adı altında yoğun bir tutuklama kampanyası başlattı.

15 Ekim günü, Kars'ta yerel düzeyde yayınlanan günlük "Mücadele" gazetesi eski Yazışleri Müdürü **Cafer Darıcı**, siyasi polis tarafından gözaltına alındı. Bunun ardından 17 Ekim'de **Şemistan Bayrambey, Latif Mavzer, Alaattin Mengüloğlu, Bahri Yılmaz** (Diyarbakır zindanında şehit düşen **Akif Yılmaz**'ın kardeşi) ve **Şemistan Yıldırım** tutuklandılar. İHD Kars Şubesi Saymanı ve "Mücadele" gazetesi Yazışleri Müdürü **Av. Ayhan Aksözek**, tutuklu Cafer Darıcı ile görüşmek için Kars Cumhuriyet Savcılığı'na görüşme başvurusunda bulundu. Bu talebi, "Sanık görüşmek istemiyor" gibi inandırıcılıktan uzak, keyfi bir gerekçe ile reddedildi.

Av. Ayhan Aksözek, 24 Ekim günü, tutuklu Cafer Darıcı'nın vekaletini almak üzere Kars cezaevine gidiyor. Burada cezaevi yetkilileri ve siyasi polisin işbirliği sonucu oyalanan Av. Aksözek'in bürosu, siyasi polis tarafından kapısı kırılarak aranıyor. Büroda bir şey bulamayan polis, oraya bir bildiri bırakıyor ve ardından "Bölücü yayınlar bulundu" gerekçesiyle Av. Ayhan Aksözek'i hemen tutukluyorlar. Aksözek tutuklandıktan belli bir süre sonra kalp krizi geçiriyor.

26 Ekim 1990 tarihinde de Kars'ın Selim ilçesine bağlı Yukarı Dumlupınar (Yukarı Çepik) köyünün muhtarı **Musa Çakmak** gözaltına alınarak tutuklanıyor. Çakmak'a çok yoğun işkence yapılıyor. Kendisine elektrik veriliyor, askıya alınarak dövülüyor. Musa Çakmak'ın tüm vücudu şişmiş durumda ve acil tedaviye ihtiyacı var. Uluslararası Af Örgütü, bu konuda girişimlerde bulunarak sömürgeci TC yetkililerine telgraflar gönderdi.

Helen ismi öğrenilemeyenlerle birlikte 16 yurtsever tutuklu bulunuyor. Bunların çoğu Erzincan DGM'ne sevkedildiler. İHD Kars Şube Başkanı **Av. Muhammed Alkası** da gözaltına alınarak İHD'ndeki görevinden çekilmediği taktirde tutuklanacağı biçiminde tehdit edildi.

Son olarak da Kars'ta yayınlanan günlük **"Mücadele"** gazetesi kapatıldı.

Remzi Xoca
Amsterdam / Hollanda

Çekim yapmanın bedeli

Alman Tele-5 televizyonundan **Michael Born** ve **Uwe Tres Cartes**, 13 Kasım günü Kürdistan'a ayak basar basmaz gözaltına alındılar. Diyarbakır'daki tutuklu yakınlarının açlık grevini görüntülemek amacıyla SP binasına giden Alman televizyoncular, polis tarafından engellenerek gözaltına alındı, kameralarına el konuldu ve çekim yapmalarına izin verilmedi. Birkaç saat Diyarbakır Emniyeti'nde tutulan televizyon ekibine, "Bölgeye giriş ve çekim yapmak için İçişleri Bakanlığı'ndan izin almaları gerektiği" söylendi. Bu durum karşısında şaşkına dönen Almanlar, "Serbest çekim yapamıyoruz, denetim altındayız" diyorlar.

Yukarıda: Pervari-Axêr köyünde yüzlerce bal arısı kovanı içindeki arılarla birlikte burada yakıldı

Aşağıda: Pervari-Axêr köyünde ormanları yakan sömürgecilerin askerleri işbaşında

Helsinki Watch'a gözaltı

7 Kasım günü Kürdistan'a gelen Helsinki Watch (Gözlem) Komitesi'nin Amerika Bölümü görevlisi **Susanne Kinskli** ile **K. Silverman** Nusaybin'de 12 saat gözaltında tutuldular.

Kürdistan'daki gelişmeleri yerinde izlemek amacıyla gelen Simmerman ve Kinskli, daha adımlarını atar atmaz MİT ve özel timler tarfından sıkı takibe alındılar. Sömürge Valiliği'nden, Kürt mültecilerle tek tek de olsa görüşme izni almış olmalarına rağmen, gittikleri Kızıltepe mülteci kampında içeri alınmadılar. Sömürgeci polis ve özel timler, Kürt mültecilerle konuşmalarını ve kampın fotoğrafını çekmelerini engelledi.

Bunun üzerine 11 Kasım günü Nusaybin'e doğru yola çıkan Helsinki Gözlem Komitesi görevlileri, yol güzergahında otel bulunmaması nedeniyle, zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak için Akarsu bucağına bağlı Durakbaşı köyüne gittiler. Köyde zorunlu ihtiyaçlarını karşıladıkları bir sırada gözaltına alınan Kinskli ve Silverman, özel timler ve polis tarafından, "Siz ajan mısınız, buralarda ne dolaşıyorsunuz, siyasi bilgi mi topluyorsunuz?" tarzında soru yağmuruna tutuldular.

12 saat gözaltında kalan Helsinki Gözlem heyetinin yanında bulunan tercümana işkence yapıldı. Heyet, bu duruma kendi gözleriyle tanık oldu. Durumdan haberdar edilen ABD'nin Adana konsolosluğunun devreye girmesiyle Susanne Kinskli ve K. Silverman gece 02.30'da mahkemeye çıkarıldılar. İfade vermeyi reddeden Amerikalılar daha sonra serbest bırakıldı.

Serbest bırakıldıktan sonra Nusaybin, Cizre, Şırnak ve Siirt'te, Türk sömürgeciliğinin topraklarından, köylerinden zorla çıkardıkları ve çadırlarda yaşamak zorunda kalan köylülerle görüştüler, Botan'da yakılan yıkılan köyleri gezdiler. Bu konuda Siirt Valisi'nden görüşme talebinde bulundular. Helsinki heyetinin görüşme talebini kabul etmesine rağmen, Vali Atilla Koç, "Hasta olduğunu" ileri sürerek yerine alana yeni gelen vali yardımcısını bırakarak kaçtı. Özellikle Kurtalan'a bağlı olup da yeni yıkılan Hüseyniye ve Eruh'a bağlı Tehrem köyleri hakkında bilgi isteyen Amerikalılar'a, vali yardımcısı yeni olduğunu ileri sürerek bilgi vermekten kaçındı ve bilmediğini iddia etti.

Kürdistan'daki sömürgeci devlet terörünü kendi gözleriyle gören ve canlı tanıklarıyla görüşmeler yapan Helsinki Gözlem Komitesi yetkililerin bu konularda bir açıklama yapmaları bekleniyor.

Sömürgeci parlamentoda yeni idam dosyaları

PKK'li savaş esirlerinden **Yılmaz Yıldırım, Ferhat Gümüşboğa, Hasan Baraçkılıç, Mehmet Ayçiçek, Şamil Batmaz** ile **Baytaz Temir** hakkında sömürgeci mahkemelerce verilen idam kararı, Yargıtay tarafından onaylanarak Meclis'e gönderildi. Böylece Meclis'te bekleyen idam dosyası sayısı 308'e yükseldi.

Bilindiği gibi sömürgeciler, PKK'li savaş esirlerini ulusal kurtuluş mücadelemize karşı birer rehine olarak tutuyor. Ellerinde rehine olarak tuttuğu savaş esirleri üzerinde idam kararlarını "Demoklesin kılıcı" gibi sallayarak mücadelemizi geriletebileceğini umuyor. Son örneğinde de görüldüğü gibi savaş esirlerinin ve halkımızın kararlı direnişi, sömürgeciliğin bu politikasını da iflas ettiriyor.

Bir halk düşmanı daha hakettiğini buldu

İstanbul Bayrampaşa Cezaevi Savcısı ve burada bulunan siyasi tutuklulara yapılan işkencelerin sorumlusu **Niyazi Fikret Aygen**, 12 Kasım günü bir grup devrimci tarafından cezalandırıldı. Bu halk ve devrim düşmanını cezalandırma eylemini üstlenen Dev-Sol tarafından yapılan açıklamada; Bayrampaşa Cezaevi Savcısı Aygen'in, cezaevinde bulunan siyasi tutukluları üzerinde estirilen terörün, insanlıkdışı tutukluluk koşullarının ve işkencelerin sorumlusu olduğu ve bu nedenle de ölümle cezalandırıldığı açıklandı.

15 Şubat 1990 tarihinde Bayrampaşa Cezaevi'ne savcı olarak atanan Niyazi Fikret Aygen hakkında çok sayıda devrimci tutsak tarafından suç duyurusunda bulunulmuş, görevli mahkemelerden dava açılması istenmiş, ancak bu hiçbir zaman yapılmamıştı. Eli halkın kanına bulaşan, siyasi tutuklular üzerinde terör estiren faşist Aygen'in cezalandırılması, halkta coşkuyla karşılandı.

PKK Genel Sekreteri **Abdullah ÖCALAN**'*ın Stuttgart'ta* **Kürdistan Haftası**'*nı düzenleyen Stuttgart Kürdistan İşçi ve Kültür Derneği üyelerine gönderdiği mesajı yayınlıyoruz:*

"...Başaşağı giden tarihimiz artık kültürel alanda da ayakları üzerine dikilmiş, doğru rotasına girmiştir"

Yoldaşlar, dostlar, değerli konuklar

Stuttgart Kürdistan İşçi ve Kültür Derneği'nin düzenlediği **"Kürdistan Haftası"** vesilesiyle bir araya gelen sizleri tüm devrimci coşkumla selamlıyorum.

Kürdistan halkının ve mücadelesinin içinden geçtiği önemli bir süreçte Kürdistan halkının sesini duyurmada sunacağı katkılar nedeniyle Kürdistan Kültür Haftası etkinliklerinin önem taşıdığı inancındayım. Bu önem sadece halkımızın ve mücadelemizin sesini duyurmasından da kaynaklanmıyor. Kürdistan halkını tarihten silme planının temel ulusal değerlerimizi imha temelinde uygulamaya konulmak istenmesi, bu tür etkinlikleri daha da anlamlı kılıyor. Kürdistan halkının varlığının korunması kültürel değerlerinin korunmasıyla birbirine sıkı sıkıya bağlılık arzediyor. Kültürel bağlarından kopmuş bir toplumu teslim almak ve altetmek zor değildir. İşte bu nedenledir ki, sömürgeciler ve destekçileri her dönemde Kürdistan halkının kültürel değerlerini tahrip etme, yozlaştırma ya da yasaklama yoluna gitmişlerdir.

Halkımız asırlardır maruz kaldığı sömürgeci vahşet altında kültürel değerlerini yaşatmak için yoğun bir çaba sarfetmiştir. Ancak bu baskılar altında kültürel değerlerini gereğince zenginleştirme, tanıtma olanağı bulamamıştır. Modern Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin başlaması ve giderek yükselmesi halkımıza ait her türlü değerin olduğu gibi kültürel değerlerinin de adeta bir yeniden doğuşu yaşamasını, günden güne serpilip gelişmesini sağlamıştır. Burada da açıkça görülmüştür ki, Kürdistan'da tüm yaşamı olduğu gibi kültürel değerleri de dirilten ve besleyen silahlı ulusal kurtuluş savaşımızdır.

Aynı şekilde, kültürel değerlerin beslenip serpilmesi de silahlı mücadeleyi daha da güçlendirir, kurtuluş kavgasının zafere ulaşmasına önemli katkılarda bulunur. Bu nedenle de ulusal kurtuluşçu kültürün geliştirilmesi devrimin önemli görevlerinden birini teşkil eder.

Devrimi yaşayan bir halkın kültür ve sanatı devrim mücadelesiyle sıkı bağ içerisindedir. Devrimin politikası ve taktiğiyle bütünleşmeyen bir kültür ve sanat faaliyeti yozlaşmaya mahkumdur. Devrime kapalı bir sanat, en büyük kötülüğün, oportünizmin kaynağıdır. Geçmişte ve günümüzde sanatın iki türlü ele alınışı sözkonusu olmuştur. Birincisi, onu basitleştirme, salt bir eğlence ve kendini tatmin aracı olarak ele almadır. -Ki bu tür sanat çürümeye ve egemenlerin hizmetine girmeye mahkumdur.- İkincisi ve mutlaka bizim tercihimiz olması gerekeni ise, sanatın savaşın bir parçası, onun en ince ve en hassas şekli olarak ele alınmasıdır. Sanat, en yüce savaş şeklidir. Buna göre, en iyi sanatkarlar en iyi savaşanlardır. Sanatçının inceliği çok güçlü bir savaşçılığa yol açabilir ve açmalıdır da. Yürekli insanlar iyi savaşır ve iyi savaşçılar olarak sanatçılara düşen önemli görevler vardır. Sanatçı yaşamı öğretmelidir. Yaşamın savaşla mümkün olduğunu haykırmalı, savaşı ve direnişi yüceltmelidir. Kürdistan'da yaşamın savaşla mümkün olduğunu haykırmalı, savaşı ve direnişi yüceltmelidir. Direnişsiz yaşamın laneti bir yaşam olduğunu kanıtlamalıdır. Romanlarda, hikayelerde, şiirlerde, türkülerde bunu işlemelidir. Köleliği yerlebir ederken özgürlüğü yüceltmelidir. Kör savaşçılığı, kabayı, çirkini yerlebir ederken görkemliliği ve güzeli yüceltmelidir. İşte, tüm bunları yapan gerçek bir sanatçıdır. Ve bizim gerçek sanatçılara ihtiyacımız vardır.

Kürdistan kültürünü doğru temellerde geliştirme büyük önem taşıyor. Yalnızca Kürdistan zemininde değil, Avrupa zemininde de kültürümüzün canlandırılması kendini önemli bir görev olarak dayatıyor. Avrupa zemininin elverişli olanaklar sunmasının yanısıra, önemli bir Kürdistanlı kitlenin bu alanda olması ve ülke ile bağlarının canlı tutulması gereği bu alandaki kültürel faaliyetleri önemli kılıyor. Aynı şekilde, Kürdistan kültürü üzerinde reformist çevreler ve emperyalistlerin işbirlikçi politikalar üretmeleri, devrimci kültürün yaratılması ve geliştirilmesi görevini daha da yakıcı kılıyor. Tüm bu nedenlerle, Avrupa zemininde doğru temellerde geliştirilen kültürel faaliyetler ve etkinliklere büyük değer biçiyoruz. Bu faaliyetlerin ulusal kurtuluş mücadelemizin geliştirilmesi ve sesinin duyurulmasında, yine kamuoyunun desteğinin kazanılmasında önemli katkı sunduğuna inanıyoruz.

Tarihte kültürün beşiği olmuş Mezopotamya, sömürgeci egemenlik altında bir kültürsüzler yurdu olmaya mahkum edilmek isteniyor. Bu nedenle halkımızın kültürel değerleri ayaklar altına alınıp çiğneniyor, başkalaşıma uğratılıyor, yasaklanıyor. Ancak ulusal kurtuluş mücadelemiz bu lanetli politikaya artık dur demiştir. Bugün Kürdistan'da Kürdistan kültürü de bu gelişmeden payını alıyor, serpilip gelişiyor. Bugüne kadar gizli kalmış değerlerimiz bir bir günyüzüne çıkarılıyor. Bu konuda henüz işin başında da olsak, artık gelişmenin yolu sonuna kadar açılmıştır. Günden güne gelişen ulusal kurtuluş mücadelemiz Kürdistan halkının kültür değerlerine gerekli yaşam suyunu aşılamakta, onun her geçen gün gürleşip gelişmesini sağlamaktadır. Başaşağıya giden tarihimiz artık kültürel alanda da ayaklar üzerine dikilmiş, doğru rotasına girmiştir.

Yoldaşlar, dostlar, değerli konuklar

İçinden geçtiğimiz bu canalıcı dönemde, **Kürdistan Kültür Haftası**'nın mücadelemize yeni yeni katkılar sunacağı inancıyla hepinizin çalışmalarında başarılar diliyor, yeni etkinliklerde hep birlikte daha büyük kazanımlara yürüyeceğimize dair inancımı belirtiyorum.

Değerli bilim adamı İsmail Beşikçi'nin Kürdistan Kültür Haftası'na gönderdiği mesaj:

"Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin çok onurlu, sonsuz derecede meşru bir mücadele olduğu kuşkusuzdur"

Kürdistanlı işçileri, bütün dostları, saygı ve sevgiyle selamlıyorum

Kürdistan'da, dünyanın en haksız, en zor, en kanlı savaşlarından birinin sürdüğü yakından bilinmektedir. Kürdistan'ı devletlerarası sömürge sistemi içinde tutmaya çalışan bütün devletler, ırkçı ve sömürgeci ilişkileri pekiştirebilmek için her türlü insanlık dışı önlemleri, her türlü vahşeti düşünmekte ve yürürlüğe koymaktadırlar. Fakat, bunlara karşı, bilgili, yürekli, kararlı ve istikrarlı, sömürgecileri endişelere garkeden, paniklemeye yol açan bir gerilla mücadelesinin sürdürüldüğü de yakından biliniyor.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin çok onurlu, sonsuz derecede meşru bir mücadele olduğu kuşkusuzdur.

Kürdistan'da kapsamlı, yoğun ve onurlu bir gerilla mücadelesi sürerken yurt dışında olmanın, bu mücadeleye aktif olarak katılamamanın, yurt dışındaki Kürtler için çok büyük bir güçlük oluşturduğunu düşünmekteyim. Sizlerin de bu sıkıntıları ve güçlükleri yaşadığınızı yakından hissediyorum. Fakat, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine katılmanın, bu onurlu mücadeleyi bir ucundan desteklemenin binbir yolu vardır. Sizlerin bu bilinçte olduğunuz da yakından bilinen bir gerçek...

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi içinde yer alan bütün işçilere, bütün köylülere, aydınlara, gerillaya katılan genç erkeklere ve genç kadınlara, gerillayı destekleyen herkese, gerilla mücadelesinin önderliğini yürüten bütün kadrolara, **Başkan APO**'ya... binlerce selam olsun.

İsmail Beşikçi
25 Ekim 1990 / Ankara

Stuttgart'ta Kürdistan Kültür Haftası

Kürdistan İşçi ve Kültür Derneği'nin ilk kez düzenlediği **Kürdistan Kültür Haftası**, 5-10 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirildi. Hafta boyunca dört ayrı konuda toplantılar düzenlendi. Toplantılara konuşmacı olarak Kürdistan, Türkiye ve değişik ülkelerden Kürt aydınları katıldı. Kürdistan tarihi, Kürdistan'da insan hakları, Kürdistan'ın sosyal, ekonomik ve politik durumu ve Kürdistan'da edebiyat, dil ve kültür konularında yapılan toplantılara yüzlerce Kürt ve Alman katıldı. Hafta, 10 Kasım günü yapılan bir geceyle sona erdi.

Kürdistan Kültür Haftası adıyla yapılan etkinlikler, 5 Kasım günü başladı. Hafta içinde yapılacak etkinliklere **PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN, Sosyolog Dr. İsmail Beşikçi** ve **İHD Diyarbakır Şube Başkanı Hatip Dicle** birer mesaj sundular. Ayrıca, etkinlikleri düzenleyen dernek adına yapılan konuşmada ulusal kurtuluş mücadelesinin bir cephesinin de kültürel alan olduğu, dilin, edebiyatın ulusal kurtuluş mücadelesi içinde ve ona hizmet etmesi temelinde geliştirilmesi gerektiği vurgulandı. Bu alanın, Kürt küçük-burjuva ve ilkel-milliyetçi örgütler tarafından çok çarpık bir tarzda kullanıldığı ve reformizme hizmet ettirilmeye çalışıldığı, böylelikle de ulusal kurtuluştan ayrı bir alan olarak gösterilmek istendiği belirtilerek, bu yaklaşımın ulusal kurtuluşçu kültür çalışmalarıyla kırılmak ve mahkum edilmek zorunda olduğu dile getirildi.

Kürdistan Kültür Haftası içindeki etkinliler 6 Kasım günü yapılan Kürdistan tarihi konulu toplantıyla sürdü. Toplantıda konuşan **Prof. Dr. İsmet Şerif Vanlı**, Kürdistan tarihinde belli başlı dönüm noktaları, parçalanma süreçleri ve sömürgeci paylaşım anlaşmalarını ele aldığı kısa ve öz konuşmasının sonunda PKK tarafından 15 Ağustos 1984'te silahlı mücadele biçiminde başlatılan ulusal kurtuluş mücadelesinin Kürdistan geneli açısından son derece tarihi ve kader tayin edici bir öneme sahip olduğunu vurguladı. Ve konuşmasını, **"Her Bijî Arteşa Rizgariya Gelê Kurdistan"** diye bitirdiğinde, salonda bulunan 100'ün üzerindeki izleyici tarafından dakikalarca ayakta alkışlandı. Aynı toplantıya konuşmacı olarak katılan tarihçi **Av. E. Xemgîn** de Kürdistan tarihine ilişkin görüşlerini açıkladı.

7 Kasım günü, toplantı konusu Kürdistan'da insan hakları idi. İkisi Türkiye'den, birisi Kürdistan'dan avukat, gazeteci ve politikacı üç konuşmacı, Kürdistan'da değil insan hakları, yaşam hakkının bile olmadığını, köy yıkma, orman, bağ, bahçe, tarla yakma, göçertme, sürgün, baskı, işkence, katliam ve basın üzerindeki sansür konularına değinerek bunları örnekleriyle sıraladılar. Gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinin bastırılması, kitlelerin mücadeleden uzaklaştırılması amacıyla buna başvurulduğunu dile getirdiler.

8 Kasım'da gündemdeki konu Kürdistan'ın sosyal, ekonomik ve politik durumuydu. Bu bölümde konuşan biri avukat, biri politikacı ve gazeteci iki Kürt aydını da tarihten günümüze TC'nin Kürdistan'a yönelik politika ve uygulamalarına, bunların amaçlarına ve uygulanış biçimlerine değinerek Kürdistan'ın parçalanmışlığının yarattığı sonuçları dile getirdiler. Kemalist inkar politikasının PKK önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesiyle aşıldığını ve bugün Türk sömürgeciliğinin politik olarak Kürdistan'da iflas ettiğini ifade ettiler. Ayrıca emperyalizmin müdahalesine ve bunun somut örneği olan Düsseldorf-PKK Davası'na da değinerek altında yatan amaçları vurguladılar.

9 Kasım günü yapılan Kürdistan'da dil, Kültür ve edebiyat konulu toplantıya da Sovyetler Birliği'nden Kürt sanatçısı **Cemîle Celîl, Dr. Memo Dervişyan** ve Almanya'daki Kürt Pen Kulübü Başkanı **Hüseyin Erdem** katıldı. Cemîle Celîl Kürt müziği, Dr. Dervişyan halk oyunları ve Hüseyin Erdem de Kürt edebiyatı konularında açıklamalar yaptılar. Özellikle de sömürgeci devletlerin inkar ve baskı politikaları nedeniyle Kürt aydınların kendi dil, kültür ve edebiyatlarına gereken ilgiyi gösteremedikleri ve sömürgeci kültür ve ideolojilerin etkilerinde kaldıklarını vurgulayarak, bu durumun bir an önce aşılması gerektiğini söylediler. Toplantı Cemîle Celîl'in piyanoyla sunduğu Kürt müzik örnekleri ve H. Erdem'in şiirlerini okumasıyla daha da renklendi.

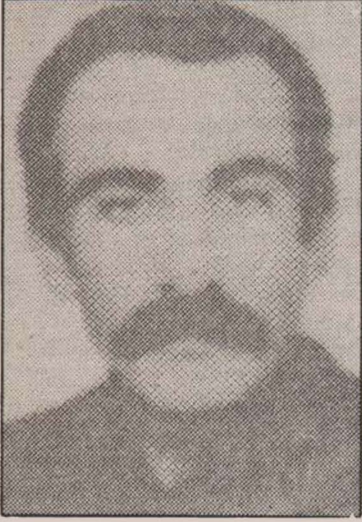
Tüm hafta boyunca yapılan toplantılara yüzlerce Kürt, Türk ve Alman katıldı. Açılan fotoğraf ve el işleri sergileri, gündüz saatlerinde de yüzlerce kişi tarafından ilgiyle izlendi. Konuşmalar Kürtçe, Türkçe ve Almanca dillerinde yapıldı. Almanya'da Kürdistan Kültür Haftası ilk kez düzenlenmesine ve yerel düzeyde olmasına rağmen ilgi çok büyüktü. Stuttgart belediyesinden yetkililer, parti temsilcileri de toplantılara katılan, Türkiye ve Sovyetler Birliği'nden gelen konuklarla görüşmeler yaptılar ve toplantıları da izlediler.

Kürdistan Kültür Haftası, 10 Kasım günü yapılan bir geceyle sona erdi. Geceye 1000 dolayında Kürdistanlı yurtsever ve Alman katıldı. Ayrıca hafta boyunca düzenlenen toplantılara katılan konuklar da, normal programın dışında kendi şiirlerinden örnekler sundular ve doğrudan katıldılar.

Almanya - PKK davası'nın 30 Ekim 1990 günkü duruşmasında Selahattin Erdem ve Hüseyin Çelebi'nin yaptığı açıklamalar

"Bir kişimiz de kalsa, PKK'nin ve Kürt halkının sesini haykırmaya yetecektir"

Selahattin Erdem

"Nusret Arslan'a burada CIA ajanı dendiğini biz duymadık. O sırada salon son derece sakindi. Örneğin, N. Arslan'ın son cümlelerini buradan iyi duyabildik ve not ettik. Bu cümlelerin sorulan sorular ve önceki konuşmalarla hiçbir ilgisi yoktu. O sözleri soruşturmadan kurtulabilmek için kendisi uydurdu. N. Arslan'ın sorularına karşı burada bulunan ve Türkçe bilen tercümanlar dışında herkes tepki gösterdi. Bu haklı ve doğru bir tepkiydi. Başka türlü davranılamazdı. Bunun sonucunda önce N. Arslan'ın salondan çıkarılması istendi. Ve çıkarıldı. O sırada salonda kargaşalık devam ediyordu.

Daha sonra 10 dakika ara verildiği, seyircilerin dışarı çıkması söylendi. Ayrıca seyircilerin bir daha içeri alınmayacağı da belirtildi. N. Arslan salondan çıkmış, izleyiciler de kapıdan çıkmaktalardı. Bu sırada bizler slogan attık. Bu nedenle N. Arslan'ın o sözleri söylemeden evvel salonda kargaşalık olduğu, duruşmaya ara verilmediği halde bizim duruşmayı engellediğimiz türünden iddialar doğru değildir. Tutanaklara yanlış geçirilmiştir. Öyle sanıyorum ki, 24 Ekim tarihli duruşmanın o anında 10 dakika ara vermekle Bay Belker hata yaptı. Daha sonra duruşmayı o günlük tümden kapattığını söyleyerek hatasını kısmen telafi etmeğe çalıştı. Şimdi ise, tutanağa bizim duruşmayı kestiğimizi geçirerek hatasını tümden gidermek istiyor. Bu yaklaşım doğru değildir ve gerçek olduğu gibi kabul edilmelidir.

N. Arslan takriben üç aydan beri buraya geliyor. Hem örgütümüz ve hem de bizler hakkında pek çok şey söyledi. Bizler bunların hiç birini ciddiye almadık gülüp geçtik. Herhangi bir müdahale ve mahkemeyi kesme gibi bir girişimimiz olmadı. Ancak son söylediği sözler farklıdır. Federal Savcılık bu sözlere tepki gösterilmemesinin gerektiğini söylüyor. Müsaade etsin de tepki gösterip göstermeyeceğimizi biz tayin edelim.

Şunu da biliyorum: N. Arslan'ın o tür sözleri bu davayı yürütenlerin de çıkarına değildir. Çünkü o sözler bu biçimde de olsa kolay kolay hukuka sığabilecek sözler değildir. Böyle de olsa o tür sözleri bizim burada sükünetle dinlememiz mümkün değildir. Beş para etmez bir yalancının Kürt halkına ve PKK'ye söylediği o tür sözlerin kabul edilmesi imkansızdır.

Eğer FAC ve Federal Savcılığın Kürdistan üzerine, Kürt halkı üzerine söyleyeceği sözleri varsa, bunu kendi ağızlarıyla söylemelidirler. Bu konuda başka ağızların arkasına saklanmamalıdırlar. Ağır kuşkularımız ve önemli bulgularımız olmasına rağmen, henüz burada N. Arslan'ın MİT ajanı olduğunu söylemiş değiliz. Fakat kendisi burada CIA'dan sözederek sırtının sağlam yere dayalı olduğunu hissettirmeye ve sözümona bize gözdağı vermeye çalışıyor. N. Arslan burada hangi sıfatla bulunuyor ve söylediği sözleri kim adına söylüyor? Federal Savcılık, N. Arslan ve A. Çetiner, ortak bir örgüt müdür? N. Arslan, BKA adına mı burada bulunuyor? MİT adına mı, yoksa sözünü ettiği gibi işin içinde CIA mı var? Öyle ya durup dururken kendisi ortaya attı. Önce bu durumların açığa çıkarılması, sonra N. Arslan'ın sorgusuna devam edilmesi gerekiyor.

Bu davayı yürütenler Lübnan'daki PKK kampını merak ediyorlarsa bizzat gidip inceleme yapabilirler... Bu konuda sorun sadece Lübnan elçiliğinden vize ve PKK'den izin almaktır. Eğer biraz dürüst yaklaşılırsa, böyle bir inceleme isteğine PKK anlayışla yaklaşacaktır. Ceza verilmek için benim seçilmiş olmam, öyle sanıyorum ki, tutukluluk halimin daha fazla sürdürülmesi için ellerinizde fazla gerekçe bulunmadığındandır. Böylece sözde yeni gerekçeler yaratılmaya çalışılıyor, olayın bu yanına özellikle dikkat çekerim.

F. Savcılığın bu savı da şimdiye kadarki hayali savlarından farklı değildir. Değil duruşmaları engellemek burada gerginlik isteyen bir durumumuz bile yoktur. Fakat burada olup bitenleri izlemek zorunda oluşumuz yüzümüzü kızartan bir husustur. Bu açıdan burada bulunup bulunmamamız fazla önemli değildir. Bir kişimiz de kalsa, PKK'nin ve Kürt halkının sesini haykırmaya yetecektir."

Hüseyin Çelebi

"Ben, N. Arslan için "CIA ajanıdır" demedim, ama gerçekten de söyledikleri aynen CIA tezleridir. Şayet izin verirseniz bunu ispatlayabilirim. Arslan'ın sözlerini neredeyse kelimesi kelimesine Hürriyet gazetesinde yayınlanmış olan CIA'nin bir raporunda bulabilirsiniz. Ki "Bay" Senge bunu çok iyi bilir, çünkü Türk basınında bizim hakkımızda çıkan herşeyi tercüme ettirip okuyan ve Baki Karer'in sorgulamasında olduğu gibi, meşhur tanıklarına tasdiklettiren kendisidir. Ondan da öte Arslan'ın söyledikleri tamamen Türk tezleridir. Bay Tcshoppe'ye de bir kaç söz söylemek gerekirse, bildiğim kadarıyla bir şahidin görevi doğrunun bulunmasına katkıda bulunmaktır, siyasi propaganda yapmak değil. Oysa Nusret Arslan propaganda yapıyor, bu, terbiyesizliğin zirvesidir.

Son olarak şunun altını çizerek vurgulamak istiyorum: PKK, Kürt direniş hareketi içinde bağımsız bir çizgiye sahip olan tek harekettir. Ve işte bu nedenle de milyonların desteğini alıyor. 'Bay' Senge, bunu 'Bay' Völz'e de söyleyin (Davanın diğer savcısı), **siz isteseniz de, istemeseniz de biz halkız."**

Kürdistan Kültür Merkezi'nde Ermenistan Kürtleri'nden Memoyê Xalid Dervişyan ve Cemîle Celîl ile toplantı:

"Yabancılaşmanın, asırlardır koruduğumuz ulusal değerlerimize tercih edilmesi bizim için acıdır"

Cemîle Celîl, Stuttgart Kültür Haftası'nda

Berlin: 28 Ekim 1990 günü yapılan tanışma toplantısında, Almanya'da misafir olarak bulunan Ermenistan Kürtleri'nden **Cemîle Celîl** ve **M. X. Dervişyan** Sovyetler Birliği'ndeki Kürtlerin durumu, sosyal ve kültürel yaşamları, folklorik çalışmaları ve gelenekleri üzerinde ilgiyle izlenen bilgiler verdiler. Toplantıyı 80 kadar yurtsever izledi.

Toplantıda bulunan **X. Dervişyan** şunları söyledi: *"Sovyetler Birliği'nde yaklaşık 400.000 Kürt yaşamaktadır. Kırgızistan, Kazakistan ve Gürcistan'da da Kürtler yaşamasına rağmen, çoğunluğu Ermenistan'da bulunuyor. Başka halkların içine sürülen ve kültürel değerlerini ancak ev ilişkileri içinde koruyabilen Kürtler de mevcuttur. Ermenistan'daki Kürtlerin kültürel anlamda bir özerkliği vardır.*

1950'lerden beri Gürcistan'daki Kürtlerin birbirleriyle düzenli ilişkileri ve kültürel faaliyetleri sözkonusuyken, Azerbaycan'da durum farklıdır. Buradaki Kürtler büyük ölçüde asimile olmuşlardır. Ermenistan Cumhuriyeti'nde Erivan ve çevresinde yaşayan Kürtler'in ulusal kimliklerini korumada ve Kürt kültürünü geliştirmede çalışmaları en öndedir. Ermenistan Bilim Akademisi'nde Kürt aydınları da vardır. Bu aydınların Kürt dili, tarihi, kültürü vb. alanlarda değerli çalışmaları vardır."

Cemîle Celîl ise, *"Sizlerle tanışmamız beni mutlu etti"* diyerek başladığı konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Hepimizin yıllardır özlemimiz olan ulusal ve toplumsal sorunlarımıza çözüm aramak için biraraya gelmemiz insanı mutlu ediyor. Biz mücadeleye gönül verdikçe, onda yeraldıkça bizim kendi halk gerçekliğimize varmamız sözkonusu olabilir. Onun dışında birlik, bizi mutlu etmez. Her türlü ulusal değere sahip çıkarak ulusal bütünlüğümüz için hep birlikte hareket etmemiz gerekir.

Sovyetler Birliği'nde Kürtlerin bir halk bütünlüğü sözkonusu değildir. Ermenistan Cumhuriyeti'nde 20-22 kadar Kürt köyü var. 1955'te 15 dakika, sonra 1 saat, en son da 1.5 saat Erivan radyosunda yayın hakkı verdiler. Kürtler'in radyo yayın hakkını ben organize ediyorum. Yayının kendisi tümüyle olmasa bile amatör bir çalışma. Tamamen köylülerin desteğiyle yapılmakta. Tiyatro, sinema vb. çalışma elemansızlıktan yapılmıyor. Bütün köylerde sesi güzel olanları alıp, varsa onlarınkini, yoksa kendisine beste vererek radyoyla yayın yapabiliyoruz. Bütün köylüler de severek böylesi bir çalışmaya katılmaktadırlar.

Bu radyo yayını ulusal özelliklerin korunmasında önemli bir işlev görmektedir. Radyo yayını Ermenistan sınırlarını da aşmakta, Kuzey-Batı ve Doğu Kürdistan'ın büyük bir kesiminden dinlenebilmektedir. Bu çalışmalar sayesinde bir çok besteci, müzisyen, şair ve tarihçi ortaya çıkmıştır. Bir konuya daha değinmeden edemeyeceğim: Avrupa'da yoğun bir Kürdistanlı kitlenin olduğunu bilmiyorduk. Parti gecesinde büyük bir kitlenin yaşadığını ve halkın ulusal kurtuluş mücadelesine duyarlılığın ve ona susamışlığın ifadesi olarak mücadeleye katılmanın arzusu içinde olduğunu gördük. Halkın geceyi coşkulu kutlaması ve özellikle Koma Berxwedan müzik grubu beni çok etkiledi.

Ancak misafir kaldığım evlerde şu acı durumla karşılaştım; kendi ulusal özelliklerine karşı duyarlılık göstermemekteler, yabancılaşmaya yönelik bir tutum içerisindeler. Yabancılaşmanın, asırlardır koruduğumuz ulusal değerlerimize tercih edilmesi bizim için acıdır. Ev içindeki ilişkilerinde bile kendi dil ve kültürleri yerine başkasınınkini tercih etmekteler. Kendi evinde bile insanın dil ve kültürüne yabancı olması, aile fertlerini de buna çekmesi bu kişiyi nereye götürür? Kimliksizleştirir. İnsanlar böylesi durumlar karşısında kendilerini nasıl affedebilirler. Bu, bizi kişiden aileye ve giderek toplum olarak yok oluşa götürür.

Düşmanın bizi ulusal özelliklerimizden boşaltmasına karşı mücadele etmek gerekir. Her türlü ulusal değerlerimize sahip çıkmamız ve bunu yaşamımızın her alanında göstermemiz gerekir.

Değişen dünya gerçekliği içinde, halkımızın bir parçası olan Sovyetler Birliği'ndeki Kürtlerin, ulusal kurtuluş mücadelemize karşı görevleri bulunmaktadır. Sovyet halklarına ulusal kurtuluş mücadelemizi ve hareketimizi tanıtmada ve desteklerini almada önemli bir köprü rolü görebilecekleri gibi, ulusal dil ve kültürün geliştirilmesinde de akademik olarak yerine getirebilecekleri önemli görevleri bulunmaktadır.

Aydın veya aydın olmayan, burjuva anlamıyla, bireylerin çoğu kez üç-dört diploma alması biçimiyle ele almamak gerekir. Aydın olmak toplumun sorunlarını sadece dile getirmek değil, bu sorunların çözümünde ve toplumun dönüşümünde, değişiminde yer almak, bu değişime öncülük edebilmek, ona katık olabilmektir.

Kürdistan tarihinde bunun acı ve tatlı örnekleri vardır. Öyle ki, kendine aydın diyen bir çok Kürt, Türk, Arap ve Fars egemen sınıflarının tarih ve edebiyatlarını yazmada önayak olurken, kendi halk gerçekliklerine hiç bir zaman eğilmemişlerdir. Bunun yanında, önderlik ve birlik olayının önemini şiirinde işleyen ***Ahmedê Xanê****, son nefesine kadar vatana bağlılığı temsilin büyük örneği* ***Nuri Dersimî*** *ve daha yakınları,* ***Mazlum DOĞAN*** *ve* ***M. Hayri DURMUŞ****'ların halk olarak bizi kurtuluşa götüren gerçeklik ve çağrıyı yansıtan pratikleri vardır.*

Aydın, yaşamını örgütlemekle uğraşan birey değil, toplumun sorunlarını da çözmekle uğraştığı müddetçe, ancak mutlu ve şerefe erişen bir insan olabilir."

PKK'nin 13. yılı coşkuyla karşılandı

İsveç-Stockholm: Köln'den sonra Stockholm'de de PKK'nin 12. kuruluş yıldönümü büyük bir coşkuyla kutlandı.

10 Ekim günü yapılan kutlama gecesine İsveç'te ilk kez 1200 yurtsever katıldı. Bir geceliğine de olsa Danimarka ve Norveç'ten de Kürdistanlı yurtseverlerin katıldığı gece, oldukça zengin bir programa sahipti. Kürtçe, Türkçe ve İsveç dillerinde yapılan siyasi konuşmaların yanısıra, devrimci-yurtsever ozanlar, halk oyunları ekipleri ve özellikle de Kürdistan'da gerilla savaşı, halk ayaklanmaları ve buna karşı geliştirilen sömürgeci özel savaşı konu alan tiyatro kitlelerin büyük beğenisini topladı.

İsveç'te yuvalanan mücadele kaçkını ilkel-milliyetçi, Kürt küçük-burjuva örgütleri ve İsveç polisinin engelleme çabaları ve bir yurtseverin belli bir süre gözaltına alınmasına kadar varan açık provokasyonlar, gecenin yapılmasını ve PKK'nin 12. kuruluş yıldönümünün coşkuyla kutlanmasını engelleyemedi.

Geceye, içlerinde Prof. Dr. İsmet Şerif Vanlı, Almanya-PKK Davası tutuklularının da bulunduğu çok sayıda kişi, örgüt ve kurumdan dayanışma mesajları geldi.

Halkımızın bugün yaşadığı, tarihin en görkemli sayfalarından biridir

Üç yıllık aradan sonra iki ay kalmak üzere tekrar Kürdistan'a gittim. Ülkeden uzak olduğum üç yıl boyunca ülkedeki gelişmeleri yakından izlemeye, ulusal kurtuluş mücadelemizin geldiği aşamayı, halkımızın ulaşmış olduğu ulusal kurtuluşçu bilinç seviyesini, elde ettiğim bilgiler ışığında değerlendirmeye ve bu temelde bir kanıya varmaya çalışıyordum. Yani bu süreç içerisinde de fiziki olarak oldukça uzaklarda olduğum halde, düşüncede ülke zemininde yaşanan gelişmelerin içinde olduğumu sanıyordum. Ancak, bu düşüncemi, ülkeye vardıktan sonra gördüklerim karşısında hemen değiştirmek zorunda kaldım.

İzinde olduğum süre boyunca yaşadıklarım, gördüklerim, duyduklarım sayfalar alır. Bunlardan çok gezdiğim alanlarda halkın genel durumu, bilinç düzeyi vb. bazı örnekler vermek istiyorum.

Ulusal kurtuluş mücadelemiz, sadece kırsal alanlarda gelişmemiş ve bu alanlardaki halkı bilinçlendirmemiş, aynı zamanda Kürdistan'ın tüm şehirlerinde yaşayan halkımız arasında da yankısını bulmuş ve giderek Türkiye'nin büyük metropollerinde yaşayan Kürdistanlı kitleler içinde de büyük yankı yaratmıştır. Bu kesimlerin de maddi ve manevi desteğini kazanmıştır. Adana, Mersin, Tarsus gibi Kürdistanlıların çokça yaşadığı şehirlerde yoğun bir bilinçlenme vardır. Bu alanda en çok ezilen, baskı altında olan ve yine işten işe koşturularak sömürülen Kürdistanlı kadınlardır. Bu alanlardaki kadınlarımızın hem emek güçleri çok ucuza kiralanmakta hem de her türlü hakarete maruz bırakılmaktadırlar. Tüm bunlara rağmen, en çok kimliğine sahip çıkmaya çalışan ve pasif de olsa bazı eylemler geliştiren bu kesimdir.

Bu alanda yaşanan onlarca örnekten Mayıs ayındaki bir olayı vermek bile kadınlarımızın bilinç düzeyini göstermeye yetecektir.

Tarsus'ta Kürdistanlılar'ın yoğun olduğu bir mahallede bir Kürdistanlı'nın komşularından biri polistir. Polis hanımı ile pek konuşulmaz. Ama bir gün birkaç kadın oturup sohbet ederlerken polisin hanımı da gelir yanlarına oturur ve sohbete katılır. Sohbet sırasında, bir gün önce televizyonda gösterilen bir eylemden söz açılır. Polisin hanımı; "Yine bir teröristi öldürmüşlerdi. Eh teröristlik yapanın sonu işte böyle olur" der. Sözleri biter bitmez, kadınlardan biri onun üzerine atlar ve bir hafta yataktan kalkamayacak şekilde hep birlikte döverler. Gerekçe, neden "terörist" dediğidir.

Olay duyulur duyulmaz mahalledeki tüm faşistler polislerle birleşerek o mahalledeki Kürdistanlılar'ı dövmeye başlarlar. Akşam kahveden gelen beş Kürdistanlı'ya 25-30 kadar faşist ve polis saldırır. Bunu gören kadınlar da birbirlerine haber vererek karşı saldırıya geçerler. Sivil faşist ve polis sürüsünü karakola kadar kovalarlar. Polis karakolunun da camlarını kırarak geri gelirler. Olayda sivil faşist ve polislerden birkaç kişi de yaralanır.

Elbette bunları yapabilmek için insanların yaptıkları işe sonuna kadar inanmış olmaları gerekir. Bilinçli olmaları gerekir.

İstanbul, İzmir gibi metropollerden onlarca gencin mücadeleye, savaşa katılması, bu alanlardaki faaliyetleri, örgütlülüğü halkın ulusal bilinç seviyesini en güzel şekilde dile getirmektedir. Çalışmak için bu alanlara giden Kürdistanlı gençler, kısa süre sonra mücadeleye en aktif düzeyde katılmaktadırlar. Üç yıl önce hiçbir şeyden haberi olmayan çocukluk arkadaşlarımın mücadeleye katılmış olduklarını duyduğumda yaşadığım duyguları ifade edebilmek oldukça zor.

Özellikle Türkiye'nin güney illerinde yaşayan halkımızın bilinçliliği, mücadeleye sahip çıkışı ve ulusal kurtuluş mücadelemizin öncü güçleri PKK, ERNK ve ARGK etrafında kenetlenişi, düşmanı endişelendirmekte ve bu temelde tedbirler almaya zorlamaktadır. Bu nedenle düşman, son zamanlarda bu alanlardaki gençleri kontrol altında tutabilmek için emekli bir MİT elemanı albayı ve buna bağlı olarak çalışan elli kadar MİT elemanını görevlendirmiştir. Bunlar işsizlikten yararlanarak gençleri bazı ülkelere göndereceklerini, polis yapacaklarını vaadederek kendi ağlarına düşürmeye çalışmaktadırlar.

Kürdistan'a girişle birlikte herşey de değişiyor. Burada TC devletinin değil, halkın kendi kanunları ve kuralları geçerli. Otobüs gibi toplu taşıma araçlarında özellikle Kürtçe konuşuluyor. Bu, biraz da inadına yapılıyor.

Halkın yüzünden kararlılık okunuyor, kendine güven duygusu hakim. Kararlı, emin adımlarla yere basıyor. Bunlar Diyarbakır dahil, Kürdistan'ın Diyarbakır'ın doğusunda kalan tüm şehirlerinde hakim.

Diyarbakır Dicle Üniversitesi'nin kampüsünde şehit **Zekiye ALKAN**'ın afişi asılı. Çerçeveli vitrin içindeki afişin etrafını "Kürdistan Tarihi" ve "Zekiye ALKAN'ın geçmişi" süslüyor. Kürdistan Tarihi başlıklı yazıyı okuyamadım, ama PKK-ERNK-ARGK isimleri göze çok çarpıyordu.

Diyarbakır içerisinde polislerin tek tek dolaştığı görülmemiştir. Her iki resmi polisi, bir sivil polisin koruduğu söyleniyordu. Askerlerin durumu da farklı değildi. Farklı olan, yüzlerindeki korku izleriydi.

Gercüş, Midyat ve Nusaybin'de Türkçe konuşmak oldukça risklidir. Eğer Türkçe konuşursanız, alış verişte normal fiatın iki katını ödemeniz gerekir. Çayı Türkçe isterseniz, kesinlikle çayın en bayatı ve içine de bazı şeyler karıştırılarak önünüze konur.

Buralarda asker ve özel timlerin yüzünde korkunun en katmerlisi okunuyor. Mesela Midyat'ta, karşıdan bir panzer dolusu asker geliyordu. Panzerin üzerinde makinalı tüfeğin yanısıra, elleri tetikte çevreyi gözleyen yedi-sekiz asker vardı. Panzer bankanın önünde durduğunda iki asker hemen banka kapısının birer tarafına geçerek tam tetikte bekliyor. Bu arada panzerin kapısı açılıp içinden çıkan bir kişi adeta koşarcasına hızla bankaya giriyor. Bu sömürgeci grubun içinde bulunduğu ruh hali karşısında gülmemek elde değildi.

TC devletinin ordu teşkilatında çalışan bir yurtseverle konuştum. Askerler, sürekli talimatların geldiği, bunlarda "halkın tepkisini çekmemek için normal şartlarda ne olursa olsun halka çok iyi davranılması gerektiği"nin yazılı olduğunu söylüyordu. Tabii bunun TC'nin saldırgan, vahşi, katliamcı özünü örtmek için yapıldığını ve özellikle Mart ayında başlayarak gelişen Serîhildanın TC'yi büyük bir çıkmaza soktuğunu da ekliyordu.

Aslında gerek Kürdistan gerekse Türkiye metropollerinde gördüğüm, duyduğum herşeyi yazmaya kalksam, bu bir kitap olur. Ama bütün gezdiğim yerlerde gördüklerim ve halkın gerek gerilla ve mücadelesine gerekse TC devleti ve ordusuna ilişkin anlattıkları ve aldıkları tavır beni bir sonuca ulaştırdı:

Kürdistan'da bugün bir ikili iktidar durumu yaşanmaktadır. Biri TC devleti iktidarıdır, ki bu en zayıf olanıdır. Diğeri ise, Partimiz PKK önderliğinde gelişen ulusal kurtuluş mücadelemizin yarattığı iktidardır. TC iktidarı, halkı, binbir hile, entrika, siyasal, ekonomik "tedbir" ile kendisine bağlamaya, kendi kontrolü altına almaya çalışmaktadır. PKK otoritesi, iktidarı ise, tamamen halkın gönüllü birliğinde, özgür iradesinde ve isteğinde ifadesini bulmaktadır. Halkın kendi isteği, özgür iradesi ve gönlüyle kabul ettiği iktidardır.

Kutsal bir amaç doğrultusunda kendi önderliği etrafında birliğini yaratmış, eyleme kalkmış ve topyekün Serîhildanı yaşayan bir halkın amacına ulaşmadığı, tarihin hiçbir döneminde görülmemiştir. Bugün halkımızın yaşadığı bunun ta kendisidir. Ve bu da tarihin en görkemli sayfalarından birisidir.

Bu halk bu kadar kısa bir zaman dilimine Partisi, Cephesi, Ordusu önderliğinde bu kadar gelişmeyi sığdırdığına göre, çok kısa bir zaman içinde asıl amacı olan ulusal bağımsızlık ve özgürlüğüne de ulaşacaktır. Bundan dost ya da düşman hiç kimsenin kuşkusu olmasın.

R. Rênas

"Kürdistan, Kürt halkından başka kimin olabilir?"

Kaderi zalimlerin, sahtekarların ve genelde kafirlerin elinde olan mazlum ve perişan Kürt halkı, ben bir medrese hocası olarak anavatanımız Kürdistan'da birbirini takip eden vicdansızlıklara karşı artık sabrın taşmasıyla beraber birkaç noktaya değinmek istiyorum.

Sayın molla ve müftülerin dikkatine!

İslam hukukunda, kim hangi toprağın üzerinde yaşıyorsa, o toprağın mülkiyeti onundur, yasası yok mudur? Varsa Kürdistan, Kürt halkından başka kimin olabilir? Bunun yanında cuma namazı, zekat, hac vb. farzlar kimlere farzdır? Hür ve özgür olan insanlara. Peki bir insanın kendi inandığına inancı doğrultusunda ibadet etmesi, ana dili, kültürü ve kendi ana diliyle bilinçlenmesi yasaksa, zorla evinden yurdundan çıkarılıp kovuluyorsa, toplumun önünde namusuna zorla tecavüz ediliyorsa, bu insan kısmen de olsa köle değil midir? Madem köle ise, hangi fetvaya göre bu insanın malı zekat adı altında başkalarına caizdir? O insanın kendisini yeryüzünde bütün bu kanlı azaplardan ve en doğru anlamıyla kölelikten kurtarmak için mücadele veren şehit ve kahramanlara caiz değildir.

Öte yandan şöyle bir söylem var: Kürtçülük, milliyetçilik, asabiyet ve kavmiyettir. Peygamber efendimiz milliyetçilik hakkında şunları sıralamıştır: *"Kim milliyetçilik yaparsa, o bizden değildir. Kim milliyetçilik uğruna savaşırsa o bizden değildir vs."* O esnada, "Milliyetçilik nedir, ya resulullah" sorusuna ise efendimiz, *"Zalim olan kavmini savunmaktır"* cevabını veriyor. Demek ki, Hz. Muhammed (Allahın selamı üzerinde olsun)'in tarif ettiği milliyetçilik, asabiyet vb. ancak faşizmdir. Bu halde kime sorarsak soralım, Kürt halkı mazlumdur, onu sömürenler faşisttirler, zalimdirler, haksızdırlar.

Efendimizin haklı-haksız konusunda söylediği hadisi şerife göre, kim haksızlık karşısında hakkı görüp sükut ederse, yani o hakkı dile getirmezse, işte o insan dilsiz yaratıktır. Yani kim Kürdistan halkının hakkını bile bile savunmazsa, o kimse peygamberimizin dediğine göre lal bir yaratıktır. Bunun hesabını siz yapın kardeşlerim.

Diğer yandan, öldürme ve katl olayları konusunda yüce Allah şöyle buyuruyor: Kim dünyada inançlı bir kimseyi haksız olarak öldürürse, onun cezası ebediyen cehennemdir. O halde Kürdistan'ı işgal eden tüm güçler bunu yapıyorlar. Kürt halkı da aynısını yaparsa nasıl olur? Bu konuda yüce Allah şöyle buyuruyor: Kim size zulüm ve haksızlık ediyorsa, siz de ona, onun size yaptığı kadar yapın. Bu ayete göre Kürt halkı bu güçlere karşı ne yaparsa yapsın şer'an caizdir, haklıdır. Çünkü onların yapmadığı hiçbir şey kalmadı.

Kahrolsun zalimler. Allah mazlumlara yardımcı olsun, özellikle de ARGK birliklerine ve ERNK'ye!

Kardeşiniz / Melle Bedo

MEDYALI ÇOCUKLARA

Biz söz verdik
umut inanç yüklü
yarınlar yaratacağız
kurşun olacağız
kızgın namlulara
sevdayı taşıracağız yarınlara
umut olacağız göz bebeklerinde
Onlar da henüz tadamadılar
bizim de hasret kaldığımız sevdayı.
Öğrendikleri tek şey oldu acı
köy meydanlarında
çığlığını duyarken anaların
düşmanı tanıdılar.
Karanlık hücrelere misafir oldular
MAZLUM'u tanıdılar.
Minnacık bedenleriyle
tankları durdurdular.
Bu kavgayı biz böyle öğrendik
sen de böyle öğreneceksin
ve 15'inde
bir **FİLİNTA**'ya sevdalanacaksın
bir koku olacak sende
has yiğitliklerin kokusu
MAZLUM'un kokusu.
Sen
MAZLUM'ları yaşatacaksın
MAZLUM'larla yaşayarak
çünkü sen
MEDYA'nın çocuğusun!..

Bedran / Bonn

"Kürt insan olmaya layıktır"

Halkımız dindardır. Düşman onu dinle kandırmaya çalışıyor. "Bunlar komünisttir" diyor. Devlet, Kürt halkına karşı dini kullanıyor. Şayet bizler de doğruları halka anlatır, yanımıza alim insanları alırsak, halkı kimse durduramaz. Çünkü devrim birkaç kişiyle olmaz. Devrim, toplumun aydınıyla, yazarıyla, esnafıyla, işçisiyle, köylüsüyle, komünistiyle, dindarıyla, kısacası en ücra köşede bulunan insanlarıyla olur, devrimin buna ihtiyacı vardır.

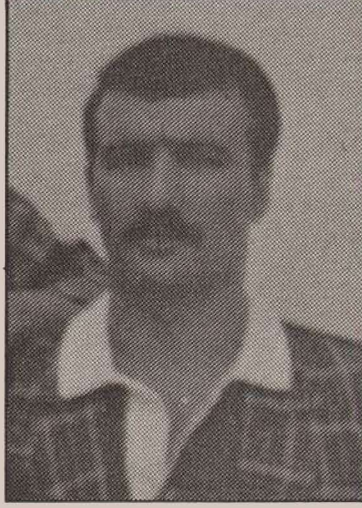
Ne olursa olsun, hareketimizin sönmesine izin vermeyelim. Bu hareketin sönmesi demek, Kürt halkının yok olması demektir. Partiya Karkeran, Kürt halkının kurtuluşu ve milletten doğan bir güçtür artık. Bu hareket Kürdistan'da faal, yani millet korkmadan seve seve savunuyor. Burada bir geceye gittim. Tiyatrodan çok etkilendim. Ağlamaya başladım. Sonra aniden kendime gelerek Kürt ağlar mı diye sordum. Hayır Kürt şehit olur. Cenge gider, düşmanla savaşır. Kürt yiğittir. Kürt korkmaz. Kürt insan olmaya layıktır.

- Kahrolsun kölelik, yaşasın özgürlük!

Mardinli İbrahim / İsviçre

"Siz Kürdistan çocuklarının kaybedecek zamanı yoktur. Ülkenin sizlere ihtiyacı var..."

PKK'li savaş esiri **Hasan Baraçkılıç'ın,** *hakkındaki idam kararının kesinleşmesinden üç ay sonra oğluna yazdığı mektubu, Türk sömürgeciliğinin idamların infazını hızlandırma yönündeki girişimleri nedeniyle yayınlıyoruz:*

Canım Oğlum,

Bu mektubu sana TC faşizminin zindanlarında, hakkımdaki idam kararından üç ay sonra, 26.8.1990 tarihinde yazıyorum.

Sevgili oğlum, ben de binlerce Kürdistanlı gibi ülkemi ve halkımı sevdim. Tıpkı seni sevdiğim gibi. Sevgimin gereklerini de yerine getirdim ve getirmeye çalışıyorum. Bundan asla vazgeçmedim. Vazgeçmediğim için de, TC faşizmi tarafından idamla cezalandırıldım. Yüzlerce Kürdistanlı gibi, yüzlerce PKK'li gibi. Ben de PKK'nin bir savaşçısı olarak düşmanın intikamcı bir zihniyetle, ulusal ve sınıfsal kiniyle vermiş olduğu idam kararını soğukkanlılıkla karşıladım. Sonuna kadar da cesaretimi ve soğukkanlılığımı koruyacağım. Bizim bu tür ölümlere karşı tavrımız nettir; şehitlerimiz bu tavrımızı yaşamlarıyla ortaya koydular. Şehitlerimizin gösterdiği kahramanca tavır, günü geldiğinde hepimizin tavrı olacaktır.

Sevgili Mazlumcuğum, düşmana esir düştüğümde sen daha birbuçuk aylıktın. Ülkene karabasan gibi çöken faşist sömürgecilikten habersiz, kendi küçük ve tertemiz dünyanda yaşıyordun. Faşizm, senin o minnacık ve tertemiz dünyana girmede de gecikmedi. Daha .... gününü bile doldurmadan, sen de "suçlu" görüldün ve annenle birlikte otuz gün işkencede tutuldun. Otuz gün işkencede ninni değil, işkence seslerini duyuyordun. Daha o zaman TC faşizminin vahşetiyle karşılaştın, ona tanık oldun, ama buna bir anlam veremiyordun, veremezdin de. İnsanların hemcinslerine karşı nasıl bu denli vahşileşeceğine, saldırganlaşacağına elbette anlam veremezdin.

Ben Elazığ Cezaevi'ndeyken, seni ziyaretime getirdiler. O zaman daha bebektin, minnacıktın; tellerin arkasında annenin kucağında o güzel, temiz ve sevimli gözlerinle bana bakıp duruyordun. Seni kucaklayıp sevmek istiyordum, ama aramızda demir parmaklıklar ve orada bekleyen cehennem zebanileri, gardiyanlar vardı.

İşte, sevgili oğlum, dünyamızda ilk karşılaştığın yerler buralar oldu. Ben Elazığ, Diyarbakır, Eskişehir vd. faşizmin zindanlarında baskıya, zulme ve kişiliksizleştirmeye karşı, yüzlerce PKK direnişçisi gibi direnerek onurlu bir yaşamı idame ettirmeye çalıştım. Ve bugün TC, idam kararını alarak yoluma idam sephaları kurmuştur. Bu durumda bana düşen en soylu ve onurluca görev, Kürdistan halkına, devrim şehitlerimize ve Başkan APO'ya layık olacak bir tavır sergilemektir. Bunun için idam sehpalarına, devrimci azim, kararlılık, cesaret ve devrimci bilinçle yürüyerek, hiçbir ikircikliliğe kapılmadan ve siz Kürdistan çocuklarını onurlandırırcasına sloganlar haykırarak sandalyeyi fırlatacağımdan hiçbir kuşkunuz olmasın.

Sevgili oğlum, insanlığın kırıntısının bile kalmadığı bir ülkede, benim yapacağım en soylu ve onurluca davranış, şehitlerimizin ölümleriyle yaşamın yaratıldığı direniş çizgisinde azim ve kararlılıkla yürümektir. Babanın bu tavrını anlayacağın kanısındayım. Biliyorum, daha yeni onuncu yaşına bastın. İnsanların idam edilmesini, hele çocukların özgürce ve mutlu gülüp eğleneceği bir ülkenin bağımsızlığı uğruna mücadele eden bir babanın idam edilmesini anlayamazsın, anlasan da o küçücük, tertemiz yüreğine sığdıramazsın. Elbette ki, tüm bunların kabulü senin için kolay olmayacak, bunu da biliyorum sevgili oğlum. Bildiğim başka bir şey daha var; o da senin, ulusal kurtuluş mücadelesinin çağdaş ve bilimsel bir temelde en şiddetli yaşandığı, geri bıraktırılmış sömürge bir ülkenin çocuğu olmandır. Yaşının küçük olmasına rağmen, bu kısa zaman dilimi içerisinde birçok şey yaşadın ve gördün. Geri bıraktırılmış, çağdaş insanlığın seviyesine ulaşması engellenmiş mazlum bir halkın çocuğu olmak, faşizmin zincirlerinden boşaldığı ve pervasızlaştığı bir dönemde dünyaya gelmek seni, bir çocuğun yaşaması gerekenlerden alıkoymuştur. Bir Avrupalı çocuk gibi özene-bezene büyütülmedin ve bir çocuk için olması gereken imkanlara sahip olmadın, olamazdın da. Halkımız üzerindeki baskı ve zulümden her Kürdistanlı çocuk gibi senin de nasibini alman kaçınılmazdı. Kürdistan gibi bir ülkenin çocuğu olmak demek, küçük ve tertemiz yürekleriyle ve de beyinleriyle faşist-sömürgeci güçlere karşı varolmanın, dirilmenin, onurlu bir yaşama kavuşmanın savaşımını vermek; iyiye, güzele, doğruya ve mutluluğa kavuşmak, kır çiçekleri arasında özgürce gülüp eğlenmek için büyük işlerin üstesinden gelmek ve en soylu ve onurlu kavgalara atılmak demektir. Bugün Kürdistan'da insanca ve onurluca yaşamanın yolu, her yaşta insanın olağanüstü bir çaba ve azim içerisinde bulunması ve bu uğurdaki diriliş mücadelesini yükseltmesinden geçer.

Kürdistan kadını, genci ve ihtiyarı gibi Kürdistan çocuğu da bağımsızlık kavgasındaki onurlu yerini almıştır. Kürdistan'ın küçük generalleri Nusaybin'de, Cizre'de ve Kürdistan'ın daha birçok yerinde düşman üzerine kaşlarını çatarak, parlı gözleriyle keskin bakışlar fırlatarak, küçük parmaklarıyla zafer işaretleri yaparak ve silahlı düşman güçlerinin üzerine zılgıt seslerinin eşliğinde taş ve sopalarla korkusuzca yürüyerek nasıl bir önderliğin ve nasıl bir ülkenin çocukları olduklarını, küçük ama onurlu yürekleriyle ve kavgalarıyla ispatladılar.

İşte sevgili oğlum, sen böyle soylu bir kavganın sürdüğü bir ülkenin çocuğusun. Bunu da asla unutmamalısın. Bundan dolayı yüreğin "kocaman" olmalıdır ki, zılgıt çalarak, sloganlar haykırarak soylu kavgalarda onurluca ölümlere değişleri o temiz ve öfkeyle kabaran yüreğine sığdırabilesin.

Canım oğlum, her namuslu insan, ülkemizde yürütülen bu soylu kavgada yerini almaktadır. Sen de bu ülkenin bir ferdisin. Zamanı geldiğinde yerinin iyiden, güzelden ve doğrudan yana olacağına ve bu soylu kavgada yer alacağına yürekten inanıyorum. Şimdiden kendini buna hazırlaman için, her türlü olanağa sahipsin. Her ne kadar ülkemizin zor yaşam koşullarından nasibini aldıysan da, şu anda sana sunulan olanaklardan dolayı yine de şanslı sayılırsın. Seni Avrupa'ya göndermemin nedeni, daha küçük yaşta Parti yaşamıyla tanışmanı sağlama, çağdaş-bilimsel düşünceyle kendini yetiştirebilme olanaklarına kavuşmanı sağlamak içindi. Avrupa'da bugün senin bulunduğun çevrede bunun ortamı ve olanakları vardır. İyi bir eğitim görmekle ülkene, halkına, insanlığa ve Partiye daha yararlı olacağına inanıyorum. Parti bu konuda sana imkanlar sağlayacak. Sana düşen görev ise, kendini tamamıyla Parti yaşamıyla bütünleştirmendir. Tam da öğrenme çağında, her türlü olanakların bulunduğu bir ortamda bilimle tanışmak, Parti yaşamıyla tanışmak senin için inanki bulunmaz bir fırsattır. Bu imkanlar her Kürdistanlı çocuğa nasip olmaz. Bunu çok iyi değerlendirmelisin. Ulusal kurtuluş mücadelemizin önemini bir an önce kavramak, bu bilimsel gerçeğe sarılmak ve bunun için devrim sürecinde olsun bağımsızlık sonrası ülkenin inşası sürecinde olsun ya da devrimin sürekli kılınmasında olsun tüm bu gelişmeler için şimdiden kendini en iyi bir biçimde hazırlamalısın. Buda ancak iyi bir eğitim almakla mümkündür. Bundan dolayı da eğitime çok önem vermelisin.

Sevgili oğlum, siz Kürdistan çocuklarının kaybedecek zamanı yoktur. Ülkenin sizlere ihtiyacı var, insanlığın sizlere ihtiyacı var, dünyadaki ezilen ve sömürülen toplumların çabalarınıza ihtiyaçları var. Önderliğimiz soylu görevleri önünüze koymuştur. Sizlerin de gelecekte bu soylu görevlere cevap verebilmeniz ve üstünüze düşen görevi yerine getirebilmeniz için herşeyden önce Parti ideoloji ve politikasını en iyi bir biçimde kavrayıp özümsemeniz gerekecek. Bu da yine iyi bir eğitimle mümkündür.

Sevgili Mazlumcuğum, yazılacak, yazılması gereken o kadar çok şey var ki, ama bir anlatabilsem kızıl şafaklarını, bulanık mehtaplarını ülkemin, ülkemizin... bütün mesele buradadır. Anlatmak ve anlatılanları yapmak... Sevgili oğlum, senin ve tüm Kürdistan çocuklarının geleceğinizi yaratma uğruna yürüteceğiniz mücadelenizde başarılar dilerim.

Canım oğlum, bu mektupla bir de çiçek göndermek isterdim. Ülkemizin kırlarında yetişmiş, şafakta doğan güneşi görmüş geleceğin mutluluğunu sunan bir çiçek!.. Kokusunda sevgi ve özlemi sana iletmek için...

Seni çok seviyorum, özlem ve hasretle kucaklar, doyasıya öperim

Baban
Nazilli Cezaevi / 26.8.1990

"Bir tek kişi de kalsak direneceğiz..."

Dün gece Diyarbakır'dan bir grup (6 kişi, bir kişi de Partizan'dan) arkadaş sürgün gelmişti. Bugün öğleden sonra ziyaretlerine gittim. Koğuş kalabalıktı, diğer koğuşlardan "hoşgeldin"e gelenler vardı. Arkadaşlar perişandı. Tıpkı '88 Ekim'inde bize yapılanlar gibiymiş. Arkadaşlarda işkence izleri vardı. Gece saat 10.00'dan sabah saat 4.30-5'e kadar sürmüş operasyon. Özel tim, komando, polis ve sivil personel eşliğinde olmuş herşey. Yani normal bir "sevk" değil, sürgün politikasının Diyarbakır yüzüdür. Öteden beri, özellikle '88'den sonra başvurulan bir politikadır. Örgütlülüğü dağıtmak, Diyarbakır'ın geleneksel direnişçi yapısını silmek istiyorlar. Cezaevindeki tüm eski arkadaşlar, genciyle yaşlısıyla tümü sürülmüş. Buraya düşen pay, bunlar. Geriye kalanların hepsi yeni. Ve büyük çoğunluk yurtsever köylü. Yeniden bir itiraf-teslim alma politikasını gündeme getirerek -ki zaten gündemden çıkmadı- potansiyeli yedeklemeyi hedefliyorlar. Ama bunda başarılı olamayacaklar.

Diyarbakır tüm halkımıza mal olmuş. Orada yaşananlar ve yaratılanlar halkımızın belleğinde... Çoğu, ikinci, üçüncü kez yatıyor, yabancısı değil. Arkadaşları zor kullanarak aldıklarında "Bir tek kişi de kalsak direneceğiz, değerleri koruyacağız, gerekirse canımızı ortaya koyacağız..." diye bağırmışlar. Diyarbakır'ı bir gün yaşamak bile, onu korumaya, ona sahip çıkmaya yetecek bilinci yaratmaya yeter... İnanıyorum ki 12 yaşlarındaki çocuklarımızdan 90 yaşındaki dedelerimize kadar o korkuyu yenmiş değerli yürekler, geleneğe sonuna kadar bağlı kalacak ve onun sürdürücüleri olacaklardır.

Sürgünü ve işkenceleri protesto için açlık grevleri başlamış. Bu, giderek yayılır. Bunlar sıradan bir sevk ya da Adalet Bakanlığı'nın bir tasarrufu değil. Bizzat Kozakçıoğlu'nun, daha üstün (MGK) programı dahilinde uygulanan bir zincirin halkası, "yok etme-dağıtma" yöntemleridir.

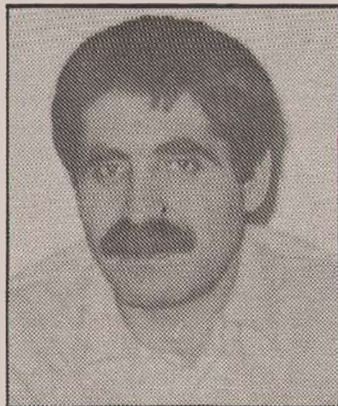
Sungurlu, kamuoyunu yatıştırma telaşında. "Bizim insanlarımız tek kişilik hücrelerde mutlu olmaz" demiş ve tek kişilik hücreleri yaygınlaştırmak niyetinde olmadığını beyan etmiş... Herşeye nasıl da bir kılıf bulunuyor!

Antep'ten mektup aldık. Bütün haklar 'askıya' alınmış. Havalandırma bile yasaklanmış.

Arkadaşları döverlerken (kalas, özel sopa, cop ve zincirle dövmüşler), "Söyle, kaç asker vurdun","Kaç polis vurdun" diyorlarmış. Bizimki Esat Oktay'ın haklanmasına denk geldiği için bol bol Esat copları yiyorduk. Şimdi de asker, özel tim copu-sopası yenmiş...

Sakine Cansız
Çanakkale Cezaevi
10.10.1990

"...Bir darbeyle kazanılmış haklarımız alındı..."

Dünyada, Körfez'de böyle hızlı gelişmeler olurken bizde de oldu. Geçen Çarşamba bizim blokta tünel bulundu. Aynı gün boşalttılar. Ve bu ara peşpeşe yasak talimatları yayınlandı. Bir darbe havasıyla yılların kazanılmış hakları iki-üç talimatla askıya alındı. Bir haftadır tüm cezaevine hücre cezası uygulanıyor, havalandırma da yok. Güya tamir işleriyle uğraşılıyor. Savcı bugün havalandırmaya çıkarılacağını bildirmiş. Neyse, bunlar alışkın olduğumuz haller, şöyle veya böyle çözeriz. Ama tarihi bir fırsat kaçırılmış oldu. Emeklerin heba olması, ne kadar soğukkanlı karşılansa da etkiliyor.

Buradaki durumumuz belli değil. Buradan alınma olasılığı kesin gibi. Bol propagandasını yaptıkları Eskişehir mezarlığını da açtılar. Büyük ihtimalle o tarafa verirler yönümüzü.

Muzaffer Ayata
Antep Cezaevi / 3.10.1990

Öykü - III

Sigara dumanı

Ahmet Yavuz

- Çabuk lan yavşaklar, giyen kapının önünde dizilsin emrine karşın, boyun eğmiş tutsaklar, bir rezilliğin yaşanacağını bile bile tereddütlü bir şekilde de olsa giymekten geri kalmadılar. Çünkü düşmanın fiziki dayatmalarına boyun eğmişlerdi. Bu durum da, boyun eğişin bedeli ve doğal sonuçlarındandı.. Elbiselerini indirip, iç çamaşırlarını giyen her tutsak, külot-atlet katında kapı önünde diziliyor ve birazdan başlarına geleceklerin aşırı korkusu içinde tir tir titriyorlardı. İç çamaşırların tümü giyildiğinde, kapıyı açan gardiyan, "dışarıya" emrini vermesiyle bir maraton koşusuna çıkacak olan sporcuları andıran tutsaklar, kapıdan dışarıya tek tek fırladılar. Koridorda yan yana dizilen su bidonlarının önünde dizildiler. İki kutu deterjan ise, su bidonlarından biraz ötede tutsaklara, "biraz sonra ellerinizden öpeceğiz" dercesine, üzerlerindeki renkli yazılarıyla gülümsüyor gibiydiler.

Gardiyan:

- Bidonlardaki suyun yarısını dökün, dediğinde, tutsaklar aynı tempoyla hep beraber:

- Emredersin komutanım, dedikten sonra suyun yarısını döktüler. Gardiyan, "yatın" komutunu verdiğinde, tutsaklar yüz üstü yere yattılar.

- Sürün!

Derin bir suda yüzüyorlarmışcasına kulaç atan ve dizlerine kuvvet verip sürünen tutsaklar döktükleri suyu böylece her tarafa dağıtmış oldular. Gardiyan:

- Kalk, yat... kalk, diyerek, tutsakları bir lastik topuna dönüştürmüştü...

Ayrıca kalkan tutsaklara gardiyan:

- Deterjanı alın ve çeşitli yerlere dökün. Bidonlarda kalan suyun yarısını da dökün, dedi.

Verilen emirleri yerine getiren tutsaklara yeni bir emir vermeyi düşünüyordu gardiyan. Gardiyan yeni emri patlatmadan önce, yavaş yavaş ve kaygısız bir tarzda, sol kalçasının üstünde asılı duran jopu kınından çıkardı... "Yat, sürün!" demesinin ardından yerde sürünen tutsaklara, avına saldıran bir sırtlan gibi jopuyla saldırdı. Sırt, kafa, kol, kalça... demeden rastgele vurmaya başladı. Birinin sırtından diğerine atlayarak;

- İb..ler, bu ne biçim sürünme, sürünmenin ne olduğunu göstereceğim size... Şeklinde konuşarak ve bu yönlü konuşmasını adi küfürlerle perçinleyerek, ayağını, ağzını ve kollarını şaha kaldırmıştı.

İnleme, işkence çığlıkları ve darbelerden kurtulmak için canını dişine takarak sürünen tutsakları, koridorun başında bekleyen bir grup işkenceci gardiyan da, kahkahalar atarak seyrediyordu. Tutsakların çığlıklarıyla gardiyanların kahkahaları birbirini iten iki mıknatıs kutbu gibi, ayrı tonlarda yankısını koridor duvarlarında buluyordu.

Su ile deterjan köpüğünün yükselişi ve yerlerde çırpınarak sürünen tutsakların çığlıkları... Sanki, kozalarından çıkarılmış pamuk yığınlarının arasında oynayan köylü çocuklarının çıkardığı sevinç nidaları oluyordu gardiyanların gözünde. Çünkü onların gözünde işkencenin yarattığı her manzara bir "şaheser"di...

İşkenceleri sonucunda bayılan bir tutsak, yüz üstü köpüklerin içinde yatıyordu. Bu "eser"ini yakından incelemek için gardiyan, yatan tutsağın yanına gelerek var gücüyle tutsağın kalçalarını joplamaya başladı. Tutsak tepkisizdi. Gardiyan, potinlerinin ucuyla tutsağın sağına-soluna dokunduktan sonra, bir kahkaha attı. Ve sürünen diğer tutsaklara, "kalkın, buraya gelin" dedi. Yeni bir eğlence(!) biçimini keşfettiğinin sevinci içindeydi.

Sürünmeyle, tutsaklar deterjan köpüğünü havalandırma kapısına yakın bir yere kadar götürüp toplamışlardı. İşkence ve sürünme sonucu bitkin düşen tutsaklar, gardiyanın komutuna uyarak, gardiyanın yanında yan yana dizildiler.

Tepeden tırnağa deterjan köpüğüyle kaplanan tutsaklar, kefene sarılı birer ölü gibiydiler. Kefene sarılı ölülerden tek farkları, azrailin denetimine geçmeyen beyinleri ve çok sönük de olsa gözlerindeki umut parıltılarıydı. Gardiyan:

- İki kişi ayağından tutsun, diyerek yerdeki tutsağı parmağıyla işaret etti ve her biri bir ayağından tutup "yerde sürükleyin" emrini de hemen ekledi.

Bir Roma savaş arabasını andırırcasına, iki tutsak, yerdeki arkadaşlarının ayağından tutup yerde sürüklemeye çalıştılar. Gardiyan:

- Bu şekilde tüm koridoru paspaslayacaksınız diyerek, verdiği emrin yerine getirilmesi için arkadaşlarının ayağından tutan tutsaklara iki jop darbesini indirmayi de ihmal etmedi. Ama nafile! Tutsaklarda takat kalmamıştı. Yerleri paspaslamak için arkadaşlarını sürükleyemiyorlardı. Buna gönülsüzlük ve aşırı derecede kendini dayatan isteksizlikte eklenince, arkadaşlarını yerden dahi kıpırdatamadılar. Gardiyan tekme-tokat, işkenceyle bunu yaptırmak istediyse de başaramadı.

- Bırakın lan beceriksizler, şimdi size göstereceğim, diyen gardiyan elindeki jopu kınına koydu. Ve yerdeki tutsağın ayak bileklerinden tutarak, kahkahalar eşliğinde, "Gördünüz mü? Bu böyle yapılır" şeklinde hem konuşuyor ve hem de tutsağı sürüklüyordu. Sonu gelmez kahkahalarla, koridorun bir ucundan diğer bir ucuna tutsağı peşinde sürüklüyordu. Deterjan sayesinde yerler kaygan olmuştu. Gardiyanın yere düşüşü, koridor başında duran diğer gardiyanların kahkaha kaynağını daha da güçlendirdi. Gardiyanlardan biri, yerdeki koğuş gardiyanına seslenerek:

- Taş arabası, tekerin mi patladı? Yürü a.cık, diyerek alaya aldı.

Komik duruma düştüğüne ve "prestijinin" tutsaklar önünde sarsıldığına kanaat getirmiş olacak ki, bunu onarmak için hemen yerden kalkarak tutsaklara "si..m sizi" dedi. Biraz önceki kahkahaları tarihe karışmış, kösele gibi yüzü bir kaplumbağanın boynunu andıran bir şekle bürünmüştü. Gardiyan tutsaklara,

- Yat, sürün, komutunu tekrardan verdi. Sürünen tutsaklar, koridorda deterjan köpüğü bırakmamışlardı. Bidonlarda kalan suyu da, emirlerle yere döküp vücutlarıyla paspasladıktan sonra, baygın arkadaşlarının her bir yanından birisi tutarak, hem paspas, hem süpürge olmuş tutsaklar, Londra asfaltına dönüştürdükleri koridoru terk edip, koğuşa gittiler. Tüm tutsaklar da, içinde bulundukları durum için "bu ne zamana kadar sürecek","nasıl kurtulabiliriz" sorularına yanıt bulma arayışı içindeydiler... Arayışlarında hep **Direniş** cevabını buluyorlardı. Mahkemelerde yapılan siyasi savunmalar ve benzeri çıkışlar, tüm tutsakları derin düşüncelere sevketmişti.

Koğuşa giren tutsakların ilk etapta yaptıkları şey, biraz önce aldıkları iç çamaşırlarını üzerlerinden çıkartıp atmak oldu. Böylece beyaz 15 iç çamaşırı da miadını doldurmuş oluyordu, iki saat içinde...

Gardiyan "kantinden sigara aldım" demiş olmasına rağmen, halen tutsaklara vermemişti. Tutsaklar ne zaman sigaranın kendilerine verileceğinin merakı içindeydiler... Sigarayı içme hayalleriyle boğuşuyorlardı... Tutsaklar, gizliden kapının açılmasıyla uğraşıldığının farkına varmamışlardı. Ani bir biçimde koğuş kapısının açılmasıyla, tutsaklar, bir grup işkenceci gardiyanı karşılarında buldular. Gerçi tutsaklar, bu tür ani baskınlara yabancı değillerdi. Bazen sabahın erken saatlerinde, bazen gece yarısı "tatlı" uykularından kaldırılıp, saatlerce işkenceye maruz kaldıkları ve bazen de yemek saatlerinde koğuş basılıp, yemek tabaklarının kafalarında param parça edildiği anlar çok olmuştu. Adeta bu tür ani baskınlara karşı "bağışıklık" kazanmışlardı...

Koğuşu dolduran işkenceci gardiyanların sinsi sinsi sırıtışı... her türlü vahşetin döl yatağına dönüştürmüştü koğuşu. Koğuşun içine yayılan gardiyanlar, herbiri kendine göre gelişigüzel tutsaklara sataşmaya başladı. Bu sataşmalarıyla, sokaklardaki serseri çetelere taş çıkartıyorlardı. Gardiyanlardan biri, tutsaklara zorla yaptırılan duvardaki yağlı boya resimlerine baktı. Atatürk'ün "Kocatepede"ki resmini işaret ederek;

- Ulan koğuş sorumlusu, resimdeki kimdir?

- Atatürk komutanım!

- Bu ne biçim Atatürk ulan. Si..m böyle Atatürk'ü!

- Emredersin komutanım!

- Kafasını si..min kafasına benzetmişsiniz, yeniden yapın!

- Emredersin komutanım!

Bu arada koğuş gardiyanı bağırarak;

- Kantinden istediğiniz sigaraları aldım. Şimdi bol bol içersiniz, hayatınızda hiç içmediğiniz kadar! Sigaraların tüm dumanından da faydalanacaksınız! Bunun için de pencereleri ve gözetleme deliklerini kapatacağız, der demez, hemen ekleyerek, pencereleri kapatın, gözetleme deliklerini yastıklarla kapatın, çabuk! emrini verdi. Tutsaklar hemen gözetlemeleri ve pencereleri kapattılar.

Tek sıra halinde yan yana dizilmiş olan tutsakların her birinin önünde bir gardiyan durmuştu. Bir gardiyan da ortada geziyordu. Koğuş gardiyanı:

- Hesapladık... Herbirinize altı adet sigara düşüyor. Böylece herbirinizin ağzına altı sigara koyacağız. Yaktığımızda, altı sigaraya birden nefes vuracaksınız ve bırakacaksınız. Anlaşıldı mı? dedi.

- Emredersin komutanım!

Gardiyan tekrar konuşmaya başladığı sırada, tutsaklardan biri öne çıkarak:

- Komutanım ben sigara kullanmam, dedi. Bunun ardından cesaretini toplayan üç tutsak daha öne çıkarak , "ben de sigara kullanmıyorum" dediler. Gardiyan:

- Kesin ulan yavşaklar! Sigara içip-içmediğinizi sizden soran olmadı, diyerek her birisine bir kaç tekme sallayarak, "geçin yerinize! Daha iyi ya, şimdiye kadar içmediniz, şimdi içeceksiniz" dedi.

Koğuş gardiyanı, sigara paketlerini ortada dolaşan gardiyanlara dağıttı. Sigara paketlerini alan gardiyanlar, her tutsağın ağzına altı sigara yerleştirdi. Bu yerleştirme işi bittikten sonra, her tutsağın önünde duran gardiyan, cebinden çakmağını (?!!) çıkararak, önünde duran tutsağın ağzındaki sigaraları hep beraber yaktılar.

- Ulan çekin dediğimizde çekeceksiniz, bırakın dediğimizde, çektiğiniz dumanı dışarıya bırakacaksınız. Anlaşıldı mı? Direktifini koğuş gardiyanı verdiğinde, bazı tutsaklar, ağızlarındaki sigaraların varlığını unutarak "emredersin komutanım" emir tekrarını yapmaya kalkıştıklarından dolayı ağızlarındaki sigaralar fırlayarak yere düştü. Gardiyan:

- İb..ler, çabuk alın yerden, dedi.

Sigaraları yere düşen tutsaklar, sigaraları yerden toplayarak, tekrardan ağızlarına koydular.

- Çek! çekin lan çekin! Komutuyla bereber, her gardiyan, önünde durduğu tutsağın ağzında, mikroskop altındaki bir yaprağın anatomisini titizlikle inceleyen bir botanikçinin edasıyla, kafasını bir sağa bir sola eğerek bakıyordu.

- Bırak! Artık "tren" yola çıkmıştı. Her tutsağın ağzında bulunan altı sigaranın dumanı yükselmeye başladı.

- Çek!.. Bırak!.. çek... bırak...

Koğuşta bir kaçış yolunu bulamayan duman, bir kara bulut gibi tavanda birikmeye başladı.

- Çek... bırak... çek...

Göz gözü görmüyor! Sigaraların parlayan ateşi, gecenin zifiri karanlığında trafiğe kapatılmış bir yolda, kuyruk oluşturan arabaların farlarını andırıyordu.

Artık gardiyanların koğuşta durmalarının bir anlamı kalmıyordu. Dumanın oluşturduğu kirli hava atmosferi sağlıklarına dokunabilirdi. Gardiyanlar hep beraber koğuşu terkettiler. Koğuş gardiyanı kapı mazgalını açarak oradan emir vermeye başladı.

- Çek... bırak... çek...

"Çek" komutları, tutsakların ağızlarındaki sigaraları kemirip tüketen birer çekirge görevini görmüştü. Artık ağızlarındaki sigaraların ateşi dudaklarına dayanmıştı. Koğuş sorumlusu:

- Komutanım, sigaralar bitmek üzere, ateşi dudaklarımıza yapıştı.

- Numara yapma ulan. Yapışırsa yapışsın. Çek!

Sigaranın ateşi dudakların üzerinde etkisini gösterir göstermez, bazı tutsaklarda inleme seslerinin yükselmesiyle, koğuş sorumlusu tekrardan;

- Komutanım dudaklarımız yanıyor dedi.

Gardiyan:

- Si..rim dudaklarınızı. Yere atın ve basın. Ateşi sönmemiş izmarit görürsem yamulturum. Emir vermeyene kadar da pencere ve gözetlemeler açılmasın, diyerek mazgalı kapattı.

Tüm tutsaklar, izmaritleri yere atarak, iyice basıp söndürdüler. Sigara dumanının bir kamuflaj görevini görmesinden faydalanan tutsaklar, biraz da olsun rahat dolaşmayı ve yataklarında uzanmayı fırsat bildiler.

Koğuşun zula görevini gören köşesinde bir sigara ateşinin parıltıları ilişti Ali'nin gözlerine... "Bu kadar dumanın içinde kim sigara içebilir" biçiminde Ali, kendi kendisine meraklandı. Merak Ali'yi ateşe doğru iten bir mıknatıs oldu. Dumanın içinde sigarayı içen Şemsi'den başkası olamazdı. Ali'nin çok zoruna gitmişti kendisine yakın olan arkadaşının bu tavrı... Sigara kullanmayan Ali, böyle bir ortamda Şemsi'nin sigara içmesine bir anlam veremiyordu. Köşede başı öne eğik vaziyette sigara içen Şemsi'ye Ali'nin seslenişi, uyuyan birine batırılan çuvaldız gibi etki yaptı. Ali:

- Şemsi ne yapıyorsun?

- Gördüğünüz gibi sigara içiyorum.

- Altı sigarayı içmen yetmedi mi?

- O şekilde sigara içmenin hiç bir anlamı ve tadı yok.

- Nasıl yok?

- Sen sigara kullanmadığından dolayı orasını bilemezsin.

- Peki içtiğin sigarayı nereden aşırdın?

- Altı sigarayı ağzıma koyduklarında, bir tanesi iyi yanmamıştı, odur. Kaldı ki sigaradan daha çok ne var ki? Çevrene bir baksana, ortalık izmarit dolu.

Şemsi'nin bu son söyledikleri güdüsel de olsa, Ali'nin bir çevresine bakmasına yol açtı. Yerdeki sigara izmaritleri, ilaç serpen uçakların bombardımanına uğramış çekirge sürüleri veya otomatik bir silahtan arta kalan boş mermi kovanları görünümündeydi.

Ali bir izmaritlere ve bir de Şemsi'nin sigara içimine baktı.

- Sigarayı bırakmayı hiç düşünmüyor musun Şemsi?

- Hayır, sigara bırakılmaz ki, nasıl bırakıldığını da bilmiyorum dediğinde biraz da gülümsedi. Şemsi'nin gülümsemesi üzerine Ali sordu:

- Neden gülümsedin?

- Neden gülümsemeyeyim ki, sigara içmeyenler de artık sigara içmeye başlıyor. Sen de bana diyorsun ki gel sigarayı bırak.

- Kimdir bu sigarayı içmeyipte sigaraya başlayanlar?

- Bilmiyor musun? Biraz önce altı sigarayı bir hamlede ağzına koyup içenlerden biri de sen değil misin, dediğinde, Şemsi biraz daha esprisini derinleştirerek konuşmasına devam etti. "Sigaraya başlayanlar, yavaş yavaş, teker teker içerek, zamanla sigara keyifçisi olur. Sen de altı taneyi birden içtin, biraz dikkatli iç, bir tarafına dokunabilir" diyerek kikirdedi.

Devam edecek

İnsan Hakları Derneği'nin 3. Genel Kongresi'nden notlar

İHD'nin Kürdistan Şubeleri genel kurula ortak rapor sundular

Derneğin Diyarbakır, Siirt, Van, Urfa, Dersim, Adıyaman, Antep ve Malatya şube yöneticilerinin, **"Bölge Raporu-Ekim 1990"** adıyla Genel Kongreye sundukları rapor özetle şu noktaları içeriyor:

1- 12 Eylül sürecinin pekiştirilmesi amacıyla Bölgemizde 25.10.1983 tarihinde yürürlüğe konulan 2935 sayılı Olağanüstü Hal Yasası, 10 Nisan 1990'da çıkarılan 413 ve bunu izleyen 424 ile 425 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameler zinciri ile "Özel Bir Anayasa" niteliğine bürünmüştür. Esas amaç, devlet otoritesini şiddetle tesis etmek, ulusal ve toplumsal muhalefeti sindirmek, haklılık ve meşruluk temelinde yükselen özgürlük mücadelesinin gelişmesini engellemektir. SS kararnameleri, 1925 Takrir-i Sükûn yasasının, 1927 "Bazı Eşhadın Şark mıntıkasından Garp Vilayetlerine Nakline dair kanun" ile köy koruculuğu sisteminin ilkini oluşturan "İzale-i Şekavet Kanunu" ve Tunceli Kanunları'nın yeniden hortlatılmasıdır. Sansür, sürgün, yargı bağımsızlığının zedelenmesi, olağanüstü yetkilerle donatılması Bölge Valiliği uygulaması, yaşam hakkı dahil temel insan hak ve özgürlüklerini tümden ihlal eden kararnameler zinciri, Bölgeyi tamamen tecrit etmeye yönelik bir politik amacın ürünü ve yönergesidir.

Sayıları 30 bine varan köy korucuları sistemi, Hamidiye Alayları benzeri aşiretlerin zorla silahlandırılması, insanlarımızın ajanlık ve muhbirliğe zorlanması, sömürgecilerin uygulamaya koydukları "Böl, parçala, yönet" taktiklerinin önemli bir parçasıdır.

Son olarak Türkiye, Daimi Temsilciliği vasıtasıyla Avrupa Konseyi'ne başvurup Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesini gerekçe göstererek Elazığ, Bingöl, Dersim, Van, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Hakkari, Batman ve Şırnak illerinde insan haklarına saygı gösterme prensiplerini askıya aldığını resmen bildirmesi, baskının, işkencenin ve yoğun insan hakları ihlallerinin kabulünün resmi tescili ve bir utanç belgesidir.

Kararnamelerle başlayan süreç her ne kadar halkımızın özgürlük mücadelesini hedeflemekte ise de basına getirdiği sansür, bölgede şiddet unsuru kullanılarak gerçekleştirilen kitlesel sürgün, aydınlara, yazarlara, gazetecilere uygulanan baskıyla Türk halkını da kıskacına almıştır.

Kararnamelerle getirilen yasaklar, emirler ve sansür uygulamaları asla meşru değildir. Bunlara boyun eğmemek, gerçekleri kamuoyuna ulaştırmak ve kararnamelere karşı kitlesel demokratik muhalefet örgütlemek, halklarımız arasında birliği ve dayanışmayı sağlamak, bugün insan hakları ve demokrasi yolundaki mücadelenin en yakıcı görevidir.

2- Emperyalist güçler, tek bir blok halinde hareket ederek, emperyalist silah tekellerinin ürettiği kimyasal gazlarla Kürt Hiroşima'sı Halepçe'de 5000 Kürdü katleden faşist Saddam diktatörlüğünün yönetimindeki Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhakını bahane ederek Türk, Kürt, Arap, tüm Ortadoğu halklarına büyük bir felaket getirecek bir savaşı Türkiye'yi de içine alarak başlatmak istiyor.

Türkiye'nin emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda bir savaşa girmesi, ölümler dışında yıkıma giden ekonominin faturasını işçi ve emekçilere yükleyecek, özellikle Bölgemizde, halkımız üzerindeki baskı ve soykırım politikalarının derinleşmesine neden olacaktır.

Şimdiden Silopi, Cizre, Nusaybin ve Kızıltepe gibi ekonomisi esas olarak Irak'la yapılan ticarete dayanan bölge merkezleri birer ölü kent durumuna gelmişlerdir. Körfez krizinin yükü daha şimdiden İpek Yolu güzergahında bulunan kasaba insanlarımızın omuzlarına binmiştir ve sorun ciddi bir yardım programıyla acil çözüm beklemektedir.

Bir savaş durumunda Bölgemiz, kimyasal silahlar başta olmak üzere tüm kitlesel kırım silahlarının deneneceği bir manevra alanına dönüştürülecek, bu yolla ulusal ve toplumsal muhalefetin ezilmesi sağlanacaktır. Bu nedenle Türkiye'yi Irak'a karşı haksız bir savaşın içine çekme çabalarına karşı, tüm demokrasi ve barış güçleri kitlesel ve etkin bir tavır almalıdır. Bu savaş bizim savaşımız, bu savaş haklı bir savaş olamaz.

3- Ulusal haklar, insan haklarının vazgeçilmez temel bir öğesidir. Yıllardır halkımızın ulusal varlığı, dili, kültürü ve tarihi değerlerini reddeden inkar, talan ve asimilasyon politikaları, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi başta olmak üzere tüm uluslararası sözleşme ve antlaşmaların en kaba bir tarzda ihlalidir. Birleşmiş Milletler tarafından 1976 yılında yürürlüğe konulan ve 1 Şubat 1987 tarihine kadar Türkiye hariç 83 devlet tarafından benimsenen "Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi" ve yine 1976 yılında yürürlüğe giren ve aynı tarihe kadar 81 devlet tarafından benimsenen "Kişisel ve Siyasal Haklar ve Uluslararası Sözleşmesi"nin 1. maddesi şu ilkeyi belirtiyor:

"Tüm halkların kendi kaderlerini belirleme hakları vardır. Bu haktan ötürü, siyasal statülerini özgürce saptayarak ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini özgürce gözetebilirler. Tüm halklar karşılıklı yarar ilkesine dayalı, uluslararası ekonomik işbirliği ve hukuktan doğan herhangi bir yükümlülüğü zedelemeksizin kendi doğal zenginlik ve kaynaklarını kendi amaçları için özgürce kullanabilir. Bir halk hiç bir koşulda kendi geçim kaynaklarından yoksun bırakılamaz."

Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 15. maddesi: "Bu sözleşmeye taraf devletler herkese kültürel yaşama katılma hakkı tanır, kültürlerin korunması ve geliştirilmesi için gerekli olan önlemleri alır. Kültürel özgürlüğe saygı göstermeyi üstlenir."

Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 27. maddesi, "Etnik ve dinsel azınlıklarla, dil azınlıklarının bulunduğu devletlerde bu azınlıklardan olan kişilerin, gruplarındaki öteki üyelerle birlikte topluluk olarak kendi kültürlerinden yararlanmak, kendi dinlerini açıklama ve uygulamak ya da kendi dillerini özgürce kullanmak hakları yadsınamaz " der.

Aynı şekilde BM Genel Kurulu'nun 14 Aralık 1962 tarihinde benimsediği "Doğal Kaynaklar Üzerinde Sürekli Egemenliğe İlişkin Genel Kurul Kararı", UNESCO Genel Konferansı'nın 14 aralık 1960 tarihinde kabul ettiği "Eğitimde Ayrımcılığa karşı Sözleşme" ile 4 Kasım 1966 tarihli "Uluslararası Kültürel İşbirliği İlkeleri Bildirgesi", yine BM Genel Kurulu'nun 11 Aralık 1969 tarihinde benimsediği "Toplumsal gelişme ve kalkınma bildirgesi", Türkiye'nin de altında imzası bulunduğu, Avrupa Konseyi'nin 4 Kasım 1950 tarihli "İnsan Hakları Helsinki Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın Nihai Senedi" ve nihayet BM Genel Kurulu'nun 14 Aralık 1960 tarihli "Sömürge Ülkelere ve Halklara Bağımsızlık Tanıma Bildirgesi", halkların yabancı boyunduruk, egemenlik ve sömürü altında bulundurulmasını temel insan haklarının yadsınması olarak nitelemiş ve ulusal haklara yapılan saldırı uygulamalarının BM Antlaşmalarına aykırı düştüğü gibi, dünyada barış ve işbirliğinin gelişmesine de engel olduğunu ilan etmiştir.

Daha geçenlerde Türkiye,imzaladığı "BM Çocuk Hakları Sözleşmesi"nin, "Çocukların ulusal ve uluslararası bilgi kaynaklarına ulaşması","İnsan Hakları, temel özgürlükler ve kendi ulusal kimlikleri temelinde eğitim görme" ve "Azınlık kültürünü, dilini, dinini kullanıp geliştirme" haklarını belirleyen 17, 29 ve 30. maddelerine, yani Kürt çocuklarının yaşama hakkına, kendi ulusal benliklerine sahip çıkma ve kendi ana dillerinde eğitim görme hakkına çekince koymuştur.

Uluslararası hukukun temel ilkeleri ve insan onurunun yüceleştirilmesinde önemli adımlar olarak değerlendirilebilecek insanlık tarihinin bu önemli belgelerinin hükümleri özellikle son aylarda bölgemizde tümüyle kayboldu. Hukuk ve adalet insanlarımızca her karış toprağımızda aranır oldu. 15 Ekim 1978'de Paris UNESCO Evi'nde ilan edilen "Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi"nin hükümlerinde yer alan temel haklardan bile insanlarımız oldukça uzaktır. Halkımız, kendisine insanca davranılması, kendi ülkesinin efendisi bir ulus olma sıfatıyla ve dünya ulusları ailesinin eşit haklara sahip bir üyesi olarak insanca yaşamak hakkına her zamankinden daha fazla özlem duyuyor.

Pervasızca yürürlüğe sokulan politikaların amacı eşitlik, özgürlük ve adalet temelinde yükselen ulusal ve toplumsal muhalefeti tümüyle ezmektir. Tüm demokrasi ve barış güçleri, insan hakları savunucuları, aydınlar, parlamenterler ve basın, insanım diyen herkes, ulusların hak eşitliğini hiçe sayan, dizginlerinden boşalmış insanlık dışı politikalara karşı açık, net ve kesin bir tavır almak zorundadır. Çünkü Kürt ulusal sorunu Türkiye'de demokrat olmanın turnusoludur. Çünkü sessiz kalmak, saldırganlığı onaylamaktır. Unutulmasın ki, Kürt halkı özgürleşmeden Türk halkı özgür leşemez, barışa, demokrasiye ve insan haklarına dayalı demokratik bir yapıya kavuşamaz.

4- Son günlerde Gerilla hareketinin etkin olduğu Botan bölgesi'nde halka karşı her türlü şiddet uygulanarak yöreyi tamamen insansızlaştırma politikası yürürlüğe konmuştur. Şırnak'ın il olmadan önce sahip olduğu 38 köyden 27'si ve 81 mezranın tümü, köylülerin koruculuğu kabul etmedikleri gerekçesiyle boşaltılmış, köylüler bedelleri ödenmeden topraklarından zorla göçettirilmişlerdir. Varlıklı olanlar Adana, Mersin, İzmir gibi illerin gecekondu semtlerine göç ederken, nüfusları 25.000'i aşkın olan yoksullar ise kendi ülkelerinde mülteci durumuna düşürülmüş, yaklaşan kış koşullarında, 0-3 yaş grubu yüzlerce körpe çocuğuyla, hastalarıyla, yol kenarlarında, yol boyundaki köylerin civarında, Siirt, Şırnak ve Van ili varoşlarında derme çatma kurdukları kıl çadırlarda barınmaya zorlanmışlardır. Bölgede Beytüşşebap, Uludere, Çatak, Basa (Güçlükonak), Eruh ve Pervari'de köylerin boşaltılması bütün hızıyla sürmektedir.

Bu uygulamalar, Nisan 1990 ayı başlarında Cumhurbaşkanı, Başbakan ve iki büyük muhalefet partisi liderleri arasında Kürt sorununun çözümü konusunda ulaşılan mutabakatın sonucudur.

Kürt sorununun çözümünde şiddet yolunda ısrar edenler halkı tamamen kaybetmişlerdir. Şimdi ise "Kaybettikleri halkı ortadan kaldırma" yoluna gitmektedirler. Bölgedeki silahlı hareketler gerekçe gösterilerek özgürlüğe, demokrasiye, eşitliğe ve adalete susamış halkımızın potansiyel suçlu muamelesiyle karşı karşıya bırakılması, en ağır baskı ve

İHD 3. Olağan Genel Kurulu'ndan izlenimler

- Türkiye'de yapılan bir kongrede Kürdistan sözcüğü delegeler tarafından ilk kez böylesine açıklıkla kullanıldı. TC'nin, Kürdistan'ı sanki kendi parçasıymış gibi gösterme ve inkar etme politikasına legal alanda ilk kez böylesine bir tavır kondu.

- Kongrenin Türk delegeleri bile, bu durumu öylesine benimsediler ve doğal gördüler ki, Kürdistan'dan katılan delegeler toplu olarak "Kürdistan delegasyonu" diye tanımlandılar.

- Salonda 900 delegenin yanısıra çok sayıda izleyici de vardı. Toplam sayı 3-4 bin dolayındaydı.

- Salondaki izleyici ve delegeler, Kürdistan delegelerinin konuşmalarını büyük bir dikkat ve ilgiyle izlediler. Her konuşmanın bitiminde ayakta alkışladılar.

- İHD yönetiminin genel raporu bile kongrede okunmazken, Kürdistan delegasyonun ortak raporu yaklaşık 50 dakika okundu ve salondan çıt çıkmadı. Özellikle de İHD Diyarbakır Şube Başkanı Hatip Dicle'nin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin meşruluğunu ve haklılığını konu alan konuşması sırasında, salonda bulunan herkes başlarını eğerek düşünme ve gerçekleri bir kez daha gözden geçirme ihtiyacı duydu. Konuşmanın bitiminde de Hatip Dicle, dakikalarca ayakta alkışlandı.

- Kürdistan'dan kongreye delege olarak katılan tüm yurtseverler, Kürdistan'daki sömürgeci Türk devlet terörünü ve sömürgeci savaşı teşhir etme, buna karşın ulusal kurtuluş mücadelesinin haklılığı ve meşruluğunu savunma konusunda büyük bir kararlılıkla hareket ettiler. Ve konuşma yaptıkları kürsüye çıkar çıkmaz da, konuşmalarında dile getirdikleri gerçeklerin bedeli ne olursa olsun bunları ödemeye hazır olduklarını ifade ettiler.

- Nitekim, böyle davrananlardan Diyarbakır delegesi Vedat Aydın, Kürtçe konuşması nedeniyle gözaltına alındı. Ondan önce de Divan Başkanı Av. Halit Çelenk tarafından Türkçe konuşması doğrultusunda uyarıldı. H. Çelenk'in bu kemalist-şovenist tutumuna karşı V. Aydın Kürtçe konuşmakta kararlıydı. Konuşması İstanbul delegesi Av. Ahmet Zeki Okçuoğlu tarafından Türkçe'ye çevrildi.

- Bu kararlılık karşısında H. Çelenk ve Hediye Felekoğlu dışında kalan tüm divan üyeleri salonu terkettiler. Hediye Felekoğlu ise, V. Aydın'ın Kürtçe konuşmasını devam ettirebileceğini söyleyerek, tek başına da olsa oturumu yönetti.

- V. Aydın'ın gözaltına alınması sırasında da özellikle Kürdistan, İstanbul, İzmir ve Mersin delegeleri büyük bir birliktelik gösterdiler ve polise vermeyeceklerini söyleyerek, alkışlarıyla bu durumu protesto ettiler.

- HEP milletvekillerinin de müdahalesine rağmen, Kürtçe konuşma yapan V. Aydın, konuşmayı Türkçe'ye çeviren Av. Ahmet Zeki Okçuoğlu ve "2932 sayılı yasaya rağmen konuşacağız, diyetini ödeyeceğiz" diyen HEP Diyarbakır İl Bşk. Av. Mustafa Özer siyasi polisçe gözaltına alındılar.

İHD Urfa Şube Başkanı, yaptığı konuşmasında, "Biz daha fazla kan akmasını istemiyoruz. TC'ye de PKK'ye de ateşkes çağrısında bulunuyoruz. Silahları bırakarak görüşmeler yapmak üzere masaya otursunlar" önerisinde bulundu.

Nerdeyse Kongrenin bir tek gündem maddesi vardı. O da: **Kürdistan.** Zaten kongreye katılan tüm delegeler de, kongreyi, adeta bir Kürt kongresi olarak değerlendirdiler. Ve Kürdistan delegasyonunu hiç de yadsımadılar.

işkencelere tabi tutulmasının soruna çözüm getireceğini sananlar, barış ve kardeşliği dinamitlediklerini artık iyi bilmeli, soruna askeri çözüm arama ve yıldırma politikalarını hızla terketmelidirler. Bugün nerede ise her gün rastlanan "Kaza ölümleri", yakılan köyler, şehirlerin, kasabaların etrafında çoğalan çadırlar, önlem alınmazsa, demokratik bir muhalefet örgütlenmezse, yarınki toplu katliamların habercisidir.

Türkiye günlük basını, SS Kararnameleri'nin arkasına gizlenerek bütün bu olup bitenlere karşı sessiz kalmayı tercih etmiştir. İstanbul'daki kalem ve gazete sahipleri halkımızın yaşadığı trajediye sırtlarını dönmüşlerdir. Demokrasiye ve insan haklarına saygılı tüm basın emekçileri bu kötü gidişe dur diyebilecek önemli bir potansiyele sahiptirler. Günlük basın, bağımsız ve objektif olması gerektiği gerçeğini, kamuoyunu doğrularla bilgilendirme işlevini ve tarihsel sorumluluklarını hatırlamalıdır. Demokratik siyasal partiler, ulusal ve uluslararası demokratik kuruluşlar, aydınlar ve parlamenterler Botan köylüleriyle ve tüm Bölge halkıyla dayanışmaya girmelidirler. Destek ve dayanışma, halklarımızın önemli yaralar alan birlik, kardeşlik zemininin yeniden onarılmasının en etkin yoludur.

5- İran ve Irak devletleri 1988'in ortalarına kadar devam eden savaşları boyunca sınırları içindeki Kürt halkına karşı soykırımlar gerçekleştirdiler. 16 Mart 1988'de Halepçe'de yapılan büyük kıyımdan sonra, Türkiye'ye sığınmak zorunda kalan Kürtler'e mülteci statüsü tanınmamıştır. Bu uygulama ile Türkiye'nin de altında imzası bulunan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 14. maddesi ile BM Genel Kurulu'nun 22 Nisan 1954 tarihinde yürürlüğe koyduğu "Sığınanların Statüsüne İlişkin Sözleşme"nin genel hükümleri çiğnenmiştir. Bu insanlara gelen ulusal ve uluslararası tüm yardımların kendilerine ulaşması engellenmiştir. Bugün 11.500'ü Kızıltepe'de çadırlarda, 13.000'i Diyarbakır'da ve 14.000'i Muş kamplarında olmak üzere toplam 28.500 Kürt sığınmacı tel çitlerle çevrili toplama kamplarında, çadırlarda veya 70 metrekareye 25-30 insanın sığdırıldığı binalarda sağlık koşullarından uzak bir ortamda bulunmaktadırlar. Kısaca yağmurlardan kaçıp doluya tutulmuşlardır.

Irak devletinin ajanları ilk dönemlerde ekmeklere zehir koyarak soykırıma burada da devam etmek isterlerken, TC devletinin de bu insanları Irak'a geri göndermek ve onları ölümün kucağına atmak için kamplarda her türlü baskı ve gizli komplolar tezgahladığı bilinen gerçeklerdir. Bulgaristan ve Afgan göçmenlerine her türlü konut ve iş olanaklarını sağlayanlar, bu çifte standart karşısında dahi umursamaz tavırlarını sürdürmektedirler. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni büyük reklam kampanyalarıyla imzalayanlar, bugün Kürt sığınmacıların çocuklarına kendi anadillerindeki eğitim hakkını dahi tanımamış, binlerce Kürt çocuğunu okulsuz ve eğitimsiz bırakmışlardır.

Olayın insani boyutları dikkate alındığında yapılması gereken, bu insanlara mültecilik statüsünün tanınması, gelen ulusal ve uluslararası yardımların kendilerine ulaştırılması, uluslararası sözleşmeler ışığında haklarının teslim edilmesi ve yaşam koşullarının insancıl bir düzeye ulaştırılmasıdır.

6- Türkiye genelinde olduğu gibi Bölgemizde de **Cezaevleri**'nin durumu, ayrı bir insanlık dramıdır. Gerçekte bir ülkenin cezaevleri, o ülkede demokrasinin ve insan haklarına saygının boy aynalarıdır. Maalesef Türkiye, bu alanda da sınıfta kalmış, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Toplumsal Konseyi tarafından 31 Temmuz 1957 tarihinde onaylanan "Tutukluları Asgari Uygulanması Gereken Davranış Standardı Kuralları"nı ve yine BM Genel Kurulu tarafından 17 Aralık 1979 tarihinde "Yasa Uygulayan Görevlilerin Davranış Kuralları"nı yerine getirmekten oldukça uzaktır ve bu kuralların çoğunu sürekli ihlal halindedir. Dünya Sağlık Örgütünün kararlarını benimseyen BM Genel Kurulu, 18 Aralık 1982 tarihinde "Tutuklu ve Gözaltında Bulunanların İşkence ve Başka Zalimce, İnsanlıkdışı ya da Onurkırıcı Davranış ya da Cezaya karşı Korunmasında Sağlık Personeli'nin, özellikle hekimlerin rolüne ilişkin Tıp Ahlakı İlkeleri"ni benimseyerek bu alandaki standartlarını saptarken, Türkiye'de bu ilkelerin çiğnendiğine dair sağlam bulgular mevcuttur. Özellikle bazı doktorların işkencelere katıldığı ya da Devlet memurluğu statüsünü öne çıkararak işkence raporlarını düzenlemek istemediği bilinen gerçeklerdendir. Özellikle Bölgemiz cezaevleri; yatacak yer, sağlık koşulları, giyim, yatak, beslenme, tıbbi hizmetler, disiplin ve cezalandırma, kısıtlama araçları, dış dünyayla ilişki, tutuklunun getirilip götürülmesi ve kurum personeli gibi konularda belirlenen ve uluslararasında kabul görmüş kurallar bütününden oldukça uzaktır. Çıkarılan pişmanlık yasaları çerçevesinde tutukluların itirafçılığa zorlanması, cezaevlerinde ayrı itirafçı koğuşlarının oluşturulması ve politize olmamış tutukluların bu koğuşlara konarak sözümona "Islah" edilmeleri projeleri, Bölgemiz cezaevlerinin kanayan yaralarındandır. İtirafçılar tutukluluk halleri sona erdikten sonra bile, devletin kıskacından kurtulamamakta, deyim yerindeyse "Posaları çıkarılana kadar" kullanılmaktadırlar. Özellikle 1980-1983 yılları arasında Diyarbakır E-Tipi Cezaevi'ndeki uygulamalar, Saygon ve Evin Zindanlarındaki uygulamaları çoktan aşmıştır. Bugün tutuklu ve hükümlüler cezaevlerinde bazı nisbi haklara sahip iseler, bu, 12 Eylül sürecinde cezaevlerindeki açlık grevleri ve direnişlerde can verilerek kazanılmış haklardır. Yürürlükteki bu haklar tutuklu ve hükümlülerin birliği, dayanışması ve insanlık onurunu savunma mücadelesindeki kararlılıkları sayesinde devam etmektedir. Ama siyasal iktidarın da, alınan bu hakları tekrar gaspetme yönündeki niyetleri bitmiş değildir. Nitekim son bir örnek olarak Diyarbakır E-Tipi Cezaevi'nde, 8 Ekim 1990 günü gece yarısından sonra başlayan bir operasyonla, 86'sı sol görüşlü ve 9'u adi tutuklu olmak üzere 95 tutuklunun sürgün işlemi gerçek leştirilmiştir. Sevk işlemi özel tim mensuplarınca, tutuklunun dövülerek araçlara bindirilmesi suretiyle yapılmış ve olay esnasında yaralananlar olmuştur. Tutuklular Amasya, Aydın, Bursa, Bartın, Çanakkale, Ceyhan, Malatya ve Nazilli cezaevlerine sürgün edilmiş ve savcılığın talimatı gereği avukatların müvekkilleriyle görüşmelerine izin verilmemiştir. Sürgünlerin hemen tümünün, koğuş temsilcileri ve önder kadrolardan oluşması, sürgünün siyasal niteliğini açığa çıkarmaktadır. Temel amaç, toplumsal muhalefetin yükseltilmesinde küçümsenmeyecek bir payı olan cezaevlerini bu konumlarından uzaklaştırmak, tutuklu önder kadroları diğer tutuklulardan ve toplumdan soyutlamak, siyasi tutukluları kişiliksizleştirmektir. Bu uygulama milyarlarca lira harcanarak yeniden inşa edilen ve bir bilim adamının deyimiyle tutukluları çıldırtmaya yönelik, hücre tipli Eskişehir cezaevine nakil işlemlerinin ilk hazırlıkları niteliğindedir. Belirtilmelidir ki, Eskişehir Cezaevi sosyal bir varlık olarak insanın doğasına aykırı olduğu gibi, mahkeme kararı olmadan, bir tutuklu veya hükümlünün hücreye konulamayacağı hükmüyle de mevcut yasalara aykırıdır. Ayrıca devlet güçleri tarafından işlenecek cinayetlere, tek kişilik hücrelerde intihar süsünün verileceği endişesi de giderek yaygınlık kazanmaktadır. Sürgün operasyonu ile sadece insan hakları değil yasalar da ihlal edilmiştir. Çünkü sürgünler arasında yargılanması devam eden tutuklular mevcuttur. Oysa yasa gereği yargılanması bitmemiş tutukluların başka bir yargı çevresine sevki mümkün değildir. Bu anlamda sürgün olayı tamamen yasadışıdır.

Ayrıca başta Cumhurbaşkanı olmak üzere siyasal iktidar, son günlerde uygulamaya konulan baskı kararlarının bir parçası olarak, TBMM'de onay bekleyen ölüm cezalarının yerine getirilmesi amacıyla yoğun bir hazırlık içindedir. Bu hazırlık Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın idam kararlarını yanlış bulduklarını ilan eden ve onları anıt mezarlara taşıyarak siyasal itibarını iade eden iktidarın ikiyüzlü niteliğini açığa çıkarmaktadır. Muammer Aksoy'la başlayan, Turan Dursun ve son olarak Bahriye Üçok'u hedef alan cinayetler dalgası gerekçe gösterilerek, idam cezalarının infazının gerektiğini açıklayanlar, kamuoyunu aldatma ve kendi karanlık senaryolarına gerekçeler hazırlama peşindedirler. Çok iyi bilinmektedir ki, idam cezası zayıf bir devletin kuvvet gösterisidir. "Asmayalımda, besleyelim mi?" mantığıyla, özellikle siyasal "suçlarda" kanı kanla yıkamaya çalışan bir devlet, demokratik niteliğini tamamen kaybetmiştir. Yaşam hakkı, insanın en temel hakkıdır ve bekleyen idam cezalarının infazı değil, caydırıcılıktan uzak bu insanlıkdışı ve utanç verici cezanın gecikmeksizin kaldırılması gerekmektedir.

Bu tür hukukdışı ve keyfi uygulamalar karşısında aktif bir tavır almak, hakları en kaba bir tarzda çiğnenen tutuklularla dayanışma içine girmek, idam cezalarının infazı ve Eskişehir Cezaevi konusunda duyarlılık göstermek, tüm demokratik kuruluşların ve her demokrat insanın ertelenmez görevidir.

7- Savaş kriziyle birlikte, Bölge halkı, yoğun bir gözaltı kampanyasıyla karşı karşıya kalmıştır. Gözaltılar ihtiyar, kadın ve çocuk ayrımı güdülmeden yaygınlaştırılmış ve gözaltına alınan herkes İHD şube yönetim kurulu ve üyeleri dahil "İllegal faaliyet göstermek, bölücülük ve yataklık yapmakla" itham edilmiştir. Gözaltılar 25 güne kadar uzayabilmekte ve bu süre içinde insanların yakınları ve avukatlarıyla başbaşa görüşmesine izin verilmemektedir. Çünkü işkence, bir sorgulama yöntemi olarak sistemli bir şekilde devam etmektedir. Türkiye'nin de altında imzası bulunduğu "İşkenceye ve İnsanlıkdışı yada Onurkırıcı Davranış yada Cezanın Önlenmesi için Avrupa Sözleşmesi" 1 Şubat 1989 tarihinden itibaren yürürlükte olmasına rağmen, bu sözleşme hükümleri bütün Bölgede, en kaba bir tarzda çiğnenmektedir. Yargı organları işkence iddialarını dikkate almamakta, işkenceciler üzerine gitmemektedirler. Son zamanlarda özellikle Diyarbakır'da gözaltına alınan bazı insanların evlerinde günlerce karakol kurma uygulamaları da yaygınlık kazanmış, devlet terörü kasaba ve şehirlerimizi de kıskacına almıştır. Gözaltına alındıktan sonra savcılıkça serbest bırakılan bir çok insan, dernek şubelerimize başvurarak jandarma ve polis sorgulama merkezlerinde gözleri bağlı ve tamamen çıplak olarak; askıya alma, elektrik verme, kum torbalarıyla dövme, soğuk su sıkma, tuzlu su içirme, darp ve aç-susuz bırakma gibi işkencelerden geçtiklerini beyan etmişlerdir. Gözaltına alınan her cinsiyetten, her yaştan ve her meslekten insanın benzer beyanlarda bulunması, işkencenin yaygın ve sistemli bir sorgulama yöntemi olarak sürdüğünün yaşayan canlı belgeleridir.

İnsanım diyen herkes, insanlık onurunun ayaklar altına alınmasına artık seyirci kalmamalıdır. İşkencenin önlenmesi için herkes ve her kurum üzerine düşen sorumluluk ve görevleri yerine getirmeli ve bir insanlık suçu olan işkence mutlaka önlenmelidir.

8- Bölgemizde tırmanışa geçen yoğun insan hakları ihlallerinden payını alan önemli bir kesim de kadınlarımızdır. Kürt kadını üretimde ve toplumsal yaşamda sınıfsal, ulusal ve cinsel sömürü altında, gerikalmışlık ve ezilmişlik kıskacındadır. Sorunları genel kadın sorunları boyutunu çoktan aşmış, militarist güçlerin hedefi durumuna gelmişlerdir. Son zamanlarda yoğunlaşan zorla köy boşaltma uygulamalarından dolayı Adana, Mersin, İzmir gibi kentlere göçeden insanlarımız arasında, özellikle kadınlarımız ucuz bir işgücü teşkil etmekte, sosyal güvence ve sendikal haklardan tamamen yoksun olarak, "Kuyruklu Kürt" imajıyla aşağılanmaktadır. Nusaybin ilçesi Kuruköy operasyonu sırasında, doğum sancıları içinde olan **Zübeyde Bal** yatağından yarı çıplak çıkarılarak odada "PKK militanları" aranmıştır. Şırnak-Uludere karayolu üzerindeki Balveren köyünde kıl çadırda barınan köylü kadınlarımızdan 30 yaşındaki **Fatma Kartal**'ın kucağındaki emzikli bebeğiyle haykırdığı gerçekler, köylü Kürt kadınının bugün yaşadığı trajik duruma iyi bir örnektir:

"Hamile kadınlara zorla halay çektiriyorlar ve zıplatarak çocuklarını düşürmeye çalışıyorlardı. Bizleri sık sık rahatsız edip, köyümüze 'Teröristlerin' gelip gelmediğini soruyorlardı. Evlerimize geceleri ateş ediliyor, sabahleyin 'bakınız gece köye teröristler gelmiş, bize haber vermiyorsunuz' diyorlardı. Askerler, topladığımız odunları alıyor, kendileri kullanıyor, bizden yumurta, ekmek tavuk vs. bir çok şey istiyorlar, bizler de 'yok' deyince 'Siz teröristlere veriyorsunuz da bize niye vermiyorsunuz?' diyerek ağır hakaretler ediyorlardı."

Baskı ve zorbalık, Kürt kadınını harekete geçirmiştir. Artık kadınlarımız da kendi canını ortaya koyarak baskıları protesto etme aşamasına gelmiştir. Dargeçit kadınlarının şanlı direnişi, Cizre intifadasında kadınların rolü ve açlık grevlerinde giderek artan ana sayısı, bu tesbitimizi doğrulayan güzel örneklerdir. Benzin bidonlarını ellerinde tutarak "Tutuklu çocuklarımıza insanca yaşama hakkını tanımazsanız, kendimizi yakarız" diyen analarımız vardır. Mart ayında Diyarbakır'da gelişen eylemler zincirinde "Newroz ateşini" yükseltmek ve son baskıları protesto etmek amacıyla kendini yakarak şehitler kervanına katılan **Zekiye ALKAN**, halkımızın mücadelesinde sembolleşmiştir. Zindanlarda, işkence tezgahlarında ve dağlarda direnen kadınlarımız, halkımızın övünç kaynaklarıdır. Çilekeş kadınlarımız, her türlü sömürüden uzak tam bir eşitliğe ve direngenliğiyle her türlü övgüye layıktır.

9- Bugün Bölgemizde egemen olan uygulama, insan haklarına saygıdan uzak, insan onuruna ve kişiliğine yönelen yoğun saldırılardır. İhlaller kırsal kesimden şehirlere, çocuk ve kadınlarımızdan yaşlılarımıza, din adamlarından aydınlara kadar her kesimi hedef almıştır. Bir çok örneği olmasına rağmen, son beş aylık bir dönemde, Bölgemizde insan onuruna ve insanın fiziki bütünlüğüne aykırı eylemlerden en çarpıcı olan bazılarını aşağıda sıralıyoruz:

a- 10 Haziran 1990 tarihinde Şırnak ili Çevrimli (Gêrê) köyünde, köy koruculuğunu kabul etmeyen ailelerden, çoğu kadın ve çocuk 27 kişi katledilmiştir. Olaydan ancak 11 gün sonra basınla birlikte köye girebilen SP, Baro ve İHD heyetleri, Kopenhag'da Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sürerken meydana gelen bu karanlık olayın, resmi açıklamalar doğrultusunda gelişmediğini yerinde tesbit etmiştir. Uzun bir zaman geçmesine rağmen, özel tim mensuplarınca gerçekleştirildiğine dair iddialar çürütülmüş değildir. Olayda heyetçe tesbit edilen karanlık noktalar aydınlatılmış değildir. Masum insanların kanlarıyla birlikte gömülmek istenen Çevrimli katliamının mutlaka ortaya çıkarılması gereken gerçeği, bugün de tüm demokrasi ve insan hakları savunucularının önünde aydınlatma beklemektedir.

b- 30 Haziran 1990 tarihinde, Mardin ili, Mazıdağı ilçesi, Konur (Şêbê) köyünde ikamet eden köy dolmuş şoförü **Ahmet Özgel**, Bozok köyü Jandarma Karakol Komutanı Astsubay Teoman Birsellioğlu tarafından karakola götürülmüş ve burada alnına sıkılan tek kurşunla öldürülmüştür. Halen tutuklu olan Astsubay, silahın Ahmet Özgel'in elinde bir kaza sonucu patladığını ve kendini vurduğunu iddia etmektedir. Bu nedenle, Astsubay'ın delil yetersizliğinden serbest bırakılma olasılığı ağırlıktadır.

c- 6 Ağustos 1990 tarihinde televizyon haberlerinde Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nden alınan bilgiler doğrultusunda, Hakkari ili, Yüksekova ilçesi Tülveren köyü yakınlarında, devlet güvenlik güçleri ile PKK militanları arasında çıkan çilahlı çatışmada 7 PKK'linin ölü, birinin yaralı ele geçirildiği, iki kişinin yataklıktan yakalandığı haberi veriliyordu. Oysa, İHD heyetlerinin Yüksekova'da yaptığı araştırmalar, olayın gerçek boyutunu aydınlattı. Gerçekler, hiçte resmi açıklamalar doğrultusunda değildi. Ölenlerden, ismi tespit edilen **Salih Üre, Ömer Ürün, Mehmet Ürün, Ömer Özgün** ve **Sadık Yakut** sınır kaçakçılığıyla uğraşan kişilerdi. Hiç bir çatışma olmadan sağ olarak yakalanmışlar ve Yüksekova'ya getirilip tabur binasında kurşuna dizilmişlerdir. Cesetler daha sonra belediye yükleyicisinin açtığı bir çukura birlikte gömülmüş ve ailelerinin yoğun istemlerine rağmen cenazeleri verilmemiştir. Olayın gerçek boyutu budur...

d- Siverek ilçesinde taksicilik yapan **Adnan Bağca**, 56 DA 423 plakalı Renault marka lacivert renkli otomobili ile birlikte, 11 Haziran 1990 tarihinden beri kayıptır. Siverek Emniyet Müdürlüğü, önce Adnan Bağca'nın gözaltına alındığını doğrulamış, daha sonra bir yanlışlık olduğu gerekçesiyle gözaltı olayını reddetmiştir. Evli ve 4 çocuk babası olan Adnan Bağca, 12 Eylül öncesi siyasi nedenlerle bir kaç kez gözaltına alınmış ve kayboluşundan 4 ay önce de aracında bir Kürtçe kaset bulunduğu için Siverek Emniyet Müdürlüğü'ne götürülüp ikaz edilmiştir. İşte Adnan'ın kuşkulu kayboluşunun trajik bilgileri bunlardır ve hala aracıyla birlikte kayıptır.

e- 26 Ağustos 1990 günü saat 02.30 sıralarında Mardin ili, Nusaybin ilçesi Kuruköy (Xerabê) yakınlarında bulunan bir sığınakta militanların bulunduğuna dair ihbarı değerlendiren devlet güvenlik güçleri ile PKK militanları arasında çıkan ve kısa bir süre içinde herhangi bir can kaybı olmadan sona eren silahlı çatışma gerekçe gösterilerek, sabahın erken saatlerinden itibaren Kuruköy ablukaya alınır. 160 haneli köy halkı, çocuk, kadın, yaşlı ve genç ayrımı yapılmadan dört gün boyunca ağır hakaretler ve işkencelere uğrar, köye giriş ve çıkışlar yasaklanır, evler kundaklanır, hayvanlar öldürülür ve hatta köylülerin dini ibadetlerine dahi izin verilmez. Operasyon sonucu aralarında köy muhtarı Azmi Karadeniz'in de bulunduğu 16 kişi gözaltına alınıyor ve harekât "başarıyla" sonuçlandırılıyordu. Vahşet boyutlarında değerlendirilebilecek Kuruköy operasyonu, bir utanç belgesi olarak belleklerimizde hep canlı olarak yaşayacak...

f- 5 Eylül günü saat 21.30 sıralarında, Diyarbakır ili Dicle ilçesi, Kurudere köyü, Cemalağa mezrasında, kendi evine 200 metre mesafede öldürülen **Hüseyin Akaslan**, resmi makamlarca "çatışmada ölen terörist" olarak tanıtıldı. İHD heyetince yerinde yapılan incelemede, olayın kamuoyuna sunulduğu tarzda cereyan etmediği, Hüseyin'in gece evine giderken pusuda bekleyen devlet güvenlik güçlerince öldürüldüğü tesbit edildi. Hüseyin Akaslan, Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Başhekimliği tarafından 4.9.1990 tarihinde taburcu edilmiş, evine dönerken 5 Eylül 1990 günü öldürülmüş ve televizyona resmi makamlarca, "Çatışmada ölü ele geçirilen terörist" olarak tanıtılmıştır. Olayın gerçek yüzü işte budur...

g- 21 Eylül 1990 günü akşamı geç saatlerde, Şanlıurfa ili Bozova ilçesi Çikan-Kırağlı köyünden 12 yaşındaki **Adile Çoban** adındaki kız çocuğu güvenlik güçleri tarafından gözaltına alınmıştır. Okuma-yazma ve Türkçe bilmeyen, ömründe şehir görmemiş bu kız çocuğu, 25 yaşında diye açıklanmış, savcılıktan izin almadan 5 gün gözaltında tutulduğu halde, resmi olarak 24 saat diye gösterilmiş, halkın her türlü ahlak ve namus değerleri hiçe sayılmıştır. Babasının bütün ısrarlarına rağmen, bu kız çocuğunun tek başına alınıp götürülmesi ve günlerce gözaltında tutulması, Bölgenin ahlaki ve toplumsal değer yargılarına aykırı olduğu gibi, halka hakaret ve tahrik edici niteliktedir.

h- 25 Eylül 1990 günü Siirt ili Eruh ilçesi Bozatlı (Bosna) köyünden çoban **Hasan Kayar**, köyde bulunan askeri karakoldan izinli olduğu halde, Dolaberyusuf mıntıkasında hayvanlarını otlatırken askerlerce öldürüldü.

i- 28 Eylül 1990 Cuma günü saat 10.00 sıralarında Bitlis ili Hizan ilçesinin Kayadeler (Uskundos) köyünü basan özel tim ve jandarma ekipleri, daha önce bir kaç kez gözaltına alınan ve yöredeki bütün olaylardan sorumlu tutulan köy imamı **İbrahim Döner**'i caminin içinde katletmişlerdir. Resmi açıklamalara göre, Melle İbrahim, kendi el yazısıyla intihar edeceğini yazıp cebine koymuş ve tabancasıyla intihar etmiştir. Ne var ki, köylülerce tespit edilen, imamın sırtındaki ve ensesindeki darp izleri ile, onun hayata bağlılığı resmi açıklamaları tümden yalanlar niteliktedir.

Önemli bazı örneklerini sergilediğimiz bu vahşet dizileri, Bölgemizde ulusal ve toplumsal muhalefeti susturma amacıyla halkımıza karşı başlatılan baskı ve yıldırma politikasının ulaştığı boyutun en açık örnekleridir. Daha önce, Cizre ilçesi Yeşilyurt köyünde insanlara dışkı yediren, Siirt Kasaplar Deresi'ndeki şehir çöplüğünü mezarlara dönüştüren zihniyet, bugün ailelerinin yoğun istemlerine rağmen ölen gerillaların cenazelerini dahi vermeyerek, dizginlerinden boşalmış zulüm örnekleri sergiliyorlar.

Bu tür keyfi ve insanlıkdışı uygulamaların, politik ortamı tahmin edilmeyecek derecede gerginleştireceğini, Bölgede huzura, barışa ve kardeşliğe asla hizmet etmeyeceğini, başta bu politikaların ve uygulamaların sorumluları olmak üzere artık herkes bilmelidir.

Demokrasiye ve insan haklarına saygılı tüm anayasal organlar, toplumumuzda onarılmaz yaralar açacak bu hukukdışı ve ayrımcı uygulamaları acilen durdurmak için harekete geçmeli, Bölge halkı yalnız bırakılmamalı, ulusal ve uluslararası tüm demokratik kuruluşlar, basın organları, parlamenterler, aydınlar ve kamuoyu duyarlılığını göstermelidir.

İHD Diyarbakır Şube Başkanı Hatip Dicle'nin 3. Genel Kurul'da yaptığı konuşma

KÜRT HALKI ÖZGÜR OLMADAN TÜRK HALKI ÖZGÜRLEŞEMEZ!

Dostlar, sizlere boşaltılmış ve yakılmış köyleri, kıl çadırlarda barınmak zorunda kalmış çilekeş insanlarıyla Botan'dan selam getirdim.

Botan'da kıl çadırlarda barınmak zorunda kalan, yarın yaklaşacak çetin kış koşullarında ölümü bekleyen emzikli bebelerimizin gözyaşlarını getirdim!

Sizlere, zindanlarda, dağlarda ve işkence tezgahlarında halkımızın ulusal onurunu savunan, özgürlük bayrağını canları pahasına yükseklerde tutarak direnenlerden selam getirdim!

Sizlere, şu anda cezaevlerindeki çocuklarını yalnız bırakmayarak açlık grevini sürdüren yaşlı Kürt analarının coşkulu selamlarını getirdim!

Kongremize Kürt halkının barışa, demokrasiye, özgürlüğe, eşitliğe ve adalete olan bitmez tükenmez özlemini getirdim!

Ve dostlar size, Kürt halkının Türk halkına, onun barış ve demokrasi güçlerine, siz insan hakları savunucularına dostluk ve kardeşlik selamlarını getirdim!

Dostlar, bugün tüm dünya, ulusların hak eşitliği, barış, demokrasi ve insan haklarına saygının oluşturduğu büyük bir fırtına ile çalkalanıyor. Tüm dünya halkları, tarihin bu önemli dönemecinde büyük bir toplumsal depreme tanıklık ediyor.

Bu rüzgarlardan tüm Ortadoğu'daki Kürtler olduğu gibi, Türkiye'deki Kürt halkı da etkileniyor. Kürt halkı, ulusal varlığının tanınmasını, diline, kültürüne ve tarihi değerlerine konan ambargonun sökülüp atılmasını, kendi ülkesinin doğal kaynaklarına ve ekonomik zenginliklerine sahip olmayı ve dünya uluslar ailesinin eşit haklı bir üyesi olarak, kendi topraklarında efendi bir ulus olarak yaşamak ve kendi kaderini kendisinin belirlemesini istiyor. Kısacası Kürt halkı, 2000'li yıllara doğru yaklaşırken kendi topraklarında insanca yaşamak istiyor. Dostlar, bu çok haklı ve meşru bir talep değil midir?

Ulusal sorunu olan tüm ülkelerde bu sorunun iki çözüm tarzı vardır. Ya barışçıl olan diplomatik ve politik çözümdür ya da barışçıl çözümlere yanaşmayan egemen güçlerin dayattığı zorbalığa karşı, saldırganlığa karşı savaşarak bulunan çözümdür. Dostlar, şu, genel bir yaradır: Çelişkilerin çözüm tarzında, mücadelenin biçimini belirleyen güçlü olan taraftır, yani devlettir. Devlet barışçıl çözümden yana ise, ulusal sorunun çözümü kansızdır ve kardeşçe, birlik içinde bir çözüm mümkündür. **İkinci durum ise;** devletin şiddet yöntemiyle sorunu bastırmak istemesidir. Böyle bir durumda ise, ezilen ulusun karşısında iki seçenek vardır:

– Ya şiddete teslim olacaktır, haklı özgürlük mücadelesini rafa kaldıracaktır;

– Ya da örgütlenerek egemen gücün şiddetine karşı meşru ve haklı bir savaşı başlatacaktır. Dostlar, bunun adı ulusal kurtuluş savaşıdır.

Size yaşama hakkı tanımayana, sizi yok etmek isteyene kırmızı gül atamazsınız. Böyle bir güce dostça bakamazsınız!..

Bunun en güzel örneğini bugün Güney Afrika'da Afrika Ulusal Kongresi verdi:

– Nelson Mandela, siyasal kişiliği yanında bir insan hakları savunucusudur da. Tüm dünya O'nu, bu özelliğiyle tanır. Zindanlarda geçirdiği 27 yıldan sonra cezaevinden çıktığı gün şunu haykırdı:

"Pretorya rejimi, eşit haklılığımızı ve özgürlüğümüzü tanımazsa, apartheid politikasına son vermezse silahlı mücadeleye devam edeceğiz."

Yine aynı Nelson Mandela, Pretorya rejimi, Afrika Ulusal Kongresi'ni tanıyıp onunla barışçıl, politik bir çözüm için masaya oturunca silahlı mücadeleyi askıya aldıklarını açıkladı.

Dostlar, bu çok ince bir noktadır. Demek ki, Afrika Ulusal Kongresi'ne silahlı mücadeleyi savundurup, örgütleten de, onu askıya aldıran da Pretorya rejiminin, yani mücadelede güçlü olan tarafın, yani devletin tutumuydu. Her iki durumda da dünya halkları, sürekli ezilen ve haklı taraftan yana olmuş, onun barışçıl çözümden yana olan tavırlarını alkışlarken, silahlı mücadelesini de haklı ve meşru bulmuştur.

Bir örnek daha:

Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhakı sırasında toplanan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, başta ekonomik ambargo olmak üzere bir dizi karar aldı.

Irak'ın ilhakına karşı Kuveyt halkının bireysel veya grupsal her türlü mücadele biçimine hakkı olduğunu ilan etti. Bu işgale, zorbalığa, talana muhatap olmuş bir halkın, her türlü yöntemle kendini savunma hakkına sahip olduğunun belgelendirilmesidir. Dostlar, bu, insanın en kutsal haklarından biri olan **direnme hakkının** tescil edilmesidir.

Hepimiz biliriz, onyıllardır siyonist saldırılara karşı onurlu bir savaşı yürüten Filistin halkının, her türlü mücadele yöntemini kullanarak direnmesini dünyada emperyalistler ve sömürgeciler dışında haklı ve meşru bulmayan var mı?

Hukuk, saldırıya karşı bireyin kendini koruması için, meşru-müdafaa hakkını tanır. Aynı şekilde uluslararası hukuk da, şiddete ve talana maruz kalmış bir ulusun her türlü mücadele yöntemiyle kendini savunma hakkını tanır.

TC kurulduğundan beri 70 yıldır Kürt halkının eşitlik, özgürlük ve adalet temelinde yükselen mücadelesi bitmedi, bitmeyecek. Ama her zaman Kürt halkının haklı ulusal taleplerinin karşısına soykırım, talan ve asimilasyon politikaları ile çıkıldı. Kürt ulusu ezilmek, hatta soykırımlarla yok edilmek istendi. Diyarbakır, Zilan, Sason, Ağrı ve Dersim katliamları halkımızın belleklerinde daha taptazedir. Bu politika günümüz koşullarında artık iflas etmiştir. Bugün karşılarında ulusal ve toplumsal hakları için ayağa kalkmış bir ulus var... Onun karşısında ise bu haklı talepleri, tüm demokratik kanalları tıkayarak şiddet yöntemiyle ezmeye çalışan devlet güçleri var.

Şimdi, kendisini resmi ideoloji ve resmi tarih anlayışının kıskacından kurtarabilmiş tüm insanların vicdanlarına sesleniyorum:

– Bölgemizde gerilla hareketinin başladığı 1984 yılında, halkımız üzerinde, köylerimizde, şehirlerimizde ve kasabalarımızda, tüm şiddetiyle devam eden yaygın bir devlet terörü yok muydu?

– Halkımızın en sıradan **demokratik hak ve özgürlükleri** dahi ortadan kaldırılmamış mıydı?

– Kürt halkının tüm **ulusal ve demokratik güçlerini** yok etmeyi hedefleyen saldırgan bir politika yürürlükte değil miydi?

Bu soruları, bütün vicdanların "evet" diye yanıtlayacaklarına inanıyorum. Çünkü gerçek tam da buydu.

Bugün bu politika kararnamelerle, Avrupa Konseyi'ne, bölgede insan haklarını askıya aldığını bildiren resmi bir tescille birlikte bütün şiddetiyle yürürlüktedir. Bunun öncelerine hiç girmek istemiyorum, çünkü sizlere dağıttığımız bölge raporlarında ayrıntılarıyla var.

Dostlar, böylesi durumlarla karşılaşan her halk gibi Kürt halkının karşısında da iki seçenek kalmıştır: Ya teslim olmak ya da dizginlerinden boşalmış devlet terörüne karşı gerilla savaşının da içinde olduğu her türlü mücadele yöntemiyle direnmek. Kürt halkı ikinci yolu seçmiştir. Teslim olmayacaktır. Bu yol bu şartlarda haklı ve meşrudur. Bunu bu kürsüden ilan ediyorum!..

Çok iyi bilinmelidir ki, Kürt halkı yüzyıllardır olduğu gibi bugün de ulusal onuru ve özgürlüğü yolunda onbinlerce evladını feda etmeye hazırdır. Ve Kürt anaları topraklarımızda çocuk doğurmaya devam ettiği müddetçe bu mücadele bitmeyecektir!..

Dost ve dost olmayan bütün güçler şunu çok iyi bilmelidir:

– Kürt halkı dünyanın bütün ezilen ulusları gibi, barışa, demokrasiye, özgürlüğe, eşit haklılık ve adalete susamıştır. Kürt halkı savaşı sevmiyor, ama başka çaresi kalmamışsa, ama savaş kendisine dayatılmışsa Kürt halkı, özgürlüğün bedeli, faturası ne olursa olsun ödemeye de hazırdır.

Bugün Bölgemizde sıcak bir savaş var. Bu savaş devletçe de resmen olmasa da fiilen kabul edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı, MGK, Hükümet ve MİT içinde toplantıların ana gündem maddesi budur.

Bakınız, Kürt halkı ne kendi evlatlarının kanını ne de Egeli, Trakyalı, Akdenizli veya Konyalı olup, daha henüz niçin savaştığını bilmeden eline silah tutuşturulup ölüme gönderilen Türk halkının bıyıkları daha yeni terlemiş evlatlarının da kanını görmek istemiyor. Bugün her iki halktan ölen gençlerimiz, genç kızlarımızın, hatta çocuklarımızın katilleri, Kürt halkının haklı mücadelesini şiddetle bastırmak isteyen zihniyettir. Yeşilyurt'ta insanlarımıza dışkı yediren, Siirt Kasaplar Deresindeki şehir çöplüğünü toplu mezarlara çeviren çağdışı zihniyettir.

Dostlar, huzurlarınızda bu kürsüden ilan ediyorum: Bu zihniyet **katildir.** Bu zihniyet, hem Kürt halkının hem de Türk halkının düşmanıdır.

– Bu zihniyet, emperyalizme karşı Çanakkale'de, İzmir'de, Antep'te, Maraş'ta, Çarlık Rusyasının ordularına karşı Erzurum tabyalarında kanları birbirine karışan dedelerimizin şeref dolu anıları daha taptaze iken Türk ve Kürt halkının birlik ve kardeşlik zeminini dinamitlemek isteyen zihniyettir. İşte asıl bu zihniyet **bölücüdür.** Halklarımızın çıkarlarına aykırıdır.

Gelin hep beraber Türkiye halkı ve aydınları, demokratik kuruluşları, Kürt halkı ve aydınlarıyla el ele bu çağdışı ve kokuşmuş zihniyeti tarihin çöplüğüne atalım. Türk ve Kürt analarının akan gözyaşlarını birlikte durduralım. Egemen güçlerin şiddet politikasını mahkum edip, barışçıl, diplomatik ve politik çözümleri ardıcıl olarak savunalım.

Dostlar, İHD başta olmak üzere tüm demokratik kuruluşlarla, Türkiye'nin demokratik siyasal hareketlerine bu konuda büyük görevler düşüyor. Herkes tarihsel bir sorumlulukla başbaşa. Saldırıya hedef olmuş Kürt halkı Türk halkı ve aydınlarından lafta kalmayan destekler bekliyor.

Huzurlarınızdan ayrılırken Kongremizi bir kez daha saygıyla selamlıyor, çok önemli bir gerçeğe bir kez daha parmak basmak istiyorum:

–Kürt Halkı özgür olmadan Türk halkı özgürleşemez!

Avrupa basınında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi

Der Bund, 25 Eylül (İsviçre)

Avrupa İnsan Hakları Antlaşması'nın yürürlükten kaldırılmasından sonra, Güneydoğu'da daha katı baskılar bekleniyor

Türkiye'de Kürtler ne derece sistematik işkenceye maruz kalıyor?

Kısa bir süre önce Türkiye, özellikle Kürtlerin yoğun yerleşim alanı olan Güneydoğu Anadolu'da Avrupa İnsan Hakları Antlaşması'nı uygulamayacağını bildirdi. Kürtlere yönelik baskılar, hakaretler ve işkenceler böylece sertleştiriliyor; hukuk devleti olma ilkesinin ortadan kaldırılmasında bir adım daha atılıyor.

Türkiye makamlarının işkence yaptıkları iddiası ardı ardına tekrarlanıyor. Batı ülkeleri tarafından ortaya atılan işkence iddialarına karşı İngilizce çıkan "Türkish Daily News" gazetesi ile yaptığı bir konuşmada, Türkiye Adalet Bakanı Sungurlu Türkiye'yi savunmaya çalıştı. Uluslararası Af Örgütü'nün geçen yıl yayınlamış olduğu "Türkiye: Kanlı ve sistematik tarzda insan haklarının kötüye kullanıldığı ülke" adlı rapor bu iddialara bir örnektir.

Doğu Avrupa devletlerinin serbest pazar ekonomisi mekanizmalarına sahip demokrasilere geçiş yönünde bir değişime uğradığı, liberal temel hukuk anlayışına saygı duyduğu ve yeni partilerin kuruluşuna izin verdikleri bir dönemde Türkiye ise böylesi bir değişimin yapılanmasını dikkate almayan bir devlet olarak kalıyor. Türkiye, bu temel kıstaslardan sadece serbest pazar ekonomisine uygun düşen bir tutum içinde. Türkiye ceza yasasında politik partileri, hareketleri ve örgütleri yasaklamayı hedefleyen bir dizi yasa maddesi bulunuyor; Marksist, ırkçı, bölücü ve dini amaçları temel alan yapılanmaları kapsıyor. Kemalist Türkiye'nin faşist İtalya yasalarından aldığı bu yasa maddeleri, sözkonusu edilebilecek bu yönlü tavırları en sert biçimde cezalandırmayı öngörüyor. Kim ki, bu politik amaçların gerçekleştirilmesinde katkı sunar duruma girerse, sözkonusu yasaların hışmına uğruyor. Örneğin; biri bir parça ekmeği Kürt partisi PKK'nin bir üyesine verirse, beş yıl hapis cezasına çarptırılır.

Haksızlık karşısında bilinç yoksunluğu

Eğer bir devlet bu tür yasalara sahip ise, o devletin polisi, ordusu, istihbaratçısı, hukuku ve cezaevleri, örgütleri hakkında, konuşturulabilecek ve cezalandırabilecekleri kişileri bulmaya yeltenir. Çünkü, böyle bir ortamda insanlar doğal düşünce özgürlüğü, bilgi toplama özgürlüğü, basın özgürlüğü, konuşma ve toplantı özgürlüğünden bihaber olurlar. Düşünce ve kavrayış tarzlarından pratik yönelime girerler. Haksızlık karşısında bilincin fukarası olurlar. Her şeyi fiziki ve psikolojik kanlı baskı yöntemleriyle çözmeye çalışırlar. Tek amaç ise, ele geçirmiş oldukları kişinin itiraflarından yarar sağlamaya çalışmak olur.

Bu yılın Haziran ayında bilgi toplamak amacıyla Türkiye'nin doğusuna yaptığım bir seyahat esnasında gerçeklerin nasıl inşaa edildiklerini izleyebildim. 14 gün zarfında 12 işkence kurbanı ile karşılaştım: Gazetecilerden insan hakları eylemcilerine ve basit yoğurt satıcılarına kadar. Karşılaştığım satıcı bana ayak üstü açıklamalarda bulundu. Üç ay boyunca Diyarbakır'da işkence hücrelerinde tutulmuş. Gerekçe ise, illagal bir örgüte üye olduğuna şüphelerin olmasıydı. "Bir hiç uğruna" diyerek omuz hareketleriyle yakındı ama, gözleri sonsuz bir hüzünle yüklüydü...

Haklı bir savunma yok

Kim kendini yormaya çalışıyorsa, Türk demokrasisinin gerçek yüzü ardındaki kulislerde, Türkiye'de sistematik işkencenin yapıldığını şüphesiz görecektir. Demokratik meşruluğa ulaştığını iddia eden bir devlet zoru için, işkencenin savunulmasına katiyen gerekçe olamaz. Eğer karşı taraf rejime silahla saldırıyorsa bile, bu böyledir. Örneğin, İtalya'da silahlı gruplar -Mafia, Kızılordu- vardır ve bunlar devlete karşı silahlı mücadele veriyor. Buna rağmen İtalya, devlet ve temel hukuk ilkelerine bağlı kalıyor. Türkiye'de ise silahlı mücadele veren bir örgüt var: PKK.

PKK'nin silah altında olan üçbin savaşçısı belki var olabilir. Küçük bazı gruplar propaganda amaçlı hedeflerine varmak için silah kullanımından yarar sağlama çabası içinde olabilirler. Geriye kalan radikal Türk solunun tüm partileri sadece düşüncelerini propaganda ediyor. Bu tür eğilimlere Batı Avrupa demokrasilerinde de uzun zamandan beri rastlanabiliyor. Elbette bu tür örgütlerin mensuplarının itiraflarından, salt kanlı baskı yöntemleriyle, çeşitli bilgiler, ilişkide bulundukları insanların adları ve örgütsel biçimlenmeleri konularında sonuçlar edinilebilinir. Fakat, konumlanmasını yukarıda izah ettiğimiz türde sağlayan bir devletin mantığında işkence yöntemi, mutlaka eşyanın tabiatı durumunda olur.

Diyarbakır'ın doğusunda

Kürdistan'ın gizli başkenti Diyarbakır'ın doğusuna düşen bölgeler, 1980'li yılların başlarında silahlı mücadelenin patlak vermesinden bu yana, pratik olarak işgal altında tutuluyor. Jandarma birliklerinin de dahil olduğu silahlı kuvvetler, oralarda sıkı bir üs ağı oluşturmuştur. Sadece Diyarbakır, Van, Hakkari ve Mardin'e giden ana yol boyunca 50 civarında jandarma karakolu, askeri garnizon ve askeri barikat sayabildik. Bu yol 1000 km kadar uzundur.

Askeri altyapı sürekli daha da yoğun inşaa ediliyor ve değişime uğrayan savaş aktivitelerine uygun hale getiriliyor. Askeri ağın yoğunlaşmadığı bir köy veya alanda PKK'lıların varlıklarına işaret edildiğinde sözkonusu köy veya çevre hemen ordu güçleri tarafından işgal edilir. Ordunun gittiği yerde eğer yeterli büyüklükte bir devlet binası olmazsa, çadır kamplar kurulur. Diyarbakır'dan uzak olmayan küçük bir köye ziyarette bulunduk. İki yıldır bu köyde böyle bir kamp var.

Silahlı kuvvetler safında bir de özel birlikler örgütlenmiş. Bunlarda yer alan genç askerler, gerillaya karşı ek eğitime tabi tutulmuşlar. Bunlar, acımasız oluşlarıyla nam salmış timler veya tek tek kontralardır. Küçük bir köyde bir PKK üyesinin amcası bunlar tarafından işkecede katledildi. Gerekçe: Yeğeni olan kişinin nerelerde olduğunu bilmemesi. Hastaneye kaldırılırken yolda yaşamını yitirdi. Köy korucuları ise, öldürülenin akrabalarının telefonla araba çağırmalarına müsaade etmedi ve ısrarında inatla direndi. Maktulun yeğeninin kız kardeşi, özel timler ve yirmiye yakın kelle avcısı tarafından vahşice tecavüze uğradığını söyledi. 20 gün boyunca hastanede kalmak zorunda bırakıldı.

Bir şüphe yeterli

Bu köy örneği aslında bariz bir yöntemdir. Birisinin bir PKK üyesi veya taraftarının bulunduğu yer hakkında biraz bilgi sahibi olmasından şüphe edilirse bu kişi acımasız işkenceden geçirilir. Özel timler, hedefli bir anti gerilla eğitimi görürler. İnsanın artık kaldıramayacağı acıların sınırlarını zorlayan işkence tekniklerini öğrenirler. Gösteri ve yürüyüşlerde kanlı saldırılarına zemin oluşturmak amacıyla katılanları provoke eden yöntemler konusunda ustalaştırılırlar. Baharda Nusaybin'de gerçekleşen Kürt İntifadasında da bu yöntem uygulandı. İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi'nin bir temsilcisi bu konuda bazı bilgileri bize aktardı. Kürt bölgelerinde aynı tipte ve insan gözünü tam rahatsız eden büyük cezaevleri inşa edilmiş. Bu cezaevleri, polis ve askeri güçler tarafından işkence edilen politik tutuklularla doludur. Diyarbakır, Van ve Hakkari gibi önemli kentlerde, düzenli kontrol ve aramalar yapılıyor. Ara vermeksizin, halka açık meydanlarda kontroller yapılıyor, özel evlere baskınlar yapılıyor ve evler aranıyor. Gece ve gündüz tepeden tırnağa silahlı askeri kişilerden oluşan gruplar sokaklarda devriye dolaşıyor. Geceleri, sayısız yüksek gruplarla cinmişler gibi, olmadık yerlere sokuluyorlar ve zik zak gidiş geliş biçimleriyle caddeleri kolaçan ediyorlar.

Yeraltı faaliyeti

Belli başlı bölgelerin dışında kalan bölgelerde ise, baskılara daha az rastlanıyor. Türk solunun geleneksel kalesi Tunceli'de olduğu gibi, benzeri durumdaki kentlerde çoğunlukla jandarma, polis ve istihbarat elemanları faaliyet içindedir. Yani, caddelerde askeri güçlere sık sık rastlanmaz. Her ne kadar burada, Tunceli'de, arasıra propaganda amaçlı silahlı olaylara rastlansa da, esas olarak burada kapalı, politik yeraltı faaliyeti hakimdir. İstihbarat mensupları, sürekli ihbar edilen veya muhtemel illegal örgüt millitan ve sempatizanları olan kişilerin peşine takılırlar. Türk radikal solunun bölünmesi sonucunda oluşmuş yığınla bu tür örgütlere rastlanabilir.

Küçük bir köyde illegal faaliyet yürüten bir militanla karşılaştık. Kendisi 13 yıl cezaevinde kalmış. Kısa bir süre önce üyesi olduğu örgütten bazıları yakalanmış ve ve yakalananlar işkence altında iken onun da adını vermişler. Bu olaydan sonra, acil arananlar arasına girmiş. Karısı ve çocukları da o derece hırpalanmış, bezdirilmiş ve ürkütülmüş ki, onlar da saklanmak zorunda kalmışlar.

Türkiye politik öncülüğü, Batı Avrupa'ya katılmayı ve onun bir parçası olmayı amaçlıyor. Bu nedenle de insan hakları ve BM işkence antlaşmaları gibi ilerici insan hakları sözleşmelerinin altına imzasını atmış. Kısa bir süre önce de, merkezi Strasbourg'da bulunan İnsan Hakları Komisyonu nezdinde tek tek kişilerin şikayet edilmesi koşullarına ilişkin sorumluluğu kabullendi. O dönemden şimdiye kadar Türkiye, AT üyesi bir ülke olmak istiyor ve ayrıca NATO platformunda bağlayıcı olma konumunu çoktandır temsil ediyor.

Bilinçli geri bırakma

Gerçekte Türkiye, temel hukuk ilkelerini kabul eden ve etnik azınlıklar karşısında saygılı olan bir demokrasi ülkesi değildir. Kürdistan ekonomik açılardan da tam bir sömürü cenderesine alınmış. Kürdistan'a ekonomik gelişim şansı tanımamıştır. Kürdistan'da fabrika hemen hemen yok gibidir. Hızla büyüyen gençlik kesimi boş bir iş bulma umudu içindedir. Eğer bu kesim, politik ayaklanmalar sürecine hızla giriyorsa, bu kimseyi şaşırtmamalıdır. Kürtlerin dilleri bile yasaklanıyor, dillerini kullanma hakkına izin verilmiyor. Gençliğin durumuna işaret olması açısından bir örnek: Diyarbakır'da karşılaştığım ve son derece iyi Almanca konuşan bir genç, öğrenimini kendisi finanse etmek zorunda. Babası, ilk okulda öğrencilere gizli Kürtçe dersi verdiğinden dolayı tutuklanıp işkenceye alınan biridir.

Werner Spirig, Bern

L'Humanité 6 Kasım (Fransa)

Köyler kan ve ateş içinde

Körfez kriziyle daha da boyutlanan ve iki aydan bu yana insansızlaştırılıp ıssızlaştırılması amaçlanan politikaya karşı dikkatleri buraya çekmek için Paris'te bulunan Kürt topluluğu bu salı günü açlık grevini yapmaya karar verdi.

Washington'un güvenilir müttefiği Türk Cumhurbaşkanı Özal, savaş zamanlamasına nüfuz edebilmek için, 12 Ağustos'ta kendi millet meclisine başvurarak yetki aldı. Kendisi tarafından yaratılan "Savaş hali" durumunu kullanan Özal, "Doğu Vilayetlerinde", yani Kürdistan'da Avrupa İnsan Hakları Antlaşması'nı askıya aldığını hemen Avrupa Konseyi'ne bildirdi. Bildirimde, antlaşmanın 15. maddesine atıfta bulunulmakta. Ki bu madde, "Savaş hali ve ulusal varlığı tehdit eden durumlar"ı öngörmektedir. Esasında ise, askıya alınacak hiçbir şey de yoktur. Çünkü, Kürdistan'da insan haklarına asla saygı gösterilmemekte. Fakat, Ankara, bölge halkını sürekli olarak "Bölücülük", ve "Teröristlik"le suçlayarak, uyguladığı baskıları sınırsız bir dereceye tırmandırdı. 9 Nisan'dan itibaren kararnamelerle uygulanan "Özel rejim" daha da katılaştırıldı. Sansüre rağmen, ordu tarafından yıkılan, göçettirilen onlarca köyün durumunu fotoğraflarıyla yayınlayan Türk basını, gerçek bir savaşı anımsatmaktadır. Irak, Suriye sınırlarına yakın bölgelerden kaçmak zorunda kalan insanlardan elde ettiğimiz tanık ifadeleri korkunçtur.

Beytüşşebap'tan Şakir, şöyle anlatmakta: *"Ordu, Nisan ayından itibaren köyde insanları tutuklarken, ürünleri ve evleri de yakıp yıkmaya başladı. Başta, bize on günlük bir zaman tanıyarak, kendileriyle işbirliği yapmamızı ve 'Köy korucusu' olmamızı istemişlerdi. Kendim de bu uygulamaya maruz kaldım. Başta, bana iyi davranmaya çalıştılar. Kendilerinin işbirliği teklifini reddedince, iğrençleşip beni bir hücreye kapatarak falakaya yatırdılar. Bırakılmamdan sonra, bölgede olacak her gerilla eyleminde tekrar baskılara uğrayacağımı düşünerek terk ettim. Benim gibi binlerce insanın durumu böyledir. Yol boyu çadırlarda kalan insaları herkes görebilir. Çoğunluğu nereye gideceğini bilmemekte. Yalnız Ağustos ayında Beytüşşebap'ta 7 köy yıkıldı."*

Kendisi Akal köyünden olan Arslan da, benzer türde kötü muameleye maruz kalmış. Son defasında 7 gün cezaevinde kalmış ve işkenceye tabi tutulmuş. Ki vücudunda işkence izleri görülebilmekte. Dava açmak için doktordan rapor istemiş, fakat korkudan dolayı, isteği doktor tarafından reddedilmiş.

Nisan ayından bu yana toplam olarak 200'e yakın köy ya tümden ya da çoğu yıkılmış, halkı ise yol kenarlarına savrulmuştur.

Diyarbakır İHD, köylerini terk etmiş insanlardan onlarca şikayet mektubu almış. Bunlardan Dönmezler köyü, Mayıs ayında ordu tarafından boşaltılmış olmasına rağmen, tekrar dönme umutları varmış. Ancak Ağustos ayında evleri tamamen yakılmış. Benzer durum, Şırnak/Demirtepe'ye bağlı Dereler köyünde de var. Köyleri yıkılıp, ürünleri ve ormanları yakılmış. Axer köyünün muhtarı tutuklanırken, tüm insanlar da evlerinden kovulmuş. Daha öncesinde ise arı kovanları, ekili buğdayları ve kavak ağaçları yakıldığı için kendi evlerinin de yakılacağını bilmektedirler ve "Bizler canlarımızı ancak kurtarabildik" diye yazmaktadırlar.

Son zamanlarda da Türk otoriteleri, savaşa karşı hareketin en güçlü olduğu ve Irak'a uygulanan ambargodan en çok etkilenen Cizre ve Nusaybin'de işçileri yıldırıp korkutmak için operasyonlar yapmaktadırlar. 15 Eylül'de Nusaybin'de Petrol-İş Sendikası'nın 18 üyesi saldırı sonucu yaralandı, şu anda da sendika lokalleri basılarak üyeler dövülmektedir.

Tüm bunlar, yine de Fransa Hükümetinin Türk Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay'ı kabul etmesini engellemediği gibi, Torumtay, Fransa-Türkiye arasındaki askeri antlaşmanın imzalanması için dün Fransa'ya geldi. Ve baştan aşağı uygunsuzluğa rağmen, Türk generalinin Jean-Pierre Chevenement (Fransa Savunma Bakanı) tarafından "Yüksek Ulusal Askeri Onur Madalyası"yla ödüllendirileceği Ankara'ya bildirilmiştir.

Françoise Germain - Robin

KÖRFEZ BUNALIMINDA TC'NİN GÜNDEMİ KÜRDİSTAN

Baştarafı 1. sayfada

Bekleyiş uzun sürdükçe ABD'nin Ortadoğu ayakları da tökezlemeye başlıyor. Fas Kralı II. Hasan'ın Olağanüstü Arap zirvesi çağrısı bölük-pörçük Arap aleminde olumlu yankı bulmadı. Mısır ve Suriye yönetimlerinin ABD yönetimine, ABD'nin Kuveyt'i geri alma harekatı içinde yer almayacaklarını bildirdikleri basına yansıdı. Ürdün kralı, Saddam yanlısı sayılabilecek bir tutumla, emperyalist yönetimleri Ortadoğu sorununa ikili ölçüyle yaklaştıkları için sert şekilde eleştirdi. Irak yönetimi ise meydan okuyor, hiç bir şekilde Kuveyt'ten çıkmayacağını söylüyor ve ardından "gelin uzlaşalım" diyor. Açıkça "Ben Kuveyt'i yuttum" diyor. Gerçekten de ortada artık ne Kuveyt ve ne de Kuveyt halkı var. Bu nedenle Kuveyt halkını kurtarma iddiası artık kimseyi inandırmıyor.

Bu gelişmelerin yarattığı telaştan olacak ki ABD yönetimi, şimdilik Kongre engeline rastlıyor gözükse de mevcut 230 bin askere ek olarak 100 bin asker daha gönderme hazırlığında. ABD, Irak'a Suudi'den başlayabilecek bir saldırının askeri komutanlığını da üstlendi.

James Baker

William Webster

Turgut Özal

ABD Askerleri Suudi Arabistan'da

Baker'in Ortadoğu gezisi, TC ve Kürdistan

Kasım ayının 3'ünden itibaren bazı Ortadoğu ülkeleri, SSCB ve Fransa gezisine çıkan ABD Dışişleri Bakanı James Baker, 6 Kasım günü Ankara'daydı. Bu gezinin amacı değişik yorumlara konu olduysa da, özünün ABD'nin askeri müdahale planında Ankara'nın önceden saptanan rolüne göre hazırlıkların son planlanmasına yönelik olduğu ağırlık kazandı. Baker'la, Türk devlet yetkilileri arasında savaş sırasında ABD'nin askeri amaçlarla kullanacağı Diyarbakır, Muş, Tatvan ile İncirlik askeri havaalanlarının kullanım sorunları, Kuzey Kürdistan'dan açılacak ikinci cephenin durumu ve Kürdistan'a konumlandırılması düşünülen Hareketli NATO Gücü (Alleid Mobile Force) sorunlarının değerlendirildiği Türk burjuva basınına bile yansıdı.

Bilindiği gibi sözkonusu havaalanları zaten ABD'nin hizmetine sunulmuş ve Kürdistan'ın Irak'a sınır bölgesine 100 binin üstünde askeri güç yerleştirilmişti.Bu görüşmelerden hemen sonra II. Orduya bağlı yeni ek birlikler hudduta kaydırılıyor. TC yönetimi, ortak NATO gücünün Kürdistan'a konumlanmasına Kürdistan sorununun uluslararası alanda daha da güncellik kazanacağı korkusuyla endişeli yaklaşıyor. Çünkü Nato askerleri içinde sadece ABD ve Alman askerleri değil, Yunan, Portekiz ve İspanyol askerleri de var. Bu endişe TC tarafından dile getirilirken, Türk turizm tesislerinde konaklama ve dinlenme adı altında ABD askerleri Kürdistan'a kaydırılmak isteniyor. Çünkü, Türkiye (Kuzey Kürdistan) üzerinden Irak'a müdahale senaryoları öne geçiyor.

Daha Baker ayrılmadan bu defa CIA Şefi William Webster, Ankara'ya gitti. Yanında kurmaylarıyla Ankara'ya giden CIA Şefinin ne yaptığı, nerelere gittiği, Türkiye'den ayrılıp ayrılmadığı bir sır. Ancak sır olmayan şu ki dünyanın en büyük cinayet ve darbeler örgütünün şefi, Ankara'ya Irak'a Kuzey Kürdistan'dan olması planlanan askeri harekatın yerinde planlanması için geldi. Artık sır olmayan bir diğer gerçek de şu: Türkiye CIA'nın en rahat at oynattığı ülke durumunda. Ankara'nın CIA için konumu Panama City'den, Turgut Özal'ın da CIA ajanı Orta Amerika diktatörlerinden hiç bir farkı yok. Zaten ikide bir "Savaş kaçınılmaz", "Saddam mutlaka cezalandırılmalı" demeçleri veren Turgut Özal, rolünün ne olduğunu hiç de gizleme gereği duymuyor.

Bu savaş faaliyetleri arasında Türk devlet yetkilileri en büyük sorunlarının Kürdistan olduğunu gizlemiyorlar. Gazeteler, Turgut Özal'ın, Baker'dan Kürt devletine karşı olma güvencesini istediğini ve bunu elde ettiğini yazıyorlar. Tabi ki bu güvencenin bir anlamı varsa. Zira ABD'nin Kürt halkına düşmanlığı ve TC'ye desteği açıktır ve bilinmeyen bir şey değildir. TC'nin böyle bir güvenceyi isteme sinin gerekçesi de, "Irak'a yapılacak bir askeri müdahale sonucu doğacak kaostan bağımsız bir Kürt devletinin kurulması için yararlanılacağı" endişesi.

Özal'ın Tahran gezisinin konusu yine Kürdistan

Japon imparatorunun taç giyme töreninde bulunmak için Tokyo'ya giden Turgut Özal, Tahran'a uğrayarak 10 Kasım günü İran Devlet Başkanı Haşimi Rafsancani'yle görüştü. Bu görüşme ardından basına açıklamalarda bulunan Özal, "İran Kürt devletinin, kurulmasına karşı, bizimle aynı yöndeler" dedi ve Rafsancani'nin kendisine "Suriye'nin de Kürt devletine karşı olduğu"nu ilettiğini iddia etti.

Özal'ın iddialarının doğru olup olmadığını, kapalı kapılar ardından yapılan görüşmelerin içeriğini bilmediğimizden bilemeyiz. Ancak, Özal'ın izahat ve çabalarından TC'nin Kürdistan "heyulası"yla yatıp kalktığı gerçeği ortaya çıkıyor. Diğer yandan İran ve Suriye'nin statükoyu korumak istedikleri ve politik çabalarının buna yönelik olduğu zaten biliniyor. Ancak bu iki yönetimin de TC'nin bölgedeki yayılma eğilimlerinden büyük endişe duydukları da biliniyor. 1985 sonlarında da Özal, Tahran'ı ziyaret etmiş ve İran devlet yetkililerinden benzer demeçler aldığını söylemişti. Kaldı ki bu yeni bir durum değil. İran'da stratejik alanda Kürdistan sorununun bağımsız Kürt devleti doğacak şekilde çözümüne karşı. Öte yandan Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin bu ülkenin ya da ülkelerin bağımsız Kürt devletine karşı olup olmadıklarına göre gelişmediği çok iyi biliniyor. Onlar karşı olsalar da olmasalar da Kürdistan ulusal bağımsızlık mücadelesi, dikkate almak zorunda oldukları ve politikalarını etkileyen bağımsız ve güçlü bir öge durumundadır.

Özal'ın şimdiki Tahran ve daha önceki Şam ziyaretlerinin özünde yatan amaç Kürdistan'a karşı yeni bir Sadabad ya da Bağdat Paktı kurmaksa, buna varamadığı kesin bir durumdur. Bu sonuç aşikarken, TC yetkilileri, demeçlerle başarısızlıklarını örtmek peşindeler. Özal, TC'nin endişe ve korkusunu yansıtıyor, o da şu; Kürdistan ulusal bağımsızlık mücadelesinin bölgedeki ittifaklarını bozabilmeyi becerip becerememe endişesidir.

BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ 74. YILINDA

İlk gerçekleştiğinde milyonların ulusal-toplumsal baskı, eşitsizlik ve kölelikten kurtuluş umudunu temsil eden ve özgürlük, eşitlik ve insanca yaşamı yaratmayı amaçlayan Ekim Devrimi'nin üzerinden tam 73 yıl geçti. Bu 73 yıl, eşitlik, özgürlük, demokrasi ve bağımsızlık amacının, yani sosyalizmin çeşitli ülkelerde gerçekleştirilme deneyimlerine tanık oldu.

Günümüzde ise, Ekim Devrimi'nden bu yana geçen süreçte amaçlananlara ulaşılamadığı görülmektedir. Özellikle de son yıllarda, üzerinde gerçekleştirildiği topraklar olan Sovyetler Birliği başta olmak üzere Doğu Avrupa ülkelerinde de Ekim Devrimi'nin amaçlarıyla çelişen bir alt üst oluş yaşanmaktadır. Ekim Devrimi ardından başlayan kutuplaşma dağılmakta, reel sosyalizm olarak adlandırılan yapı çözülmektedir. Bu çözülmeyle birlikte tamamen su yüzüne çıkan gerçek, sosyalizm adına, özellikle de eşitlik, demokrasi, enternasyonalizm ve devlet yapılanması konularında çok büyük hataların yapıldığı; bunların kapitalist-emperyalizmi rahatlattığı ve dolayısıyla pek de halkların çıkarlarına hizmet etmediğidir. Zaten Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde, son yıllarda başını alıp giden toplumsal huzursuzluğun, şovenizmin, yozluk ve çürümenin nedeni de buradadır. Bu, emperyalistlerin yanısıra sosyalizm deneyimlerinin yaşandığı ülkelerde yeni iktidara geçen kapitalizm yolcularının iddia ettiği gibi, hiç de iflası değil, bu ülkelerdeki komünist partileri tarafından ihlal edilmesi, gereklerinin yerine getirilmemesi, çok kaba ve doğmatik bir tarzda, bir anlamda da zoraki olarak uygulamaya çalışılmasıdır.

Bu anlamda günümüzde yıkılan şey, hala insanlık için geçerli olan ve sorunlarının tek çözüm biçimi bilimsel sosyalizm değil, bilimsel sosyalizm iddialı pratiktir, yani reel sosyalizmdir. Reel sosyalizmin yıkılışı bu konuda taşınan yanılgıların ve hataların iyi irdelenerek doğru dersler çıkarılması ve halkların gerçek kurtuluş sürecine girmeleri açısından son derece önemlidir.

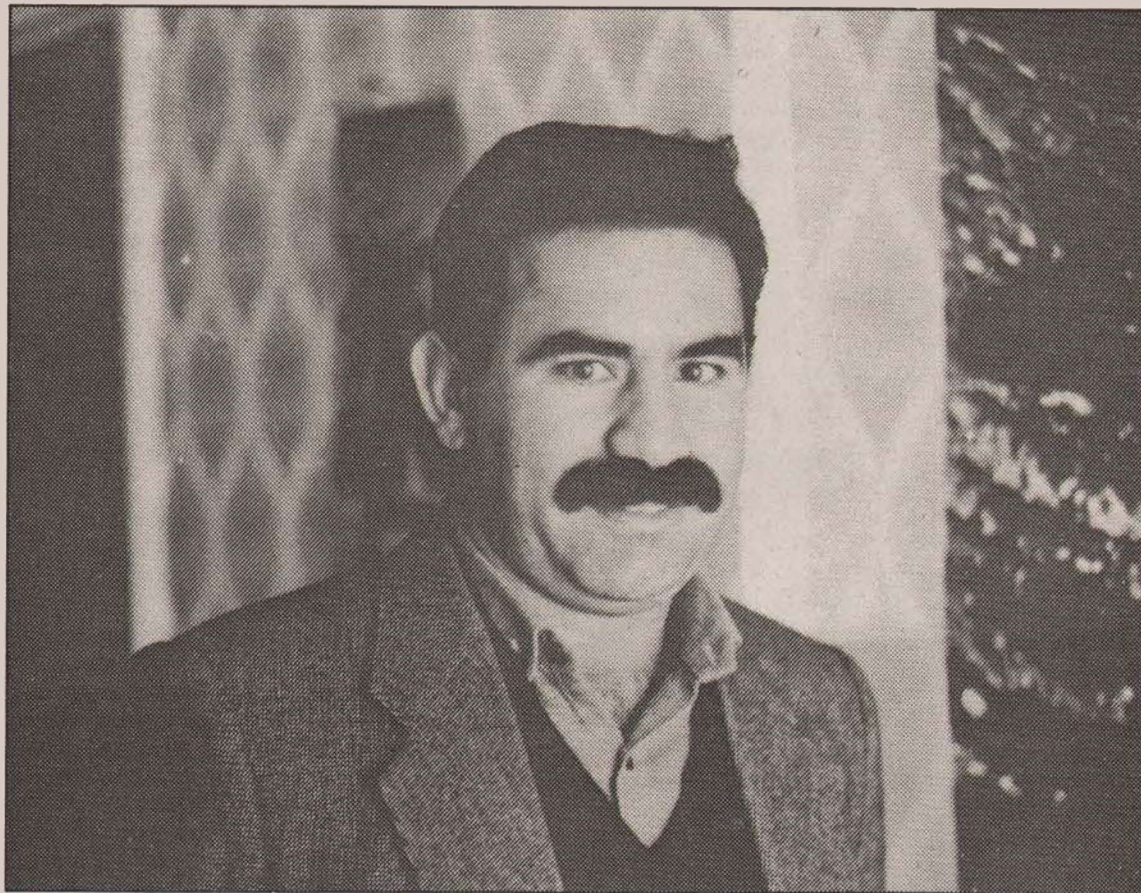
Ekim Devrimi ve sonrasında pek çok ülkede yaşanan sosyalizm deneyimlerini ve sonuçlarını değerlendirirken yanılgılara kapılmamak, bunlardan doğru dersler çıkarmasını bilmek ve bunları uygulamaya koymak halkların ulusal-toplumsal kurtuluş savaşımlarını güçlendirecek ve daha kalıcı, sürekli zafer elde etmelerine yolaçacaktır. Tüm dünyada göreceli olarak kapitalizm lehine, halklar aleyhine seyreden bir dönemde Kürdistan'da PKK önderliğinde yükselen ulusal kurtuluş mücadelesinin bunu tersine çevirmesi, değil olumsuz etkilenmek, gelişmesini giderek hızlandırmasının nedenini, PKK'nin bilimsel sosyalizme doğru, özlü ve yaratıcı yaklaşımında aramak gerekir. Bu, aynı zamanda Ekim Devrimi'nin özünün de doğru kavranması demektir.

"Yê ku ne xwedanê soza xwebe nabe egîd, yê ku nebe egîd jî nikare xebata PKK bimeşîne"

15 hezar welatparêzên Kurdistanê, ji 7 salî heya 70 salî, bi keç û xortan, kal û pîran, ku piraniya wan ji gelek deverên dûr hatibûn, di Akademiya Mahsum KORKMAZ de roja 18'ê Tebaxê 1990'an li hev civiyan û yekîtiya xwe ji bo serxwebûn û azadiyê dan şanî kirin.

Ji bo pîrozkirina 7 saliya Hilpişkîna 15'ê Tebaxê ya şoreşgerî, Sekreterê Gelemperî yê Partiya Karkerên Kurdistan - PKK, Abdullah OCALAN axiftineke dîrokî ji girsên gel re pêşkêş kir, ku wekî kongreyeke netewî li hev civiyabûn.

Em li jêr, wê axiftina Serok bi tevayî diweşînin.

Da ku hûn bizanibin mezinbûn çiye, divê hûn destpêka xwe nasbikin

Heft Saliya Hilpişkîna 15'ê tebaxê ya şoreşgerî li we tevan pîrozbe!

Di vê rojê de divê mirov li ser sernivîsa (qeder) gelê Kurd bi kûranî bisekine, xwe bike xwedan biryara (qerer) mezin. Em ji kuderê hatin, me çi kir, ji vê û bi şun ve emê çi bikine? Wê mirov di vê rojê de bersiva van pirsan xurt bide.

Niha dijminê li ser me, dixwaze roj bi roj me bajo mirinê, jiyanê ji bo me napejirîne (qebul nake), ya herî xerab mirov vî dijminî nasneke, xwe nasneke, yani di gemarê de xwe pak bihesibîne, xwe di nav kêmasiyan de bê kêmasî bibîne, xwe di şeva reş de wekî di ronahiyê de bibîne. Bi rastî berî ku em di bin serokatiya PKK de dest bavêjine ser gelê Kurd, di vê rewşê de dijiya, ji ber xwe ve fedî dikir, ji xwe bi dûr diket, digot, ez ne ezim, ji xwe direviya. Hûn di vê roja bi rûmet de navê serokatiya PKK bilind dikin, ev ji gaveke mezine, lê hema heke hûn destpêkirina rabûn û xebata me nasnekin, hûn nikarin ti fêdeyê jê bibînin, divê mirov nasbike, tiştê ku mirov nasneke, nikare ti qîmetê bidê. Di rojeke wiha de divê mirov berî her tiştî xwe nasbike, bingeha duruşmeyên ku davêje (şiar), pirsên ku dibêje bi dorferehî nasbike. Dijmin ne sedema rewşa me ya xerab bû, na! Sedema mezin em bi xwe bûn, me xwe nedipejirand (ne qebûl), doza welatekî serbixwe û azad nedikir, me digot "nav ji bo me ne hewceye!" Bi rastî mirovê me, xwe pir erzan dikir, ta bi dema nihajî ti rûmetê nade xwe, ne başiya herî mezin jî eve. Bi çi awahî mirovê me ketiye vê rewşê? Eger tu bikarîbî bersiva vê pirsê bidî, hingê tu dikarî xwe ji wê rewşa xerab derxî.

Min di destpêka xwe de li mirovê Kurd dimeyizand, li der dora xwe dinêrî, bi ser kîjanî ve diçûm, berde ku hevaletiyê bike, du gotin guhdar nedikir. Bi rojan, bi mihan em li ser disekinîn, dîsa jî nêzîkî riya ku hûn niha li ser nedibû. Lewma ez dibêjim, yekî ku destpêka xwe nasneke, nikare dawiya xwe nasbike. Dema ku hûn dixwazn mezinbûnê nasbikin, hûnê berî wê xwe nasbikin. Niha hûn hatine vir (Akademiya Mahsûm Korkmaz), sedî sed ji bo serxwebûn û azadiya gelê Kurd û Kurdistanêye, pir bilinde hûn gihîştine vê payê (mertebe), ev şanî me dike, ku hûn dixwazin pêşve biçin, em bi xwe vê pir mezin dibînin, bingeha vê ji civînên bi çûkin, ên ku me di destpêka xwe de çêdikirin. Hûn niha li ser riya me dimeşine, ji serxwebûn û azadiyê bêhtir tiştekî napejirînin, ji ber ku riyeke raste, wê mirov bi her hebûn û hêza xwe li ser bimeşe. Dîsa jî dema ku ez wiha dibêjim, dizanim ku bend û kelema li pêşiya me ne zora dijmine, na! Benda herî mezin kêmasiyên mene, heke em xwe ji wan kêmasiyan biparêzin ti carî hêz û zora dimin bi me nikare. Yekî ku di rojeke wisa de xwe bi her awahî amade neke nikare li hember dijminekî wiha hov li ber xwe bide û jiyana xwe biparêze. Niha di vê demê de mirov çi ji were bibêje hûnê wisa bikin, ev hevalana jî tev wisane, li ser gotina me dimeşin êdî seroketiya rast xurtbûye, bi rastî heyfe ku mirov we berde û di riya rast de seroketiyê neke. Mirov van hevalên ciwan mezin neke û di riya rast de, di şer de wan bi xurtî nameşîne, heyfa mezine. Yeke din jî heye, di cîhanê de kesek mîna gelê Kurd zû nayê xapandin û nakeve. Yanî her kes dikare pê bilîze, bi rastî ev mirov ditirsîne û rewşeke xerab derdixe holê.

Divê Mirov bifikire, hûn bi çi awahî wiha li hev civiyan? Çawa gihîştin vê qonaxê? Em dikarin bi ferehî li ser van pirsan biaxifin. Niha li vir hûn hindik dibin, pir dibin, hejmara we çiqas dibe bila bibe, çawabe jî hûn perçak ji gelê Kurdin, lê hema tevayî gel temsîl dikin, ên din jî weke wene. Rabûna we bi vî awahî şanî me dike ku ew jî weke wene, belkî hîn bêhtir jî. Dijminê li dijî we, ê faşist, bi rastî di cîhanê de bê nîşeye, dûrî mirovahiyêye, berde hov ji hovan hovtire, ev hezar sale destê xwe xistiye qirrika gelê Kurd, fetisandiye. Ji bo çiye em hewqas salin li paş tevayî gelan mane û jar ketine? Ji ber ku her roj me bi destên xwe difetisîne. Niha bêhna we vebûye, hûn dikarin bang bikin, dengê we ezmanan hiltîne, ev çi derdixe holê? Xuya dike ku êdî hebekê destên dijmin ji ser gerdena we rabûye. Heke ne wihaba we nikaribû bang bikira. Bi rastî ez dikarim bêjim, we heya niha nikaribû bi vî rengî durşme bilind bikira, ev çi xuya dike? Li aliyekî me hinekî xwe ji bin lêdana dijmin rizgar kiriye, hebekî me xwe naskiriye. Li hemû gund û bajarên Kurdistanê binêrin, eger civat û civîn bi vî awahî bin, cîhan tev li me were jî dîsa nikare me hilîne. Eger gelek xwe bide hev, bi biryar rabe û bimeşe, berde alîkariya derve, dixwazî bila tev bi dijminre bin, dîsa jî kes pê nikare. Li xwe binêrin, hûnê bêjin sedî sed ev raste, çima ez ji despêkê ve van tiştan dibêjim, da ku mirov zanibe ev roja çiye, çiqas bi rûmete û mirov çi jê hîn bibe.

Di van şeş salan de, ên ku ji ser hilpişkîna 15'ê tebaxê're buhurîn. Me gelek zor û zehmetî kişand, qehremanên me yên mezin, di riya bê mirin de şehîd bûn, me qet nedixwest ku ew wiha biçin. Me pir şehîd dîtin, di dîroka gelan de bi vî awahî şehîd neçûne, partiyeke pir jar, bê derfet (îmkan), kes alîkariya wê neke, di demeke mirin û mayînê de vegere ser xaka welat û li hember arê dijmin û zora giran li ber xwe bide, ev ne tiştekî hindike. Îraniya hevalên me di rewşeke wiha de şehîd ketin. Xebata me ya herî mezin, mirov bi awahî qerarê bigire, û li ser vê qerarê heval bimeşin. Niha hevalên me xurttir dadikevin şer, piranî wejî dikarin di şer de cih bigirin, ne pir zehmete şerê me yê netewî, bilind bûyê, eger rojê deh şehîd herin, em amadene ku şûna wan dagirin. Mirov dikare vî barî hilgire, dîsa jî wê mirov li destpêka rabûna me binêre, bi çi awahî çêbû, bi rastî niha kes nabêje ev roj ne gerek bû na! Ev roj ji bo dîroka me sedî sed pêwîst bû, zû bû, dereng bû çawa be ji, gelekî giring bû. Ez ji bo gihandina vê rojê hinekî dixwazim li ser xebata PKK bisekinim. Seroketiye PKK bi we bidim naskirin. Hûn dibêjin "seroketî, serok çiye û ne çiye" divê hûn baş bizanin. Bi salan ez li ser qerara xwe sekinim gelo divê li ser vê riyê bimeşim yan na? Standina vê biryarê pir zehmet bû, niha gel zû vê biryarê digire, ev gelekî başe, çima? Ji ber ku roj roja serkeftinêye, lê hema ez bi salan li ser girtina vê biryarê sekinîm. Ez bi tenê bûm, bareki giranbû, derfet tunebûn, zanebûn kêmbû, heval jî tunebûn, heke hebûn ji pir kêm bûn, her kes jî xwe direviya, yek nabêje ez heme, kes nabêje were em kadjimarekê (saat) li ser doza xwe bisekinin. Ev mirin û ketina tewrî xerabe. Dema ku mirov di vê rewşa ketî de rabe, ne bi aqil be û ne li ser xwe be, nikare li hember dijminekî wiha hov û faşist, ku bi her awahî li ser mirov hakim e, li ber xwe bide û bisekine. Eger tu gavên xwe di cih de navêjî, wê tu di roja destpêkê de bikevî û di binve herî.

Pir kes bi navê Kurdan rabûn, xwedan êl (eşiret), şêx û hîn pir kesên din. Dema ku rabûn, bi hezaran peyayên wan hebûn, lê hema niarîbûn rabûna xwe berdewam bikirina û li ber xwe bidana, çend mehan dirêj nedikirin û têk diçûn. Bi hêzeke xurt rabûn û bi ketineke xerab ketin, wê tu çawa bikî? Ev pirsa ji bo we jî pêwîste, hûn jî radibine, rabûn bi çî awahî dibe, li ser çi bingehê û bi çi hêzê? Min berê jî got, yekî ku serberdayî be, wê li hember vî dijminî bikeve, nikare pir li ber xwe bide, dîsa jî me biryar da. Dema ku em bi salan li ser vê biryarê dimeşîn, kesî bawer nedikir ku emê bi rêve biçin, hevalên li dora me, yên ku me ew hîn dikirin, wan jî bawer nedikir, heya niha jî ev jarbûna heye. Di destpêkê de gotinên ku me dikirin, xurtbûn, bawerî bilind bû, di seroketiyê de ev zor pêwîste. Eger we biryara xwe da, bila du gotinbin jî, hûnê xurt bibêjine, hûnê sedî sed bi bawerî bibêjine, na ku hûn sist pê bigirin,wê demê hûn bi seroketiyê dilîzin. Gava ku me dest bi seroketiyê kir, me herdu gotin xurt gotin, baweriya me jî pê bilind bû. Em bi vî awahî gihîştine kuderê? Çend xort li dora me civiyan. Tiştekî din jî heye, ez dixwazim ji were bidim xuyakirin, dema ku di şerê gelande serok derdikevin, Partî sazdibin, bingeha wan a çînayetî û civakî xurte, li ser welat dîtin heye. Lê hema ya me ne wiha bû, avahiya me (bûnye) ya çînayetî û civakî li dijî rabûna mebû, ne dijmin tenê, bingeh jî li hemberî me bû. malbat, gund û bajar, kesekî rabûna me nediperjirand, yanî yê ku xwe xwedan biryar dibîne, wê xurt dest pêbike. Ez herdem vê dibêjim, tu bi tenêyî, bê derfetî û heya dawiyê jî dijmin xurte, ji ber vê yekê divê tu bi salan xwe xurt bi rêve bibî, ya ku me kir jî ev bû. Dema ku me wiha kir çi bû? Xortên canfida, ên pak, ên ku ne ji bo kesbûna xwe jiyanê dimeşînin, yeko yeko li dor me civiyan. Ev çêbûna PKK'ye, derketina PKK çiye? Yanî çend xortên ji me nezantir li dor me kom bibin, ev gelekî pêwîst bû. Ez bi xwe di dawiya şêstî'an de û di destpêka heftê'an de bi vî awahî li ser xwe sekinim, min di salên 1975-1980'an de komên bi çûk li dora xwe çêkirin, eger me wiha nekiriba hûn wisa çênedibûn, eger me hewqas şehîd nedabana, we bi çavên xwe nedîbana hûn nêzîkî me nedibûn, sedî sed ispat li ber we çênebe hûn gavên xwe navêjin. Ez baş dizanim, hevalên dest pêkê jî wihabûn, eger me pirsên rast negotibanan, me nikaribû ewên li dor xwe kom bikirana, wekî rojê me rastî raberî wan nekiriba nedibûne yek, min jî wiha kir. Xebata me di navbera salên 1970-1980'an de, hûn pir jê dûr bûn, me komikên bi çûk çêkirin, di wir de ji pirsek hebû, çibû? Em li ser riya rast bimeşin, lê nameşin, biryarê bidin, lê nedin. Xebata me evbû, me bi vî awahî di wan salan de xebata xwe pêsve bir, me li ser dîtineke rast, riya gelê kurd kire riya serxwebûn û azadiyê, me dîtinên kevin avêtine aliyekî û bi sosyalîzma zanistî dest pêkir û ji xwere kire rêber, me bi vê sosyalîzmê bersiva pirsa welat çiye, civak çiye da. Bi salan em li ser vê riya rast bi rêve çûn, dijmin bi çi awahî bersiva rêveçûna me da? Rejîma 12'ê Êlûnê ya faşist darê zorê bi dest xwe ve anî. Ev jî sedî sed bi armanca hilanina seroketiya Partiya Karkerên Kurdistan (PKK) û tev-

gera gelê Kurd di bin vê seroketiyê de. Ne tenê PKK bigre û bikuje, na! Ji vê bêhtir tehlûka mezin naskir, dizanî ku eger ev gela li ser vê riyê bimeşe, wê lêdana mirinê lêkeve. Û ji ber vê sedemê bi hovîtî êriş anî ser me, divê mirov bi kûranî li ser van deh salên buhurî bisekine. Me bi zora xwe hûn gihandine vir, raste hûn bi dilxwaziya xwe hatine, lê hema dîsa jî bi zora me, yanî çawa? Heya ku mirov benda li pêşiya we hilweşîne û zincîra di lingên we de biqetîne, zorê dixwaze, me jî ew zora bi kar anî. Hûn werin ji min bipirsin, min çi kir û çi nekir.

Bi şehîdkirina rêheval Haqî re me gava damezirandina PKK avêt

Bi rastî me dizanî ku wê rêjîma 12'ê Eylûnê werê, ne tiştekê biyanîbû, têye bîra min dema ku me di sala 1977'an de, ev ramana rast ji bo Kurdistanê belav kir, me mirin dabû ber çavên xwe, yanî me digot a pêwîst me ramana rast belav kir û tova wê xiste binê erdê. Piştî sala 1977'an me got "edî ji bo me jiyan nema", me got, ne derfete (mumkin) em xwe ji vê salê rizgar bikin, saleke teng bû, berde ku di wê salê de hewqas şer bûbe, û mirov xwe wiha bigihîne wê û nêzîkî serxwebûna Kurdistanê bibe, na! Îmkan tunebûn, tenê çend hevalên xort, tovên vê ramanê li çend cihên welat direşandin, têye bîra min di mehekêde çend civîn, li çend bajarên Kurdistanê me çêkirin, di wê demê de dijmin em kêlî bi kêlî dişopandin(şopa me dajot), lêdana mirinê ji mere hazir dikir. Destên wî ne pir dûrî gerdena mebûn, me ev baş dizanibû, min digot "me tovên raman xwe reşandin, çi dike, bila bike" ji wê demê û pêve, riya serxwebûn û azadiyê li pêş gelê Kurd vebû û derfet jêre çêbûn ku xwe pê bi rêve bibe û bimeşe. Me gaveke wiha mezin avêt, ji vê bêhtir me tî hêz di xwe de nedidît. Hûn jî baş dizanin me ji wê û bi şun ve hilgavtina sala 1977'an avêt, dijmin ji di gulana vê salê de şehîdê me yê yekemîn Hakî KARER şehîd xist. Bersiva dijmin li dijî hilpişkîna me ya buharê, sala 1977 an de şehîdkirina hevlê Hakî bû. Wekî ku bêje, te gav wiha çekir, ezê te wiha bikujim. Komplo ne ji bo vî hevalî tenêbû, ji bo me tevan komplo çêkirin. Hinek hevalên me ketin zindanan, em hinek jî li derve man, lê hema di vê mêjûyê de (dîroka demê) biryara generalên Tirkên faşist ew bû ku me ji holê rarakin. Têye bîra min, wê demê em nikaribûn li ser lingên xwe bimana, dewlet bi her awahî bi ser ve dihat, wê tu bi çi awahî karibî xwe ji vê mirinê rizgar bikî? Em li ser vê sekinîn, me got emê berdewam bikin, wan hevalên me şehîd kirin, emê PKK damezirînin, me programa PKK di vê salê de amade kir. Ji bo biranîna hevalê Hakî me got, emê PKK saz bikin, û bi rastî, me Partiya Karkerên Kurdistan sazkir! Me got, ji bo biranîna şehîdan pêwîste mirov gavên mezin bavêje, eger mirov navêje, wê demê îxanetê bi şehîdan re dike, lewra me qerara mezin a damezrandinê sitand. Bi rastî kesek ji bo vê biryarê ne amade bû jî, lê hema me sitand, ji vê bêhtir tiştek me berat (af) nake. Dema ku me PKK damezirand, dewletê ji bresiva biryara me da û xwe ji bo 12'ê Êlûnê amade kir. Her çiqasî rewş xerab bû jî dîsa me roj bi roj gavên mezin avêtin. Şerê me yê li Hilwanê, gaveke mezin bû, di bajarê Hilwanê de çend hevalên me yên xurt hebûn, dema ku em dadiketin nava gel, em bi wan hevalan ra dadiketin. Hilwan jî bi xwe bajareki bi çûk bû, ji her bajarî bêhtir nêzîkî polîtîka me bû. Dijmin ev yeka baş zanibû, di sala 1978'an de hevalê me yê hêja, Xelîl Çavxûn şehîd xist, bi rastî hevalê Xelîl ji bo biranîna hevalê Heqî şehîd bû. Me jî got, emê gavekê li dijî peyayên dijmin, axayên xiniz, ên ku Xelîl şehîd xistin bavêjin û bi rastî me bi pîlan û bi amadekarî gav avêt. Di rojeke teng de me heyfa şehîdê xwe yê qehreman hilanî, bila mirov ji bîr neke, eger tu di rojê de heyfa şehîdê xwe hilneyni, tu bi xwîna wan dilîzî, yên ku bi xwîna şehîdên xwe dilîzin, ti rûmeta wan tuneye. Bi vî awahî me him tol hilanî û him jî me xwîna wan kire PKK, bi cegerdarî me PKK damezirand.

Em bi ser xayînên mezin de çûn, li Siverek (Swêrek) me xwe li dijî wan xurt kir û di pir cihên din de em li dijî wan sekinîn.

Hûn dîroka xiniziyê baş dizanin, mirov kare bêje di nav ti gelan'de xiyanet weke di nav me de ne mezine. Di nava me de ji xayîn pirin, divê mirov xurt li ser wan bisekine, belkî dijmin weke wan bi cesaret bi ser mede nedihat, ew jiyaneke ketî û genî temsîl dikin. Di destpêkê de jî ew bi ser PKK'de hatin. Mirov niha dikare bêje ku dîroka Kurdistanê di bin serokatiya PKK'de vedibe. Berê nîvê dîrokê ya xayînan bû, dîroka dijmin bû, em naxwazin pir li ser dîrokê bisekinin.

Dema ku Tirk hatin ser Kurdistanê, bi axayên xayîn're yekîtî çêkirin, gotin "hûn Sultanên mene, em Kurd nabin yek." Yê ku ev gotina kirî, xayînê mezin Idrîsê Bidlîsî bû, niha jî neviyên wî xayînî hene, ji Tirkan bêhtir yekîtiya wan diparêzin, ji dijmin bêhtir polîtîka dijmin li hemberî me dimeşînin, ew jî Kamîran Înan e. Di wan salan de li hemberî me xiyanet derket, bi rastî di cihanê de xayînên bê mîsalin, ew berî dijmin li dijî me derketin. Sultanê Osmanî bi xwe dibêje "hûn yekîtiya xwe çêbikin û emê jî bi were têkiliyan xurt bikin..." Ew jî dibêjin "Na, hûnê yekîtiya me temsîl bikin." Niha jî wihane, yekîtiya Kurdan napejirînin, yekîtiya ku dixwazin jî ya dijmin e. Yanî ji bo hin

> "... Herwekî ku hûn dizanin, xinizî û îxanetî di nav ti gelan de wekî li cem em ne xurt e. Di dema kevin de nîvê dîrokê ya xayînan bû, dîroka dijmin bû. Lê hema mirov dikare bêje, ku dîroka Kurdistanê di bin seroketiya Partiya Karkerên Kurdistan (PKK) de rûpelên xwe yên nuh vedike..."

bêhtir xurt bibe û bi lêdana mirinê biçe ser gelê Kurd. Yên ku nûneriya vê dîrokê dikin, li hemberî me radibin, mirov dikare bêje, hebûna wan tev di nav pisîtiyê de ye, gemarîne, genibûne. Lê hema ya rast jî, evana di nav me de gelekin, eger ne ewbûna me hewqas xwe inkar nedikir, hewqas em jar nediman, sedema mezin eve. Xebata min a di destpêkê de li dijî van bû, heya niha jî em û wan li hemberî hevin, her roj li cihanê dinêrin, diçin Amerîka, Almanya û Ewropa, eger derfet hebe, wê yekîtiya sovyet jî bibinin, armanca wan a yekemîn, serokatiya PKK teng bikin. Ew jî millet bi dûr ketine, hûn baş dizanin, zirara ku wan di Kurdistana başûr de gihandî millet ne hindike. Di salan berî vê gel dane ber qirkirinê û jî ber reviyan. Gelê Kurd ê ku çar hezar sale li ser koka vî welatî dijî, di wan gund û bajaran de bûn, wan bi seroketiya xwe ya gemarî û şaş, welat wêran kirin, û koça vî gelê dîrokî ji Kurdistanê bar kirin. Belê, dijmin gelekî xwînmij e, çi ji dest were, wê bike, lê hema ti carî dijmin nikare milletekî ji holê rake, ne derfete hewqas kesên çekdar bi vî rengî teslîm bike... na! Sedema hundir û derva û isûla wan sedî sed riya mirinê li pêşiya mirov vedike. Xwîna gelê xwe difiroşin, bazirganin (ticar), hin jî wan xerabtirin, çima? Ji ber ku belkî ticar başbin jî, lê hema ev kesên han bi navê Kurdistanê, bi hebûna millet dilîzin, wan wusa dikirin. Nikarin bêjin "dijmin wiha çekên kimawî bi ser mede reşand." Ev çekana li pir deveran hatine reşandin, gel bi silehan ji holê ranebûn. Lê hema dema ku ev reviyan, xwestin em jî birevin, yanî ew ketin, divê em jî bikevin, wan di bin serokatiya xwe de gel di binve kir xwestin em jî wiha bikin. Min du salan berî wê ev tehlûka dît, me nexwest ku em wan li ser vê riyê wusa berdin, lê hema bê sinor û bi çavsorî li ser vê riyê meşiyan, em jî wan tirsiyan, ji lewre me li dawiyê dest ji wan berda, me got "ew mirin, bila yên mayî sax bimînin". Hûn baş dizanin, di van du salan de pir tişt bi xwere wenda kirin, şewitandin û niha em bi tenê man. Li dijî me derketin, çima? Ji ber ku berê soz dane pir kesan, ji faşîstê Tirk re gotin "eger em Kurdistanê çêbikin, emê wiha bidine we, hûn jî werin Kurdistana başûr bigirin, em vê qebûl dikin..." Belkî Tirk hinek tişt bi wande, yanî çend qurûşên din di berîka wan hatin kevin, ji bo vê bi ser mede hatin û gotin "hûn jî şovenîstê Ozal spas bikin, ji bo xatirê me dest ji şerê çekdarî berdin û birevin, xwe bavêjin hembêza Tirk." Wiha bi mere gotin, me got "ev dijminê hezar saliye, bi çi awahî te xwe di rojekê de gihandê?! Kîjanî tu hînî vî karî kiriye? Çawa te ev xiniziya pejirand?" Bi rastî xwîna me sekinî, dema ku mirov dixwaze pirsên jor, bibersivîne, wê li dîroka xiniziya Kurd bihêre. Ev kesên welat firoş heta dawiyê serberdayîne, di 24 seetan de xwe davêjin ber lingên herî xerab, ji bo ku hebekê ji wanre fêde hebe. Hûn baş dizanin, li hemberî wan em bi çi awahî rabûn, û me xebata xwe ya netewî bilind kir. Di destpêkê de jî em wusa bûn, yanî yê ku berî her kesî li dijî me derket, ne dewleta Tirk bû, na. Ev kes bûn, bi salan artêşa Tirk diparastin û bi ser mede dihatin, nedixwestin em li dijmin zor bikin, karê wan ev bû.

Hûn gelê Kurd in, rabûne, hûnê bixebitin, dîsa nola min berê jî gotî, eger mirov xwe nasneke, nikare kar bike, wê were xapandin. Ew kesên ku me li jor bi nav kirin, ziman dirêjin, bi gotinên xweş bi mirov dikenin, belkî bi tevan keniyan û pir jî we di riya xwe de meşandin. Li jiyana xwe binêrin, hûnê vê rastiyê bibinin. Xwestin me jî wek xwe bikin, bi vî rengî bi PKK bikenin û pê bilîzin, lê hema rastiyeke PKK hebû.

Di dîrokê de PKK xiniziya Kurd di cih de naskir, di cih de bi ser ve çû, nekete lîstoka wan, li hember wan di cih de xwe amade kir, bi raman, bi xebat û bi kar dakete holê. Bi rastî eger ne ev xebataba, dîtin ne wiha ba, wan nedihîşt ku em gavekê bavêjin. Ez kada (behsa) çêbûna PKK dikim, berî ku em xwe bigihînin we, yanî em hin jî gelê Kurd dûrin. Lê hema li xwe binêrin, rabûna we bi çi awahî çêbû? Eger me hikariya (tesîra) wan li ser we neşikanda û ew ji holê ranekirina, hûn ti carî şiyar û ranedibûn. We di destpêkê de nikaribû bi du gotinan bigirin, bi salan me xwest, em we hînî gotinan bikin, tesîra wan mezin bû. Berî her tiştî jî, eger hewqas şehîd li ber çavên we çênebana, hûn bi vê baweriyê nêzîka PKK nedibû. Sedema mezin ew xinizanabûn (xayîn) wan nedihîşt hûn bervî me werin. Divê hûn zanibin, berî ku rêjîma 12'ê Êlûnê ya leşkerî bi ser mede were, wan em bi kesbûna (şexsiyeta) xwe ya xerab û xayîn ve mijûl kirin.

Dema ku PKK kesbûna Kurd nuh çêdike, divê berî we çêbûnê hikariya wan jî ser rake, hûn jî, eger ji bin tesîra wan dernekevin, hûn nikarin nuh bibin, eger Kurdên nuh ji çenebin, nikarin di riya rast de bimeşin. Di bin serokatiya PKK de rêveçûn bi isûla kevin nameşe. Ez her dem vê dibêjim, ji hevalan re jî dibêjim, xwe nuh bikin, kesbûna kevin a ketî, ya xwesipar, a dijmin pê dikene û ya ku jî bo xwe nikare seroketiyê bike meparêzin, hûn bi vê kesbûnê nikarin di nav me de bimeşin, çawa ku ji bo kesekî ev raste, her wiha ji bo gelekî jî. Di bin hikariya ramana wan a ne raste û xayîn de, di bin polîtîka wan de gel ti carî nikare bimeşe. Eger ne ewbûna wê bê guman niha serxwebûn û azadî pêkbihata. Xebat û pirsa mezin li pêşiya me çibû, emê mirovê Kurd ê nuh di PKK de çawa bi rêve bibin? Yanî Kurdê ku bi xwe nekene, zanibe di riya serkeftinê de bimeşe, gava pêşemîn bavêje û ya duwemîn ji bo serkeftinê be. Ne tenê li ber xwe bide, ji berxwedanê û bi şûn ve jî, zanibe bimeşe. Di PKK de berxwedana herî mezin û bilind heye, di zindanê de pêkhat, ez bawer nakim ku di dîrokê de wekî wê berxwedana zindana Diyarbekir çêberxwedan çêbûne, dîsa jî ne bese. Ji vê û bi şûn ve wê tu

çawa kar bimeşinî? Wê tu çareyekê bibînî? Mebêje min di PKK de serhildan çêkir, min xebat kir û bese, wê demê tu bi sernakevî. Di çêbûna PKK de me berxwedan naskir, ji vê û bi şun ve, gava ku me avêt çibû? Em bi ser dijmin de çûn, di vir de 15'ê tebaxê tê çi wateyê (maneyê). Berxwedan tenê ne bese, divê mirov bi serkeve, mirov bi xwe, bi pîlana xwe û bi amadekariyên xwe bi serde here. Bi rastî, me jî bi her hebûna xwe, xwe da ber û biryara damezirandina partiyê da. Berxwedana hevalan di zindanên mêtinger de, biryardayîna wan ji bo birçîbûna mirinê û xwe sohtina wan li dijî hovîtiya dijmin. Me bi vî awahî xebata xwe ya netewî bilind kir û gihande vê bilindiyê.

Eger tu nexweşiya xwe nasnekî û dermên jêre peydanekî, tu nikarî gavekê bavêjî

Dijminê ku ji 1980 an û şun ve bi ser mede hatî, PKK baş ew nasdikir,dizanî polîtîka dijmin çiye, dijmin ji dizanî eger gel li ser riya PKK bimeşe bê guman wê biserkeve, ji ber vê tirsê bi her hêza xwe hate ser me. Me çi kir? Hûn dizanin, me berê xwe da vir (Lubnan) û xwe li vir amade kir. Di virde, derketin çiye? Derketin ji hev cuda dibin, ji bo pir kesan rev bû, yên wekî we, tev bûne macir. Ev gelek salin hûn macirin, di bin zora dijindene. Em ji berê wusabûn, di dîroka pir şoreşan de macir hene, çima? Di destpêkê de tevger bê hêz û him e, dijmin jî xurte, ji ber van sedeman wê derkeve derve. Îslamiyet ji wusabû, şoreşa Firansa, ya Kûba, ya soviyet û hin pir şoreşên din tev derketin. Lê hema hinek, careke din venegeriyan. Wekî gelê Ermen, rabû derket û carek din ne mumkîne ku gavekê jî bo vegerê bavêje. Gelê Filistin jî, derket û nikare careke din dakeve hundir, hewqas dewletên Ereb û yên din hene, nikarin wan vegerînin, vegera wan di cîhanê de Pirsgireke'ke mezin e.

Dema ku dijmin ji sala 1980'an û bi şunve bi ser me ve hat, ji Siyonîstên Îsraîl xurttir bû, çi got "Me şûrê xwe avêt û çenedek ji ber xelas bûn" rast bû. Em bi vî alî ketin, dîsa jî em bi biryar meşiyan û bi xwe nekeniyan. Hevalên destpêkê, yên li vir digotin "me bawer nedikir ku vegera welat çêbibe û em biçin li ser xaka welatê xwe bixebitin..." Wiha digotin, niha piraniya wan şehîdin. Li vir jî me ew gotinên ku di destpêka xwe de gotî xurt digotin û bê tirs. Di demeke ku dijmin tê de pir bi hêz, me bi mirin û mayinê xwe da ser rastiya xwe, li aliyekî amade karî û li aliyê din baweri, em ji herdu aliyan ve xebitin.

Taybetiyeke Kurd heye, xwe di roja teng de wenda dike û di roja fereh de nikare deliveyan (fersend) bi dest xwe ve bîne. Ev ne raste, ne bila mirov di ferehiyê de serxweş bibe û ne jî di tengahiyê de wenda bibe. Di vir de bi rastî imkan tunebûn, lê dîsa jî me xwe pîvand, me li hindir cihan nola ku tu bi derziyekê birekê bikolî, belkî dilopek av derkeve cih ji xwe re girt, em li vir bi ser kar ketin. Niha serkeftina me xurt e, ev hevalên ku hûn dibînin dixwazin bi xurtî biçin ser xebatê. Lê hema di destpêkê de bi rastî nola ku mirov "bi pozê derziyê bîran bikole", yanî tiştek di destê me de tunebû. Berî her tiştî bawerî gereke, bê bawerî tu dikarî çi bikî? Bawerî jî li ser çi çedibe? Li ser îmkanan çêdibe, heke derfet tunebin wê tu çawa bikî? Di vir de seroketî zor pêwîste, seroketî çiye? Divê tu di rojeke wiha teng de xwe di şûna gelkî, xwe bi dîrok'kî, seroketî eve. Eger tu nekî, tu bi seroketiyê dilîzî. Lê hema ewên din di 24 seetan de artêşa bi 20-30 hezar şervan wenda kirin, berde hewqas şervan ji, eger hêzeke bi çûk di destê mirov de be, dîsa divê rev çênebe, ev kesên tirsok û girêdayî di vê dîrokê de reviyan, nikaribûn sê rojan li ber xwe bidin. Me got emê gava xwe bavêjin û hêza xwe ya heyî deynin holê. Yeke din jî heye, eger tu vê gavê di vê demê de navêjî, tu bi dîrokê dilîzî, tu bi seroketiya PKK dilîzî. Eger PKK vê gavê navêjî, bi rastî tiştên jî dest me biçin, careke din venagerin. Di çêkirina PKK de her gavek di cih de ye , ev tê çi wateyê? Yanî, eger tu vê gavê navêjî, tu di dîroka xwe de fersendeke mezin wenda dikî. Ji bo vê me ev gava dîrokî avêt. Wekî din jî sedem hene.

Bi rastî hilpişkîna 15'ê tebaxê ya şoreşgerî roleke mezin di dîroka me ya netewî de lîst. Eger ne ev gavabûya, hûn bi vî awahî nedihatine vir, Kurdistan nedigihîşte vê koçberê. Niha hebûna Kurdistanê di cîhanê de hatiye pejirandin, di vê sala 90'an de her kes dibêje "Kurd hene, cihê Kurdan heye", heya emperyalîzma Amerîka jî dibêje, "Kurd û cihê Kurdan" hewqasî alîkariya dijmin dike, dîsajî neçar dimîne, ku Kurd û Kurdistanê bipejirîne. Dijmin niha çi dibêje? "Emê zimanê Kurdî serbest bikin", neçare ku vê gotinê bêje, lê hema dixwaze bi vê polîtîkê şoreşê jar bike, ya pêwîst dipejirîne.

> "... Bi rastî hilpişkîna 15'ê tebaxê ya şoreşgerî roleke mezin di dîroka me ya netewî de lîst û dilîze. Eger me ev gava navêta, hûn bi vî awahî nedihatine vir, Kurdistan nedigihîşte vê koçberê. Niha hebûna Kurdistanê di cîhanê de hatiye pejirandin. Cîhan tev di vê sala 1990'an de dibêje "Kurd hene, cihê Kurdan heye...", ta bi emperyalîzma Amerîka jî dibêje "Kurd û cihê Kurdan...". Hewqasî alîkariya dijmin dike, dîsa jî neçar dimîne ku, Kurd û Kurdistanê bipejirîne. Dijmin jî niha dibêje "emê zimanê Kurdî serbest bikin". Em baş dizanin, ku dixwaze bi vê polîtîkê şoreşê jar bike, lê hema ya pêwîst ewe ku dipejirîne..."

Hilpişkîna 15'ê tebaxê gaveke mezin bû, me got, emê bi zanebûn bi ser dijmin ve biçin, wê mirov gaveke nuh di dîrokê de bavêje, çiqasî hêz kêm dibe, bila kêmbe, te fersendeke bi çûk dît, jê fêdê bibîne, berê ev tişta çênebûye. Ev hilpişkîna ji bo gel nuhe, yên berê çawabû? Dema ku dijmin bi serde dihat, hingê li ber xwe didan, ne bi haziretî, ne jî ku bi xwe êrişê bibe ser dijmin. Çiqas serhildanên Kurd hebûn, tev wiha bûn. Lê hema ji vê û bi şun ve me rengê xebatê guhart, emê tim bi ser dijminde herin. Ne berxwedan û serhildan tenê, na! Emê şerê gel bimeşînin, ji destpêkê ve ramana me ev bû, me li ser vê ramanê, şerê gel bi zanebûn pêşve dibir, lê ji vê û bi şun ve, kar bi xwe bilind û xurt dibû. Di van 6 salan, de hûn baş dizanin ku kar çawa û bi çi awahî di her salekê de çêbû, em naxwazin bi

kûranî li ser bisekinin, dîsa jî mirov dikare bêje, her salek bi deh salabû. Di her salekê de çi hate guhartin? Cesaret çêbû, tirsa ji dijmin ji holê rabû, dengê me di nav gel de belav bû û fedekarî afirî (çêbû), ev ne hindike.

Raste, belkî niha hejmareke bi çûk di şer deye, di perçekî bi çûk de şer dimeşe. Lê hema di vir de dîrok tê afirandin, eger tu di meha destpêkê ya xebata xwe de bi serkevî û têk neçî, wê tu li dawiyê xurt bibî. Di yek saliya hilpişkîna 15'ê tebaxê de em pir jar ketin, kêmasî derketin, dijmin jî got, "çûn, lêdana ku me li wan xistî, ne derfete ku jî bin derkevin." Belê, di nav hevalên PKK de pir kêmasî derketin, belkî bi ziman xurtin, bi kesbûna xwe ne xurtin, nizanin şer xurt bimeşînin û pir ji serokatiyê dûrin. Niha jî ez dikarim bêjim,kêmasiya herî mezin eve. Ji ber vê yekê, em di sala 1986 an de li ser vê kesbûna (şexsiyet) Kurd sekinin, me vekir, nexweşî di kuderê deye, me xwest ku em zanibin û em lê geriyan. Ji bo ku em gava 1987 an bavêjin, ev gelekî pêwîst bû, çima? Eger tu nexweşiya xwe nasnekî û derman nekî, tu nikarî gavê bavêjî. Ya ku me di wan deman de naskir çibû? Ên ku hevaltiya me dikin, ên ku ji kesbûna kevin ne ketine, ne bi zanebûn ji, bê zanebûn, yanî bi niyeta pak kevnariyê dimeşînin. Çiqasî me îmkan da dest wan, nikaribûn fêdeyekê jê bibînin, dîsa jî em bi xurtî li ser wan sekinîn. Niha, çima mirovê Kurd nikare tiştekî bike? Di cîhanê de dibêjin, "Kurd leşkerê biyaniyane (ên xerîb)" Ev raste, ji xelkê re leşkeriyê dike, kar dike , ji bo her tiştê wan amadeye. Lê hema ji bo xwe nikare tiştekî bike. Sedema vê heye, çiye? Cîhanê em ji xwere kirin peya (berdest), hûn niha baş dizanin, li Ewropa, heya li vir jî (Erebistan) çiqas karker hene, tev ji mene, eger ne tevbin jî, nîvî ewin. Ji biyaniyan re dibin xizmetkar, ji xwere û ji Kurdistanê re nabin karker. Niha nêzîkî milyonek Kurd ji dijmin re leşkere, ne jî bo xwe. Ez dikarim bêjim, bi deh hezaran Kurd di artêşa Tirk de leşkeriyê dikin, yên ku vê artêşê dimeşînin Kurd in, yên ku me dikujin ewin. Wekî din jî, li pir deran xizmeta dijmin dikin, ev bi çi awahî çêbû? Ji ber ku kesbûna kurd li ser bingeheke welatparêzî û şoreşgerî avanebûye, eger ne wiha ba li dijî xwe nedisekinî, hewqas ji dijminê xwe yê metinger re kar nedikir, hewqas xwe înkar nedikir, em li ser vê kesbûnê xurt sekinin û disekinin jî.

Bi rastî,niha em nikarin hinek hevalan ji jiyana dijmin qut bikin. Hûn tev dizanin, dijmin di Dêrsimê de kesbûnek çêkiriye, Atatirk lêdana herî mezin li Dersimê kiriye. Bi hovîtî bi hezaran kuştin, fetisandin, daleqandin û bi darvekirin. Dijminetiya tewrî mezin li Dersimê kir. Piştî vê qirkirinê zarokên ku mezin kirî, ji Tirkan bêhtir kirin Tirk. Yên ku niha di hundirê partiyê de bi yekîtiyê dilîzin, perçebûnê çêdikin, ew bi xwene, yanî ew kesbûna rakirine. Ji wê û bi şun ve li pir derên Kurdistanê belav bû, lê hema hovîtiya xwe li Dersimê dest pêkir. Kemalizmê mirovên Kurd li wir kuştin û zarokên wan ên sêwî li gorî kêfa xwe mezin kirin, wekî dema Osmaniyan, zarokên 7 mehî ji hembêza dayikan derdixistin û dayik dipelixandin, wan leşkerên Osmanî yên hov zilm û zora herî mezin kirin. Niha jî wisa ye, Kurdên ku bi destên Kemalistan çêbûne bêhtirî her kesî xizmeta dijmin dikin û lêdana ku li me dikeve, ne ji dijmine. Di çiyan de dijmin belkî nikare gavekê bavêje, yên ku li hemberî me derdikevin, peyayên dijminin, Kurdên girêdayîne. Hîkariya van kesan di hundirê me de ji heye. Me di pişt re nihêrî ku pir hevalên me li ser vî ehlaqî çêbûne, xwe nikarin ji jiyana dijmin bi dûrxin. Me ev rastiya derxiste holê, hebekê hilanî û ji vê bi şun ve me gaveke din pêş ve avêt. Yanî di hundirê partiyê de û di nava şervanan de kurdayetiya nuh çêbû.

Di sala 1987-1988 an de hûn dizanin dijmin careke din bi giranî hate ser me, şerê xwe yê taybetî (xas) di pir aliyan de xurt kir û hovîtiya xwe li dijî me bilind kir. Di van salan de berxwedana ku me çêkirî tê çi wateyê? Me şexsiyeta kevin û ya jî hevketî vekir û derxiste holê. Em li hember şerê taybetî, yê ku di pir aliyan de xwe nuh dikir sekinîn, dîsa jî ne bes bû. Sedema tengaviya sala 1988 çibû?

Dijmin di pir aliyan de şerê xwe yê taybety (xas) xurt kiribû, me jî kesbûna xwe ya nuh tam negirtibû. Di wê salê de digot, "emê PKK ji holê rakin, çi li hundir dibe û çi li derve dibe." Li aliyekî parêzkarên gundan xurt kirin û li aliyê din, ji hudir ve dest avêtin partiyê. Ewropa jî pêre bû, tevan xwe kirin yek û gotin, "emê vê PKK ya sert û işk hilinin û li şûnê PKK ya nerim çê bikim." Yanî xwestin xwespariyê bi vî awahî çêbikin. Li dawiyê hûn dizanin, encam (netîce, sonuç) çi bû û berxwedan bi çi awahî çêbû. Li aliyekî em li ser ewên ku xwesiparî pejirndin sekinin, yanî yên ku şêniyên Kurdistana başûr qirkirin û bi Tirkiyê re bûne yek û hatine ser me, da ku me jî hilinin. Em li ser van xurt sekinin, rastiya wan çiye, em çawa wan nasbikin û bi çi awahî li hember bisekinin, me ev kir. Ji wê û bi şun ve, yê ku di hundirê partiyê de dikeve lîstokên dijmin kiye û çima zû dikeve bin? Me ev jî derxiste meydanê, me lîstoka ewropa jî naskir, encama van tiştan cibû? Sala 1989 an xurt hat, disa jî pir kêmasî derketin, lê hema mirov dikare bêje ku bû sala me. Sala 1990 an li ser van amadekariyan çêbû. Li aliyekî PKK hundirê xwe vekir, ki bi xwe dikene, kî li ser xwe disekine û kî di cih de xwe pêşve dibe, bi dor ferehî me ev jî ber çavan re derbas kir. Êdî me dijmin jî baş naskir, em dikarin li hember bisekinin û li ser xwe bidin. Me hebekê ew kompleyên ku li derve li dijî me çêdibûn jî vala derxistin û bê hikarî hiştin.

Hûn baş dizanin ku di sala 1990 an de, di Newrozê de serhildanê destpêkir û gelê me serî hilda, ev çawa bû? Divê mirov di vir de jî rastiyê bizanibe. Cara yekemîne ku gelê Kurd di bin serokatiya xwe ya rast de serî hildide, jî bin serokatiya kevin derdikeve, êdî dixwaze jiyana xwe di bin seroketiya hemdemî de biparêze.

Li vir rastiyek xwe şanî mirov dike,çiye? Tirsa dijmin ji şerê me yê çekdarî ji berê bêhtir bûye, baweriya me bi me xurt bûye, hin jê pêwîsttir ew nezaniya ji holê rabûye,êdî mirovê me xwe naskiriye. Tevayîya van pêşveçûnan li ser xebata PKK çêbûne. Tiştên ku di hundirê partiyê de derketine bi piranî neghiştine gel. Dema ku Cizîra Botan hewqas xurt rabû û serî hilda, em dikarin bêjin, sedî sed li ser xwîna şehîdan bû, di bin hikariya (tesîra) şehîdbûna hevala Bêrivan de xwe gihande vê qonaxê. Bajarê Cizîrê bajarekî kurden e, kevin e, lê hema kevinperestî li ser xurt e. Welatpa-

"...Di Kurdistanê de zagona (qanûna) seroketiyê çiye? Em pir li ser vê pirsê disekinin. Ji bo hevalan jî, hevalên ku dixwazin seroketiya gel bikin, em ji wan re dibêjin "hûn çiqas teng bin, bê derfet bin, di bin lêdana mirinê de bin, hûnê dîsa bi seroketiyê nelîzin, hûnê nefesa dawiyê nola serokan berdin, bi xwe nelîzin, sivik nebin, gotina ku hûn dikin û gava ku çe dikin, wê li hawîr dora xwe roniyê, cesaretê çêbike, wekî din, serokeî ne gengaze (mumkîme). Yên ku dibêjin em jî bo seroketiyê hene, ev jî bo wan jî pêwîst e..."

"... ev 20 salin, ez bi her hêz û derfetên xwe nefes bi nefes pêreme û xurt dikim. Ji vê bêhtir ti nêrîn û ti meselên din li cem min tunene. Ez dikarim bêjim, min ji bo seroketiyeke rast jiyana xwe ya şexsî da sekinandin. Belê, dijmin mirov dixapîne û dafa vedide, lê hema dîsa jî kêmasiya herî xerab ev pirsaye, eger te bi seroketiyê nelîst, wê xebata te xurt dibe, salekê pêşde dibe, yekê paşde dibe, ev ne pêwîste, madem tu di riya rastiyê deyî, wê kêmasiyên te derkevin, lê hema wê tu wan hilînî. Seroketiya sexte di Kurdistanê de pir xurte..."

rêzî têde heye, lê hema ne di riyeke rast deye, xebata ku me kirî, şehîdên ku me di wir de dan, hîşt ku welatparêziya wê xurt bibe gelo serhildan çawa çêbû? Me şehîdên mezin di wir de dan, millet dît ku kezeba wî ji holê radibe, kezeba millet şehîdên PKK ne. Xwe da ber mirinê û rabû, ev rabûn jî sedî sed bi şehîdên PKK ve girêdayiye. Hinek kesên xerab û bê rûmet vê rastiyê înkar dikin, dibêjin "gel bi xwe rabûye..." Ev ne raste, belkî peleke darê bi xwe li ber bayê ku tê biheje, lê hema gel bi xwe nikara mîna pelekê biheje, ne gengaze (mumkine). Belkî di cîhanê de gel bi xwe û ji e ber bihejin, lê hema ev di Kurdistanê de nabe. Dijmin ew bi hezar deran ve girêdaye û di bin ve kiriye, nikare xwe bilivîne, wê tu bi çi awahî serhildanê çêbikî? Eger ne amadekariya partiyê ya mezinba, ne cesaretba, û fedekariya mezinba, te nikaribû nefes bikişanda, yekî jî newêrî bû bigota ez kurd im, ew kesên xerab vê rastiyê napejirînin, çima? Li kêfa wan nayê, dîsa ez dibêjim, berî her tiştî xwîna şehîdan di bin van serhildanan deye, ya din jî, bi salan amadekarî (hazireti) çêbûye, bi rastî niha ev gava bû gaveke dîrokî.

Dema ku mirov li cîhanê binêre, ev gava li gora wan ne pir mezin e, Filistînî her roj serhildanê çêdikin. Lê eger em li gor dîroka xwe lê binêrin, gaveke mezin e, û hatina we ya vir jî di bin hikariya serhildanê de ye, li ser vê gavêye. Di dîrokê de tiştek ji xwe ber çênabe, tiştek li ser ti tiştekî çêdibe, bingeha her tiştî heye, gava yekemîn dibe gava duwemîn. A me jî wusa ye, gava ku min bi salan bi tenê avêt, bû gava hevalan, gava hevalan jî, bû gava gel, li cihekî destpêkir û li pir cihan belav bû. Niha, maşellah hûn dibînine, li her aliyê Kurdistanê gelê Kurd ji bo her tiştî hazire (amadeye), ev jî bi gava destpêkê ya herî bi çûk ve girêdayiye. Yekî ku Kurdistanê nasbike, wê bizanibe ku gavên destpêkê li Kurdistanê nayên avêtin, serokên dirust, ên bi gel ve girêdayî û yên jî bo serxwebûn û azadiya gel tenê dikarin bavêjin.

Di Kurdistanê de zagona (qanûna) seroketiyê çiye? Em pir li ser vê pirsê disekinin. Ji bo hevalan jî, hevalên ku dixwazin seroketiya gel bikin, em ji wan re dibêjin "hûn çiqas teng bin, bê derfet bin, di bin lêdana mirinê de bin, hûnê dîsa bi seroketiyê nelîzin, hûnê nefesa dawiyê nola serokan berdin, bi xwe nelîzin, sivik nebin, gotina ku hûn dikin û gava ku çe dikin, wê li hawîr dora xwe roniyê, cesaretê çêbike, wekî din, serokeî ne gengaze (mumkîme). Yên ku dibêjin em ji bo seroketiyê hene, ev jî bo wan jî pêwîste. Min niha bi kurtayî dîroka PKK anî ziman, mirov dikare çi encamê jê derxe? Li aliyekî karê min heye, karê seroketiyê, belkî ez xwe pir serok nabînim, lê hema taybetiyên (xususiyetên) wê çine, ez baş li ser wan pirsan disekinim. Ez yek caran wekî endamekî bi çûk ditevgerim, yek caran jî wekî serokan, eve karê min, barê li ser pişta min eve, ez hildigrim. We jî niha dirikandiye (ispat kiriye), ku seroketiya me dikare tiştekî bike. Niha xuyaye ku ev seroketiya li hember dijmin sekiniye, roj bi roj xebatê bilind dike, mirovên ku diafirine (çêdike) pakin û heya niha bi serketiye. Dema ku hûn li dîroka gelê Kurd binêrin, hûnê bibînin, ku tim têkçûye, bi serneketiye, rastiya dîrokê eve. Lê hema di bin seroketiya PKK de serkeftin hatiye çêkirin, PKK rabûna mirovê Kurd e, rabûna gel e. Ez nabêjim emê jî vê û bi şun ve sedî sed wusa bimînin, na! Xebateke mezin dixwaze, lê hema tiştê ku heya niha çêbûye, eger mirov dersê jê bigire, dikare her tiştî çêbike. Hûn baş dibînin ku ji tunebûnê ev hebûna peyda bûye, rewş ne weke ya berêye, berê mirov nikaribû du gotin bigotana. Niha her kes dikare şer bike, bi navê PKK bixebite, ya herî pewist ewe ku gelê kurd bi xwe bikarî xebatê mezin bike. Hûn bi xwe dikarin bikin, ev jî ne hindik e. Bifikirin, berî vê demê we li kuderê civînên wiha mezin çêdikirin, di dîroka we de ev tişta tuneye. Bi rastî di dîroka gelê Kurd de wiha civîn çênebûne, û ne jî duruşme (şiar) hatine avêtin. Kesî nikaribû bi vî awahî fedekarî û dilêriya mezin temsîl bike, lê hema niha ev bûye rastiyek, ne li vir tenê li her derê welat. Bi milyonan xwe gihandine vê qehremaniyê û li ser riya me ya rast dimeşin, ji vê bêhtir "ez ji bo Kurd û Kurdistanê dixwazim şer bikim", em gelek derfetan didine dest wî, yekî ku dixwaze seroketiyê bike, em dibêjin hewqas endamên PKK ji bo te, tu dixwazî şerê gel bikî, em dibêjin werqas şervan ji bo te, tu dixwazî serhildanê çêbikî werqas gel amadeye.

Niha dîroka gelê Kurd di riya serxwebûn û azadiyê de her roj bi pêş dikeve, derfet fereh bûne. Ez dîsa bi hevalan re dibêjim, bi çi awahî çêbûn, me ev derfet bi çi awahî dane ber we? Hûnê bi dîrokê zanibin, ê ku bi dîroka xwe nizanibe, bi dîroka seroketiyê nizanibe, nikare kar pêşve bibe, wê pê bilize û lîska tewre xerab jî ewe ku mirov bi xwe bilize, bi gelê xwe bilîze. Mirov bi niyeteke pak jî pê dilîze, liskên tewrî xerab bi niyetên pak çêdibin. Bi rastî ez niha dinêrim ku me kûr û fereh ev seroketiya vekir, min jiyana xwe bi her awahî vekir, danî ber çavên hevalan û datînime ber çavên we jî, bê tirs dikim, çima? Sedema yekemîn di ketina Kurdan de, bi rêvebirina seroketiyêye. Min berê jî got, wekî ku hûn dixwazin ez xwe serok nabînim, eger ne pêwîst be, ez nêzîkê jî nabim, lê hema pirsa seroketiyê jî bo gelê Kurd gelekî pêwîst û mezin e. Hebekê namûsa mirov hebe, mirov nikare jê bireve, ji ber vê sedemê ev 20 salin, ez bi her hêz û derfetên xwe nefes bi nefes pêreme û xurt dikim. Ji vê bêhtir ti nêrîn û ti meselên din li cem min tunene. Ez dikarim bêjim, min jî bo seroketiyeke rast jiyana xwe ya şexsî da sekinandin. Belê, dijmin mirov dixapîne û dafa vedide, lê hema dîsa jî kêmasiya herî xerab ev pirsaye, eger te bi seroketiyê nelist, wê xebata te xurt bibe, salekê pêşde dibe, yekê paşde dibe, ev ne pêwîste, madem tu di riya rastiyê deyî, wê kêmasiyên te derkevin, lê hema wê tu wan hilînî. Seroketiya sexte di Kurdistanê de pir xurte, ez naxwazim li vir pir li ser mirovên Kurd bisekinim, lê hema di cîhanê de kesek weke me bi xwe nakene, divê mirov vê jî bir neke. Însanê Kurd di nav şaştiyên mezin de dijî, ne azade, xwe azad dibîne. Di vê demê de her kes xwe azad dihesibîne, dema demoqrasiyê'ye, ya serxwebûnê'ye. Em li xelkê dinêrin, xwe wisa dibînin, ev şaştiye, em ne azadin, ne serbixwene, emê çawa xwe serbixwe û azad bihesibînin, na! Me welat inkar kireye, ti nêrînên me yên rast li ser me tunene, em xwe bi şikil insan dibînin, li dor xwe dinêrin û dibêjin, kincên me jî wekî yê însananin, em jî diçin xwarin û malan çêdikin, yanî em jî însanin, ev ne raste. Li cîhanê binêrin, mirovên din tev bi welat in, serbixwe û azad in, bi vî awahî jî xwe re jiyan peyda kirine, jiyana şexsî jî li ser van tiştan çêdibe, kesek çiqas azad be, hewqas jiyana wî jî azad e. Em heya niha wenda bûn, ji bo vê, nêrîna me li ser me şaşe. Niha bi hebûna PKK ev şaştî rast dibe, tiştê ku di kesbûna seroketiya PKK de ispat bûyî eve, yanî bi her awahî şexsiyeta kurd da ber çavan û vekir. Ev ne hindike, çima? Di dîroka me de heya niha ev tişta çêbûye, dîroka reş, a ku her dem xwe înkar dike, bi xwe dikene, bi xwe dilîze û heya bêvilê dikeve gemarê. Mirovê Kurd di vê dîrokê de mezin bûyî, wê çiqas xwe bi însan'ke? Wê çiqas di nav însanan de bimeşe. Dema ku însanê Kurd fedî dike, ji bo çiye? Ji ber ku mafê wî tuneye ku di nava însanan de bigere, yê ku bigere, divê berî her tiştî xwe bike xwedan şeref, me heya niha kîjanî xwe gihandiye şerefê? Ji ber vê sedemê mirov nikare seriyê xwe di nav gelan de rake, tim serî li jêre. Tu tim fedî dikî, bê çareyî, me ev rastiya bi cesaret derxiste meydanê. Têye bira min, min jî fedî dikir, min jî digot "çima em jî Kurd peyda bûne, eger em jî gelekî xurtbana, em nediketine vê rewşê..." Ev dîtina zaroki bû, dîtin bê baweri, ya ku mirov nake tiştek, mirovê Kurd bi piranî jiyanê bi vî awahî dibîne. Me got bi tirsê nabe, tu bitirsî, xwe inkar bikî û bi xwe bilizî nabe.

Di wan astengan de, di wê rewşa xerab de seroketiya PKK derket. Ev seroketiya ne tenê ji bo çend salan çêbû, û we di wan salan de daxe qada şer, na! Heya niha di dîrokê de çi xerabî û xwefirotin bi navê seroketiyê bûye, em derdixine meydanê. Ji bilî vê jî, seroketiya ku em çêdikin, ji bo sed saliye û belkî hin bêhtir jî, ez dikarim bêjim ji bo hezar saliye. Me tiştekî din jî danî ber çavên gelê Kurd, eger bixwaze jiyana xwe li ser vê xakê bimeşîne, wê di kîjan riyêkeve û bi çi awahî bi rêve biçe? Me ev pirsa jî bersivand û xuya kir. Niha hûn jî min re dibêjin "serok xwe wiha bihêle... xwe biparêz e" Lê hema eger mirov bi rastî li seroketiya me binêre, wê bibîne, ji bo ku însan hezar salî tim bi serkeve çêbûye, ji bo ku êdî seroketiya gelê Kurd careke din xwe navêje, dunya bi xwe bilîze, ew bi xwe nelize, seroketiya ku em di Kurdistanê de dimeşînin eve. Dema ku ez vê seroketiyê dimeşînim, ez van pirsan ji xwe dikim, hûnê rabin, lê ranebin? Serkeftin çêbibe, yan jî çênebe? Ne ji bo îro tenê, ji bo dîrokeke dirêj. Ez tim dibêjim, hûn radibin û serok derdikevin, xwe rast bigihînin. Di dîrokê de sedema wenda bûna me eve. Yanî di cîhanê de me jî tevan bêhtir bi seroketiyê lîstiye, ji bo vê hûnê seroketiyê rast nasbikin, ev jî ji her tiştî pêwîstî re. Di malê de, di gund de, di bajêr de, kêlî bi kelî,seet bi seet, naskirina wê weke xwarin û vexwarinê ji we re gereke.

Niha em bi seroketiya xwe ya şoreşgerî têne ser we. Partî çêbû, şerê gerîlla rabû ser piyan, dimeşe û wê bimeşe jî. Gelo wê karê we bi çi awahî pêşve biçe? Bi rastî, di 7 saliya hilpişkîna 15'ê tebaxê de hûn dixwazin rola xwe bilîzin, dema ku hûn bi vî awahî xwe derxine holê, yanî hûn jî hene û dixwazin tiştekî bikin. Bawerî û cesareta we jî ya gelek hevalan xurttir e, bi giyaneke (ruh) bilind, bi fedekariyeke mezin hûn gavan davêjin e. Bi rastî, fedekariya gel jî hemû fedekariyan mezintir e, hêza gel jî her hêzê xurttir e. Gelekî ku di riyeke rast de rabe û bêje ez dixwazim rola xwe bilîzim, jî vî gelî bi hêztir ti kes nine. Gava ku hûn dixwazin di vê demê de bimeşin, bi vî awahiye. Dîrok ji bo we dibêje rabin, hûn jî niha bersivê didin û dibêjin, em rabûn. Berê jî pir gel rabûn û bi deh hezaran şehîd dan, ev li pêşiya weye jî. Dîroka Kurd çiye? Çiqas gel rabûye, hewqas ketiye, ev tehlûka hin jî holê ranebûye. Belê, hûn di destpêkê de wiha bi mere ranebûn, çima? We pir serokên sexte dîtin, we pir ketin dît, wan tirsa mirinê xistibû dilê we, hûn tirsandibûn, we cesaret nekir bi mere rabin. Cesareta ku we li ser PKK çêkirî, ne bê sedem e, we pir nihêrî, we pir pîvand û li dawiyê we biryar da. Mirovê Kurd zû zû nakeve riyekê, dema ku dikevê, bi her hebûna xwe li ser dimeşe. Gelê Kurd zû zû ranabe, dema ku radibe jî, dibe hêzeke mezin, isûla Kurd eve.

Niha hûn dixwazin di bin seroketiya PKK de rabin, radibin jî. Heya niha PKK seroketî kir, wê jî vê û bi şun ve jî bike. Şervanên PKK hûn parastin, wê hin jî we biparê-

zin. Lê hema meşa we ne ev tenêye, bi vê tenê meş nagihîje serî, hûnê bi xwe bimeşin. Heya niha hûn gilî û gazinan dikin, dibêjin "çima PKK hevalên xurt naşîne nav me?" Hûn tim serokên xurt dixwazin, ez li ser vê sekinîm û me heya niha pir hevalên xurt şandine cem we, hûn zanin niha piraniya wan şehîd bûne, we ew dîtin, hûn bûne xwedan biryar, hîn jî hûn ên xurt dixwazine. Gengaze (mumkinç) ku serok bi xwe bilizin, ev di dîrokê de çêbûye, di nava me de dibe ku derkevin. Di dîroka PKK, ya kurt de çi derket? Bi navê me, sedî sed jî bi alîkariya min, xwestin min hilînin, wê çawa bi we nelîzin e?! Yanî, bê alîkariya me nikarin bêhna xwe bikşînin, kes li wan silavê nade. Ne mafê wane, çav bera seroketiyê dane, yanî wê çawa bibine serokên mezin. Min got "Hûn nikarin bibin şivanê du bizinan, hûnê bi çi awahî serokatiyê bikin?!"

Bi rastî, seroketî pir kesan serxweş dike, dibînin ku her kes rûmeteke mezin dide seroketiyê, her xwarin jêre heye, rihetiyê dibîne, ew jî serxweşbûne û bi vî awahî fêmkirine. Mirovê Kurd jare, zehmetiya seroketiyê nizane, ew tim bi çavekî şaş li seroketiyê dinêre. Ez dikarim bêjim karê min ji sedî-nod ev nêrînên şaş ji holê rakim, hilînim. Pir kes derketin, bi rastî, alîkariya ku min bi wan re kir, kesî nekir, paşê çi dibêjin? Emê çawa zirarê bighînine seroketiya PKK. Karê ji bo welat dane aliyekî û dixwazin bibine serok, tenê ji bo ku bibine serokê partiyê xwe amade kirin û dest bi komployan kirin. Nakevin nava kar, li ser hevalên xwe tiştên xerab dimeşînin, heya kuştina wan jî, ew gişt ji bo ku xwe bikin serokên duwemin. Pir kes wiha derketin, me got, werqas alîkarî me bi were kir, ji bo ku hûn bibine însan, me hewqas tişt dane we, hûn hîn çi dixwazin. We ev fikra gemarî bi çi awahî girt, li ser çi bingehê hûn hevalan şehît dikin, zerara ku dijmin nagihîne me, ew di rojekê de digihîn me, çima? Wekî ku me got, çav berdane serokatiyê û dixwazin bi dest xwe ve binin. Di piştre ev kes bûne belayên mezin, piraniya wan hatine kuştin, hinek ji wan teslîm bûn. Ev çi derdixe meydanê?

Di nava Kurdistanê de seroketiya kevnar pir xurt e, pir kes dixwazin di PKK'de jî vê seroketiyê bimeşînin. Ji ber vê sedemê ez tim dibêjim, baweriya min xurt e ku ez vê xebatê pêşve bibim. Him taybetiyên serokatiyê û him jî karê serokatiyê ez dikarim pêkbînim. Lê hema divê mirov baweriya xwe li ser keseki tenê çêneke, li dîroka PKK binêrin, çiqas lisk çêkirin. Belkî ne bi niyetên xerab, ne bi dijmin ve girêdayî bûn, kesbûna wan wiha ye. Divê hûn dîtina xwe li ser seroketiyê durust bikin, nola ku we di dîrokê de goti nebêjin, yanî "mezinên me her tiştî dimeşînin" na! Wê mirov bi wî awahî mezinbûnê ne pejirîne.

Seroketiya ku me di PKK'de çêkirî, bi kesan ve ne girêdayî'ye, bi taybetiyan ve girêdayî ye. Hûnê li taybetiyên serokatiyê binêrin, çine ew, bi çi awahî çêbûne, bi çi awahî mezin dibin? Ji tunebûnê çawa hebûn çêdibe? Di tengahiyê de bi çi awahî ferehî çêdibe? Çawa bi derfetên pir hidik ên mezin çêdibin? çawa berxwedan çêdibe? Ev gişt taybetiyên (xusûsiyet) seroketiyêne. Wekî din jî, nêrînên konevanî (siyasî) li ser cîhanê, li ser welat, siyaset çiye, hûnê hînî van tiştan bibin. Di mesela wekheviyê de, di têkiliyan de, di belavkirina kar de.

Bi kurtî, hûnê li yê ku serokatiyê dimeşîne binêrin, taybetiyên serokatiyê pêktîne an na? Pir kesên ku bi navê serokatiyê derdikevin tiştên nebaş dikin, zor di destdeye, û belkî jî li we zor bike, hûnê çi bikin?! Di vir de hûnê taybetiya serokatiya PKK nasbikin û zanibin wê gel bi çi awahî xurt xwe nêzikî serokatiyê bike, heke hûn wiha nekin, hûn rizgar nabin,eger hûn zû di şaşitiyan kevin, wê zû bi we bilîzin. Niha ez bi xwe bawerim ku, heya ez heme, kes nikare bi navê min bilîze, belkî zerarekê çêkin, lê hema ezê xwe bigihînim wan. Lê dîsajî ez her dem tuneme, dîsa ez vedigerînim û dibêjim bi kesekî tenê şoreş nameşe û bi sernakeve. Şoreş mesela gel bixweye, wê gel zanibe karê xwe bimeşîne.

Hûnê bi xwe di xwe de seroketiyê çêbikin, seroketiya gel çiye? Tiştê ku hûn jî PKK hînbûne, hûnê bikin, di vir de kêmasiya we mezine, hûn tim dixwazin ku yek ji jor ve we bimeşîn e. Niha ev jî ji holê rabû û min jî karê xwe kir û gihande we, hûn jî dibêjin "seroketiya te raste" ez jî dibêjim, me wiha kir û gihande we, ev pêwîst bû, eger me nekira, hûn nikarîbûn weke pelekî bihejiyana. Di dîrokê de nola karê ku me kirî, her dem çênabe. Ji vê û bi şun ve hûnê bi xwe bimeşinine, ne partî tenê bimeşîne. Belkî partî di demeke kin de pûç bibe, wekî partiyên dewletên sosyalîst, hişk bûn, bûne hestî. Ev 70 salin dixwazin Sosyalîzmê çêbikin, lê hema pê li stin. Eger tu niha xwe belav bikî, wê tu jî yên sosyalist hîn xerabtir bibî, çare çiye?

Niha burcuwaziya cîhanê dibêje "ideolojiya sosiyalîzmê bi bin ket û têkçû", ne raste. Yê ku têkçûyî, ne demoqrasiya gele, ne sosiyalîzma gele, na! Serokên wan dewletan û islûba wan têkçûye û îflas bûye. Sedema mezin ewe ku gel xwe nekire demokrat û sosyalist. Divê em dersan ji van kêmasiyan bigirin, da ku em nekevine wî warî.

Bingeha ku PKK daniye xurt e, nêrînîna wê dikare mirov bimeşîn e, ji vê û bi şun ve wê tu bibêjî "ez têdame", tim baweriyê, berpirsiyariyê (mesuliyetê) bi xwe bike, him dîtin, him jî kirin. Mebêjin bila tim serok werin pêşiya min û min rakin. Ev ne raste, eger hûn li benda serokên sexte bin, wê pergala we belav bikin. Dîroka kurdan wiha çêbûye, ez nabêjim, min pir kir, yan hindik kir, lê hema ez bawerim ku min di van salan de xebateke xurt û bilind kir, ne ji bo çend salan, lê ji bo salên dirêj. Ji vê û bi şun ve hûnê bi xwe, xwe bikin serok, eger çend kesbin jî, dirok ji were dibêje rabin, hûn radibin, ev destpêkeke başe, mezine, lê hema ev ne bese. Hûn hîna nikarin di mala xwe de, di gundê xwe de komeke bi çûk çêbikin, hûnê çawa serokatiya xwe bimeşînin. Xortekî sivik dikare bi navê we, bi we bilîze û nebaşiyan bike. Hûn digirin e, dibêjine bila partî yekî baş bişîne, em bi paş ketin. Eger hûn bi aqil bin, hûnê politîk û seroketiya me rastî û baş fêmbikin. Xortekî sivik çiye? Hûn jî wî bêhtir seroketiyê temsîl dikin, şoreşgeriya PKK heya dawiyê ji bo gel e, ne ji bo salekêye, ji bo hezar saliye, ev raste? Belê raste, hûn tev jî baş dizanin ku ez ji destpêkê de û heya niha li ser vê riyê dimeşim, bi çi awahî dimeşim hûn dizanin, heya niha min giliyek nekiriye, min negotiye, "ez mirim, bê çare mam..." û ez nabêjim ji. Pir kesan seroketî fêm ne kirine, em her derfetê didin dest û dîsa jî gazinan dike (şikayet). Di hundirê partiyê de wihaye, di nav we de wihaye. Ji ber vê sedemê, yên ku xwe bigihînin seroketiyê ne ezim, hûn bi xwene, me rast xwe gihandiye we, lê hema hûn nikarin xwe mezin bikin, ev kêmasiya weye.

Ez ji bo niha nabêjim, hûn hîn di distpêkê dene, gavên bi çûk davêjin, belkî siba gavên mezin bêne avêtin, bi deh hezaran kes xwînê birjînin, wê demê mirov dikeve kêmasiyên mezin, ji bo ku mirov nekeve wan kemasiyan, wê ji neha ve xwe nêzîkî serokatiya rast bike, û xwe li ser mezin bike.

Di nav mirovên Kurd de axatî xurt e, politîke'ke wiha bi gelekî tev dilîze, pir bi vî rengî derketin, wê derkevine jî. Hûnê wê demê çi bikin? Hûnê sedî sed nola ku ez dibêjim bikin, yanî xwe di serokatiya rast de mezin bikin, hûnê hebekê mêjiyê xwe bi êşînin, nêrîna xwe, politîka xwe xurt bikin, xwe bi yek'kin wekî din çare tuneye. Yekîtiya xwe çêbikin, zanîna xwe di warê konevanî de û rêkxistinî de xurt bikin, xwe di şer de jî mezin bikin. Eger hûn hewqas dibêjin em hene, wê çawa bi we bikenin? Hûnê çima van giliyan bikin? Yekî ku wiha li ser xwe bisekin, ne mumkine şikayetan bike û kesek pê bikene û pê bilîz e.

Gava ku we avêtî ez bi çûk nabînim, ji gava xwe mezintir dibînim, lê hema ditirsim, çima? Hûn zû bi xwe dikenin, ez ne wihame. Ji bo van hevalan jî dibêjim, însanekim, dibe ku ez niha bikevim û bimirim, mirov nikare xwe ji mirinê xelas bike, lê hema di vê riyê de mirin tune! Tiştê herî mezin, ewe ku mirov di riya bê mirinê de biçe û têde her dem bi serkeve, divê mirov li ser vê riyê bimeşe. Me bi vî awahî seroketî çêkir û gelê Kurd bi vî awahi bû xwedan şeref, xwe parest û navê xwe çêkir. Eger ev rastbe, we mirov çima bikeve? Xebata ku mirovekî, şexsekî pêkanî û kirî, çima hûn nikarin pêkbînin? Çima hûn tim digirîn? Xwe tim ser li jêr dibînin, tim ji derve serokan li ser xwe dixwazin? Ev ne raste, di hundirê mal de jî jin û zarokên malê tim dibêjin, serokê malê mêrê malêye, mêr jî dibêje dewlet, dewleta bi çûk jî tim dibêje, dewleta mezin. Ev fikra feodalîzmêye, ya kapîtalîzm û emperiyalîzmêye. Ji vir ve ew ramana ji mere maye. Wê mirov xwe jê bi dûrxe. Hûn dibêjin "em demokrasya gel dixwazin, wek hevî û sosiyalîzmê dixwazin, hûnê bi islûba me bixwazin, wekî din nabe.

Niha burcuwaziya cîhanê dibêje "ideolojiya sosiyalîzmê bi bin ket û têkçû", ne raste. Yê ku têkçûyî, ne demoqrasî û sosiyalîzma gele, na! Serokên wan dewletan û islûba wan têkçûye û îflas bûye. Sedema mezin ewe ku gel xwe nekire demokrat û sosyalist. Divê em dersan ji van kêmasiyan bigirin, da ku em nekevine wî warî. Dîroka kurd jî ji hemû dîrokan tarîtire, hûnê vê jî zanîbin, wekî din çare tuneye, jiyana bi şeref tuneye, jiyana bê şeref jî ji mirinê xerabtire, gereke kesek ji me vê jiyana xerab nepejirîne. Min çima di rêveçûna xwe de werqas xebat xurt kir? Ji bo jiyana bi şeref, yanî ez ji bêjim hebekî şerefa min heye, ev ji bo we tevan pêwîste, bêyî vê însan ne însane.

Ji vê û bi şun ve serhildana gel e. Emê bi serokatiya PKK xurt alîkariyê bikin, kesên ku bimeşin jî, hûn bi xwene, yên ku şer bikin, hûn bi xwene, di her alî de şer, bi raman, bi exlaq, bi politîk, hûnê bi xwe biryara xebatê bidin û bimeşînin. Çareyan di xwe de bibînin, mafê we tune hûn giliyan bikin, zimanê tim gilî û gazinan bike ne yê mirovê serbixweye, zimanê ku di bin serokatiya PKK de çêdibe, ne ew zimanaye, zimanekî dine, yê nuhe. Ji bo vê hûnê çareyan di xwe de çêbikin, li kuderê derd'ek derket, hûnê xwe pêgihînin û dermên jêre bibînin. Piraniya we niha dibêjin, "filan kes xayin derket, bi me lîst, zirar gihande me" vê mebêjin, hûnê dadgeha xwe (mehkeme) bi xwe çêbikin, lê hema hûn nikarin dadgeha gel çêbikin. Di vir de hûn dikarin biryara xwe rast bidin û wî kesî ceza bikin, qerar di destê wedeye, hûnê xwedanê wê qerarêbin. Bila çarpênc kesên bi aqil, bi yekbin, dadgehan xwe çêbikin û wî kesê tewan bar pirsiyar bikin, "te çima wiha kir?". Vî karî bikin, bila ev taybetiya di we de xurtbe. Nola berê mekin, yanî çi were serê we, yan bigirîn, yan birevine cem axayekî û yan jî cem dewletê. Werin çareyekê ji derdê minre bibînin, hûn wiha dibêjin, lê hema bizanibin ew birîna mirov derman nakin, birînê kûr dikin, yê ne mafdar (neheq) berdidin, xwedan mafjî digirin û ceza dikin, ji bo vê hûnê zanibin biryarên dadgehê bidin û ji hev cuda bikin.

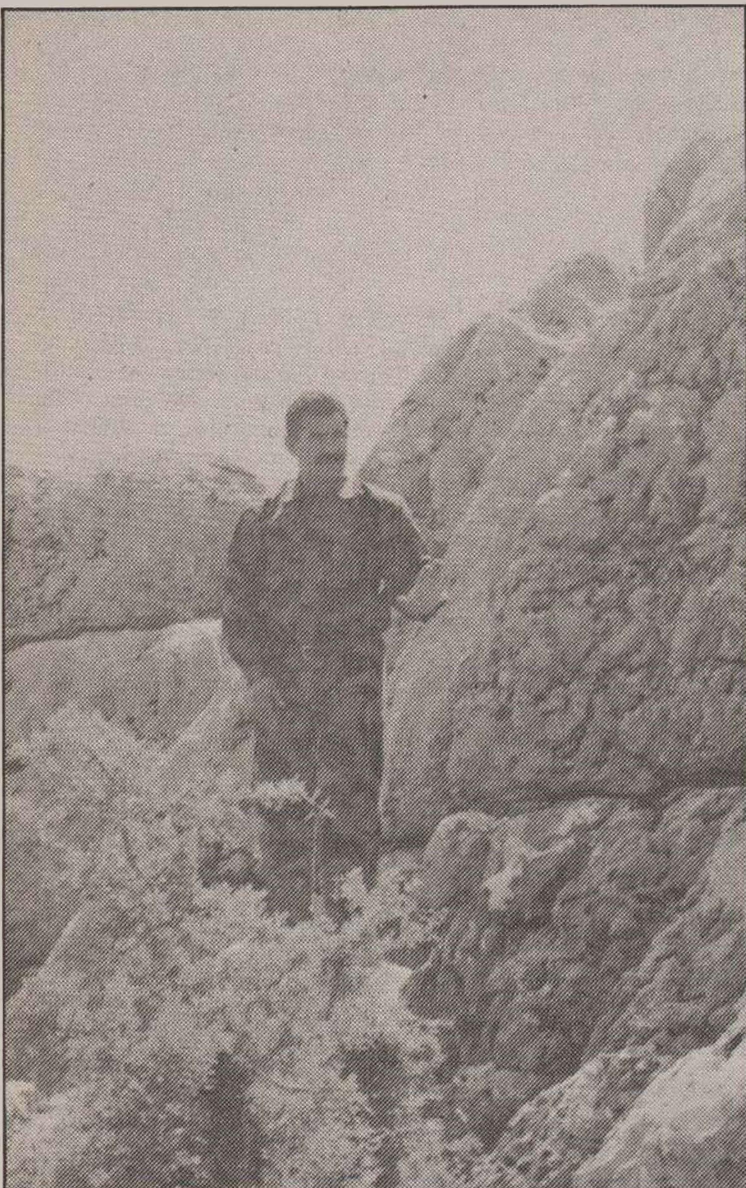
Dema ku di bajarekî de zirara dijmin xurtbe û zordarî bilindbe, li hemberê rabin. Niha yekîtiya we heye, derfet (înkan) gelekin ku mirov bi serhildanê rabe, bi xwe biryara serhildanê bidin. Çend gund, çend bajar bi yekbin û rabin. Mirov dikare bi tenê ji serhildanê çêbike, di bajarekî de, di gundekî de dikare bi serhildanê rabe. Divê li Kurdistanê serhildan wiha çêbibin navçeyîbin, gel tev bi hevre ranabe. Niha li Nisêybînê gel yeke, xwe gihandiye koçbera serhildanê, bila rabe, bi çûk be jî xem nake, çend gund dikarin meşekê ji bo serhildanê çêbikin, li bajarekî mezin mîna Diyarbekir wê mirov karibe heya dawiyê serhildanê çêbike, dixwazî bila kevir li ser kevirekî nemîne. Dijmin hewqas fêde jê dîtiye û karbidestiya xwe têde xurt kiriye, eger te derfet dîtin bişewtîne, çawa dikî, bike, bi çi awahî şer dikî, bike. Maf di dest te deye, dema ku tu nekî tu bê rûmetî, divê tu bikî. Eger tu nikarî vê jî bikî, li ser mirovên xwe bisekine, wan bicivîne ser hev, ne hêzeke bi çûkin. Di serhildana gel de bila kes nebêje ez nikarim tiştekî bikim, her kes dikare pir tştan bike, ji bo her kesî kar heye. Mezin dibe, bi çûk dibe, hûnê ji min bêhtir li ser serhildanê bisekinin. Hûnê bikin, bila jiyana we vala derbas nebe, we heya niha jiyana xwe vala derbas kiriye.

Ez dixwazim roja xwe bi xebtên mezin derbas bikim, ev 20 salin ez wihame, her rojekê tiştekî mezin çêdikim, ji duh iro mezin dikim. Ev ji were ji pêwîst e, divê hûn ji wiha bikin. Heya niha temenê we (imir) vala derbasbûye, heyfe, ji vê û bi şun ve hûnê qîmetê bidin xwe , bila baweriya we bi we hebe, hûnê bigihînin serî. Eger gelek di riya rast de xwe bike yek, rast kar bike, cîhan tev li hember bisekineji nekare hiline. Dîroka gelan ev tşta îspat kiriye, di dîroka me deji ev tişta îspat bûye.

Yê ku li dîroka PKK binêre, dikare hezar carî serkeftinê bibîne. Hûnê bibînin, heke ev raste, ti kes nikare mirov li ser riya serxwebûn û azadiyê bide sekinandin. Niha dijmin xurt bi ser me ve têye, em ji her kêlî bi kêlî li ser vî dijminî disekinin. Kemalîst ji faşîstan hovtire, Hitler digot "Atatirk mamostaytê min e". Gelan bi çi awahî ji holê radike, çawa pê dilîze, di dîrokê de tim ev kara kiriye. Ewin ên ku niha li ser me vê zorê dimeşînin, şerê ku niha dimeşînin, şere seyane (şerê kûçikan). Ji xwe zagoneke (qanûn) wan heye, dibêjin "em seyan bi seyan bikujin", vê siyasetê xurt dimeşînin.

Dema ku em li ser şerê taybetî bisekinin, divê pir tişt bêne gotin, lê hema me bi kurtî hewal da (xeber da). Şerê ku dijmin dimeşîne, yê dizîyêye, cîhan nizane ev şer çawa dimeşe. Ne gelê Kurd û ne jî gelê tirk pê dizane, zilm, lêdan, belavkirina peran... kes nizane bi çi awahiye. Bi rastî di dîrokê de mêtingerê Tirk bê nimûneye, li cîhanê kesek mîna wî bi ser gelan ve rejima xwe najo, rejîmeke wiha hov tenê li Kurdistanê maye. Dema ku di cîhanê de neheqiyeke bi çûk çêdibe, her kes li hember disekine, ev dijmina, dixwaze gelekî ji holê rake,ne weke metingerên dine. Demekê Fransa û Inglîz, hinek millet xistibûn bin nîrê xwe. Ji Ereban re digotin, hûn Erebin, hûn Efrîkîne... yanî, hebûna wan dipejirandin, heya siyonîzma Îsraîl ji Filistînan qebûl dike. Lê hema ev dijminê li ser me, ne zimanê me û ne jî tiştekî din ji bo me dipejirîne , dibêje "tu ne însanî". Di cîhanê de kesek wiha nake, ev hovîtiya li ser me roj bi roj dimeşe. Qerara ku wan li vê dawiyê derxistî, karê ku niha li ser sinor dike, gundan dişewitîne, malan xerab dike, çi dibêje? "Ez ji bo ku li dijî Seddam şer bikim xwe amade dikim". Bi vî awahî ji xwer e delîveyan (fersend) dibîne, hewqas rejimeke rûreş e. Di dema Şêx Seîd de jî wiha kir, hevalbendî bi soviyet re çêkir, got ez pêşketinê temsîl dikim û Şêx Seîd ji paşverûye. Bi vî awahî alîkariya Soviyetê girt û pê serhildana Şêx Seîd şikand. Bi navê pêşketinê li Dêrsimê jî wiha kir, niha jî li her derê dike. Bi rastî, yekî ku dijminê xwe nasneke, nikare tiştekî bike, divê mirov him xwe û him jî dijminê xwe nasbike. Çiqasî tu dijminê xwe nasbikî, werqasî tu karî şerê wî bikî, çiqasî mirov şerê taybetî (xas) nasbike, hewqasî dikare şerê gel bilind bike.

Niha em pir li ser şerê taybetî û lîstokên dijmin disekinin, çawa bi navê dîn lîstokê çêdike? Ayatên Quranê bi helîkopteran belav dike, dibêje "ên li hember we kafir in..." Bi navê dîn xerabiyan dike û bi dîn dilîze. Dibêje "PKK li dijî malbat û namûsêye", lê hema her roj bênamûsiya ku ew dike kesek nake, malbatan xirab dike,wêran dike. Bi rastî, ne namûs hişt, ne jî malbat hiştin, hîn jî dibêje, ez namûs û malbatê temsîl dikim. Bi peran dilize, bi çiwalan (telis) belav dike, li aliyekî mirovê me birçî hiştiye û li aliyê din jî dibêje were ji tere hewqas pere, ji mere nokeriyê (ajantî) bike, bi vê yekê re çi dibêje?

"Ez feqîr û xizanan xwedî dikim", wan birçî dihêle û paşê ji dixe riya xiyanetê. Ez guman dikim, çekên ku niha di cîhanê di qedexene (yasax) ev dijmin bi kar tîne. Li hember Emerîka û Ewropa çi dibêje? "Ez we di rojhilata navîn de temsîl dikim", bi karbidestên rojhilata navîn re ji dibêje "ezê têkiliya we bi Amerîka û Ewropa re xurt bikim". Bi rastî, durûtiya ku dike, kes di cîhanê de nake. Wekî din jî, leşkerên xwe pirîn, ji bo hevalekî me bi hezaran xwînmijan radike, dibêje "hovîtiya PKK",çiye ev! Tu ji bo mirovekî me pênchezar xwînmij radikî û bi her çekên kêmawî, hov kiye? Dibêjê PKK hove, werqas însanan dikuje û dixwaze milletekî ji holê rake.

Niha ev dijmina dixwaze di demeke kin de şerê şervanan dide sekinandin, serhildana gel birawestine, ji bo vê divê mirov dijminê xwe nasbike, naskirin çi derdixe? Eger mirovê me, yek bi tenê ji bimîne û bi namûsbe, wê bi mirin û mayînê li ber xwe bide û şer bike. Wekî din ji vê naskirinê tiştek dernakeve, fêde nake, ev dijmin ne mirovahiyê bi te dike, lîstokan çêdike, werqas ji mirovatiyê dûre, divê tu jî hewqas bi serde biçî. Bi her rengî şerê gel bike, bi kêrê, bi keviran, bi şewitandinê, di dilê xwe de dijmin mehkûm bike û ziarê bigihîne wî. Şerê gelê Kurdistanê ne wiha be, nikare bi serkeve, ne weke dewletên dine, dijminê me dihêle ku islûba şerê me wihabe, weke ku dijminê te bi ser tede tê, wê tujî wusa bi serde herî. Niha hûn nikarin şer bikin, hevalên me jî nikarin, nizanin şer bikin, çek dane ser milên xwe, pir tiştan hîn bûne. Lê hema diçin çiyan, di şeş mihan de pûç dibin, gelek hevalên me şusane, mirov vê yekê qebûl nake. Dijmin te bê sînor dixwaze ji holê rake, divê tu jî wî bê sînor ji holê rakî, isûla şerê gelê Kurd eve. Yên wekî we jî sedî yek îmkanan derdixe holê. Li her bajar û gundî imkan di dest her kesî de hene ku şer bike. Di gundekî de, xayînek heye û werqas dostên me hene, hûn nikarin wî xayînî hilînin? Di bajaran de hewqas kesên dijmin hene, saziyên (müesese) dijmin hene, hûn nikarin bi serde biçin? Eger tu tiştekî nikarî bikî, bi şev bişewitîne, ev jî xebateke. Derfet niha gelekin, xwe veşêre, bila kes te nebîne û ewê xayin û girêdayî bikuje. Dem ne nola berêye, berê yekî tiştek dikir, dewletê ew digirt, zanîbû kîjanî kirye, niha ne wusaye. Dema ku şer û seroketiya PKK wiha mezin bû, hişt ku tu çi bikî, jî tere bimîne, yanî dewlet nikare te bigire. Derfetên (imkanên) gel di vî warî de mezinin. Dema ku hûn tiştekî dikin, bila kes we nebîne, hûn dikarin xwe veşêrin, eger pirsin kîjanî kir, bêjin PKK kir, jî çiyan hatin, ketin gund, bajêr, kirin û reviyan çûn, bila te nebîne bese. Ev derfeta di destê we tevan de heye, hûn tev dikarin bi vî awahî şer bikin. Li pir cihan niha dibêjin, ji sedî nod dostin, naxwe di wan deran de dijmin nema, eger maye jî, xuyaye ku tu ne xwediyê isûla şerî, ev sedeme. Berde ji sdî nod, ji sedî bist û pênc dost hebin, tu dikarî dijmin hilînî, lê hema nikarin şer bimeşînin, lewma jî dem pûç derbas dibe. Mirov di vir de kêmasiyên mezin dibîne.

Her gavên xwe têxine xizmeta şer, meşa xwe bi ya gel kin, bila meşa we ji bo serhildanê be. Di mizgeftan de (camî) li ser welat bisekinin û behsa serxwebûn û azadiyê bikin, behsa namûsê bikin. Bi mizgeftan welat rizgar bikin. Dîn vî tiştî dibêje, yanî dîn şerefa însanan diparêze, hûnê mizgeftan bikine cihên şer, kes dikare tiştekî bêje? Na, eger hûn di vir de xwe nasbikin, bifikirin, hûnê bikaribin şerê xwe bi xwe bimeşînin. Berî her tiştî hûnê seroketiya gel rast nasbikin, wê mirov çawa seroketiya PKK di nav gel de bimeşîne, hûnê vê zanibin, a din jî, hûnê islûba şerê xwe nasbikin. Eger hûn van herdu tiştan nasbikin, hûnê şerê xwe heya dawiyê bimeşînin. Bi xwe çareyan jî xwere bibînin, di tengahiyê de, di ferehiyê de hûnê xwe mezin bikin, wê demê giliyan jî nakin. Eger mirov bi vî awahî bik, gel xwedan kesbûn be, cîhan li mirov werêji nikare bixîne. Ez bawerim, biryara ku we girtî û me girtî eve.

Dijminê li ser me, dijminekî tewrî xerabe, divê mirov rojekê jî di bin destê wî de nejî û tiştekî wî nepejirîne. Jar dibî, xurt dibî, derfet bi çûk dibin, mezin dibin, kîjanî çi derfet bi dest wî ketin, divê pê li hember dijmin bisekine û bi islûba şerê gel seroketiya gel bimeşîne. Yê ku me rizgar bike eve, sedema ketina we jî, jî ber ku we ev tişt negirtin. Eger hûn dixwazin bi serkevin, hûnê sedî sed xwe bi vê ve girêdin û bi vî awahî seroketiya xwe bimeşînin. Ev hevalên di vê dewrê de xwe amade dikin, dewra 7 saliya 15'ê tebaxê ya şoreşgerî, tecrûba 7 salan li pêş wane. Tecrûba PKK bi her awahî li pêş wan vebûye. Belkî di demeke nêzîk de biçin kar, karê mirin û mayînê, ev heval xurtin, bê tecrûbene, lê hema dîsa jî mirov dikare bêje, ev dewra jî hemû dewran mezintir bû. Di dîroka PKK'de tecrûba 15'ê Tebaxê bi rengekî mezin digirin, ez dikarim bêjim, pirsa seroketiyê di vê dewrê de kûr vebû. Em di vê dewrê de fereh li ser şerê gerîlla sekinin. Ji bo vê em dikarin bêjin, ev dewra wê di dîroka şerê gerîlla de roleke mezin bilîze. Wê xwe neke şaşitiyên berê, wê sedî sed bi talîmatên me rabe, wê bi mirin û mayînê wan talimatan bimeşîne. Eger wiha be, ev heval dikarin bi xwe şoreşekê rakin û bigihînin serkeftinê.

Ne ji bo vê dewrê tenê, ji bo vê havînê, tiştên ku me ji bo gel û partiyê çêkirin, cihê xebata ku me heya niha kiriye digire. Me di vê derê de şerê ku dijmin dimeşîne pîvand, me şerê xwe da ber çavan, me pirsa mezinbûnê vekir, me kêm wendakir û pir girt. Yanî me her tişt da ber çavan. Eger ev hevalên ku jî niha û bi şun ve diçin kar, islûba seroketiyê bimeşînin, disiplîna partiyê bimeşînin, dijmin hevalên li çiyan qirbike jî, dîsa emê di demeke kin de tiştên ku me çêkirî û hîn bêhtir jî çêbikin. Divê mirov wiha rola xwe bilîze. Li vir ez dikarim bêjim tiştê ku hûn jî me bixwazin, me da we û da tevayî hevalên PKK. We niha di vir de soz da, hûnê xwedanê soza xwe bin, yekî ne xwedanê soza xwebe, tiştek ji wî dernakeve. Ez jî pir sozan didim, di xebata xwe de ispat dikim. Min jî were got, wê ev havîna, ji hemû havînan xurttirbe, dijmin xwest me di vê havînê de hiline, bi hovîtî êrîş anî ser me, me jî negot, havîne, germe, na! Me jî dijmin bêhtir xwe xurt kir.

Dijmin ketiye çi rewşê? Dibêje, gelo, niha PKK di vir de çi dike? Hinekan dişîne, dixwaze zanibe em çi dikin û çi dibêjin, jî bo ku lî gor gotina me rê jî xwe re veke. Ev çi ispat dike? Me ew xistiye bin hikariya xwe, em jê xurttirin, seroketiya PKK ev rastî derxistiye meydanê. Dijmin jî vê yekê ispat dike, yanî seroketiya me soza xwe da û bû xwedanê soza xwe. Divê hûn jî soza xwe bi cih bînin. Ji vê û bi şun ve bi rastî xwe bi seroketiyê ve girêdin û isûla şer bi rastî bimeşînin, gel ev soza da. Hevalên PKK jî li ser şerê gerîlla û rast meşandina seroketiya partiyê û li her alî. Sond xarin û gotin emê bimeşînin, eger hûn ne xwedanê vê sozêbin, hûnê xerab derkevin, ti kes rûmetê nade we, seroketî jî nade we. Megirin, maf di dest we de tuneye hûn şikayet û gazinan bikin. Tiştê ku hûn jî seroketiyê bixwazin, we girtiye, bi xwe melîzin. Hûn hîn çi dixwazin, me jî tunebûnê ev tişt dan ber we, bimeşînin. Eger hûn bi rastî dixwazin soza xwe bimeşînin emê meşa we di her warî de qebûl bikin. Lê hema eger hûn li gor tahlîmat û biryarên seroketiyê bi rêve neçin, berpirsiyarên wan kêmasiyan hûn bi xwene, ne ezim, heya ez li ber we jî nakevim, çima? Ji ber ku soza we dayî nehate meşandin, ji bo vê em li ser ê ku şiha bikeve tî gotinan bi xêr nakin. Hevaletî bi vî awahî nameşe, ez jî hevaletiyê dikim, binêrin, bipîvin, çi didim, çi dimeşînim, wê hûn jî wusa bikin. Hûn ne zarokin, hûn hevalin, heval zarokiyê nakin, heval egîdin. Hûn jî xebata xwe weke egîdan bimeşînin. Yê ku ji were bimîne, we bi hêle ev kare. Wekî din bi xwe bilizin, bêjin rihetî heye, millet di bin fermana me deye, emê pê bilizin, bi rastî, eger hûn xwe wiha bikin, we xwe wenda kir, xwe xist, we mirin bi destên xwe ji xwere çêkir û ya herî xerab jî eve.

Ez bawerim, di 7 saliya hilpişkîna 15'ê Tebaxê de, hevalên PKK xurt bûne, dikarin li hember dijmin û bi çi awahî dibe, bila bibe, bisekinin û isûla şerê gel bimeşînin. Ji her alî ve seroketiya şer bikin û serhildanê birêve bibin, ji vê bêhtir tiştekî nepejirînin, careke din nekevin kêmasiyên berê, li gor soza xwe bimeşin. Eger wiha bikin, ez dibêjim, çiqas kêmaniyên mezin kiribin, derfet hene ku em wan berat (af) bikin. Na, ku wiha nekin jî, çiqasî kevin û nuh xebata mezin kiribin, wê tev vala biçe, wê demê bigirîn, yan jî ixanetê bikin, xelaskirin tune. Bi seroketiyê, bi navê hevaletiyê pir lîstok çêbûn, nekevin wê lîstokê, hûnê ji berê xerabtir bibin. Hûn baş dizanin, yekî ku seetekê bi PKK're mayî dijmin wî berat nake. Rev ne çareye, bi kar bilîzî jî ne çareye, mirov nagihîne tî deran. Tenê riya me ya raste, riya jiyanêye, pêwîste li ser wê riyê meş çêbibe û li gor seroketiya ku PKK dixwaze, ji bilî vê riyê em tî riyên din qebûl nakin. Seroketiya bi vî awahî em heta dawiyê pêrene, em her tiştî dixin bin xizmeta wan hevalan. Pir kesan berî vê gelek soz dan, lê hema nikaribûn bimeşînin, ne xwedanê soza xwebûn, yê ku ne xwedanê soza xwebe, nabe egîd, yê ku nebe egîd jî nikare karê PKK bimeşîne, karê PKK karê egîd û qehremanane, xebata serkeftinêye.

Di vir de (Lubnan), bi rastî me gav mezin çekir. Gelê Filistîn jî di bin zora siyonizmê deye, di bin zorê deye, welat jî dest diçe, roj bi roj tiştan wenda dike, em hatine cem wan. Me bi wan re hevaletî kir, di vir de jî me li ser wê hevaletiyê xebata xwe meşand. Bi rastî em dikarin bêjin, şerê ku niha gelê Filistîn dike, em heya dawiyê pêrene, ev jî ji bo ku em şer di Kurdistanê de bilind bikin. Kurdistaneke serbixwe û dostaniyeke herî mezin jî gelê Filistîn re çêdike, em hevaletiyê wiha fêmdikin û wiha jî dimeşînin, wê jî vê bi şun ve jî wihabe. Li Lubnanê me bi pir partiyên welatparêz re girêdan û têkilî çêkirin, me bi gelê Lubnanê yê welatparêz re dostanî çêkir. Welatê wan jî niha perçeye, rewşa ku ew têdene rewşeke ne başe, em bi xebata vî gelîre ne, ya jî bo demoqrasiyê. Em dizanin mayîna me li vir girêdayiye bi şoreşa Filistîn û gelê Lubnanêre. Di Suriyê de seroketiya Hafis Esed li dijî emperyalizm, siyonîzm û kevneperestiyêye, em li ser vê bingehê bi vê seroketiyê rene, em qîmeta dostaniyê dizanin. Bi rastî we alîkariyeke mezin bi mere kir, di her alî de we pişt da ber me. We di rojên teng de alîkariya me kir, di dîroka Kurdistanê de ne gengaze (mumkîne) jî bîr bibe. We şehîd jî dan, we bi diravî, bi giyanî (madî-manevî), heya dawiyê alîkarî kir, ez we pir sipas nakim, çima? Ji ber ku gelê Kurd hûn bi xwene, karê weye, hûnê jî vê û bi şun ve hîn xurttir bikin, lê hema dîsa jî divê mirov qîmetê zanibe.

Min bi xwe jî heya niha ev kar meşand, bawerim jî ezê heya nefesa dawiyê roj bi roj bilind bikim. Di pirsa serokatiyê de kêmasiyên dîrokê çine,ezê li ser vê hîn xurttir bisekinim, durust bimeşînim, ez bi xwe jî wekî şervanekime, lê hema di xizmeta serokatiyê deme. Ti carî ez jî nexweşiya seroketiyê natirsim û bi sewda wê seroketiyê nakevim, madem jî gel re pêwîste, ez bi mirin û mayînê pêreme, ne jî bo ku ez jê hez dikim, pê kêfxweşim, na! Ji ber ku seroketî bi we û bi van hevalan gereke, jî bo vê sedemê ez dimeşînim û barê tewrî giran davêjim ser milên xwe. Ev 20 salin ez dimeşînim, wê jî vê û bi şûnve jî heya bêhna dawiyê were meşandin. Bi rastî, mirov nikare 11 seetan di nav vî çiyayî de bimîne, ne 11 salan, ev 11 salin, ez têde me, ev jî jî ber ku di dîroka Kurdistanê de gelekî pêwîst bû. Eger 11 salên din bixwazin jî, ezê bimînim, eger ne gerek be, ez rojekê jî li vir namînim, gel û şoreş çi jî min bixwazin ezê bikim, ez amademe.

Bi rastî di Kurdistanê de kesekî ku bi serokatiyê nelistiye tune, hemiyan pê listin. Lê hema em rabûn, jî bo ku ti kes nikaribe pê bilîze û jî bo ku em hebekê şerefa xwe biparêzin. Niha mezin bû, bû şerefa tevayî gel. Hûn zanin jî tunebûnê çi çêdibe, çiye û ne çiye, em dizanin. Qurûşek pere, dostekî bi çûk, çekexerab em baş dizanin çine, divê em heya dawiyê rûmeteke mezin bidin van tiştan.

Niha gelê Kurd tev dixwaze di bin serokatiya PKK'de bimeşe. Yê ku bixwaze wiha bike, ezê xizmeta mezin jêre bikim, dixwazî bila demeke kin vê seroketiyê bike, eger pêşve nebe bila bi paşve jî nebe, em jî vê jî razîne. Ez bawerim ên ku dixwzin bi mere bimeşin seroketiyê wiha fêm dikin. Divê di seroketiyê de ketin çênebe, eger sedema ketinê ezbim jî, dîsa ez xwe berat nakim. Heke hûn rast fêmbikin, hûnê bi mere bimeşin, wê hevalên PKK xurt bibin, wê gelê Kurd pir mezin bibe. Na, ku hûn pê bilîzin, ezê berî her kesî li dijî we bisekinim, berî dijmin jî, ev jî taybeteiyeke meye. Eger hûn dixwazin di bin seroketiya PKK'de bimeşin, emê heya dawiyê li ser riya serxwebûn û azadiyê bi hevre hevaletiyê bikin. Dema ku em bi vî awahî bimeşin, mirin jî mere tune. Ez dîsa jî dibêjim, bila mirov bi her tiştî bilîze, lê hema bi seroketiyê û bi xwe nelîze. Heya niha lîska tewre xerab bi seroketiyê hatiye kirin, me her tişt bi vê lîskê wenda kir. Ji vê û bi şun ve, wê kes rê nede van lîskan, eger te di yek pê dilîze, wî hiline, dixwazî bila çavên te bin jî, bavêje, bila dilê te pê neşewite. Ji vê bêhtir Kurd nabe mirov, jî vê bêhtir jî ne gengaze (mumkîne) Kurdistan damezire.

Ez bawerim, me bi xurtî biryara partiyê û ya gel girt, bi vî awahî emê seroketiyê û şerê gel bimeşînin,guman nîne emê bi serkevin.

– Di riya şerê gel de her dem pêş de!
– Bijî serhildana gel!
– Bijî seroketiya Partiya Karkerên Kurdistan!

• • •

BERXWEDAN

CAREKE DIN BI SER KET

Destpêk di rûpela dawî de seri dane livbaziyan. Lê bili hemû bûyeran, pîkoliyên di girtigeha Dilûkê de, hatibûn dijwar kirin.

Greva xwebirçîhiştinê ya di girtigeha Amasya de, ku em gelek kêm agahî ji wir digirin, demeke dirêj hatiye domandin. Roja 1'ê yan ji 2'ê Mijdarê, esker û polis, bi hiceta sehkirinê êrişî dîliyên şer kirin. Di êrişa li Amasya de, çend dîliyên cengê, birindar ketine.

Dîliyên şer ên di girtigeha Ceyhanê de, ku dest bi berxwedanekê kiribûn û wê berxwedana xwe birribûn, beyana 14'ê Mijdarê hinde xwestekên nuh ji tevlî xwestekên xwe kirin û dîsa dest bi berxwedanê kirin. Di roja berxwedan cara duwemin destpêkirî de, polisan êriş birin ser wan, lewma girtî ji berxwedana xwe ya greva xwebirçîhiştinê zivirandin rojiya mirinê. Lê gava encama li Amedê giha wan, roja 15'ê Mijdarê dawî bi berxwedana xwe anîn. Berpirsiyarên girtigehê ji, daxwazên dîliyên şer pejirandin.

Girtiyên li Meledî ji, roja 2'ê Mijdarê dest bi greva xwebirçîhiştinê kiribûn. 65 girtiyên ramyarî tevlî vê livbaziyê bûbûn û livbazî roja 10'ê Mijdarê dawî bû.

40 girtiyên welatparêz ên li Wanê ji, bi armanca hevkariya berxwedana di zindananên din de, greveke xwebirçîhiştinê ji bo şeş rojan birêvexistin.

Ji bo Ciziriyan maneyeke vê rojê hebû. Ev roj roja sersala şehîdketina têkoşerê ARGK Baran (Yasîn) bû, ku li êrdimê gelekî baş dihat nasîn û heskirin.

Dagirkerên ku dizanin ev livbaziya biraninê û xwepêşdanê wê berfireh bibe, tevlî leşker, polis û komên xweser barîkat di navbera girsê gel û goristanê de danîn. Gava girsên gel bê tirs xwe nêzîkê barîkatan kirin, dagirker berên çekên xwe dan gel. Berikên xwe bi jor ve berdan, berdan nava lingên mirovan. Xwestin gel belav bikin, atmosfereke tirs û bizdanê biafirînin û serî bidin qirkirinekê. Lê gel, destûr neda provokasyona dagirkeran. Bi bangina dirûşmeyan xwepêşdêr, ber bi navîna bajêr ve xwe kişandin.

Bi dirêjahiya şevê dagirker, operasyonên xwe birin ser malan. Dido ji wan jin, heft welatparêzên bi navên Hasan Ertener, Abdullah Kozan, Huseyîn Erten, Mehmet Uregun, Latîf Hezar, Sakîne Fîdan û Wasfiye ... girtin. Ji van dido, paşê dîsa hatin berdan. Pêncên din şiyandin Amedê û wan xistin girtigehê.

Mijdar 1990 – Amed / Zaro, jin, mêr, kal û ciwan xwedî li doza xwe derdikevin

15 Rojên grevên xwebirçîhîştinê yên girsên gel

AMED

Greva xwebirçîhiştinê roja 12'ê Cotmehê destpêkir. Roja 15'ê Mijdarê ji dawî pê hat. Ji roja pêşî heya roja dawiyê ev berxwedan bi dilxweşî û şahî doma. Greva xwebirçîhiştinê ya girseyî li Amedê 34 rojan doma. Di van rojan de ev berxwedan, jo bo welatparêzan û hêzên demokratîkî, bû navendeke rêkxistinkirinê, civandinê, livandina hêzên nuh û vê rewşa xwe her çû xurttir kir. Her roja nuh, komên nuh tevlî greva xwebirçîhiştinê bûn. Her welatparêzek ji xwe re weke delameteke piroz dît, ku biçe serdanê, hima xwe tevlî livbazikaran bike û xwe bide pêş.

Roja 2'ê Mijdarê ji bajarê Farqînê (Silîvan) 30 welatparêz çûn serdana livbazîkaran û paşê ew jî rûniştin grevê. Roja 1'ê Mijdarê abukat livbaziyekê bikaranîn û ev jî grevê xurttir kir. Roja 5'ê Mijdarê mebûsên partiya HEP li cem livbazîkaran bûn. Roja 6'ê Mijdarê hejimara berxwedêran giha 180 kesan. Roja 8'ê Mijdarê du endamên koma Şopandinê ya Helsînkî, ku ji Emerîka Bakur hatibûn, çûn serdana welatparêzên di grevê de. Roja 10'ê Mijdarê Salîha Şener jî tevlî birçîbûnê bû, ku ji bo grevên xwebirçînê yên welatparêzan bûye sembolek.

Gava roja 15'ê Mijdarê greva xwebirçîhiştinê tevlî dengên dirûşmeyan û "tîlîliyan" hate dawî kirin, livbazikar bûbûn xwediyê serbilindiya serkeftinê, şahiya berxwedanê, lê jî ber ku ji hevûdu qut dibûn, herweha jî tev dilma û bi hizn bûn.

Berî ku dawî bi berxwedanan were, bi armanca hevkariyê, ERNK li Amedê hinde livbaziyên nuh amade dikir. Bi vê armancê vê girêdayî li bajarê Amedê û bajarên li derdorê ERNK bi hezaran belavok da belavkirin, û bang li gel kir, da roja 16'ê Mijdarê dergehên firotgehan li gelek bajaran û bi taybetî jî li Amedê, werin xwarê. Lê gava armancên dîliyên şer hatin pejirandin û lihevhatinek jî çêbû, ERNK vê livbaziyê ji bo demekê da rawestandin.

NISÊBÎN

70 welatparêz bi berdewamî tevlî greva xwebirçîhiştinê bûn, ku roja 15'ê Cotmehê destpêkiribû. 25 jî wan jin bûn. Gava em navê greva xwebirçîhiştinê li vê livbaziyê bikin, ev nav wê çarçîva livbaziyê teng bike. Berxwedana li Nisêbînê, ji hemû berxwedanan çêtir hatibû rêkxistinkirin. Berxwedan, weke livbaziyeke teviya bajarê Nisêbînê bilind bû. Bi dirêjahiya domana livbaziyê de, şêniyê Nisêbînê, nobedê girt û livbaziyê û avahiya livbazî parast.

Roja 29'ê Cotmehê, komek ji ciwanan di destên wan de baqên gulan, çûn serdana livbazîkaran. Polîs iddîa kirin, ku ev xwepêşdaneke girseyî ye. Li pêşiya avahiya livbaziyê, xwestin ciwanan birawestînin û wan belav bikin. Hem ciwan û hem jî welatparêzên di avahiyê de li hemberê polisan rabûn. Polîs jî, bi co û binkên çekan dest bi êrişê kirin. Di vê êrişê de pênc welatparêz birin girtin.

Şêniyê bajêr û mirovên di çayxaneyan de rabûn ser xwe. Destên xwe avêtin dar, kuç û kursiyan.

Ew ji êrişî polisan kirin. Wan dan ber kulm û zillehên xwe. Şeş polîs jî birîn kirin. Ji ber xweragirtina gel, polîs neçare man, ku birevin.

Piştî bûyerê, ji ber vê rûdanê, heşt welatparêz hatin girtin. Paşê wan birin Amedê û xistin girtigehê. Hinek ji welatparêzên hatine girtin ev in: Mehmet Yaz (nûçevanê rojnameya "Ulke" li Nisêbînê), Zîver Uysal, Turan Demirtaş, M. Sait Gumuş, Alî Bîlmez û Metîn Karakaş.

CIZÎRA BOTAN

Greva xwebirçîhiştinê roja 19'ê Cotmehê destpêkir. Ji roja pêşî pêve, bêhtirî 200 kes beşdar bûn û her bi vê hejimarê berdewam kir. Livbaziya li Cizîra Botan, tim û tim mîna xwepêşdanekê xweya dikir. Roja 3'ê Mijdarê, pêşiya avahiya cihê livbaziyê, bi bêhtirî 1.000 welatparêzên hevkariyê, tijî bûbû. Roja 4'ê Mijdarê welatparêzên bi navên Leyla Adîbelî, Şirin Karagun, Medîne Narincî, Şekir Nacî, Behiye Erkendî, Fatma Baklan, Feyruz Acar, Aliye Aslan, Xanim Hezar, Gulistan Karaxan, M. Celal Kirmizigul û Mahmut Kirmizigul dest bi rojiya mirinê kirin. Lê, li ser daxwaza dîliyên şer ên di girtigehan de ev 12 welatparêz paşê livbaziya xwe dîsa bi greva xwebirçîhiştinê domandin û dev jî rojiya xwe ya mirinê berdan.

Roja 4'ê Mijdarê rojnamevanên Îngilîzî, Almanî, Swêdî û Fînlandî hevdîtinekê bi livbazîkaran re çêkirin. Livbazikar destûr nedan rojnamevanên Tirkan, ku bikevin hundurê avahiyê, ji ber ku tiştên dihên gotin û dibîn nanivisînin. Greva xwebirçîhiştinê, bajarê Cizîra Botan û potansiyela serîhildanê bêhtir xurt kir. Serîhildan û xwepêşdan, li Cizîra Botan, êdî bûne cejnên Cizîra Botan ên netewî.

Roja 11'ê Mijdarê li suka bajêr bêhtirî 200 welatparêz xwe civandin. Ber bi aliyê goristanê ve dest bi rêveçûnekê kirin. Gava nêzîkê goristanê dibûn, her çû hejimara xwepêşdêran zêde bû û dakete ser 500 welatparêzan.

WAN

Greva xwebirçîhiştinê ku roja 1'ê Mijdarê destpêkiribû, heya roja 7'ê Mijdarê doma. Di domana piştî sala 1980'an de livbaziyeke weha cara yekemin bû, ku li bajarê Wanê çêbûbû. Lewma welatparêz, roj ji bo livbaziya xwe danîn û bi biryarî dest bi berxwedana xwe kirin. Lê gava berxwedêr dîtin, ku eleqe û hevkarî gelekî xurt e, roja 6'ê Mijdarê biryareke nuh dan. Vê carê avahiya xwe guhartin û danîn pêşiya xwe ku livbziya xwe heya roja 11'ê Mijdarê dirêj bikin.

Dora 50 welatparêzî beşdarî livbaziyê bûbûn. Şêniyê Wanê piştgiriyeke xurt dani holê. Polîs û komên xweser, ji bo livbazîkaran jî gel qut bikin, bi berdewamî dora avahiya têde grev çêdibû, pêçandin. Kijan welatparêz biçûya avahiyê, nasnameya wî jê digirtin û fotokopî dikirin. Çavê wan jî kî digirt, operasyon birin ser mala wî.

Lê dîsa jî gel, bi taybetî jî gundî kom bi kom çûn serdanê. Avahî her demê bi serdankaran tijî bû. Pirraniya serdankaran gundiyên hatibûn jî gund derxistin bûn.

Welatparêzên Wanê jî berxwedanê bi serkeftinî derketin. Potansiyela welatparêz, bi vê grevê li Wanê xurttir bû. Bingehek hate avakirin, da ji vê û pêve, livbaziyên xurttir birêvebikevin.

MELEDÎ

Greva xwebirçîhiştinê ku roja 4'ê Mijdarê bi tevlîbûna dora 50 welatparêzan destpêkiribû, bi rotasyonî heya roja 15'ê Mijdarê doma. Di dirêjahiya livbaziyê de, Komeleya Mafên Mirovan, sendîkat, saziyên demokratîkî û gel, hevkariya xwe pêşkêşî berxwedêran kirin. Greva xwebirçîhiştinê bi tevlîbûn û serperiştiya welatparêzan bi xwe hatibû amade kirin. Ev jî aliyeka din a serkeftinê bû.

SEMSÛR û BISMÎL

Roja 14'ê Mijdarê li Bismil û Semsurê jî welatparêz, dest bi grêvên xwebirçîhiştinê kirin. Dora 150 welatparêzî tevlî greva Bismîlê bûn. Lê, jî ber ku her di wê rojê de, berxwedana di zindanan de dawî bû, ev livbaziyên li Bismil û Semsûrê jî tenê rojekê doman. Li Semsûrê (Adiyaman) welatparêz berî hingê jî, di navbera rojên 22 û 27'ê Cotmehê de, grevên xwebirçîhiştinê çêkiribûn.

ANTALYA

Greva xwebirçîhiştinê ku bi tevlîbûna 60 welatparêzan roja 1'ê Mijdarê destpêkiribû, bi rotasyonî doma. Ev hejimar di hefteya yekemîn de xwe gihand 200 kesan. Di domana livbaziyê de, biqasî 5.000 piştgir, çûn serdana livbazikaran. Ji sedî 90, ji livbazîkarên li Antalya mirovên Kurd bûn, ku li vî bajarî dixebitin.

EDENE

Greva xwebirçîhiştinê ku roja 4'ê Mijdarê destpêkiribû, bi tevlîbûna bêhtirî 100 welatparêzan hina jî didome. Mirov dikare bibêje, ku hema nîvê şêniyê bajarê Edene Kurd e. Ev livbaziya li Edene, piştgirî û hevkariyeke mezin digire. Livbazikarên li Edene daxweyan kirin û gotin, heya ku berxwedanên di girtigehên Dilûk, Aydin û Nazillî bidomin, ew jî dawî bi greva xwe naynin. Gava rojnameya me ket' çapê, greva xwebirçîhiştinê ya li bajarê Edene hina jî didoma.

ANKARA

Greva xwebirçîhiştinê roja 7'ê Mijdarê destpêkir. Dora 55 welatparêzî, demokrat û şoreşger tevlî grevê bûn. Berxwedêrên li Ankara daxweyaniyekê gihandin rojnameya me û van daxwazên xwe rêzkiribûn: Zivirandina hoyên girtigeha Amedê li ser rewşa berê, vegerandina dîliyên şer ên hatine koçberkirin, nebikaranîna girtigeha Eskîşehirê û bi fermî pejirandina van jî aliyê hikumetê.

İZMÎR

Greva xwebirçîhiştinê roja 7'ê Mijdarê bi tevlîbûna 150 welatparêzan destpêkir. Grev, bi rotasyonî û bê diyarkirina roja dawiyê, didome. Hejmara serdankaran di rojê de, di navbera 2.000 û 3.000'an de diguhure. Kurd, sendîkat, rêkxistinên demokratîkî û xwendekarên zaningehê hevkarên sereke ne. Grev, di roja xwe ya nehan de bi 200 kesan didoma. Livbazikar gotin me, ku heya berxwedana di zindanên Aydin, Nazillî û Dilûkê dawî nebin, ew jî dev ji berxwedana xwe bernadin.

STANBOL

Roja 3'ê Mijdarê greva xwebirçîhiştinê destpêkir. Roja 7'ê Mijdarê hejimara livbazikaran giha 150 kesan. Ji ber ku cih teng bû, livbazikar greva xwe di sê avahiyan de didomînin. Grev bi rotasyonî û bê eşkere kirina roja dawiyê, didome. Ev berxwedan li taxa Bakirkoy dibe. Li taxên Umraniye, Kartal, Esenyurt û Kadîkoy jî grev destpêkirine. Roja 15'ê Mijdarê hejimara livbazikaran di navbera 450 û 500 kesan bû. Livbazikarên li Stanbolê jî, heya berxwedana di girtigehên Nazillî, Aydin û Dilûkê de didome, wê greva xwe mîna Edene û İzmîrê bidomînin.

KIRŞEHÎR

Greva xwebirçîhiştinê ku roja 7'ê Mijdarê destpêkiribû, piştî ku rojên xwe qedand, dawî bû. Dora 20 welatparêz, şoreşger û demokratî tevlî grevê bûn.

Li derveyî bajarên hatine rêzkirin, li bajarê Zonguldak û gelek bajarên din jî, grevên xwebirçîhiştinê çêbûn.

Mijdar 1990 – Amed / Baqên gulan ji bo berxwedêran.

Livbaziyên hevkariyê û xebatên protestoyê

Abukatên welatparêz li pêşiya avahiya Dadgeha Parastina Dewletê xwedan pêş

Roja 1'ê Mijdarê abukatên welatparêz, li bajarê Amedê xwe li pêşiya avahiya Dadgeha Parastina Dewletê civandin. Daxweyaniyeke çapemeniyê ji çêkirin. Di daxweyaniya xwe de, bikaranînên dewletê, koçberkirinên li Kurdistanê û pikoliyên di girtigehan de protesto kirin. Her weha eşkere kirin, ku bi armanca hevkariya grevên xwebirçihiştinê serî dane vê livbaziyê.

Abukatên welatparêz hevdîtinekê ji bi berpirsiyarên girtigehê re çêkirin. Rawestandina koçberkirinan û vegerandina girtiyên mehkemeya wan didome, ji wan xwestin. Abukatên welatparêz, ji bo şanikirina biryardariya xwe, du rojan neçûn mehkemeyan. Herweha daxweyan kirin, ku heke daxwaz neyin bicihanin, wê serî bidin livbaziyên bi posîdetir.

Di Zanîgeha Dîcle ya bajarê Amedê de livbaziya boykotê

Livbaziya boykotê roja 6'ê Mijdarê çêbû û biqasî 4.000 xwendekar beşdar bûn. Polis, li hemberê boykotê xwe amade kiribûn. Bi destpêka beyanê, serî dabûn tedbîran. Hemû şaxên zaningehê, li derveyî du şaxan, tevlî boykotê bûn. Polîs, berî livbaziyê herdu şaxan ji yên din qut kiribûn û bi kotekê wan xistibûn dersxaneyan.

Roja 6'ê Mijdarê ji bo protestokirina zagonên zaningehan li hemû zaningehên Tirkiyê boykot hatibûn pilankirin û bi giranî ji çêbûn. Danûstandinên li ser boykotê û amadekarî li Amedê jî berî hingê destpêkiribûn. Derdorên şovenîst ên rêkxistinên Tirkiyê dixwestin, ku boykot tenê bi protestokirina zagonên zaningehan bi tixûb bimîne. Xwendekarên Kurdistanê vê nepejirandin. Gotin, ku protestokirina tehlukeyên berê xwe didin hebûna neteweyekî û piştgiriya ji bo grevên xwebirçihiştinê pêwîst û hewcetir e, ji protestokirina hinde zagonên li derbarê xwendekaran. Roja 6'ê Mijdarê dora 4.000 xwendekarî, bi van daxwazan ve girêdayî, çûn boykotê.

Roja 9'ê Mijdarê jî xwendekar xwepêşdaneke mezin çêkirin. Du rojan li dûv hev, xwepêşdana xwe nuh kirin û domandin.

Karkerên belediya Farqînê rabûn protestoyê

Roja 8'ê Mijdarê, 110 karkerên belediyê, bi armanca piştgiriya grevên xwebirçihiştinê û protesokirina bikaranînên dewleta Tirk ên li Kurdistanê, bêhtirî nîv-rojekê livbaziyeke rûniştinê pêkanin. Di domana livbaziyê de axiftin çêbûn û dirûşme hatin bangin. Gel jî xwe li dora karkeran civand û piştgiriya karkeran kir.

Ji sendîkatan hevkarî û piştgirî

Berpirsiyarên 16 sendikatan, ku di nav wan de berpirsiyarên sendikatên bi navên "Petrol-İş" (Karên Petrolê) şaxên Amed û Êlihê, "Yol-İş" (Karên riyan) û "Tez-İş" (Karên paqijkirinê) şaxên Amedê ji hebûn, li Amedê hatin cem hev. Ji bo hevkariya grevên xwebirçihiştinê, di nava xwe de axiftin, ka dikarin çi şêwe livbaziyan bicihbînin. Civînên weha li bajarên Mazra (Eleziz), Semsûr û Ruhayê ji çêbûn.

Di dawiyê de 16 sendika, xwê gihandin biryareke hevpare. Li gora biryarê, wê daxweyaniyeka şirikê çêbûbûya, karker wê ber bi livbaziyên pasif ve bihatan ajotin û li bajarê Ankara jî, komek ji berpirsiyarên sendikatan rûniştana greva xwebirçihiştinê.

Gava kargêriya "Turk-İş" (Navenda Sendîkatên Tirkiyê) agahdarê biryarê bû, hema bi lez xwe livand û destpêkir ku pikoliyan bike. Lewma paşê hinde sendîka, gavên paş ve avêtin. Ji ber ku grevên xwebirçihiştinê ji dawî bûn, livbaziyên karkeran çênebûn. Lê hema disa jî ev bûyer dagirkeran baş tirsand.

Protestoya serokê saziya dixtorên Amedê

Serokê saziya dixtorên bajarê Amedê Mahmut Ortakaya, daxweyaniyekê çêkir. Di daxweyaniya xwe de, got, ku bi bizdan grevên xwebirçihiştinê yên zivirine rojiya mirinê dişopine. Xwest, ku hoyên girtigehan, bi nêzikbûneke mirovî, ber bi pîvaneke serdemî ve werin başkirin.

Mahmut Ortakaya, herweha serokê saziyên dixtorên bajarên Sêrt û Mêrdînê ji ye. Nameyekê jî, ji bo sawciyê Amedê şiyand. Ji sawcî xwest, da destûr were dayin, ji bo ji ber çavan derbaskirina rewşa girtiyan.

Serdanên ji bo grevên xwebirçîhiştinê

Di nava derdorên çûn serdana grevên xwebirçihiştinê de, mebûsên biyanî, berpirsiyarên saziyên mafên mirovan, berpirsiyarên weşanan ên navnetewan û heyetên partiyên demokratîkî yên Tirkiyê ji hebûn.

Di nava van de jî, mebûsa Partiya Keskan li Almanya Klaudia Roth (çû serdana girtîgehê jî), endamên koma şopandinê ya Helsinkî şaxê Emerîka Bakur, berpirsiyarên Televizyona Almanî kanala pêncan, rojnemevanên Almanî, Îngilîzî û Fînlandî jî hebûn.

Livbaziyên gêrîlla

QILABAN

Êrîşek çû maleke "parêzkarên" gundan

Roja 30'ê Cotmehê li gundê Nervehê gerîlla, êrîşekê birin ser mala du kesên birayên havûdu ku di karê "parezkariyê" de serhişkî dikiran û dev ji kirinên xwe bernedidan. Di domana vê êrîşê de gerîllayên ARGK herdu cerdevan û keseki sêwemin ku di xênî de bû, birîndar kirin. Kesên bûne hedefê gerîllayan, li gundê Nervehê ew kes in, ku li vî gundî pêşemîn çekên dijmin li dijî şoreşa Kurdistanê kirine destên xwe.

BERWARÎ

Gerîlla dest danîn ser pêxwarin û xwarinên yekeniyeke dijmin

Yekeniyeke dijmin berê li gundê Medresê navçeya Dihê hebû, lê paşê, niha xwe li gundê Bestan navçeya Berwarî bi cih kiriye. Gerîllayên ARGK, sê kamyonetên ku ji bo vê yekeniya dijmin bi xwarin û pêxwarinê hatibûn barkirin û diçûn van tiştan bigihînin serbazan, rawestandin. Ji tiştên di kamyonetan de, biqasî ku bikaribin hilbigirin, tevlî xwe birin û yên mabûn ji tune kirin.

WESTAN (GEWAŞ)

Du esker û du "parêzkarên" cehş hatin kuştin

Di navbera rojên 25 û 27'ê Cotmehê de, li êrdima Wanê navçeya Westanê hinde şer û pozberiyên çekdarî çêbûn. Di şerên deketibûn de, du serbazên dijminê dagirker û du cerdevanên bi navên "parêzkarên" gundan hatin kuştin. Hîna em bi berfirehî agahdarê nûçeyên van bûyeren nebûne. Hekê nûçe li ser van bûyeran bigihin me, emê di pêşin de wan ji beweşînin.

NISÊBÎN

Di du şerên ji hev cuda de, du endamên komên taybetî, du serbaz û du "parêzkarên" welatfiroş hatin kuştin. Di van şeran de gerîllayekî ARGK û walatparêzek jî şehîd ketin

Roja 2'ê Mijdarê gerîllayên ARGK di navbera navçeyên Hezex û Nisêbînê de, du cerdevanên ji parêzkarên gundan ên gundê Memolan navçeya Hezexê li dora gund li derveyî gund girtin, ku bi çavsoriya xwe dihatin nasin û deng dabûn. Ji van yek, kûrrê keyê (muxtarê) gund bû. Vî kesî serî dabû hovîtiyên li dijî gel û hinde gunehên wî di kuştina mirovên ji gel de habûn û ev kirina wî ji bi ispat bû. Lewma gerîlla vî kesî kuştin û cerdevanê din ji bi xedarî birîn kirin. Cerdevanê giran-birîndar, hîna jî di nexweşxaneyê de ye û tehlûkeya mirinê jî ser xwe neavêtiye. Roja 8'ê Cotmehê ji gerîllayên ARGK êrîş biribûn ser parêzkarên vî gundî. Hingê ji du "parêzkarên" cehş hatibûn kuştin.

Li derbarê vê bûyerê dagirker daxweyaniyekê çêkirin. Di daxweyaneyê de dan bihîstandin, ku li nêzîkî gundê Memolan gerîllayek hatiye kuştin û du gerîlla ji xwe dane dest, teslîm bûne. Le belê tiştekî weha, ji binî nabûye û ev daxweyanî xwe li ser vir û derewan avakiriye. Tiştê ku dagirker bervajî û çewt şanikirine, di rastiniyê de ev e: Li ser tixûbê başûre-rojavayê Kurdistanê, li ciheki geleki nêzîkî tixûb, welatparêzek dikeve dafeke eskerên dagirkeran û şehîd dibe.

Pozberiya diwemîn jî şeva 8'ê û 9'ê Mijdarê li gundê Pîr Hebokan navçeya Nisêbînê derketiye. Du gerîllayên ARGK ji bo pêkanîna wezîfe û delameteke xwe, çûbûn vî gundî. Di xaniyekî geleki nêzîkî qereqolê gund de diman. Li ser giliyekê dagiker dora xanî dipêçin. Lê wê kêliyê gerîllayek ne di xênî de bû. Agir direşine ser hêzên dijmin û di dawiyê de dikare çembera dijmin bişikîne û xwe rizgar bike. Gerîllayê din jî di xênî de dor zivirandî dimîne. Leşkerên dijmin ên tevlî komên taybetî, ji banên xaniyan û kolanan, dora xênî bi hişkî dizivirînin.

Gerîllayê ARGK ê bi navê Sabrî hîna geleki ciwan bû û ev çend meh bûn, ku tevlî rêzên ARGK bûbû. Ev şervanê ciwan, xwe radigire û bersiveke buha dide hêzên dijmin. Koma eskeran a pêşemîn ku xwest bikeve hundurê xênî û dido jî wan jî komên taybetî bûn, rastî agirê gerîllayê ciwan dibe. Ji komê du polisên endamên komên taybetî dikuje û yekî ji xedar birîndar dike. Şervanê qehraman, lê tenê mabû. Berxwedana xwe ji saet 22.00'ê şevê heya 3.00'ê beyanê didomîne. Di wê navberê de serbazek jî ji banê xaniyekî dikeve û birîndar dibe. Piştî ku ber û qurşinên têkoşerê ARGK dawî dibin, hîna hêzên dijmin dikarin xwe nêzîkî şervanê paşê şehîd ketî, bikin.

Weke me gotî, ev şehîdê me, şervaneki geleki ciwan bû. Lê disa ji ev şervanê ciwan lêdaneke mezin li dijmin xist. Ev lêdana mezin, ku bi destê vî şervanê bi tenê, li dijmin ketiye, di nava gelê me de bûye kehniyeke serbilindî û merxasiyê.

Ji aliyê din, roja 15'ê Mijdarê yekeniyên dijmin dora gundê Bakisyan navçeya Nisêbînê zivirandin û pêçan.

BISMIL

Li navenda navçeyê tomofîla polîsan rastî reşandinekê bû

Şeva 10'ê Mijdarê li navenda navçeyê gerîlla reşandin ser tomofîleke polîsan. Du polîs birîndar ketin û tomofîl jî heya pîvaneke mezin texrîb bû. Piştî livbaziyê polîs, kijan welatparêz kete peşiya wan girtin. Bi vî awahî, tev bi hev re 25 welatparêzî girtin û birin qereqolan.

BÊDLÎS

Navgîneke dijmin ji ser mayinekê gerîlla derbas bû: Serleşkerek û serbazek mirin

Roja 8'ê Mijdarê li derdorên Geliya Şêx Cuman êrdima Bêdlîsê navgîneke (wesîtiyeke) dijmin ji ser mayineke gerîllayên ARGK bihurî. Navgîna dijmin bi tevayî rûxî û şewitî. Di encama peqîna mayinê de serleşkerek (teymen) û serbazek jî mirin. Heya niha tiştê hatiye tespîtkirin bi vî awahî ye.

Piştî vê bûyerê, yekeniyên dijmin derketin operasyonan. Bi dirêjahiya sê rojan tevgera xwe domandin. Di van hersê rojan de çend caran rastî gerîllayan bûn. Herweha carnan ji rastî dafên gerîllayan ên nuh ji bûn. Di şer û pozberiyên derketin de, çi hundabûnek ji gerîllayan nebûye. Lê agahî gihan me, ku hemû nexweşxaneyên li bajarên Bêdlîs û Tûxê (Tatwanê) ji bo sivîlan hatine girtin, ji ber ku gelek serbezên dijmin û endamên komên xweser ên birîndar rakirine nexweşxaneyên Tûx û Bêdlîsê.

ŞIRNEX

Gerîlla êrîş birin ser qereqolekê. Li Çiyayê Cûdî du navgînên dijmin ketin dafê

Gêrîllayên ARGK, roja 1'ê Mijdarê, êrîşekê birin ser qereqola gundê Banê Batuyan, ku gundeki êşîra Batuyan e. Hîna em agahdarî hundabûnên dijmin ên di domana vê êrîşê de nabûne.

Şeva 30 û 31'ê Cotmehê jî li qontarên Çiyayê Cûdî ku li ciheki nêzîkê gundê Kesrikê, kerwaneki serbazên dijmin ê ji du navgînan rastî êrîşeke gerîllayan bû. Em agahdar nebûn, ka di encama vê êrîşê de çend miriyên ji dijmin hene.

Weke nuçeyên me ji êrdimê ji gerîllayan standiye, li derdorên Saziya Derêxistina Komirê li Şirnexê jî, şerêkî li hemberê yekeniyên dijmin çêbûye. Herweha gerîlla, êrîşekê birine ser cerdevanên gundê Şerefiyê jî. Em agahdarî nûçeyên fireh ên van herdu bûyeran ji nebûne

DIH

Heft serbazên dijmin hatin kuştin

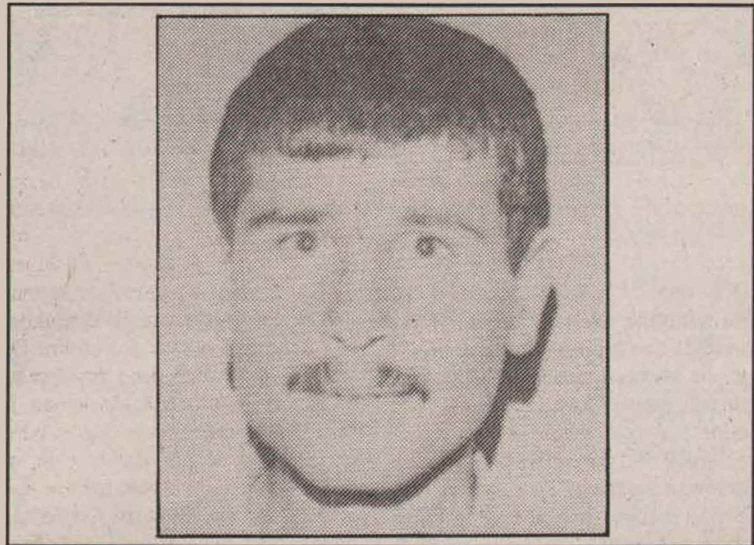
Roja 1'ê Mijdarê li nêzîkî navenda navçeya Dihê li devera bi navê Girê Dihê şerekî mezin û dijwar di navbera gerîllayên ARGK û yekeniyên dagirkeran de çêbû. Di vî şerî de heft serbazên (eskerên) dijmin hatin kuştin.

Dagirker, hundabûnên xwe yên di vî şerî de, xwestin veşartî bihêlin. Daxweyan kirin, ku du gerîllayên ARGK kuştine. Em li dûv rastiya vê daxweyaniyê ketin, me pirsî û pirsiyar kir. Hinek welatparêz çûn qereqola derdorê û rastûrast cendekan xwestin. Lê serbaz dibêjin, me wan li nêzîkî qereqolê li cihêkî daye axê. Bi vê rewşê ve girêdayî, em serwext dibin, ku ev iddiaya dagirkeran, ji bangeşiyeke tengezariya wan, nabûhure.

CIZÎRA BOTAN

Li navenda navçeyê gerîlla reşandin ser tomofîleke polîsan

Şeva 10'ê Mijdarê di navenda navçeya Cizîra Botan de, gerîllayên ARGK ji nişkan ve reşandin ser tomofîleke polîsên dagirkeran. Di encama vê bûyerê de, em agahdar nebûn, ka hundabûneke ji polîsan heye an ne, hinek hatine kuştin an ne.

Rêheval Mehmûd Ehmed (Akîf) Di sînga tariyê de stêrka azadiyê ye

Mehmûdo! Min reş girêneda, şîn negerand, bila dilê te vehese!

Çiqasî Zor e dema ku mirov radihêje pênivîsê û li ser şehîdekî Kurdistanê dinivîs e. Ne hewqas hesan e ku bi nivîsokê jiyana şehîdekî qehreman were ziman, ji ber ku her pakrewanekî me bi serê xwe dasîtanek bûye, şêrek bûye, bi şoreşgeriya xwe rûpelên dîroka kevnar çirandiye û rûpeleke nuh ji bo serxwebûnê vekiriye. Tarîka ezmanan bi hêrs û awirên xwe yên her wekî awirên pilingan ji hev pingir-pingirî kiriye û daye kenandin stêrk û heyva li çardehê. Ji lew em dibêjin jiyana şehîdê azadiyê tenê bi nivîsê nayê ziman. Şehîd ji her nivîsarê bilindtirin, tunene ew bêje û hevokên ku rêveşûna şehîdan vedirêsin. Heya ku mirov karibe şehîdekî şoreşê bide nasdan divê bi xwînê binivîs e. Ji bilî xwînê tiştek nikare şehîd jiyan bike û giyanê li gel gulek e sor bibişkivîn e.

Rûpela şehîdan, a herî bilindtir e ji yên dîrokê, rûpela pak a ku di dîrokê de maye ya şehîdan e. Heke ne ji wê rûpelê be milletek, gelek bi tevayî bervî vebirand û wendabûnê ve diçe. Hebûn pergende dibe, rûpelên din dipertin, kifikî dibin, tenê ya şehîdan bê mirin dimîn e. Ji ber vê sedemê em dibêjin bingeha dîrokê şehîd in, ên ku dîrok avakirin e şehîd in û yên ku di dirêjiya dîrokê de berxwedan afirandin e, ji mirinê jiyan peydakirin e û zindan û girtîgeh kirin e cihên serhildan û raperînan şehîd in.

Belê, bi rastî çiqas mirov bêje, û binivîs e nikare rûmet, qonax û paya ku têde dijîn bîne ziman. Heya niha lekeyên Xwînê li ser zinar û dîwaran in. Dicle, Wan, Ferat û Munzûr pêlên xwînî bervî jor davêjin, li ser her pêlek e xwînê rûpeleke jiyana şehîdan e. Wê pêla sor hîşt ku em bi serbilindiyekê dakevin e holê, mirovahiya me bê parastin, em ji her wekî mirovên xwedan maf û mafdar doza jiyana xwe bikin û bêyî ku serê me were tewandin em di rêzên tevgerên rizgariya netewî de ji xwe re cihekî bigrin û pêşve herin.

Bi vê pêşgotina kurt, em rûpela jînameya rêhevalê xwe yê qehreman û nemir **Mehmûd Ehmed (Akîf)** vedikin. Her çendî ku em dizanin ji nivîsok nikare lehengê kurd bîne bîra xwe û bîranînê ji xwe re bike jiyan û soza rêveçûna şoreşgeriyê.

Di perçekî dil de, ew dilê ku dijmin bi kêra xwe ya tûj û dirind pare vekiriye, aliyek Kurdistana bakurê-rojava û aliyek ji Kurdistana başûrê-rojava. Bi sînoreke çêkirî ew dila perçe dibe û bajarê **Kobanê** bi du beşan xwe şanî mirov dike. Li vî bajarê ku xwedan gelek cihên dîrokiye rêheval **AKÎF** di 12'ê êlûna 1963 de dibe mizgîna diya xwe û tê dunyayê. Ji ber ku **Mehmûd (Akîf)** lawê pêşemîn bû, gelekî şêrîn, lewend û li ber dilê bav û diya xwe giran bû. Tî caran nehiştin ku bi yek car tiştek di dil de bibe hesret. Çiqas bi wan giran bû dema ku çavên **Akîf** ên çelenk hêstir dibarandin... hema wan ji kezeb disotin û lawê xwe ber hembêz dikirin. Wusane şehîdên me yên ciwan, şêrîn in, çeleng in, hêviya bav û diyên xwene. Di malê de sembolek in, sembola birêzî, fedekarî û mirovahiyê ne. Ev in şehîdên me, xort û keçên herî bilindtir in di nava kesên malê de, di gund û bajarên xwe de bi pêşevanî û netirsiya xwe nimûnebûne.

Di malbatek e wusa de, ku olperestiyê hikariya xwe lê kiribû, rêheval **Akîf** zaroketiya xwe lê buhurand û giha ciwanî û xortaniya xwe. Lê heya ku giha vê temenê xwe gelek zor û zehmetî di ber de hate dîtin. Her çendî ku malbata wî reben û xizan bû jî, dîsa ew di nava xwe de nola gulekê tîmar û xwedî kirin.

Diya Rêheval Mehmûd Ehmed (Akîf)

Wekî ku diya wî li ser rabûn-rûniştin, dayin-standin û taybetiyên wî dibêje. Ew ji çûkaniya xwe ve qehremanek bûye, netirs û dilêr bûye, tî caran nepejirandiye ku kes zorê bighîne wî, herdem dar di ser daran rebûye. Her wiha, li ser bingeha wêrîn û gernasiyê gihaye 20 saliya xwe û bi bîr û baweriyeke xurt têkilî bi partiyê re çêkiriye. Tovên vê pêwendiyê di sala 1983 de gulîlk dane û rêheval Akîf bi her hebûn û derfetên di dest de xwe tevlî kerwanê xebatê kiriye. Di dema dostaniya nuh û teze de her wekî kadroyekî dixebitî. Heya roja şehîd bûnê di çalakiyên di nava girsên gel de herdem mirovekî serketî bû.

Çiqas li xweşiya wê dihat ew şevên tarî, dema ku bi hêrs û nifrîna xwe ew sinara çêkirî diqetand û kerwanê şoreşgeran derbasî aliyê din ji dil dikir, Kurdistana bakurê-rojava bi wê bê perwayiya xwe bi aliyê din ve girêdida. Bi dehan şervan û şoreşger di bin rêberiya wî de xwe gihandin qada germ û şerê serxwebûn û azadiyê. Êdî hebûn û nebûna sînoran li cem herwekî hev bû. Dema ku heval derbas dikirin, morala wan bilind dikir û wusa digot: ***"Binêrin hevalno! Îşev ji xwe re li nale nala sînorê guhdarikin, wê ji hêrsa re biderize, wî îşev derzî di canê Atatirk re herin. Bila dunya bibîne vê rastiyê, Kurdistan yeke, ne sînor, neji bumba û mayin dikiarin perçe bikin. Bila her kes bizanibe ku sînor nikarin yekîtiya me ji hev bixin û tevgera me ya şoreşgerî birawestînin..."***

Rastî jî ev e, ne sînor û neji tixûbên çêkirî karibûn lêdana dilê **Akîf** bitirsînin, bişkîn in hestiyên çavên wî, nikaribûn bibin e kelem û bend li hember rêveçûna wî ya şoreşgerî. Belê, bi destên xwe heval derbasî wî alî dikirin, destên hevûdu dugvaşt in, rûyên hev radimûsand in ser kevtin ji hevalên xwe re dixwest û bi dilekî şikestî vedigeriya, gelo çima? Hêviya wî ya herî bilind ew bû, ku di qada germ de herwekî şêrekî birîndar êrîşî mêtinger û şovenîstên kedxar bike, lûla tifingan germ bike, ji ser pozê çiyakî herwekî bazekî xwe bavêje ser çiyayê din û li wan deşt û newalên Kurdistanê leşker û serleşkerên Tirk yeko-yeko veçewirîn e. Çiqas hêviya wî bilind bû ku ew jî wek **Xidir, Cemil** û **Fîraz** bi xwîna xwe xaka niştiman sor bike. Kêlî bi kêlî, ew hesreta di dil de mezin dibû, û li ser wê bir û baweriya xwe jî roj bi roj bilind dibû.

Di birêvebirin û bilindkirina çalakiyên xwe yên di nava girsên gel de nimûneyek bû di nûnerî û berpirsiyariya kesbûna partiyê de, roj bi roj ji wê kesbûna kevnar û bi gemarî bi dûrdiket û bê sînor xwe nêzîkî kesbûna hemdemî ya şoreşgerî dikir. Ji ber vê sedemê di nava gel de paya wî pir bilind bû. Diçû kîjan malê lawê wê malê bû û ji kesên malê yê herî bi rûmet û bi rêz ew bi xwe bû, her wekî dibêjin "bi serê wî sond dixwarin, ji xwe re kiribûn rêber û pêşengê pêşveçûn û serketinê."

Di gel wê xebata xwe ya konevanî de (siyasî), mirovekî helbestvan şanoger û kamera kêşekî jîr û jêhatîbû, gelek helbest û şanoyên wî hatin strandin û pêşkêş kirin, mixabin niha di dest me de ninin ku em biweşînin, lê ji pêre emê wan helbestên wî belav bikin. Rêheval **Akîf** di her warê xebatê de afirandiyarekî serkevtî bû, di gav avêtinên xwe de tî caran têk neçû, herdem bi serfirazî greva xwe dighand serî.

Piştî ew hêviya wî ya ku dem bi dem pê mijûl dibû, û ji xwe re kiribû bingeh û binyada xebatê, pêk hat û ew deliveya dîrokî ya ku ji pir kesan re her wekî xewna ne bi dest wî ket, bi kervanekî şervanan re û bi wê morala xwe ya bilind xwe gihand e kela berxwedanê, Eruh. Bi her hîm û hêza xwe ji bo xurt kirina Artêşa rizgariya gelê Kurdistan dixebitî û qonaxa şoreşgeriyê bilind dikir. di nava yekeniya xwe ya gerîllayî de mamosta û rêhevalekî pir bi nirx û bi rûmet bû. Hevalên xwe yên jiyanê hînî politîk, edeolojî û sosyalîzma zanistî dikirin, her wekî hînkarekî zanyar, kesbûna partiya xwe bi wan dida naskirin. Di 1988 de, bi wê qehremaniya xwe bi gelek livbaziyên şoreşgerî yên li deverên mîna Şernax, Perwarî... û Eruhê rabû, ziyan û zirarên mezin gihandin e hêza dijmin a mêtinger. Li aliyekî din bi wê Kamera xwe ya piçûk jiyana gerîllayên azadiyê diani ber çavan, mîna nûçevan û rojnamevanekî şoreşger û gerok bi şêweyekî bûyer û livbazî dianîn ziman.

Di 22 Gulana 1989 de ji bo avakirina Demoqrasiya gel rolek e herî mezintir list, û greva herî bilindtir bi dest xwe ve anî. Di şerekî mafdar û bi rûmet de, ku 2 rojan domandibû, li Eruhê Çiyayê Şêx Omer di gel 12 şervan û qehremanên bê nîşe şehîd ket û rewan pak bû. Lê heya ku dilopek xwîn di canê wî de mabû li berxwe da, canê xwe yê pak nekir e nêçîra mêtingerê hov, û duruşmeya "Bijî Serok APO! Berxwedan jiyan e!" bilind dikir û bi wî dengê xwe yê qebe ezmanê heftan vedicinîqand û bi xwe dihesand. Mîna herdem dîsa em dibêjin mirina wî jiyana meye û jiyana me geşbûna dilê wiye.

Li jêr em kêliyekê bi diya wî ya ku Akîf şêrîntirê lawan û delalê berdilê wêye, mijûl bibin, gelo ew çi bi dermafê Mehmûdê xwe dibêje:

Mehmûd lawê te yê pêşemîn bû, tu çiqasî jê hez dikî?

Pîr, ez pîr jê hez dikim (û kesereke kûr kişand) Mêhmûd imrê min bir, kezeba min bir, ji jiyana min şêrîn û bihatir Mehmûdê min bû. Min nizanibû wê zû şehîd bikev e, heke min bizaniba minê ev dilê xwe pêre bişanda, bila ew dila li rex wî têxistana gora teng û tarî, cihê wî buhuştbe (cinnet) yarebbî! Lê hema ez ne poşmanim ku min ew bi delalî xwedî kir, na! Şukur ji kerema wî xwedayî, da min û di riyeke bi şeref deji bir.

Yanî riya ku li ser çûyî ya şerefê bû, tu ji dil divê bir û baweriyêdeyî?

Belê, haşe ne riyeke xerab bû, ne erzan bû, gerege her kesê bi şeref li ser wê riyê bimeş e. Lê hema dilê min dişewûtê, ez dibêjim çima dirêj nekir. Min dixwest dirêj bikê, bi çavên xwe xelasiya Kurdistanê bibînê û ew hesreta ji dilê wî yê şêrîn derkev e... çavên min birjin, berî ku derbas be min nedît, bila min berî ku biçe hema careke tenê eniya wî ramûsanda û di wê kêliyê de bimrama. Dîsa jî ez dilê xwe vedihesînim û dibêjim, bi sedan şêrên wek Mehmûd çûne, ewjî kezeba dayîkên xwebûn û ji her kesî bêhtir şêrîntirên ber dilê wan bûn, xwedê hevalê wan bê.

Em dibêjin Mehmûd ne kurê te tenê bû, yê tevayî gel bû, tu vê yekê çawa dibînî?

Raste, lê hema berî ku şehîd bikeve kurê min tenêbû. Dema ku kete nava Partiyê êdî bû kurê PKK, bi qasî ku ji wan re dikir, ji min re nedikir. Niha ez dinêrime bûye kurê gel, çiqas ez kêfxweş dibim, navê wî li ser her zimaniyê, wêneya (resim,sûret) wî bi dîwarê her malê ve daleqandiye, xelk navê wî li zarokên xwe dikin. Ez rind û rind vê yekê dizanim, her kes jê hezdike, dibêjin **Akîf,** av disekin e. Ne ew bi tenê, niha qîmeta min bi xwe bilind bûye, dema ku dibêjin ev diya **Akîf** e, ji wan be ku min di dilê xwekin, ez bi qurbana wîbim em ji bi xwere bilind kirin.

Dema ku xeber ji tere hat, Akîf şehîd ketiye, tu ketî çi rewşê, yanî te çawa ev saloxa (xeber) pêrgîn kir?

Tu rast dixwazî kezeba min şewûtî, agir pêket, çavên min hêsir barandin, lê hema wekîlê te xwedê be ew hêstirana yên şabûnê bûn, çima? Min di wê kêliyê de **Xidir** rehmetî anî bîra xwe, ew li cem min hin ji **Mêhmûd** şêrîntirbû, li Bozawayê şehîd ket. Min di dilê xwe de got, ma ji **Xidir** çêtir e, ew jî kezeba diya xwe bû, xwedê ji arê cihennemê biparêze. Xwedê we zêde bike, **Mehmûd** çû, hûn hene. Bi serê wî yê şêrîn be dema ku ez we dibînim dilê min honik dibe, wekî ku ew saxbûye û li cem min rûniştiye.

Tu dikarî ji me re hinekî li ser taybetiyên (xusûsiyet) heval Akîf biaxifî?

Ezê çi bêjim! Ji zarokiya xwe ve fedekar û netirsbû, ji ti kesî re danedixist, li ser xwebû, xwezî ku niha zarokên min tev lê bihatana, kes lê nehatiye. Ji berê ve xwe di hertiştî re dikir, dixwest hînî her karî bibe, û ji heq her karî ji derdiket. Pîr xortekî delal û şêrîn bû, ti caran kesî dilê xwe jê teng nedikir. Ez nikarim rindî û qenciyên wî bînim ziman.

Li dawiyê tu dixwazî çi bibêjî?

Berî her tiştî ez ji dayîkan re dibêjim, li hember zarokên xwe nebin e kelem, bila heyf û tola qehremanan hilînin, bi dil û can xwe li dora PKK bicivînin, heke em wusa nekin wê dijmin namûs û şerefa me riswa bike. Yeke din jî ez dibêjim gunehê min li istûyê webe, gora Mehmûdê min li Eruh e, ez dixwazim berê ku bimrim herim li ser wê gorê hinekî bi kurê xwe re deng bikim, berkêlka wî ramûsim û bêjim, şîrê berê min li te helal be, û di piştre bila ez bimrim. Dema ku ez negihiştim e wir jî ji min re kulmek ax, ji axa ser gora wî binin, da ku wê bi xwe re bibim e gorê. **"Mehmûdo! min reş girêneda, şîn negerand, bila dilê te vehes e".**

* * *

ÇAND Û TOREYA NETEWÎ

Xwendevanên hêja,

Herwekî ku em tev dizanin rola nivîsokê di rêveçûna ji bo azadiya gelan û serxwebûna welatan pir bilinde. Di diroka gelan de pênivîsê roleke mezin lîstiye, mîna tifingekê di bargehên şoreşgerî de cih girtiye û li dijî mêtingeran bê westabûn û rawestan ketiye şer.

Ji vê hêjmarê û pêve em rûpeleka taybetî ji bo weşandina çand, pîşe, tore û folklora Kurdî vedikin. Hêviya me ji xwendevanan ewe ku bi her defetên xwe yên torevanî û rewşenbîrî, vê rûpela ku wê di bin navê "Çand û Toreya Netewî" de were weşandin delemend bikin û ji berhemên xwe bê par nehêlin.

Li ser vê bîr û baweriyê divê em bi nivîsoka xwe dakevine qada şer û nivîsaran bi dijminde biteqînin. Ev rûpela jî ji bo berhem û nivîsarên we sînga xwe vedike.

Berxwedan

Hevpeyvînek bi helbestvan Kalê Dildar re

Kalê Dildar kiye?

"Ez di sala 1935 de, hatime dinê. Di malbatek e belengaz û perîşan de mezin bûm, bavê min pir eş û êtigî ji destê axe û begên wê demê dît. Niha du-sê kasêt li cem min hene, zilm û zora ku wan axan li bavê min kirî tine ziman, heya niah jî ez wê xizanî û perîşaniyê dibînim e. Min ji sala 1958'an ve dest bi nivîsandinê kiriyê, lê piranî helbestên min bi zimanê Erebîbûn, gelek rojname û kovarên ku bi Erebî dertên helbestên min weşandin e. Di sala 1976 an de min çend helbestên kurdî nivîsandin, mixabûn tev wenda bûn. Lê piştî 1984 an, min careke din destpêkir û heya niha ez bi wan helbestên xwe piştevaniya şoreşa serxwebûn û azadiyê dikim."

. Wekî ku tu dibêjî, li vê dawiyê dîsa tu li helbestan vegeriyayî, gelo çi hişt ku tu piştî dûrbûn û qutbûnekê dîsa lê vegerî?

Berî hertiştî PKK hişt ku ez qimetêkê bidim e helbestan û dîsa piştî demek e dirêj lê vegerim. Di dema buharî de min nizanî bû rola nivîsandinê hewqasî di şoreşê de bilind e. Niha, ez bi çavên xwe dibînim, bi guhên xwe dibihîsim, xwîna şehîdan dest bi herikandinê kiriye. Dema ku xwîna şehîdan biherike, erdê ziwa û işk şil bike, cigera mirov dişewût e, xwîna di canê mirov de dikele, û ev yeka mirov bê gav dike ku li ser wan binivîse. Dilê xwe vehesin e û hema piçekê wî barî hilgire ser milê xwe. Bi kurtî dikarim bêjim cigera min keliya û min ji nuh ve helbest anîn ziman.

Her wekî ku tujî dizanî, divê mirovê nivîskar di rêveçûna xwe de, xwedan azîne û nexşeyeke pendibe, ango zanibe ji bo çi dinivîs e, karibe rola wê nivîsekê di cih de pêkbîn e. Gelo Kalê Dildar ji bo çi dinivîs e?

Ez ji bo ku şoreş li dare dinivîsin, ji ber ku roj bi roj hejmara şehîdan bilind dibe. Şehîd geleki paye bilindin, ez dixwazim bi nivîsarên xwe hin bêhtir wê rûmetê bilind bikin. Ez dixwazim di nav rêzên helbestên min de herdem şehîdên Kurdistana xwe, yên bê mirin bi nav û bilind bikim. Hiro şoreşa serxwebûn û azadiyê li Kurdistana bakur bilind bûye, divê herkesê nivîskar ciheki xwe têde bigire û herweki miroveki şoreşger rola xwe biliz e.

Li gora nirxandina te, toreya Kurdî gihaye çi qonaxê, berê di çi warî de bû, niha di çi warî deye?

Bi rasti berî ku tevgera şoreşgerî ya hemdemî li Kurdistanê kerwanê xwe bi rêxe min nedîdît ku ti kesî bi çaveki mezin li toreya Kurdî dinêrî. Bi vê nêrîna ku niha em lê dinêrin, ti kesî lê nedinêrî. Kin bê gotin tore ketibû xizmeta kesan, reformistan dest dabûn ser nivîskaran, kesî nizanibû ku hewqas nivîsandin di şoreşê de rolek e bilind diliz e. Nivîskarên ku xwe di warê torevanî de jêr û jêhatî diditin, direviyan Ewropa û ji êş, derd, kul û daxwazên gelê xwe bi dûr diketin, toreya xwe dadixistin bazarê. Lê hema piştî derketina PKK, toreya me êdî xwe parast û naveroka xwe ya netewî derxist e holê, xuya bû ku di şoreşê de nivîskar bilind dibe, bêyî girêdana bi şoreşê ve ti rûmet ji wî re tune. A ku ez dizanim PKK toreya şoreşgerî di Kurdistanê de bilind kir.

Ji berê ve dijminê mêtinger cuda bûn û perçebûnek bi navê din, ol û mezheban xistiye nava gelê me. Tu hozanvaneki Kurd, ku di dibêjin zeradeşti... nêrîna te li ser dîn çiye?

Belê, ez miroveki zeradeştîme, lê hema ez ne Yezidî me. Ev politîka dijmine, şêxîtî, misilmantî, yezidîtî, ellewîtî... dijmin em bi van destikan ji hev belav û perçe kirin e û şerekî birakujî di navbera me de derxistiye. Ez bi yekcar vê yekê napejirînim, em nabêjin ev îslam e û ev ji yezidiye, ji herduyan giringtir û mezintir divê em bêjin ev Kurd e. Em tev ji zeradeştin, ew miroveki zanyar û bilind bû û yê ku bingeha zimanê me daniye ew bi xwe ye. Bila em careke din bi vê û wê ji hev belav nebin. Navê ku serê me pê bilind dibe ew e ku em Kurd in. bi rastî dema ku niha tên bi min re dibêjin tu Yezidiyê ez dixeyîdim, çima? Ji ber ku ti têkiliya me bi Yezid bin Mûawiye re tune, berî her tiştî em Kurd in.

Li dawiyê gotina tu dixweazî bêjî.

Divê her nivîskarê me di şoreşê de rolek e bilîz e, heke neliz e, ew bi kêrî tişteki nayê, eger pişt nede ber şoreşê wê ew û nivîsarên wî bi saxî bimrin û sipas.

– Kurdistan –

Bûkek e
Çelengtirîn bûkên Cîhanê
Lê ta niha xemgîn e
Dibêjin ew
heyva li çar dehê
ronî dike
zevî û bustanên me
Hêstir ji çavan têne xar
Çiqas xweşe
mîna hingiv şêrîne
Kurdistan e
Li ser her kes
dike şer
Paşa, mîr û dewlemend
Da bêhn bikin bêhna wê
Bixun cerg û dilê wê
Bo wê her kes xwîn didê
Lê ne para wane ew
Gelo lê ew para kê
Para min û teye ew
para pêşmergan e ew
Ti nema wê roj hilê
Emê bixemlînin wê
Pê dinyayê şên bikin
pê dijminan gêj bikin
serok APO şa bikin

Kalê dildar

Di dilê şivanê 10 salî de serhildan

Zulfîkar Tak

Hevalê me yê girtî Zulfîkar Tak, ji zindana Ceyhanê ev nameya ku rastiyekê tîne ziman şand. Ev name, ku herwekî hevpeyvînekê hatiyê amadekirin, bir û bawerî, daxwaz û hêviyên zarokeki 10 salî dertîne holê, wekî ku hatiye nivîsandin em belav dikin.

Hevalên delal,

Çend rojan berê li vê derê, zindana Ceyhan wek zindanên din çar rojan ziyaret li ser hev çêbû. Di vê ziyaretê de bi roj, bi sedan mirovên me yên ku hatin e dîtinê, em bi wan re mijûl bûn, bi şev jî em bi zaro û zêçan re meşxûlbûn...

Roja duwemîn ji ziyaretê ez pê hesiyam ku lawikeki deh salî ji Nisêbînê hatiye cem birayê xwe yê girtî. Lê belê, birayê wî li qawûşa me nedima.

Piştî ku ziyaretvanên mezin (ên ne zaro) derxistin derveyî zindanê, min gazî Şivan kir. Min jêre got: "Ezê derheqa serhildanê hinek pirsan ji te bipirsim, wê tu bersiva wan bidî", got: "Erê".

Roja sêwemîn ji ziyaretê, û di wê navberê de min hinekî haziriya xwe kir. Lê belê, şênî werqas pirbû, hîş di serê min de nema, ez gelekî bi wan re mijûl bûm. Dema ku şev bû, min bi lez gazî **Şivan** kir. Em derketin jorê, ciyê ku em lê razdizên, da ku em rûnin û biaxifin. Gava ku em gihiştin e jorê me dît ku hevalek li tembûrê didê, hevalekî din jî li timbelekê dixe, û bi qasî neh-deh zarok li ber direqisin. Dema ku Şivan ew dîtin got: "Ezê jî bireqisim." Min got: "Hebekê bilezîn e, jî bo ku em hinekî bi hev re mijûl bibin û vê şevê pê biqedînin." Got: "Erê". Lê belê vê "erê" ya wî gelek ajot.

Min gazî wî kir, em rûniştin. Min dixwest ez ditîna zarokekî 10 salî li ser serhildana Newrozê bigihînim we. Lê belê, ev daxwaza min jî her alî ve bi ya dilê min nebû. Di vê roportaja (hevpeyvîn) me de, eger dem hebûya, minê bi her halî tevê hestê Şivan bigihande we. Bi qasî ku jî min hat min xwest ku di vê serhildanê de tiştê ku bûne jî bo we binim ziman. Lê belê, ez pir li piştî vê armanca xwe mam. Li dawiyê ez fikirim û min jî hevalan pirsî: gelo kes bikaribe vê roportajê biweşîn e? Wanjî got: "emê li gora derfetên xwe biweşînin.

- *Navê te çiye?*
- Şivan
- *Şivan navê te yê rastiye?*
- Belê
- *Şivan, tu çend saliyî?*
- 10 salî me
- *Mala we li kuderê ye?*
- Li Nisêbînê, qeza Mêrdînê.
- *Di Newroza vê salê de li Nisêbînê serhildan çêbû, derheqê vê serhildanê tu tişteki dizanî, gava ku serhildan çêbû tu li kuderê bûyî?*
- Wê tu hemû binivisinî?
- *Belê, ezê hemû binivîsinim.*
- Em li mezelê Hecacê bûm, wilo em li wir dahatin, em 5000 mirov bûn, dimeşiyan. "Ozel timan" gotin "em jî hevalê wene, dê û bavê me jî hene". Yekî ji nav gel, li wan vegerand û got: "Na! hûn hemû kafirin". Piştî vê gotinê, Ozel tîm gurmistek lêxist. Li ser vê gurmistê, gelê ku dimeşiya êrîşî ser wan Ozel Tîman kir. Di dest gel de kevir, dar û kêr hebûn. Li hember gel wan jî fişek teqandin, bi qasî hezar fişekî hatin teqandin.
- *Di vê meşa xwe de gel bang dikir "Bijî Kurdistan!, Qahrolsûn Turkiye!.. Bijî serok APO!" Gel wiha diqiriya.*

Dema ku meşa gel gihişt nava bajêr, di kuçê de pirekên me yên ku berdan ser serê Qomisêr. Qomisêr kete qûmê, dûre em pê hesiyan ku ew geber bûye.

- **Şivan, hûn ji bo çi cûbûn ser goran?**
- Em ji bo gerîlla çûbûn, 13 gerîlla şehîd bûbûn, lê bele du şehîd anîbûn.
- *Ew 11 şehîdên din bi kuve biribûn, ji bo çi neanîbûn?*
- 11 şehîdên din li Sawûrê, hemû bi hev re di ciheki de bin erd kiribûn. Ji bilî wan 11 an hevalek birîndar e. Gerîllayê birîndar piştî şer diçe gundeki, xwediyê mala ku gerîlla li wir dimîne nokeriyê dike (xiyanet), xeberê dide neyar. Dijmin jî wî gerîllayê birîndar bi saxî li piştî Sawûrê, li ciheki gorê dikole û binax dike. Dayîka min çûbû Sawûrê, wê jî min re got gerîllayê birîndar digorê de şehîd dibe.
- *Şivan, te ji şoreşgeran hezdikir?*
- Erê.
- *Ji bo çi?*
- Ji bo ku Kurdistanê xelasbikin, û welatê me ava bikin.
- *Piştî vê meşa gel, li Nisêbînê çi çêbû?*
- Pir tişt çêbûn.
- *Tu kanî ji me re van tiştan bêjî? Em dixwazin ew tiştên li Nisêgbînê bûne ji te bibhîsin.*
- Gelê Nisêbînê 5 rojan deriyên dikanên xwe girtin. Li dawiyê gel kom bi kom dicivîn ser hev, bi kesk û sor û zer xwe dixemilandin û dimeşiyan. Rê digirtin, tangêr û erebeyên dewletê didan ber keviran. Gava ku gel ev tişta dikir, polîs û neyar ditirsiyan, newêribûn nêzikî gel bibin.
- *Şivan, gava ku ev tişt dibû, te çi dikir?*
- Min kevir davêtin polîs û Ozel Tîman.
- *Dema ku te kevir davêtin neyar, te slogan ji (duruşme) davêtin?*
- Erê, min digot "Qahrolsun (bimre) Tirkiye! Bijî Kurdistan! Bijî Serok APO! bijî PKK!"
- *Şivan, we çi nav li vî şerê xwe kiribû?*
- Me ti nav li şerê xwe nekiribû.
- *Tu dibêjî ez ji şoreşgeran hezdikim, ev şoreşgerên ku tu jî wan hez dikî kine, te heya niha ti kes jî wan dîtiye?*
- Ev Şoreşgerên ku em jê hez dikin, gel jî wan re dibêje "Telebe". Lê belê, ew şoreşgerên PKK ne. Birayeki min jî şoreşger e. Min di Televizyonê de carekê serok ABDULLAH OCALAN dît, di programa "perde arkasi" de careki şanî kirin, lê hema pir dirêj nekir.
- *Şivan, li gelek gundên Kurdistanê alikar û kuçikên dewleta Tirk hene, bi Tirkî ji wan re dibêjin "Koy Koruyucusu", bi kurmancî jî dibêjin "cahş", hûn zarok di nav xwe de ji wan re çi dibêjin?*
- Car hene em dibêjin Qoricî, car hene jî em dibêjin Bekçî. Lê hema bi piranî em dibêjin "Xayînên bê namûs."
- *Şivan, ji bo ku Kurdistan rizgar bibe, giringe gelê Kurd çi bike?*
- Şer bike. Bi sîlehan, bi daran, bi keviran... Çi li ber destê gel hebe giringe bi kar bine.
- *Welat çiye?*
- Welat Kurdistan e, Kurdistan jî jiyan û namûsa Kurdan e.
- *Şivan, tiştekî din heye ku tu bibêjî?*
- Erê
- *Bêje*
- Bijî Serok APO!

– Li Min –

Çima habûye halê min
Ji min kişandin xwîna min
Dîsa ji destên xwînxaran
xerabûye rûçikê min
Li min, li min, li min
Kurdistan e dilê min
bilind nabê ala min
Îro ji destê kedxaran
tune navê welatê min
Li min, li min, li min
di zindanê de hevalên min
Nabhîsin e dengê min
Dîsa ji destên xwînxaran
Ev çiye hatiye serê min
Li min, li min, li min
Dikujin bav û birayên min
Dilîzin bi namûsa min
Îro ji destên kedxaran
Talan bûye mala min
Li min, li min, li min
Kê jêkir herdû milên min
xerakir zend û bendên min
Dîsa ji destên kedxaran
pirbûn e kul û derdên min
li min, li min, li min

Şaxê Ciwan – Diyarbekir

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman ku navenda kiştûkalê û aboriyê ye

DILÛK

-I-

NAVÊ ÊRDIMA DILÛKÊ XWEDIYÊ ÇI BINYADÊ YE?

Gava mirov cara pêşîn li vê êrdimê bi cih bûne, navê axê êrdimê pêşemin car, **"Dolik"** danîne. Deh kîlometre dûr ji bajarê Dilûkê (Entabê), li aliyê bakur gundekî bi navê **"Duluk"** hîna jî heye. Şop û bermayên dîrokî bi me didin nasîn, ku Dilûk berê li cihê vî gundî bû û ev gund bi xwe jî jêmayê bajarekî demên kevin e. Di çavkaniyên Bîzansî de navê êrdimê **"Telukh (Tolupa)"** û di yên Ereban de jî **"Diba (Daluk)"** derbas dibe. Gotina "Duluk" jî, guman heye ji van gotinan hatibe. Gelên Selevkosî û Romayî ji, "Entakiya Torosan" *gotine êrdimê.*

Li gora hinde çavkaniyên din jî, di wan deman de ku Ereb serdestên êrdimê bûn, gotina **"Eyntab"** bikaranîne, ku dihê wateya "Kehniya dibirrîse." Di çavkaniyên Ermeniyan de jî navê êrdimê, weke **"Anthapt"** derbas dibe. Lê gava dîroknas qala êrdimê kirine, bêhtir gotina "Duluk" bikaranîne.

Piştî bajarvaniya (medeniyeta) islamî ber bi rojên me ve, navê "Eyntab"ê, her çû weke **"Ayintap"**ê hate guhartin. Doliwgerên Tirk, roja 6'ê Sibatê 1921'ê nav kirin **"Gaziayintap."** Bi vî awahî guhartina navî pêk anîn.

Gelê Kurdistanê her demê, pêşemin **"Dilûk"** gotiye êrdimê. Niha gotina **"Entab"** ji di nava gelê me de, bi firehî dihê bikaranîn.

DÎROKA KURT A ÊRDIMA DILÛKÊ

Dîroka êrdima Dilûkê, ku dikeve perçeya bakurê-rojavayê welatê me Kurdistan, xwe dirêjî heya dema dîroka nenivîsî dike. Tixûbên êrdimê yên niha, cara pêşemîn ji aliyê Babîlan ji bo danişvaniyê hatine vekirin û bikaranîn. Di demên paşê de Hîtîtî li êrdima Dilûkê xwe bi cih kirin. Ji dewletên piçûk a bi navê qraliyeta Kargamîş ku girêdayî bi imparatoriya Hîtîtî ve hatibûn damezirandin, li ser axê Dilûkê dameziribû. Di encama hilweşîna dewleta Hîtîtî de, li ser axên ku Hîtîtî serdest bûn, valahiyeke otoriteyê derkete holê. Di vê domanê de, li kêleka hinde hêzên cihêreng, Aşûri ji sûd û berjewendî ji vê valahiya otoriteyê standin. Aşûri xwe belavî êrdimên Berferadê û tixûbên Suriyê jî kirin. Bajarên girêdayê Hîtîtan, herweha ketibûn bin tehdîta Aramiyên koçerî ji. Ji van bajaran a bi navê Kargamîş (li Dilûkê bû), da xwe ji dagirkirinên Aramiyan biparêzê, bandurî û hikmê Aşûriyan pejirand. Piştî demekê Dilûk, pêşî ket bin hikmê Misrê û paşê ji ket bin hikmê prensiyên Hîtîtên Ciwan.

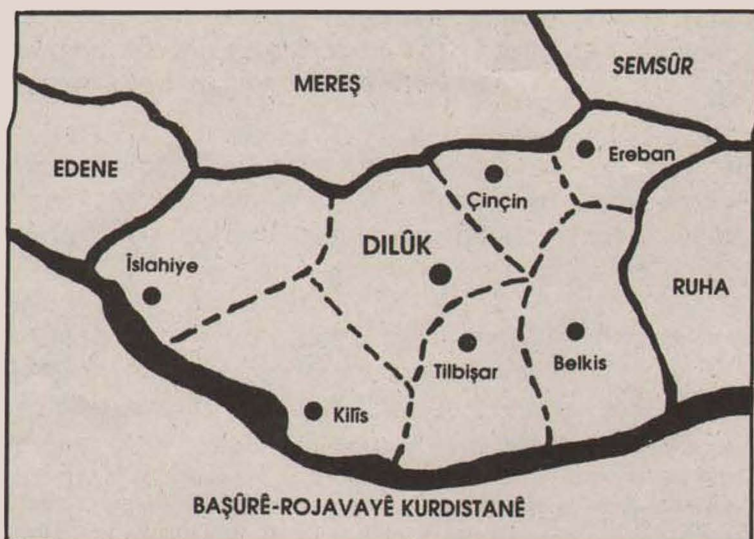
Di sala 539'ê Bz. (Berî Zayînê) de, weke hêza serdest a êrdimê, Pers derketin holê. Piştî mirina imparatorê Persan ê vê domanê, doliwgeriya Persan li êrdimê paşê jar ket. Di encama vê bûyerê de Satrapiya Kapadokisa serxwebûna xwe danezane kir. Di van salan de Pers, xebatên pêşvebirina banduriya xwe birêvebirin. Gava imparatoriya Persan di xebateke weha de bû, ji aliyê qralê Mekedonya Skenderê Mezin hate rûxandin û êrdima Dilûkê jî ku hingê navê wê Dolike bû, kete bin hikmê Skenderê Mezin.

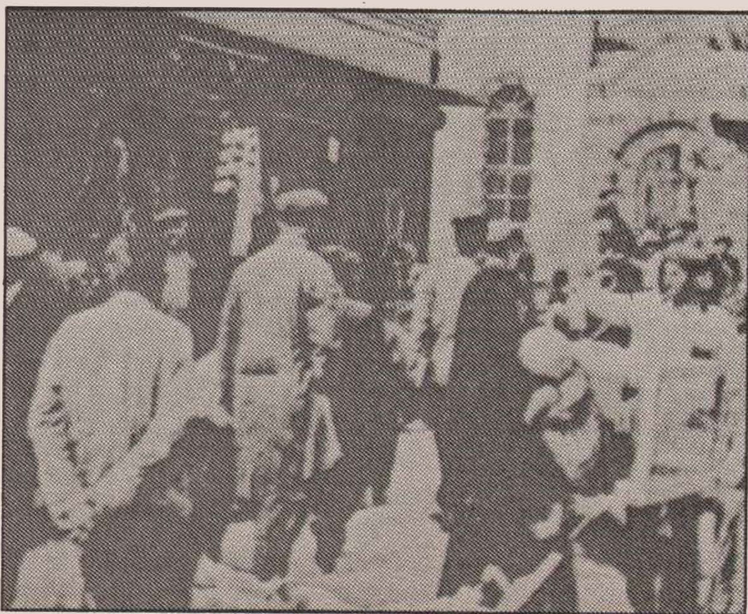
Li dûv mirina Skenderê Mezin, Dilûk kete bin hikmê dewleta Selokidi. Gava Selokidî binkeftê Misriyan bûn, Dilûk ji dîsa kete bin hikmê qraliyeta Makedonya. Vê carê ji, gava qraliyeta Kapadokya binkeftê Selokidan bû, Dilûk ji nuh ve bi hêza pêşî ve hate girêdan. Di vê domanê de Ramoyî ji, xwe gihandibûn wê hêzê, ku li êrdimê posîdeyên xwe bidin şanî kirin. Romayî, xwe-berfirehkirina Selokidan ji xwe re mina tehdîteka mezin ditin û dest bi êrişên li dijî Selokidan kirin. Selokidan gêr kirin û di encama peymanekê de, Dilûk ma ji bo Romayiyan.

Di sala 629'ê Pz. (Piştî Zayînê) de Dilûk, ji aliyê Sasaniyan hate vegirtin. Piştî vê doliwgeriya nuh, ku demeke kin doma, **Dilûk dîsa kete destê Bizansiyan.** Piştî vê bûyerê êdî islamiyet ji afirî û bi afirîbûna islamiyetê, êrdim rûberê şer û cengên di navbera Ereb û Bizansiyan de bû. Di vê domanê de bi carekê Hamdanî ji rewşa cengê berjewendî hilanîn û deliv xistin destê xwe. Hamdanî serdestiya xwe li êrdimê damezirandin. Lê di demeke kin de, hema bi lez û pele ji aliyê Bizansiyan hatin gêr kirin. Di vê navberê de tixûbên Dilûkê tengtir bûn û tenê devera "Telukh" ma di destan de.

Di sala 1071'ê de êrişên êlên Tirkên Oguzî destpêkirin û hatin ser Anatolia jî. Di vê domanê de Dilûk, bû cihekî danişvaniyê ji bo êlên Tirkmenan. Paşê, di navbera salên 1086'an û 1150'an de Dilûk bi mîrîkdariyên Heleb û Şamê ve hate girêdan; di navbera salên 1150'an û 1210'an de bi mîrîkdariya Musilê ve û di navbera salên 1243'an û 1260'an de jî dîsa bi mîrîkdariya Musilê ve hate girêdan. Di navbera salên 1210'an û 1243'an de, kete bin hikmê Selçukiyên Anatolia. Di navbera salên 1373'an û 1430'an de bi dewleta Memlûkî ve, di navbera salên 1430'an û 1515'an de bi mîrîkdariya Dulkadirogullari ve û di navbera salên 1515'an û 1516'an de jî nuh ve bi dewleta Memlûkî ve hate girêdan. Di sala 1516'an de jî Dilûk kete bin hikmê Osmaniyan. Di vê domanê de sencaqeki girêdayê eyaleta Mereşê bû. Paşê bû navçeyeke girêdayê wîlayeta Helebê, **dûv re bû sencaqeke girêdayî û di dawiyê de bû sencaqeke** biserxwe.

Di salên Şerê Cîhanê yê Yekemîn de dema ku imparatoriya Osmanî hilweşî, Dilûk rastî dagiriya Frensiyan bû. Ev dagirî, bi nêzîkahî sê salan doma. Gelê êrdimê, bi dirêjahiya sê salan li hemberê Frensiyan bi gelemperî di rewşa raperîn û serîhildanê de ma. Di mêjûya 20'ê Cotmehê 1921'ê de "Peymana Ankara" çêbû. Bi vê peymanê Frensî, hin tiştan bi destê xwe ve anîn û Dilûkê dîsa hiştin ji bo doliwgeriya Tirkan. Gelê Dilûkê li pêşiya Frensiyên dagirker serî neçemand û li ber xwe da. Doliwgerên Tirk jî, ji bo vê bûyerê bikin parekî dîroka xwe, roja 6'ê Sibatê 1921'ê gotina "Gazi" li ser navê Dilûkê kirin û gotina "Entab" zivirandin gotina "Gazi-Antep." Gava zagona pejirandina vî tiştî birêvediket, Mustafa Kemal weha got, "Ma çawa ez ji çavê Gaziantepiyan maçî nakim? Ew ne tenê Gaziantep, herweha Tirkiyê ji rizgar kirin." Ev gotinên wî, du-rûtiya wî ya bê-tixûb, di dijminahiya wî ya li dijî gelê me de, şanî dikin û ronak datînin pêşiya çavan.

Li navenda bajarê Dilûkê cihekî kirrîn û firotinê (bazirganiyê)...

REWŞA ERDNÎGARÎ A ÊRDIMA DILÛKÊ

Êrdima Dilûkê û bajarê Dilûkê, ji êrdim û bajarên bakurê-rojavayê Kurdistanê, yên bêhtirîn pêşveketî ne. Dilûk, di xalekî stratejîkî ya Rojhilata Navîn de cih digire. Xwediyê hin riyên herî pêwîst e, ku kêşora Ewrûpa bi Rojhilata Navîn ve girê didin. Riyên kintirîn, ku ji welatên mîna Hindistan, Pakistan û Îranê derbas dibin û xwe digihînin Deryaya Sipî, ji Dilûkê derbas dibin.

Ji aliyê rojhilat ve bi Ruhayê re, ji aliyê bakurê-rojhilat ve bi Semsûrê re, ji aliyê bakur ve bi Mereşê re, ji aliyê rojava ve bi Edenê re, ji aliyê başûrê-rojava ve bi Antakia re û ji aliyê başûr ve jî bi başûrê-rojavayê Kurdistanê (Surî) ve tixûbên Dilûkê hene. Pîvana firehiya erdê Dilûkê 7.642 km^2 ye. Bilindahiya Dilûkê ji zireyê (deryayê) 850 metre ye.

Erdê Dilûkê ji sedî 51.9 bi çiyan, ji sedî 26.9 bi deştan, ji sedî 19 bi platoyan û ji sedî 2.2 jî bi zozanan hatiye xemilandin.

Dilûk, ji aliyê hejimara şênî ve jî, ji bajarên bakurê-rojavayê Kurdistanê, bajarê mezintirîn e. Di gelemperiya Tirkiyê û bakurê-rojavayê Kurdistanê de Dilûk, ji aliyê mezinahiya xwe û bilindbûna hejimara şênî ve, di rêza pêncemîn de cih girtiye, ji nava nêzîkî 70 êrdiman.

Çiyayên Dilûkê:

Hema hemû çiyayên ku ji aliyê bakur ve dirêjî tixûbên Dilûkê dibin, berdewamên Çiyayên Toros ên Başûrê-Rojhilat in û rêzên duzûrast avadikin. Rojavayê êrdimê bi çiyan hatiye.pêçandin. Çiyayên Dilûkê yên pêwisttirîn ev in:

Çiyayên Sofiyan (Bazan): Ji aliyê bakur ve dirêjî Dilûkê dibin. Li başûrê van çiyan Deşta Dilûkê dirêj dibe. Xala bilindtir a Çiyayên Sofiyan, Girê bi navê Kepekçî ye. Ev gir 1.496 metran bilind e. Ev bilindahî, herweha xala bilinditirîn e li êrdima Dilûkê. Çiyayên Sofiyan ji sê biran çêbûne: Çiyayên Sofiyê Alici, Sofiyê Dimeşki û Sofiyê Çarpinan.

Çiyayên Bavê Dilûkê: Ev çiya li bakurê navenda bajarê Dilûkê dirêj dibin. Xala bilindtir a van çiyan 1.250 metran bilind e. Di navbera van çiyan û Çiyayên Sofiyan de, Çiyayên Samê cih girtine. Xala bilindtir a Çiyayên Samê ji, 1.050 metran bilind e.

Çiyayên Gurenizê: Çiyayên Gurenizê, ku li bakurê-rojhilatê navenda bajarê Dilûkê bilind dibin, şaxên Çiyayên Bavê Dilûkê ne. Ji şaxên, ku ber bi aliyê Çemê Feradê ve dirêj dibin in. Xala bilindtirîn a van çiyan, 1.069 metran bilind e.

Çiyayê Reş: Ev çiya, ji dirêjahiyên Çiyayên Sofiyan ên xwe dirêjî aliyê êrdima Semsûrê dikin, çêbûne. Çiyayê Reş (Karadag), bi bilindhaiyê xwe yê ji 1.008 metran, li navçeya Çinçinê (Yavuzeli) xala bilindtirîn e.

Çiyayên Bavê Xeni û Tehtê Zer: Ev çiya bi nêzîkahî biqasî 1.100 metran bilind in. Ev çiya ji dirêjahiyên Çiyayên Sofiyan in, yên ku berê xwe didin aliyê Antakia.

Çiyayên Amanosê: Birên bingehîn ên van çiyan dikevin nava tixûbên êrdimên Mereş û Antakia. Çiyayên Amanosê di rewşa çiyayên duzûrast ên rêzîn de dirêj dibin. Bilindahiya van çiyan hindik e.

Dîmenek ji navenda bajarê Dilûkê...

Deştên Dilûkê:

Weke me gotî, erdê Dilûkê ji sedî 26.9 ji derdorên deştî çêbûye. Deştên Dilûkê yên pêwisttirîn ev in:

Deşta Îslahiye: Deşta êrdimê ya pêwisttirîn û bi xêrûbertirîn e. Bi gelemperî bi çiyan hatiye pêçandin. Bilindahiya ji zireyê 550 metre ye. Li aliyê bakur navê xwe diguhurîne û dibe Deştên Pazarcik û Mereşê. Firehiya deştî, di navbera 10 û 20 kîlometran de diguhure. Dirêjahiya birê deştî yê dikeve nava tixûbên êrdimê, 70 kîlometre ye. Ji vî deştî, gelek berhemên kiştûkalê yên şêwereng dihên hilanîn.

Deşta Barakê: Dikeve başûrê navçeya Belkisê (Nizîbê). Deşta Barakê gelekî kêm pêl bi pêl e. Dirêjahî di navbera 20 û 25 kîlometran de diguhure. Firehî jî di navbera 15 û 20 kîlometran de diguhure. Ev deşt jî bi xêrûber e. Çinandiniya giyayên zeviyan, zad û dexlê dibe.

Deşta Tilbişarê: Dikeve başûrê navenda bajarê Dilûkê. Bi gelemperî jî navçeya Tilbişarê (Oguzelî) tevlî xwe dike. Cihê firehtir ê vî deştî, li dora 40 kîlometran e. Li vî deştî jî çinandiniya giyayên zeviyan, zad û dexlê û hilberîna berhemên şînahiyê dibe.

Deştên Çinçin û Erebanê: Ev deşt jî, ji deştên Dilûkê yên xêrûber in. Dayina berheman bilind e. Ev deşt teng û dirêj in. Bilindahiya van jî zireyê, di navbera 400 û 600 metran e. Di nava gelî û newalan de mane. Li van deştan jî giyayên zeviyan, şînahî û fêkî dihên hilanîn.

Deşt, bi gelemperî li dora navenda êrdimê kombûne. Ji sedî 2.2, erdê Dilûkê digirin. Bi nêzîkahî, bilindahiya deverên deştî di navbera 500 û 700 metran e.

Çem, av û rûbarên Dilûkê jî, xwediyê rewşekî pêwîst in. Sedemeke pêşveçûna karê kiştûkalê (ziraetê) li êrdimê, bi pêwistiya çem, av û rûbaran ve girêdayî ye. Ji van çem, av û rûbarên Dilûkê yên pêwisttir, ev in: Çemê Reş (Ava Reş), Çemê Efrînê, Ava Sipî, Rûbarê Merzimên, Çemê Belkisê (Nizîbê) û Ava Alêben-Sacîrê.

DÛMAHÎK DI HEJIMARA PÊŞÎN DE

BERXWEDAN

Lihevhatin li ser çi bingehê çêbû?

Grevên xwebirçîhiştinê xwe gihandibûn gehînekên girseyî. Hemû birên civakê xistibûn bin posîdeyên xwe. Dagîrker jî êdî ji vê pêşveçûnê bizdiyan û ketin nava tirseke mezin. Di dawiyê de ji bo hevdîtineke bi dîliyên şer û malbatên wan re razî bûn. Çetir were gotin, kargêriyên girtîgehan û wezîrê adaletê yê dewleta Tirk, li dûv hev, gavên paş ve avêtin û di dawiyê de ji bêgaviya xwe, daxwazên girtiyan bi ciha anîn.

Piştî lihevhatin çêbû, di wê şevê de dîliyên cengê greva xwe ya xwebirçîhiştinê rawestandin.

Gava encamên lihevhatinê gihan merivên girtiyan ku di greveke xwebirçîhiştinê ya hevkariyê de bûn, agahî rastî "tîîîliyan" û dîrûşmeyan bû. Malbatên girtiyan bi kêf û xweşî hevûdu hembêz kirin. Ji wê kêliyê pêve, agahî ji bo hemû grevçêkeran re hate şiyandin.

Bendên lihevhatinê ev in:

1- Berpirsiyarên ku ji aliyê girtiyan di koxuşan de werin hilbijartin, ji aliyê kargêriya girtîgehan jî êdî wê werin pejirandin,

2- Serdan û hevdîtinên di navbera koxuşan de wê serbest be (kargêriyên girtîgehê ji her bendekê bêhtir li dijî vê bendê rawestîn, lê di dawiyê de pejirandin, ku bi hicetên weke çêkirina sporê û hwd. hevdîtina di navbera koxuşan de serbest bibe),

3- Koçberkirin (sirgun) wê werin rawestandin. Girtiyên ku mehkemeya wan berdewam dike, lê hatine koçberkirin, wê dîsa vegerînin bajarê Amedê,

4- Her babet weşanên fermî û legal wê bi serbestî herin girtîgehê,

5- Di kêliyên hevdîtin û serdanan de, û di demên din de jî polîs, nema malbat û merivên girtiyan aciz bikin,

6- Roja hevdîtinê û serdanê, ku roja 29'ê Cotmehê bû, lê hatibû sekinandin, di rojên pêşîn de wê ji nuh ve were tespît kirin,

7- Girtiyên ji pirsiyariyê derkevin wê du nimûne rapor bistînin. Yek ji wan li cem girtiyan wê bimîne,

8- Xwarin wê bimîne bin kontrola dixtoran û kalîteya xwarinan wê were bilind kirin,

9- Nexweş di roja xwe de wê derkevin ber destê dixtoran û werin muayene kirin, buhayên dermanan ji aliyê kargêriya girtîgehê wê werin dayin,

10- Kalorîfer (navgînên germkirinê) wê werin timar û tamîr kirin,

11- Birek ji diravên hatine girtîgehê, ku biqasî 250 milyon Lîrên Tirkî ne, ji bo başkirina hoyên girtîgehê wê werin xerckirin,

12- Dev ji pîlana birina girtiyan, da wan bixin girtîgeha Eskîşehîrê, wê were berdan,

Merivên girtiyan roja 15'ê Mijdarê li bajarê Amedê di civîna xwe ya ji bo çapemeniyê de, gotin, ku ev dilxweşî dîsa jî dilê me hênik nakin û van bendên li jêr jî anîn zimên, da ji bo wan jî berxwedan were kirin:

1- Divê dawî bi zilma li gelê me dibe bê anîn,

2- Divê dawî bi sîstema "parêzkaran" bê anîn ku gelê me berdide hevûdu,

3- Divê dawî bi şikenceyan were anîn û efûyeke gelemperî were danezane kirin,

4- Divê dawî bi valakirina gundan û şewitandina daristanan li Botanê were anîn,

5- Divê zehmetî ji bo kesên dixwazin cenazeyên xwe rakin neyin derxistin; cenaze bigihin malbatan û çi pîkoliyek li xwediyên miriyan neyê kirin,

6- Divê zagonnameyên bi hejimarên 424 û 425 ku mîna "zagonnameyên SS" dihên nasîn werin îptal kirin,

7- Divê saziya waliyê êrdimê ya rewşa ne-normal were rakirin,

8- divê kesek destê xwe nede mafên girtiyan ên ku bi berxwedanê bi destan ketine û di girtîgehan de rewşeke bê-hizur neyê afirandin.

CAREKE DIN BI SER KET

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

● Berxwedanên greva xwebirçîhiştinê, ku roja 8'ê Cotmehê destpêkiribûn û xwe gihandin sixletên girseyî, roja 14'ê Mijdarê bi serfîraziya dîliyên şer û welatparêzên hevkar dawî bûn.

● Şeva 14'ê Mijdarê lihevhatinek çêbû. Bendên lihevhatinê ji aliyê girtiyên di rojiya mirinê de yên bi navên Cevdet Înak, Abdulhakîm Guven û Abdurrahman Demîr, ji aliyê abukatên girtiyan ên bi navên Fethî Gumuş, Fevzî Veznedaroglu û Sabahattîn Acar, ji aliyê çar mirovên girtiyan û sê midurên girîîgehan, sawciyê girîîgeha Amedê û du dixtorên girîîgehê hatin bin-îmze kirin.

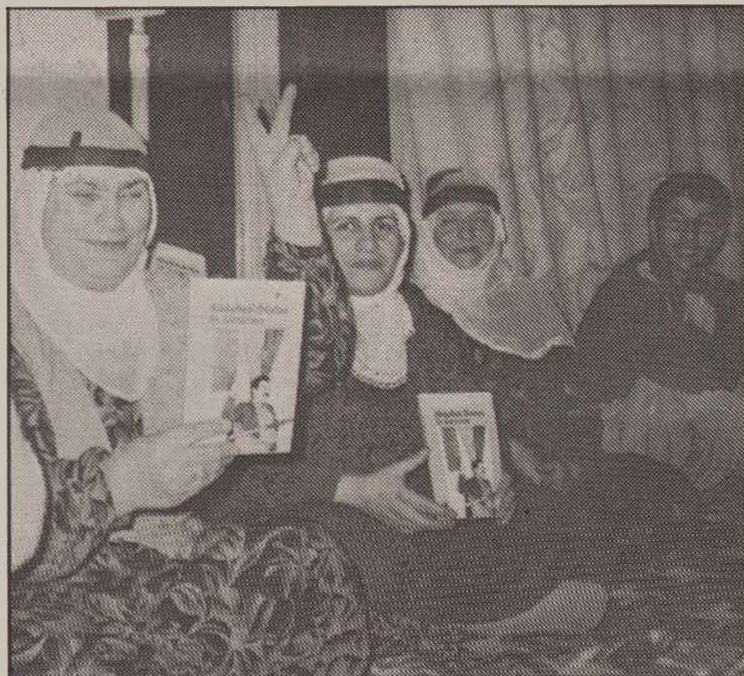
● Dîliyên cengê yên di girîîgeha Amedê de, bi bangîna dîrûşmeyên serkeftina berxwedanê dawî bi livbaziya xwe ya greva xwebirçîhiştinê anîn.

● Malbat û merivên girtiyan ên di greva xwebirçîhiştinê de bûn, roja 15'ê Mijdarê civîneke çapemeniyê çêkirin û bendên lihevhatinê daxweyanî awira giştî kirin. Tevlî bangîna dîrûşmeyan û awazên "tîîîliyan" greva xwebirçîhiştinê dawî kirin. Piştî lihevhatinê grevên xwebirçîhiştinê yên girsên gel, li bajarên Nîsêbîn, Cizîra Botan, Wan, Semsûr, Ruha, Meledî, Edene, Antalya, Ankara, Kirşehîr, Îzmîr û Stanbolê jî hatin dawî kirin, livbazîkar dîsa xwe belav kirin.

● Di girîîgeha Ceyhanê de esker û polîsên dagîrkeran bi hovîtî êrîşî girtiyên di greva xwebirçîhiştinê de kirin.

● Li gelek navçe û bajaran û ji gelek kes û derdoran livbaziyên piştgiriyê, hevkariyê û protestoyê bi dijwarî bilind bûn.

Rêz bi rêz grevên xwebirçîhiştinê di zîndanan de

Mijdar 1990 – Amed / Merivên girtiyan di berxwedana birçîbûnê de

AMED

Şeva 7'ê Cotmehê 94 girtî, bi kotekê ji girtîgeha Amedê hatin koçber kirin. Paşê dîliyên cengê dest bi greveke xwebirçîhiştinê kirin. Gava grev kete roja 37'an, daxwazên girtiyan hatin pejirandin û li ser vê bingehê jî dawî bi berxwedanê hat.

Di domana livbaziya greva xwebirçîhiştinê de, kargêriyên girtîgehê, xwestin bi kotek û zorê livbaziya girtiyan bişikînin. Ji bo serdanê û hevdîtina vekirî qedexe hatin danîn. Ji hemû kesên çûbûn serdanê, tenê mebûseka Almanî ya ji Partiya Keskan, destûr girt ku girtiyan bibîne. Roja 5'ê Mijdarê, daxwaza serdana mebûsên ji partiya HEP, hate red kirin.

Dîliyên şer, hejimara kesên tevlî livbaziyê bûbûn zêdetir kirin û bi vî awahî van êrişan di avê de birin. Ji roja 1'ê Mijdarê pêve 20 dîliyên cengê greva xwe ya xwebirçîhiştinê zivirandin rojiya mirinê. Vê hejimarê paşê gihandin 25 kesan. Hejimara kesên di xwebirçîhiştinê de ji giha 120 kesan. Ji dîliyên cengê yên di rojiya mirinê û greva xwebirçîhiştinê de, girtiyên bi navê Cevdet İnak, Abdurrahman Demir, Aydin Koçer, Edip Em, Şemsettin Pişkin, İbrahim Kiliç, Mehmet Aslan, Murat Dogan, Fuat Kardaş û Nurettîn Karar, ji mideyên xwe û organên xwe yên hundurî, rastî nexweşiyên dijwar bûn. Lê dîsa jî nepejirandin, ku dixtor werin ser wan.

Li derveyî girtîgeha Amedê ya leşkerî, di girtîgeha Amedê ya sivîl de jî, 20 welatparêz greveke xwebirçîhiştinê ya dor-bidorî (rotasyonî) domandin.

Ev berxwedanên bi biryar, tirsa kargêriyên girtîgehê rind zêdetir kir. Roja 9'ê Mijdarê, Wezîrê Adaletê Oltan Sungurlu mecbûr ma ku bibêje, "Di birina girtiyan de ji bo girtîgeha Eskîşehîrê, em serî nadin kotekê. Tenê kesên dilxwaz bin, emê bibin wir." Ji aliyê din jî, hewl dan xwe, ku dîliyên şer bikişînin peyvîn û hevdîtinan. Dîliyên cengê hemû manevrayên kargêriyên girtîgehê yên di tengezariyê de, pûç kirin. Di dawiyê de dîliyên şer, bi şertê ku hevdîtin bi dokumentên nivîsîbin, hevdîtinê pejirandin.

Gava roja 36'ê ya grevê dawî dibû, dagîrker li pêşberê berxwedanê teslîm bûn. Di girtîgeha Amedê de, ew leyistokên ku dewleta Tirk dixwest bileyize, careke din hatin şikandin. Bê guman, bi pejirandina bi cih anîna daxwazên girtiyan, dagîrker, xwestin pêlên berxwedanê bişikînin û biserkevin. Lê di rastîniyê de, cara pêşemîn e ku grevên xwebirçîhiştinê hem li Kurdistanê û hem ji li Tirkiyê, bi vê çendê dorfireh, karin posîdeyên xwe li birên civakê bikin û wan bilivînin.

BISMIL

Ji roja 17'ê Cotmehê û pêve, di girtîgeha Bismilê de, 30 girtiyên ramyarî dest bi greveke xwebirçîhiştinê kiribûn. Piştî lihevhatina li bajarê Amedê, ev berxwedan jî dawî pê hat. Ji aliyê din, li gora hinde nûçeyên bi tixûb lê bi ewle, eşkere dibe, ku girtiyên ji Bismilê hatibûn koçber kirin li bajarên Kurşunlu-Çankiri, Nîksar-Tokat, Yildizeli-Sêwas, Akdagmadeni-Yozgat di girtîgehan de, di bin tedayiyê de ne. Di van girtîgehên van bajaran de, kargêriyên girtîgehan li gora fermanên ji saziyên bilind standine êrîşî dîliyên şer ên hejimar hindik dikin, ji ber ku li van deran mirovên ji Kurdistanê û girtiyên ramyarî nîn in. Berpirsiyar dest datînin ser tiştên wan û wan ji girtiyên din dûr digirin.

Grevên xwebirçîhiştinê yên li bajarên Aydin, Nazillî, Dilûk, Bartin, Meledî, Ceyhan, Sagmalcilar, Stanbol, Erzîngan û Ankara, ku ji aliyê girtiyên ramyarî hatibûn destpêkanîn, dem bi dem didomin û di hinekan de ji bi tevayî didomin. Gava rojnameya me kete çapê, berxwedanên li girtîgehên Aydin, Nazillî û Dilûkê didoman. Girtiyên li van deran, bi armanca hevkariya berxwedana li Amedê,

Dûmahîk di rûpela 27'an de